

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ERHAN BENER

1929 yılında, babasının görevli olarak bulunduğu Kıbrıs'ta doğdu. İlk, orta, lise öğrenimini Anadolu'nun çeşitli il ve ilçe merkezlerinde tamamladı. 1950 yılında, Ankara S.B.F. Maliye şubesini bitirdi. 1956 yılında A.Ü. Hukuk Fakültesi'nden lisans diploması aldı. 1950-1975 yılları arasında, yurtiçinde ve yurtdışında, Maliye Bakanlığı çatısı altında çeşitli devlet görevlerinde bulundu. ABD'den Hindistan'a, Danimarka'dan İsrail'e kadar çeşitli ülkelerde görev yaptı. 1975 yılında T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürü iken kendi isteğiyle emekliye ayrıldı. Bir süre de avukatlık yapmış olan yazar, Neşecan (Otyam) Bener ile evlidir. Bir erkek, bir kız çocuk babasıdır.

Edebiyat yaşamına, 1945 yılında çeşitli dergilerde yayınlanan şiir ve öyküleriyle atılan Bener'in kimi yapıtları yabancı dillere çevrilmiştir. Ayrıca, çocuk kitapları, çevirileri ve çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanmış olup da kitaplaşmamış yazıları, şiirleri ve çevirileri vardır.

ERHAN BENER'İN DİĞER KİTAPLARI:

Şiir:

Sesler (1948)

Roman:

Acemiler (1952)

Yalnızlar (1954)

Loş Ayna (1960)

Kedi ve Ölüm (Türk-Fransız Kültür Cemiyeti Ödülü, 1961)

Baharla Gelen (1966)

Elif'in Öyküsü (1980)

Macellos Da Vinci'nin Serüvenleri (1981)

Oyuncu (1981; Remzi Kitabevi, 1998)

Böcek (1982; sinemaya aktarıldı, 1997 Altın Portakal Ödülü)

Ölü Bir Deniz (1983)

Ortakadaker (1988)

Tekilleşme (1990)

Bir Büyük Bürokratin Romanı (1991)

Anafor (1993; Remzi Kitabevi, 1999)

Hınzır Kız (1995; 1996 Yunus Nadi Roman Ödülü)

Dönüşler (1997)

Öykü:

Aşk-ı Muhabbet Sevda (Yunus Nadi ve Haldun Taner Öykü Ödülü, 1992)

Gece Gelen Ölüm (1993)

Günbatımı Öyküleri (1995; 1996 Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülü)

Denizaşırı Öyküler (1996)

Yaralı Aşklar (Remzi Kitabevi, 1998)

Anı-Öykü:

Bürokratlar (1977)

Tiyatro:

Hızır Doktor (1981; 1979 Muhsin Ertuğrul Ödülü)

Çıldıratan Yağmur (1981)

Bürokratlar (1983)

Şahmeran (1984)

Çocuk Kitapları:

Şahmeran Öyküsü (1991)

Burcu Öğretmenin Öyküleri (1993)

ERHAN BENER

SİSLİ YAZ

2. Basım

Remzi Kitabevi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Günümüz Türk Yazarları: 47
sisli yaz / Erhan Bener

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 975-14-0691-9

BİRİNCİ BASIM: Kaynak Yayınları, 1984
İKİNCİ BASIM: Remzi Kitabevi, 1999

Remzi Kitabevi A.Ş., Selvili Mescit Sok. 3, Cağaloğlu 34440, İstanbul.
Tel (212) 513 9424-25, 513 9474-75, Faks (212) 522 9055
WEB: <http://www.remzi.com.tr> E-POSTA: post@remzi.com.tr

Remzi Kitabevi A.Ş. tesislerinde basılmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SİSLİ YAZ

*Sevgili Bilge'ye ve
Atilla Bölükbaşı'nın, yüreğimde
hep canlı kalacak anısına...*

İstanbul'un tanınmış işadamlarından Hâdi Bey'in Kalamış'taki köşkünün deniz tarafındaki salonunda oyun masaları daha hava kararmadan kurulmuştu bile. Taraçaya açılan camekânın önündeki iki masadan birinde poker, ötekinde briç oynanıyordu. Ev sahibi Hâdi Bey'le emekli valilerden Salim Bey, büyük payına Hâdi Bey'in sahip olduğu Buztaş Holding'e bağlı Taşımacılık Şirketi'nin Genel Müdürü Galip Bey ve Salim Bey'in karısı Necla Hanım pokerciydi. Yeşil çuha örtülü masanın tam üstüne sarkan ve açık pencerelerden gelen hafif esintiyle belli belirsiz sallanan Bohemya kristali görkemli avizenin parlak ışığında daha da sararmış görünen donuk yüzlerindeki kasılmayı gizlemeye çalışarak, gözlerini döperlerin, fullerin, floşların dayanılmaz çekimine kaptırmış, çevrelerindeki gidiş gelişlerin ve gürültülü konuşmaların farkında bile olmaksızın, yürekleri çarpıntı içinde, düşünüp duruyorlardı.

Briç masasındakilerin yüzlerinde daha sinirli bir gerginlik vardı. Holding'in danışmanlarından emekli general Rafet Bey, karşısında oyun yapan partöneri emekli bankacı Tacettin Bey'in beceriksizce bir empasından sonra, kızgınlığını belli etmemek için viski bardağına sarılmıştı. Rafet Bey'in sağında, Holding'in yönetim kurulu üyelerinden Nuri Bey, solunda Buztaş'ın Mali Koordinatörü, eski genel müdürlerden Ahmet Şükrü Bey'in karısı Nurdan Hanım oturmaktaydı. Ahmet Şükrü Bey ayakta, Tacettin Bey'in öfkeli bakışlarına, homurdanmalarına aldırmadan, arada sırada, karısının oyununa karışmaktaydı.

Büfeye yakın küçük ve alçak bir masada ise, Salim Bey'in bir türlü uygun bir koca bulup evlendiremediği kızı İclâl'le, Hâdi Bey'in Hadımköy'de askerliğini yapan yeğeni Nejat, bezik oynamaktaydılar.

Salonunun ortasındaki gruptakiler, Ekim ayında yapılacak

genel seçimler üzerine ateşli bir tartışmaya girişmişlerdi. Bir başka köşede, oyunla ilgilenmeyen hanımlar, alçak sesle dedikodu yapıyorlardı. Smokinli bir garson, masalara, koltuklarda oturanlara ve ayakta duranlara içki servisi yapıyordu. Salonun mutfğa açılan kapısının önünde, siyah giysili, prostelalı, gür siyah saçları beyaz bir kurdeleyle bağlanmış, yaşı otuz beşten fazla göstermeyen, esmer, iri siyah gözlü, iri göğüslü, iri yapılı, uzun boylu, düzgün bacaklı, hizmetçiden çok, kılık değiştirmiş bir İspanyol dansçısını andıran bir kadın, dudaklarında anlaşılma bir gülümsemeyle salondakileri izlemekteydi.

Salonun تنها bir köşesinde, tek başına, ayakta duran ev sahibi Selma Hanım, kocasından bir hayli genç görünüyordu. Uzun beyaz giysisi içinde, doğal sarışnlığı ve çarpıcı güzelliğiyle Selma Hanım'ın kuzeyli bir havası vardı ve her haliyle, konuklarınınkinden ve özellikle kocasınınkinden bambaşka bir dünyadan çıkıp geldiği izlenimi uyandırıyor. Gerçekten de, Selma Hanım'ın baba tarafından büyükbabası, Rodoplu bir çiftçiydi. Selma'nın babası olan küçük oğlu, evlatları içinde en girişkeni, en zekisi, ama aynı zamanda en dengesiziydi. Genç yaşta okusun diye İstanbul'a gönderilmiş, tahsilini yarıda bırakıp, gümrük komisyoncusu bir akrabalarının yanında işe girmiş, kısa zamanda mesleğin inceliklerini kavrayarak kendi hesabına çalışmaya başlamıştı. Selma Hanım'ın annesi ise, İkinci Dünya Savaşı sırasında Romanya'dan kaçıp Türkiye'ye sığınan bir Romanyalının kızıydı. Annesinin Müslümanlığı kabul etmiş olmasına karşın, inancını ölünceye kadar yitirmediğini, aynı zamanda çok becerikli ve uzak görüşlü bir kadın olduğunu anlatırdı Selma Hanım. Kocasını yitirdikten sonra kızını iyice sıkıya almış, kendi ana dili olan Romenceden başka, İtalyanca ve Fransızca da öğretmişti ona. Çalışkanlık, beceriklilik ve uzak görüşlülükte, Selma da annesinden geri kalmazdı. İngilizcenin altından kendi çabasıyla kalkmış, ticaret lisesine giderken bir yandan steno ve daktilo dersleri almış, hukuk fakültesini bitirdikten sonra da, babasının ölümünden önce gümrük işlerini yaptığı Buztaş'a, Hâdi Bey'in özel sekreteri olarak yerleşmişti. İşini hiçbir zaman küçümsememiş, kısa zamanda patronunun sağ kolu

olup çıkmıştı. Hâdi Bey onsuz iş yapamaz hale gelmişti. O kadar ki, Selma'nın günün birinde bir delikanlıya âşık olup kendisini bırakacağından ödü kopuyordu. Özellikle, o sıralarda henüz Bankalar Caddesi'ndeki yazıhanesine taşınmamış olan, Selma'nın sınıf arkadaşı avukat Aydın ile genç kızın yakın dostlukları onu çok düşündürüyordu. O kadar güvendiği, alıştığı genç sekreteri her an karşısına geçip, bu genç ve yakışıklı adamla evlenmeye karar verdiğini, bu yüzden işini bırakmak zorunda olduğunu söyleyebilirdi. Böyle bir tehlikeyi önlemenin tek yolu, daha önce davranmaktı. O sıralarda karısı yeni ölmüştü. Gerçi altmış yaşına gelmişti ve sağlığı da pek iyi değildi ama, Selma ile evliliğinin biçimsel bir evlilik olabileceğini kabul etmeye hazırdı. Düşüncesini Selma'ya açtığı zaman, kabul edeceğini sanmıyordu doğrusu. Oysa, Selma için, yarına güvenle bakabilecek bir yaşam düzeyine ulaşmaktan daha büyük bir mutluluk düşünülemezdi. Bu nedenle fazla düşünmeden kabul etti Hâdi Bey'in önerisini. Onu ilk adımda irkiltebilecek birtakım koşullar da ileri sürmedi. Birkaç yıl ona zaman zaman karılık yapmaktan da kaçınmadı. Sonra, yavaş yavaş ve ustalıkla elini çekti kocasının işlerinden. Varsıl bir kadındı, amacına erişmişti, hele annesi de öldükten sonra, artık bildiği gibi yaşayabilir, yaşamın tadını çıkarabilirdi.

Hâdi Bey, çevresinde, Selma ile evliliğinin biçimsel bir bağ olduğunu gizlemek gereğini bile duymuyordu. İlk evliliği sırasında, kendi bildiğince özgür ve başıboş yaşamıştı. Yine öyle yaşıyordu. Selma'nın da dilediğince yaşamasından rahatsız değildi, elverir ki yanından ayrılmasın. Küçük yaşta, tek başına atılmıştı ticarete. Çok güçlük çekmiş, nice badireler atlatmıştı. Daha on altı yaşındayken evlendiği ilk karısı kendisinden yedi sekiz yaş büyüktü ama, işi için gerekli parasal olanakları da o kadın sağlamıştı. Hiç çocukları olmadığı için Hâdi Bey'in küçük kardeşinin oğlu Nejat'ı evlat edinmişlerdi.

Hâdi Bey'in yeğeni Nejat, amcasının bir modeliydi ama, amcasının gözlerindeki kurnazlığın yerine belirgin bir hırs okunuyordu bakışlarında ve iri, sarkık dudakları ateşli bir yapıyı açığa vuruyordu. Hâdi Bey, tüm çabalarına karşın üniversite mezunu

yapamadığı yeğenini, Buztaş'ın yan kuruluşlarından Uluslararası TIR Taşımacılık Şirketi'nin başına geçirmişti. Genç adam bir yandan Rafet Bey sayesinde, Hadımköy'de, oldukça rahat bir biçimde askerliğini yaparken, bir yandan da şirketin işleriyle yakın ilgisini sürdürmekteydi. Bundan en çok sıkılan, şirketin Genel Müdürü Galip Bey olmalıydı. Holding'in hukuk danışmanlığını yapan ve bu gece henüz ortalıkta görünmeyen Aydın Bey'e ikide bir telefon ederek, genç Nejat'ın kendisine sormadan işleri yürütmesinden yakınıyor, yapılan kimi işlerin yasalara aykırı olduğu kanısıyla, bir gün kendisinin de, şirketin de bir belaya uğrayacağından kaygılandığını söylerdi. Holding'in hukuk danışmanı olmakla birlikte, gerçekte hemen hiçbir işiyle ilgilenmeyen genç avukat bu sürekli dert yanmalarından bıkmıştı ve çok kez sekreterine, o aradığı zaman, yok demesini tembihlemişti.

Hâdi Bey'in ilk karısı, kocasının işlerini büyüttükten sonraki yaşam biçimine ayak uyduramamıştı. Yaşlandıktan sonra kendisini iyice dine vermiş, bir tarikata girmiş, 'Cehennemlik' diye nitelendirdiği kocasıyla tüm ilişkisini kesmiş, sonra da sessizce ölüp gitmişti. Gerçi ilk karısından da hep saygıyla ve minnetle söz ederdi Hâdi Bey ama Selma başkaydı. Onun değerini, daha yanında sekreter olarak çalışırken fark etmişti. Buztaş Holding'i ışıtan değerli bir yüzüktüydü o. Gelişikle birlikte Buztaş'ın görünümü bile değişmiş, gerçekten büyük bir şirket halini almıştı. Yalnız Buztaş değil, Hâdi Bey'in günlük yaşamı bile renklenmişti onunla birlikte. Daha önce para kazanmak salt bir amaçtı Hâdi Bey için. Selma geldikten, özellikle onunla evlendikten sonra, kazandığı parayı yemesini de öğrenmişti. Gerçi son birkaç yıldır arada sırada düzenlenen şu poker partileri dışında yapabileceği fazla bir savurganlık kalmamıştı; iki yıl önce enfarktüs geçirmişti. Sürekli hekim gözetimi altında yaşaması gerekiyordu. Kendisine heyecanlanmaması öğütlenmişti. Oysa Hâdi Bey'in, doğduğu yer olan Urfa'da, daha çocuk yaşındayken, kendi anlatımıyla sınır kaçakçası akrabalarına erketelik yapmakla başlayan iş hayatı, sürekli bir serüven heyecanı içinde geçmişti ve poker, onun için bir çocuk eğlencesi sayılırdı.

Sekreteriyken en yakın sırdaşı olmasına karşın, herkesin sandığının aksine, her işini anlatmazdı Hâdi Bey karısına. Buztaş dışında tutmaya özen gösterdiği başka önemli uğraşları da vardı. Bu uğraşları için oğlu gibi sevdiği yeğeni Nejat'ı kullanmayı yeğlerdi. Bunlar belki de biraz alaturka işlerdi ve fazlaca alafranga bulduğu Selma'nın bunları bilmemesi daha iyiydi. Çünkü artık Selma onun için bir iş arkadaşı olmaktan çok öte bir değer taşı-maktaydı. Bu ileri yaşında, yaşamına neşe katan tek varlıktı o. Kalamış'taki bu yalı da Selma'nın eseri-ydi. Hâdi Bey herkese aile yadigârı olduğunu söylüyordu ama, yalının içinde bulunduğu Kazasker Koruluğu'nu yıllar önce, içine tefeciliğin karıştığı örtülü bir iflas olayı sırasında, yok pahasına kapattığını bilenler vardı henüz. Evlenmelerinden kısa süre sonra buraya el atmıştı Selma. Yalayı eski konağın yıkıntıları üstüne, dış duvarlarını aynen koruyarak, yeni baştan yaptırtmıştı. Otuz dönümlük koruluğun içindeki görkemli bahçe de, İstanbul'un en tanınmış bahçe mimarlarından birinin eseri-ydi.

Selma'nın bu yalıda en sevdiği köşeler, arka bahçedeki kameriye ile kıyıdaki kayıkhaneydi. Bahçenin denizle birleştiği yerde küçük bir rıhtım, aşağıda, daracık bir kumsaldan denize doğru uzanan dört-beş metrelik ahşap bir iskele vardı. Hâdi Bey'in küçük bir yatı andıran deniz motoru yazın bu iskeleye bağlanır, kışın, rıhtımın bitişiğindeki kayıkhaneye çekilirdi. Kayıkhanenin üstünde, eskiden herhalde uşakların, arabacıların ya da kayıkçıların oturdukları iki odadan oluşan taş bir bölüm bulunuyordu. Selma burasını da restore ettirmiş, içini kendi zevkine göre döşettirmişti. Yaz geceleri komşu yalılarda, köşklerde oturanlar, kayıkhaneden yükselen müzik seslerinden, sarhoş kahkahalarından enikonu rahatsız olurlardı. Mehtaplı gecelerde, kadınlı erkekli grupların çırılçıplak denize girdikleri söylenirdi. Yalıda sık sık düzenlenen toplantılarda, gençler deniz kıyısında, kayıkhanede ya da arka bahçedeki kameriyede kendi bildiklerince eğlenirken, Selma genellikle onlarla birlikte olur, Hâdi Bey ve yaşlılar ise büyük camlı salonda sabahlara kadar oyun oynamayı yeğlerlerdi. Ancak bu akşam, İclâl'le Nejat dışında bütün gençler, Fenerbahçe Deniz Kulübü'ndeki bir baloya gitmişlerdi. Üs-

telik Avukat Aydın da ortalıkta yoktu. Selma'nın, salonun bir köşesinde, ayakta, tek başına duruşunun ve öfkeyle dudaklarını kemirmesinin nedeni buydu.

Karı koca, birbirlerine ve çevrelerine karşı ne kadar açık davranırlarşa davransınlar, dedikodular eksik olmuyordu elbette. Selma'nın avukat Aydın'la düşüp kalktığını bilmeyen yoktu. Genç avukatı Holding'e hukuk danışmanı olarak aldırın da oydu. Yalnız o olsa, yine neyseydi. Kocasının Aydın'la sevişmesine göz yumuyordu. Ama o bununla yetinmiyor, önüne gelenle yatıyordu. Bunu Aydın da biliyor, onun bu tür dengesizce davranışlarını nasıl açıklayacağını kestiremiyordu.

Aydın, fakültede, daha ilk gördüğünde onun öteki kızlardan farklı olduğunu anlamıştı. Arkadaşlıkları nasıl başlamıştı, anımsamıyordu. Selma, Aydın'ın grubunda değildi. Hiçbir grubun içinde değildi. Aydın; Murat, Rasim ve Jale ile birlikte, 1960 Devrimi öncesi, Hukuk Fakültesi'nde, birkaç gencin oluşturduğu devrimci bir örgütün üyesiydi. Bu devrimciliği gerçi, 1960 Nisanı'nda, Beyazıt'ta, polisle yapılan bir çatışma sırasında koluna bir kurşunun saplanmasıyla sonra, hızını büyük ölçüde yitirmişti ama, o hiç değilse içinden, kendisini davaya ihanet etmiş gibi görmüyordu hâlâ. O günlerde Selma'ya âşık mıydı? Bilmiyordu. Onunla bir arada bulunmaktan çok hoşlanıyordu sadece. Arkadaşlıkları fakülteyi bitirmelerinden sonra da sürmüştü. Aydın hemen askere gitmişti. Döndüğünde Selma, Hâdi Bey'in şirketinde sekreterliğe başlamıştı. O da, Sirkeci'de bir avukatın yanında stajını tamamladı. İcra dairelerinde dosya takipçiliğiyle, aklıktan ölmeyecek kadar para kazanıyordu. Cumartesi, pazarları buluşurlardı. Hep ucuz yerlere giderlerdi. Bazen, Jale, Murat ve Rasim de gelirdi onlarla birlikte. En iyi durumda olan Murat'tı içlerinde. Birlikte gezerlerken paraları o çekerdi. Aydın, o zaman biraz daha yürekli davranmış olsa, her şeyi göze alıp "Evlenelim," demiş olsaydı, Selma ne yapardı acaba? O istemiş olsa, herhalde kabul ederdi, ama korkağın biriydi Aydın. Selma'yı gerçekten seviyorduyorsa bile, kolundan tutup götürmeyi göze alamamıştı. Gerçekte Aydın'a âşık falan değildi Selma. Üstelik, onu bir erkek olarak, ilk kez, Hâdi Bey'le evlenmesinden

bir-iki yıl sonra, kafası kızıp da boşanmaya karar verdiği sırada düşünmüştü galiba. Kendini özgür bir kadın olarak kanıtlama çabasıındaydı o sıralar. Çevresindekilerin onu öyle, satılık bir mal gibi gördüklerini düşünüyordu. Bir gün Aydın'a bunu anlatmaya çalışmıştı. Yardımcı olmasını istemişti.

O günü anımsayınca yüzü hafifçe pembeleşti. Koço'nun gazi-nosundaydılar. Çok ciddi bir tavırla bakmıştı yüzüne Aydın. "Boşanmak senin için bir çözüm değil kızım," demişti. "Artık geri dönemezsin. Sen, bilinçli olarak sınıf değiştirdin. Gerçekte yerin Hâdi Bey'in şirketi, Hâdi Bey'in yatağı olmamalıydı. Senin gerçek bir erkeğe ihtiyacın vardı. Olan oldu. Boşanıp ne yapacaksın? Geç kaldın. Sana acıyorum."

Öfkeden titreyerek, "Acınacak bir kadın olmadığımı kanıtlayacağım sana!" diye cevap vermişti Selma. "Eğer o erkek sensen, hadi, al götür beni evine!"

O sıralarda Aydın henüz Kadıköy'deki çatı katını tutmamıştı. İlk kez, Sirkeci'de kendi adına açtığı yazıhanede, eski püskü bir kanepenin üstünde sevişmişlerdi.

İlişkileri gerçek bir aşka dönüşmediyse, kabahat Aydın'ın bütün uçarı görünüşünün altında, her şeyi ciddiye alan yaradılışındaydı. Daha o günlerde onun bir romantik olduğunu anlamıştı Selma. Keşke, önerdiği Buztaş Holding'in hukuk danışmanlığı görevini kabul etmeseydi. Böylece, birbirlerini daha rahat, daha sık görebileceklerini düşünmüştü o zaman. Oysa bu görev, Aydın'ın yaşamında büyük değişikliklere neden olmuştu. Kısa bir süre sonra, Karaköy'deki bir büyük avukatın yazıhanesine geçmiş, arkasından yazıhaneyi avukattan devralmış, eski yoksulluğunun acısını çıkarmak ister gibi, başıboş bir yaşam sürdürmeye başlamıştı.

Her şeye karşın Aydın, Selma için, ayaklarının altında toprağın kaydığını hissettiği zamanlar güvenle tutunabileceğini düşündüğü sağlam bir dayanaaktı. Ama Selma, artık ona eskisi gibi güvenemeyeceğini hissediyordu. Gerçi, Aydın'ın görünüşteki bütün aldırışsızlığına karşın, yaşamından hoşnut olmadığını sezmiyor değildi. Onun, zaman zaman bunalımlara düştüğünü biliyordu. Öyle zamanlarda Selma'yı aramazdı. Çevresindeki ye-

ni dostlarına karşın, hâlâ en yakın arkadaşları, Murat, Jale ve Rasim'di. Ne var ki o sağlam kütük, içten içe çürüyordu yavaş yavaş ve Selma, tuhaf bir biçimde, bundan üzüntü duyuyordu. Kendisi için hiçbir sorunu yoktu. Seçimini bilinçli olarak yapmıştı. Oysa, Aydın'ın bambaşka bir yapısı vardı. Ne kadar yadıyor görünse, alaycı bir gülüşle örtbas etmeye çalışsa huzursuzluğunu gizleyemiyordu.

Bu tedirginliğin, bu rahatsızlık verici değişimin başlıca suçlusu olarak kendisini görüyordu Selma ve kabul ettiği bütün ilkelere unutarak, bu yüzden acı çekiyordu. Aydın'la aralarında oluşan bağ, gerçekte onları her gün ve yavaş yavaş birbirlerinden uzaklaştırıyordu. Bunun farkındaydı. Bu onu korkutuyor ve onu kalabalık içinde, değişik bir yalnızlığa doğru itiyordu.

Kadın erkek, abuk sabuk insanlar toplamıştı çevresine. Bunların çoğu kocasının iş arkadaşları, iş gereği ilişki kurduğu birtakım politikacılar ve onların aptal, kendini beğenmiş karılarıydı. Onlarla birlikte olmak hiçbir zevk vermiyordu Selma'ya. Bu yüzden, babasından kendisine geçtiğini söylediği dengesizliğini sonuna kadar götürme çabasına girmişti. Dedikodulara aldırış etmiyordu, çünkü artık geri dönemeyeceğini biliyordu. Şu anda, bir köşede, birbirlerine sokularak konuşan o kadınların, Hâdi Bey'in yeğeniyle sözümona bezik oynayan Salim Bey'in kalık kızı İclâl'in, kendisi için, Aydın için neler düşündüklerini tahmin etmek güç değildi. İclâl, elinden gelen her şeyi yapmasına karşın, Aydın'ın kendisine yüz vermeyişinin sorumluluğunu Selma'ya yüklüyordu. Artık ondan hiç umudu kalmamış olmalıydı ki, şimdi de genç Nejat'ı baştan çıkarmaya çalışıyordu.

"Aptal kız!" dedi Selma içinden. Şu Aydın da nerede kalmıştı? Onun son günlerde yine bir tuhaf huzursuzluğu olduğunun farkındaydı. Genellikle yaz gelince tutuyordu tutaraları. Bütün içine kapanık biri olup çıkıyordu. Geleceğine söz verdiği halde işte bu akşam da ortada bırakmıştı Selma'yı. Gelmezse hesabını soracaktı ondan.

Bu akşam için tuttuğu garsonun Tacettin Bey'in işaretlerine aldırış etmediğini görerek hızla o tarafa doğru yürüdü. O sırada, küçük masada Nejat'la bezik oynayan İclâl, yere bir koz daha at-

tıktan sonra gülmeye başlamıştı. Herkesin dönüp bakmasına aldırmadan, ellerini çırparak:

— Rebükon oldun! Rebükon oldun! diye bağıırıyordu. Niye öyle dalgınsın bakalım? Çok mu sıkılıyorsun Hadımköy’de. Niye eskisi gibi sık sık gelmiyorsun?

Saçları üç numara tıraşlı genç adam homurdanıyordu:

— Dalga geçme! Yeni komutan geleli işi sıkı tutuyorlar. İzin alamıyorum.

— Sen mi? Külahıma anlat! Kim bilir ne dalgan vardır senin, bilmez miyim?

Hâdi Bey’in yeğeni kötü kötü bakıyordu İclâl’e. Birden, kâğıtlarını fırlatarak ayağa fırladı. Sinirlerinin gerçekten bozuk olduğu belliydi. Genç kız atıldı, adamın kemerinden yakalayarak uzaklaşmasını engelledi:

— Şaka ettim canım, dedi. Öyle hemen parlama! Hadi, ikimize birer içki al gel de rövanşını oynayalım. Durmadan galip gelmek benim de işime gelmiyor!

Aynı anda, birinci masadan mühendis Galip Bey’in, “Rest!” diyen heyecanlı sesi duyuldu. Kısa bir sessizlikten sonra konuşmalar kesildikleri yerden sürüp gitti. Ayaktakilerin arasındaki tartışma alevlenmişti. Mücahit Bey, Adalet Partisi’nin Ekim’deki seçimlerde en az üç yüz milletvekili çıkaracağını ileri sürüyor, CHP il yönetim kurulu üyelerinden Cüneyt Bey’i bahse girmeye çağırıyordu. Aslında Cüneyt Bey de kendi partisi açısından pek umutlu değildi. Ecevit’in solculara fazla yaklaştığını düşünüyor-du. 12 Mart suçlularına af vaadinde bulunması askerleri harekete geçirebilirdi. İsmet Paşa’yı karşılarına almak yanlış olmuştu. Aynı grupta yer alan vali muavinlerinden Ekrem Bey, valiliğini bu seçime bağladığından, tartışmayı ses çıkarmadan izlemeyi yeğliyordu.

Bu sırada, ikinci masada oynayan Nurdan Hanım yüksek sesle “İki sanzatu!” diye deklarede bulundu. Ahmet Şükrü Bey kendini tutamadı:

— Bir buçuk löveyle nasıl iki sanzatu dersin karıcığım? Bak-sana, Nuri Bey pas deyip duruyor?

Emekli General Rafet Bey dayanamadı, yapay parlaklıkları

yüzüne sürekli olarak sırtıyormuş görünümü veren takma dişlerinin ağzından fırlamasına aldırmadan, bağırdı:

— Lütfen oyuna karışmayın! Hepimiz zondayız. Hanımefendi oyuna girdiğine göre bizim kadar biliyor demektir bu oyunu!

Ahmet Şükrü Bey yüzünü buruşturmakla yetindi. Salonun öteki ucunda, bambu kanepenin köşesine oturmuş, bir elinde *sherry* bardağı, öteki elinde esmer renkli ince uzun sigarası, Râfet Bey'in ikinci karısı Muhterem Hanım, Tacettin Bey'in karısı Nazan Hanım'ın kulağına eğilmişti:

— Aydın Bey ortalıkta görünmüyor? Kendisine bu kez ciddi bir sevgili bulmuş diyorlar, Don Juan avukatımız...

— Yok canım? Nasıl olur? Selma böyle bir şeye katiyen izin vermez!

— Sekreteriymiş kız. Çok da güzelmiş. Yakında nişanlarını ilan edeceklermiş!

— Eğer doğruysa, Selma bu salondan içeri adımını bile attırmaz bir daha! Hakkı da var şekerim! Selma elinden tutmamış olsa, şimdi, ohoo... Âdeta terbiyesizlik!

Konuşmaya kulak kabartmış bulunan Nuri Bey'in karısı Mücella Hanım, yan gözle, poker masasına içki servisi yapan Selma'ya bakarak gülümsedi:

— Aydın Bey'in bu gece burada bulunmamasının sebebi buymuş demek! Peki, kimmiş, bu talihli ya da talihsiz kız?

Muhterem Hanım:

— Üniversite mezunuymuş, diye yanıtladı soruyu. Pek ciddi bir kızmış diyorlar. Bizimki geçen gün Aydın Bey'in yazıhane-sinde görmüş kızı. Akli başında birine benziyormuş!

Cüneyt Bey'in, ufacık bedeniyle oturduğu koltukta kaybolmuş gibi duran karısı da söze karıştı:

— Kızın kardeşinin tutuklu olduğu da doğru mu? Bir yıldan beri içerdeymiş. İdam talebiyle yargılanıyormuş. Bizim Cüneyt, Aydın Bey'in dikkatini çekmek istemiş, ama o oralı olmamış...

Mücella Hanım gülümseyerek başını salladı:

— Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş, desenize! Aydın Bey eski günlerini özlemiş anlaşılan! Aydın Bey'in, 27 Mayıs'tan önce, sokaklara dökülen o serseri gençlerden olduğunu bilmiyor

muydunuz? Polise silah çekmiş, polis de onu bacağından vurmuş. İyi ki topal kalmamış, yazık olurdu! Askerler işe karışmasa, şimdi kim bilir neredeydi...

Mücahit Bey, yüksek sesle tam, “Üç yüz milletvekili çıkardık mı, Anayasa’yı da istediğimiz gibi değiştiririz,” diyordu ki, salonun kapısı açıldı, Avukat Aydın içeri girdi. Kapının önünde bir an durdu, ne tarafa yöneleceğini kestirmek ister gibi salonu gözden geçirdi. Gözlerinin kızarıklığından, hafifçe dağılmış saçlarından, bir hayli içkili olduğu anlaşılıyordu. Konuşmalar birden kesildi. Hâdi Bey, iri gövdesini ağır ağır çevirerek yeni gelene baktı. Şiş suratında katmerli kırışıklıklar belirdi:

— Hoş geldin ortak! Gel, gel, bu akşam hiç şansım yok! Valahi kötü bu!

Avukat Aydın, Hâdi Bey’in her zamanki şakasını anlamazdan geldi. Bütün dikkatlerin üstünde toplanmış olmasına aldırmadan, herkesi toptan selamladı, sonra Hâdi Bey’in masasına yaklaştı:

— İyi şanslar! Kusura bakmayın, vaktin geçtiğini fark etmedim.

Selma hızla yürüdü, Aydın’ın eline hemen bir viski bardağı tutuşturdu. Aydın, abartılı bir biçimde selamladı Selma’yı:

— Sağolun. Gerçekten de susamıştım. Ama, rakıyla başladım, izin vererseniz, rakıyla devam edeyim.

Selma, Aydın’ın bardağını değiştirmesi için garsona işaret etti. Taşımacılık Şirketi’nin Genel Müdürü sinsi sinsi gülüyor, Salim Bey ise, can sıkıntısını belli etmemek için dudağını ısıırıyordu. Kızının etkisiyle uzun süredir Aydın’a damadı gözüyle baktığını unutamıyor, bu yüzden haksız yere kendisini suçluyordu. Salondakilerin hepsi, genç avukatı aralarına sokanın Selma olduğunu biliyordu ve onun tam anlamıyla kendilerinden yana olduğuna güvenemedikleri için tedirginlik duyuyorlardı. Necla Hanım’ın bakışları Aydın’ın üstünden, az ötede Hâdi Bey’in yeğeniyle bezik oynayan üvey kızına kaydı, sonra yeniden Aydın’a çevrildi:

— Duyduklarımız doğru mu Aydın Bey? Kendinize yeni bir sekreter bulmuşsunuz. Çok güzel, çok akıllı bir kızmış. Öyle diyorlar...

— Doğru Hanımefendi, ama yeni bir haber değil bu.

— Aşkolsun! Sekreter aradığınızı daha önce söyleseydiniz, belki size daha iyi birisini bulabilirdik. Mamafih, belki de Selma Hanım tavsiye etmiştir?

— İlgisi yok. Dediğim gibi, Güzin Hanım'dan da çok memnunum. Yine de eksik olmayın.

— Peki, nereden buldunuz bu Güzin Hanım'ı? Kimin nesiymiş, iyice araştırdınız mı bari? Malum ya, şimdiki zamanda çok dikkatli olmak gerekiyor bu gibi işlerde!

— Doğrusu öyle uzun boylu araştırma gereğini duymadım. Çünkü gerçekten, işini bilen, çok iyi ve akıllı bir hanım. Hem zaten, dediğim gibi, bu yeni bir olay da değil. Güzin Hanım benimle çalışmaya başlayalı neredeyse altı ay oluyor. Belki de daha fazla.

— Doğru, herhalde öyle olmalı! Ben de tahmin etmiştim. Galiba hayırlı bir şey de söz konusuymuş? Neden kimseye söylemiyorsunuz? Yıldırım aşkı desenize?!...

Aydın kaşlarını çatı:

— Nereden çıkarıyorsunuz böyle şeyleri? Kimseyi düş kırıklığına uğratmak istemem ama, inanın, günümüzde böyle olaylara artık pek sık rastlanmıyor!

Necla Hanım, on sekiz yaşındaki bir delikanlıyla olan gönül ilişkisinden onun haberi olduğunu anımsayarak sözü uzatmamayı yeğledi. Bu genç sevgili, apartman kapıcılarının ortaokuldan belgeli işsiz oğluydu ve şimdilik harçlığını cömert bir biçimde kendisi veriyordu. Oğlanın anası onu oğlunu baştan çıkartmakla suçlamış, şantaj yapmaya kalkmış, bundan korkan Necla Hanım da söz konusu olan kendisi değil de bir arkadaşymış gibi, olayı üstükapalı bir biçimde Aydın'a anlatarak yardımını istemişti. Aydın durumu hemen anlamıştı tabii, ama gereken önlemleri alarak kapıcı kadını susturmuş, Necla Hanım'ı rahatlatmıştı.

Mühendis Galip gülmeye başladı:

— Bizim Aydın Bey yamandır! Tongaya basacağını hiç sanmam! Doğrusu ya hiç kimse, elinde kırmızı kurdeleye bağlı bir nişan yüzüğüyle, etrafa gülücük savururken düşleyemez onu!

Aydın, bir yıl önce boşanma davasında avukatlığını üstlenmiş olduğu Galip Bey'in takılmasını duymazdan gelerek Hâdi Bey'in kâğıtlarına bir göz attı:

— Demek kaybediyorsun? Hem de ful asla? Öyleyse bu işin içinde bir bit yeniği var demektir! Daha fazla kazanacağını bilmesen, hiçbir oyunda, bir kuruş bile kaybetmezsin sen!

Masadakiler gülüştüler. Salim Bey başını salladı:

— Öyledir! Kumarda kaybeden aşкта kazanırmış derler!

Bu söze yalnız Hâdi Bey güldü.

Aydın, az önce konuşanların şimdi suspus olmuş, hareketlerini izlemekte olduklarını fark etmiyormuş gibi, rahat bir tavırla poker masasından uzaklaşarak, küçük masada bezik oynayanların yanına gitti. Salondakiler, konuşmalarını ya da oyunlarını kaldığı yerden sürdürdüler. Aydın'ın geç gelişiyile uyandırdığı merak dağılmış gibiydi. Yalnız Selma, uzaktan, biraz kaygıyla gözlüyordu Aydın'ı.

Genç avukatın yanlarına yaklaştığını gören İclâl, bir zamanlar iyiden iyiye göz koymuş olduğu avı artık elinden kaçırmış olduğuna inanmanın düş kırıklığını belli etmemeye çalışarak, centilmence elini uzattı:

— Nerede kaldın? dedi. Artık gelmeyeceksin sanıyordum. Yoksa erkenden yatıp uyumaya mı başladın?

— Keşke sen de erkenden yatıp uyusaydın, gözlerinin kenarındaki kırışıklıklar bu kadar çabuk ortaya çıkmazdı! Neyse, bakalım burada kim kazanıyor?

İclâl'in yüzünde buruk bir gülümseme belirmişti:

— Babamın söylediği deyim doğruysa, aşқта kaybım büyük olacak! Neyseki bu sadece bir oyun. Sen asıl oynadığın büyük kumara iyi bak. Güvendiğin dağlara karlar yağabilir. Bir gün sen de başa çıkamayacağın bir rakiple karşılaşabilirsin! O zaman senin yüzün neye dönecek, çok merak ediyorum doğrusu!

— Ne demek istiyorsun?

— Şimdi yeni bir gözdemiz var. Genç bir şair! Haberin yok anlaşılan?

Omzunu silkti Aydın:

— Şu, babanın tekerlemesi kadınlar için geçerli değildir! On-

lar her zaman kazançlı çıkmasını bilirler. Genç şaire gelince... Haberim var tabii. Ben de vaktiyle şiir yazardım, biliyor musun? Ama keşke dediğin gibi olsa... Artık yaşlandığımın farkındayım. Dediğin gibi, geceleri erken yatmaya alıştırmalıyım kendimi!

Hâdi Bey'in yeğeni, söylenenlerden hiçbir şey anlamadan şaşkın şaşkın bakıyordu yüzlerine. Bu adamla yengesi arasındaki ilişkiler konusunda kulağına birtakım dedikoduların ulaştırılmamış olması olanaksızdı. Ona karşı nasıl davranması gerektiğini bir türlü kestiremiyordu. Anlamsız bir şey söylemekten çekinerek, başını kâğıtlarına eğdi. Aydın, Nejat'ın kâğıtlarına kaçamak bir göz attı bu arada:

— Aman kardeşim, ne duruyorsun, dedi. Çek bir vido!

— Maniyer yapmayın, dedi İclâl.

— Pekâlâ, karışmıyorum. İyi de, burada, köşeye çekilmiş, gizli gizli neler konuşuyordunuz bakalım?

Nejat tuhaf tuhaf baktı Aydın'a. Kaba bir tavırla:

— Gizli konuşacak bir şeyim yok benim, dedi.

— Nejat'a askerliğinin nasıl geçtiğini soruyordum, dedi İclâl. Öyle görünüyor ki, yeni komutanları göreve başlayalı sıkıya girmişler. Artık eskisi gibi kaytaramıyor!

— Hadımköy'de yapıyordunuz değil mi askerliğinizi?

— Evet. Ne olmuş?

— Onunkine de askerlik denilirse! Rapor üstüne rapor! Bir ay öncesine kadar haftanın dört gününü burada geçirirdi. Ne buluyor burada, anlamıyorum doğrusu!

— O kadar da değil. Ben gerçekten hastayım.

— Hadi hadi... Sen kafadan hastasın aslanım! Doğru söyle, kim var seni buraya çeken?

O sırada Selma küçük bir tepsiye dizdiği kadehlerle hızla yaklaştı yanlarına:

— Kuru kuruya tartışmak yasak. Yeğenimi niye sıkıştırıyorsunuz bakayım?

— Bezik de pokere benzer, arada blöf yapmalı diyordum, dedi Aydın.

— Blöf bana sökmez, dedi İclâl.

Nejat biraz kızgın bir tavırla:

— Bu senin arkadaşın gerçekten de amcamın dediği gibi iyi bir avukat mı yenge? dedi.

— En azından çok akıllıdır, dedi Selma gülerek.

Aydın merakla bakıyordu Hâdi Bey'in yeğenine:

— Hayrola? Yoksa bana ihtiyacınız mı vardı?

— Ne ihtiyacım olacak? Ben avukatlardan hiç hoşlanmam!

Selma araya girdi.

— Hadi çocuklar, siz oyununuza devam edin, yoksa Aydın, savcılık stajını hatırlayıp sorgulamaya başlar şimdi, kim bilir ne suçlarınızı çıkarır ortaya! Bana biraz yardım eder misin Aydın? Sıcak mezeleri dağıtalım. Bu garson aptalın teki...

— Hizmetkârnız emrinizdedir hanımefendi...

Genç kadının önünde gülümseyerek eğilmişti. Sonra kol kola girerek büfeye kadar yürüdüler. Aydın, mutfak kapısında durmakta olan hizmetçi kadının, bezik oynayanlarla konuştuğu sürece kendisini ve masayı âdeta göz hapsine aldığını fark etmişti. Hâdi Bey'in yeğeninin sinirlenişinde bu ısrarlı bakışların etkisi de var gibi gelmişti ona. İkisi arasında bir ilişki olduğuna yemin edebilirdi. İclâl boşuna uğraşıyordu. Bu Nejat gibi adamların bir kadından ne beklediklerini çok iyi bilirdi o.

Selma kaygılı görünüyordu.

— Geciktin, dedi. Merak ettim. İşlerin yolunda mı bari?

— İyiyim, iyiyim, hiç merak etme. Murat'la birlikteydik. Onlar yarın sabah Bodrum'a gidiyorlar. Beni de çağırıyorlar ama, ben İstanbul'dan ayrılamam.

— Keşke gitsen. Hiç değilse beş-on gün dinlenirsin. Çok yorgun görünüyorsun.

— Haklısın. Ben de hissediyorum yorgun olduğumu. Ama, öyle denizle, güneşle pek iyi değildir aram, bilirsin. Sonra, bu başka türlü bir yorgunluk. İçin için çürüyor gibiyim. Galiba yaşlandım. Otuz beş yaş... Az değil.

— Yaştan söz etme.

— Senin için önemli değil.

— Asıl benim için önemli. Söyle bakalım, şu yeni sekreterin nasıl biri?

Aydın gülmeye başladı:

— Hayda!... Nerden çıktı şimdi bu sözler, anlamıyorum. Kaldı ki sen Güzin Hanım'la tanıştın. Son derecede akli başında bir kadın. Benim gibi bir adamla flört etmeye razı olacağına inanır mısın?

— Ben yeni birisinden söz edildiğini sanmıştım, dedi Selma biraz ferahlamış görünerek.

— Asıl ben yeni birisinden söz edildiğini duydum. Yeni bir gözde, daha doğrusu. Öyle dediler. Genç bir şair...

Selma en küçük bir bozgun belirtisi göstermedi:

— Ha, Yavuz mu? dedi. İlahi! Onun yeni gözdem olduğunu kim söyledi?

— Önemi var mı?

— Yok tabii. Senin tanıman gerek. Son günlerde adından çok söz ediliyor. Çok tatlı bir çocuk. Pek de akıllı. Seninle boy ölçüşecek biri değil canım, meraklanma.

— Umarım öyledir. Çünkü, senin arkadaşlığından uzak kalmak istemem doğrusu.

— Buna sevindim işte.

Bir süre sustular. Selma, Aydın'ın boşalan kadehine rakı koydu, üstüne su ekleyip uzattı:

— Sekreterine de öğrettin mi nasıl rakı içtiğini?

— Şimdilik bu tür işlerimle uğraşmıyorum. Lafı değiştirme. Ben gerçekten kendimi iyi hissetmiyorum. Seninle bir gün oturup uzun uzun konuşmalıyız. Sen de, ben de, dümeni bozulmuş gemilere benziyoruz. Yalpalayıp duruyoruz.

Selma gülmeye başladı:

— Bu sözleri tanıyor gibiyim. Bugün Murat'la birlikteydiniz, değil mi?

— Evet ama, onun söylemiş olması, gerçekliğini değiştirmez. Eğer şu senin şairin benim bildiğim, daha doğrusu adını duyduğum çocuksa, onun da sana buna benzer şeyler söylüyor olması gerek. Belki de daha sert konuşuyordur. Hümanist bir marksist anladığıma göre. Vietnamlılar için yazdığı baladı okumuştum geçenlerde bir dergide. Doğrusu gözlerim yaşardı!

— Alay etme. Onunla konuşurken, sizlerin fakültedeki haliniz geliyor gözlerimin önüne.

— Yo, yo... Bu kuşak bizden çok farklı. Biz ne yaptığımızı bilmiyorduk. Şu senin şairin biliyor mu, ondan da kuşkuluyum ya. O da, ün kazanmak için en geçerli yöntemin ne olduğunu çok iyi saptamış bir şarlatan olabilir. Şu ara birkaç günlüğüne bir de içeri atsalar, sevincinden ölür, eminim!

— Çocuğa iftira ediyorsun. Sizin için de öyle söylüyorlardı o zamanlar.

— Belki de haklıydılar. Halime baksana... Şu salondakilerle özdeşleşmiş gibiyim. Gibi değil, öyleyim. Bak şu büyük işadamlarına, politikacılara... Görünüşte ayrı dünyaların insanlarıyız, ama öylesine kenetlenmişiz ki birbirimize... Yöntemlerimiz belki biraz farklı olabilir, ama hepsi o kadar. Hepimiz, bir başkasının sırtına binmişiz. Başkalarını sömürerek geçiniyoruz. Ben, Buztaş Holding'ten aldığım aylığı hak ediyor muyum? Hoş, Hâdi Bey belki de hak etmemi istemez!

— Murat'ı görürsem kulağını çekeceğim. Ne biçim sözler bunlar? Herhalde bana da verip veriştiyordur?

— İkimize de acıyor ve tabii daha çok beni suçluyor.

— Hadi ordan... Sana ne söylemeye hakkı var? Arkasında Yargıtay üyesi babası olmasaydı da görseydim ben onu!

— Benim arkamda da sen varsın, değil mi?

Selma'nın yüzü sarardı, bir şey söyleyecek gibi oldu, sustu. Büfeye gelenler vardı. Ayakta konuşanların bir kısmı boş oyun masalarına yerleşmekteydi. Kimi de öteki masadakilerle yer değiştiriyordu. Karısının oyununa karışıp durduğu için ikide bir azarlanan Ahmet Şükrü Bey sağına soluna bakıp duruyordu. Aydın'la Selma'nın konuştuklarını görünce onlara doğru yaklaştı:

— Bu akşam kimse beni istemiyor, dedi. Tatlı sohbetinizi bozmuş olmuyorum ya?

— Ben zaten mutfağa bir göz atacaktım, dedi Selma. En iyisi sizi baş başa bırakayım.

Ahmet Şükrü'nün daha önce Galip Bey'le konuşmuş olduğu anlaşılıyordu. Onun da Uluslararası TIR Taşımacılık Şirketi'yle ilgili bazı kaygıları vardı. Gümrük müfettişleriyle maliye müfettişlerinin birlikte soruşturma yaptıklarını öğrenmişti. Soruşturma çok gizli yürütülüyordu ama soruşturmayı yürüten müfettiş-

lerden biri Ahmet Şükrü'nün muavinliğini yapmıştı vaktiyle. Ahmet Şükrü'ye telefon etmiş, uyarıda bulunmuştu. Bazı tırların sınırdan çıkış yapmadıkları, Anadolu'da kayboldukları söyleniyordu. Ahmet Şükrü'nün ciddi olarak midesi bulanmıştı. Eğer ortada pis bir durum varsa, adının böyle bir işe karışmasını istemezdi doğrusu. Acaba, hukuki açıdan bazı önlemler alınabilir miydi?

— Böyle önemli bir konu, burada, ayaküstü konuşulmaz Ahmet Şükrü Bey, dedi Aydın. Kaygılarınızda haklı olabilirsiniz. Bu Nejat denen oğlanı benim de gözüm pek tutmuyor. Ancak, siz de, ben de o şirketle ilgili değiliz. Ama, isterseniz, yarın yazıhaneme gelin, sakın kafayla durumu inceleriz birlikte.

Ahmet Şükrü Bey duraksıyordu:

— Bilmem ki, dedi. Belki de durum o kadar kötü değildir. Hâdi Bey'i de gücendirmek istemem doğrusu. Yani, demek istiyorum ki, eğer gerçekten birtakım usulsüzlükler yapılmışsa, soruşturmanın sonunu beklemeden bunları düzeltme olanağı araştırılabilir belki. Ne dersiniz?

— Siz yarın bana gelin, konuşalım. Bütün gün yazıhanede-yim. Şimdi, izninizle, biraz da ben şansımı denemek istiyorum.

Mali Koordinatörü orta yerde bırakarak Hâdi Bey'in masasına doğru yürüdü. Ne var ki oyuna bir süre ara verilmişti. Konuklar, Selma'nın hazırlattığı nefis yiyeceklerle midelerini doldurarak gerilmiş sinirlerini gevşetmeye çalışıyorlardı. Aydın, birden yorulduğunu hissetti. Kendini büfenin uzağında tek başına duran bir koltuğa zor attı. Bu akşam buraya gelip gelmemeyi çok düşünmüştü. Murat söylediklerinde haklıydı. Bu böyle sürüp gidemezdi. Silkinmesi gerekti, ama nasıl? Sıkılıyordu. Karaköy'deki yazıhanesinde, Kadıköy'deki çatı katında, annesiyle babasını görmeye gittiği zaman Suadiye'deki o küçük evde, kendisini sevmediği bir rolü oynamaya zorlanmış amatör bir tiyatro oyuncusu gibi hissediyordu. Ne yapabilirdi, nasıl değiştirebilirdi bu yaşam tarzını? "Bizimle birlikte Bodrum'a gel," demişti Murat. Onlarla gitmenin ne yararı olacaktı ki? İçecekler, tartışacaklar, durmadan tıkınacaklar, sarhoş olacaklar, şarkı söyleyecekler, sonra... Sonrası hep aynı. Annesiyle babasını görmeye gitmek

de istemiyordu öyle sık sık. Otuz beş yaşına kadar evlenmediği için babası onu pek başarılı bir hovarda olarak görüyor ve takılıyordu. Annesi, “Bana bir torunu çok görüyorsun,” diye sızlanıp duruyordu. Ne zaman gitse, annesi ona bir başka kız bulmuş olurdu. Hep, varlıklı, en azından kolejde ya da Dam de Sion’da okumuş, güzelce, hanım hanımcık kızlardı Huriye Hanım’ın adayları. Bir çare olduğunu bilse, evlenmeye bile razıydı. Ama, özellikle boşanma davalarında uzmanlaşmış bir avukat olarak, evliliğin ne demek olduğunu çok iyi biliyordu. “Hadi canım sen de!” diye mırıldandı. Şu salondaki çiftlerin hemen hepsinin ne kadar kirli çamaşırı varsa, ortadaydı. Tabii, karşısına Jale gibi bir kız çıkmış olsaydı, durum belki başka olurdu. Yoksa, onların evliliklerinin başarısının gizi Jale’de değil de Murat’ta mıydı? Murat gibi olabilir miydi kendisi?

Birden Güzin Hanım geldi aklına. Neler de uyduruyorlardı! Kadıncağızın bu dedikodulardan haberi olsa kim bilir ne kadar üzüldü. Aslında, çok rahat arkadaşlık edilebilecek bir kadın. Sekreteri olmasaydı, belki. Akıllı, güvenilir, yanında sıkıntı duyulmayacak bir dost olurdu. Gerçi, zavallının derdi başından aşkındı ama...

Hâdi Bey yanına gelmiş omzunu dürtüyordu:

— Oynamak istiyordun galiba? Hadi gel, başlıyoruz.

İsteksizce yerinden kalktı. Gerçekte oynamak istediği falan yoktu. Yine de masaya oturdu. Kart çektiler. Hâdi Bey’in yanına düştü. Aklını bir türlü oyuna veremiyordu. Yaşamını düzene koymak demek, Murat’ın deyimiyle anlamlı kılmak demek, her şeyden önce kendisini bu çevreden uzaklaştırmak demekti. Selma’dan vazgeçmek, Buztaş Holding’in, yalnız dolgun aylığını değil, sağladığı daha bir sürü avantajı bir yana bırakmak demekti. Buztaş Holding ve çevresi olmazsa, Karaköy’deki o koca yazıhaneyi çevirecek kadar müşteri bulabilir miydi?

Hâdi Bey dirseğiyle dürtüyordu:

— Hadi ortak, sıra sende. Giriyor musun?

Kâğıtlarına bakmadan “Pas!” dedi.

Pek rahat bir görünüşü vardı Hâdi Bey’in. TIR soruşturmasından haberi yok muydu acaba? O kafasız oğlanın amcasından

gizli birtakım işler çevirebileceğine inanmak zordu. Peki ne olabilirdi? Eskiden bir sürü kirli işe girip çıktığı kuşkusuzdu Hâdi Bey'in, ama şimdi böyle şeylere ihtiyacı var mıydı?

Eli, yedili sekizli döperle Hâdi Bey aldı.

— Taşımacılık Şirketi hakkında bir soruşturma yapılıyor-muş, haberiniz var mı? dedi Aydın birden. Hâdi Bey, kâğıtları karıştırıyormuş gibi yaparak bir süre karşılık vermedi. Sonra yavaş yavaş başını çevirdi, yarı yarıya kapalı gözleriyle Aydın'a baktı:

— Öyle mi? dedi. Soruştursunlar bakalım, ne bulacaklarsa...

Kâğıt dağıtma sırası Hâdi Bey'deydi. Kâğıtları dağıtırken elleri titriyordu galiba. Aydın, üsteledi:

— Ahmet Şükrü Bey'in söylediğine göre, birisi bir ihbarda bulunmuş olmalı. Başka türlü böyle geniş bir soruşturma açılmasına gerek görülmezmiş.

Hâdi Bey, çok soğukkanlı bir tavırla:

— Ben iki kâğıt alıyorum, dedi. Ötekilerin kâğıtlarını incelemelerini beklerken de, "Beni ihbar etmeye kalkanın vay haline!" diye ekledi. "Su testisi su yolunda kırılır!"

— Pas, dedi Aydın.

— İki potla açıyorum, dedi Hâdi Bey.

Oyun süresince bir daha konuşmadılar. Yarım saat sonra Aydın, önündeki kavı tüketmişti. Masadakilerden özür dileyerek kalktı, doğru büfeye gitti, rakısını yeniledi, yanına yaklaşan Selma'ya:

— Kocan hile yapıyor, dedi. Daha doğrusu parasına güvenerek ahlaksızca blöf yapıyor!

— Söyleseydin ya! dedi Selma.

— Bu o kadar önemli değil. Hem aslında hepimiz hile yapıyoruz. Hepimiz blöf yapıyoruz. Sen sanki yapmıyor musun?

— Ben mi? Ne münasebet!

— Tabii. Benim sekreterimle kırıştırdığım dedikodusunu çıkaran sen değil misin? Sonra o genç şair hikâyesi...

— Delisin sen!

— Yo, inkâr etmeye kalkma. Aslında, sen de, ben de, öyle bir yaşa geldik ki, ne için yaşadığımız sorusuna bir yanıt bulmak

için son fırsatımızı kullanıyoruz. Ama, galiba, sen de, ben de, yine kaçamaklar peşindeyiz.

— Anlaşıldı. En iyisi sen, şu annenin bulduğu uslu akıllı kızlardan biriyle evlen.

— Bunu sen mi söylüyorsun?

— Niye olmasın? O kızlar beni korkutmaz. Aslına bakarsan, Murat gibilerden korkarım ben. Bugün aklını fena halde çelmiş benziyor.

— Olabilir. Öğüdünü dinleyebilirim!

Hâdi Bey oturduğu yerden:

— Selma, beylerin boğazı kurumuş! diye seslendi. Başıyla birlikte gövdesini de döndürüyor, gözlüklerinin üstünden bakıyordu. Bu haliyle sirk cambazlığı yapmaya kalkışan bir suaygırını andırıyordu. Selma garsona işaret etti. Aydın sözü değiştirmek gereğini duyarak:

— Ahmet Şükrü Bey, Hâdi Bey'in yeğeninin uygunsuz işler çevirdiğinden kuşkuluyor, dedi. Müfettişler şirket hakkında soruşturma yapıyorlarmış. Senin bildiğin bir şey var mı?

— Ne zamandır işlerle ilgilenmediğimi biliyorsun, ama, o oğlandan her şey beklenir.

— Amcasından habersiz iş çevirebilir mi diyorsun?

— Dedim ya, her şey beklenir o oğlandan. Boş ver. Bir şey olmaz. Bir sorun çıkarsa Hâdi Bey halleder. İzin verirsen ben biraz şu garsonla meşgul olayım. Beceriksizin biri.

Tepsiye birkaç kadeh sıralayarak masalara doğru uzaklaştı. Aydın, düşünceli düşünceli bir süre baktı genç kadının arkasından. Haklıydı Selma. Bir sorun çıkarsa Hâdi Bey çözerdi. Aydın'ı ilgilendiren bir şey yoktu nasıl olsa. Ancak, şu Nejat denen oğlanla ilişkilerinde daha dikkatli olması gerekiyordu. "Her şey beklenir," demişti Selma. Bunu söylerken belki de oğlanın Hâdi Bey'in mirasçısı olabileceğini düşünerek pek de yansız davranmıyordu. Hâdi Bey'e bir şey olursa, çekeceği vardı Selma'nın.

Hafifçe başı dönüyordu. Murat'la da içmişti bir hayli. Kadehini büfeye bırakarak müzik setinin bulunduğu köşeye gitti. Artık kimse ilgilenmiyordu onunla. Gözleriyle İclâl'i aradı. Nejat'tan

yüz bulamamış olmalıydı ki, gitmiş, babasının yanında, oyun seyrediyordu. Selma görünürde yoktu. Nejat'ın bir ara mutfaktan yemek taşıyan hizmetçi kadını bir yana çekerek öfkeli öfkeli bir şeyler söylediğini fark etti. Kadın hiç oralı görünmüyordu.

Plak dolabındaki plakları dalgın dalgın karıştırdı, rasgele birisini çekti, bakmadan pikaba koydu. Sıcak, hareketli, kesik kesik, İberik şehvetiyle yüklü bir gitar sesi yükseldi hoparlörlerden. Sesi biraz kıstı. Birkaç kişi başını çevirip bakmıştı. Sonra kimse oralı olmadı. Daha çok klasik müzikten hoşlanırdı Aydın, ama şu anda, bu gitar parçası kadar duygularını etkileyen başka bir müzik olabileceğini düşünmüyordu. Dirseklerini kitaplığa dayadı, gözlerini hafifçe yumdu.

Söylediklerinde haklıydı Murat. Farkında olmadan bir dört yol ağzına gelmişti. Bir hafta sonra otuz beş yaşına basacaktı. Otuz beş yaş... Hâlâ ne yapacağını, hangi yola sapması gerektiğini bilmiyordu. Zaman geçiyordu. Bir karar vermesi gerekiyordu. Ya da gerekmiyordu. Bilmiyordu. Emin değildi. Bilinçli ya da bilinçsiz, bir şeylerden kaçıyor. Ayağının altındaki toprak sağlam değildi. Annesi “evlen, evlen” deyip duruyordu. Nasıl biriyle evlenecekti? Karısı olabilecek bir kadında ne gibi nitelikler olması gerektiğini hiç düşünmemişti bugüne kadar. Düşünse ne anlamı vardı? İnsan durmadan değişen bir yaratıktı. Başlangıçta, düşünebileceği her şeyi olan biriyle evlense bile, bir yıl sonra, üç yıl sonra, kim bilir nerelerde olacaktı? Ne farklar oluşacaktı, ne uçurumlar açılacaktı aralarında... Sonra da, biri ötekini, “Sen beni bilerek, beğenerek almıştın!” diye suçlayacaktı. Meslek yaşamında kaç çeşidiyle karşılaşmıştı bu suçlamaların. İşin kötüsü hepsi de doğruyd. Ya da ikisinden biri sesini kısıp oturacaktı. Bu kez de, yıllar sonra birden patlayıverecekti.

Evleneceği kız şu gitar parçasından hoşlanacak mıydı örneğin? Bu akşam, şu salonda, böyle bir ruhsal durum içinde hoşuna gidiyordu bu müzik. Başka bir zaman belki farkında bile olmayacaktı, şu salondakiler gibi, o da. Öyleyse bu da önemli değildi. Ya da çok önemliydi. Şimdi o burada, kendinden geçercesine bu müziği dinlerken, karısı olacak kadın hiç oralı olmasa, hatta çok neşeli bir anına rastladığı için tutup ona takılmaya kalksa, nasıl

karşıları? Murat'la, Jale'yle, Rasim'le kafa çekerken alaturka şarkı söylemeye bayılıyorlardı. Özellikle eski şarkıları. Babasından ötürü iyi de bilirdi Aydın. Az çok makamlardan anlardı. Ama, evleneceği kızın bir alaturkacı olmasını hoş karşılayabilir miydi? Akşamları, bahçeye bakan pencere önüne kusursuz bir çilingir sofrası kurarak karşısında el pençe divan duracak bir cariye istemiyordu ki o. Belki de öyle biriyle daha mutlu olurdu. Kim bilir, Jale'nin hep alay ettiği gizli ataerkil eğilimleri onu böyle bir çözüme götürecekti belki, bir gün. Ya da, koluna takıp şu, hiçbir sağlam dokusu kalmamış topluluğun içine soktuğu zaman, herkesin hayranlıkla başını çevirip bakacağı, ona sahip olduğu için kendisini kıskanacağı bir doğa harikasıyla yetinecekti.

Plağın çoktan bitmiş olduğunu fark etmemişti bile.

Selma, bahçe kapısına kadar uğurladı Aydın'ı.

— Bu gece burada ağırlayabilirdim seni, dedi. Biraz daha kalsaydın...

Oysa boğulacak gibiydi Aydın.

— Kusura bakma, dedi. Bu akşam beklentilerine karşılık verecek halde değilim.

— Beni ihmal ediyorsun ama...

Duraksadı. İlk kez bunu söylerken Selma'nın içten olmadığını sezmişti. Havada bir deprem öncesinin sıkıntısı vardı.

Kendisini zorlayarak:

— Böyle düşünmen saçma! dedi. Bilirsin beni.

Oysa Selma artık onu işitmiyordu bile. Aklı çoktan başka yerlere kayıp gitmişti. Genç kadının yanaklarına kaçamak bir öpücük kondurdu.

— Kocana sevgilerimi ilet, dedi. Epey paramı aldı bu akşam. Hoşça kal. Yarın ararım.

Yoldan geçen bir taksiye işaret etti:

— Kadıköy'e.

Akşamdan beri içtiklerinin hesabını şaşırmıştı. Baş ağrıyordu. Selma'nın, arabanın hareket etmesini beklemeden, koşarak döndüğünü gördü.

Açık pencerenin üst kısmından gökyüzünün duru maviliği, alt kısmından Merkez Bankası İstanbul Şubesi'nin kirli ve karar-mış üst kat cephesiyle loş pencereleri görünüyordu. Caddeden geçen trolleybüslerin arşları teller üzerinde mavi kıvılcımlar sıçrata sıçrata kayarak uzaklaşırken hışırtılı bir ses çıkarıyor, otomobillerin kesilmeyen lastik cızırtıları, nereden geldiği, hangi titreşimlerin bileşimi olduğu anlaşılmayan, işyerlerine özgü, daha başka, tuhaf, uğultulu birtakım sesler hep birden, bu açık pencereden avukat Aydın'ın ikinci kattaki yazıhanesine yansıyor. Pencerenin çinko pervazının bir köşesinde iki kumru, arada başlarını kanatlarının altına sokup bitlenerek, yan yana, kuruntulu kuruntulu pineklemekteydi. İçerdeki sekreter odasından bir daktilo makinesinin sert tuş vuruşları, öteki gürültülerin üstüne çıkarak, bazen sürekli bir esine kapılmış gibi dakikalarca kesilmeden işitiliyor, bazen zamanı geçmek bilmez gösteren gizemli susuşlarla duraklıyordu.

Aydın, şimdi bir pipo yakacak olursa, tütünün dilinin üstünde bırakacağı tattan hiç de hoşlanmayacağını düşündü. İçtiği iki aspirin ve bir sürü gazozu karşın akşamdan kalmalığını atamamıştı henüz üstünden. Masasının camının üstüne gelişigüzel bıraktığı iri ve kıllı sağ eline bir sinek konmuştu, durmadan yalanıyordu ve o, sineği kovalaması gerektiğini düşündüğü halde, elini kıpırdatamıyordu. Az sonra sinek temizlenmesini bitirdi, isteksizce havalanarak gitti, mürekkep hokkasının üstüne kondu. Kim bilir ne kadar zaman önce o hokkaya konulmuş bulunan mürekkep, şişenin dibinde zamlı bir tortu oluşturmuştu.

Yazıhanenin iki duvarını boydan boya kaplayan maun kitaplıklarda düstur ciltleri, kanun şerhleri ve isimleri okunmayan daha yüzlerce ciltli kitap raflara özenle yerleştirilmişti. Üstlerini kaplayan ince toz tabakasından, belki yıllardır yerlerinden kı-

mıldatılmadıkları belli oluyordu. Odanın ortasındaki üstü camlı maun alçak masanın çevresine yerleştirilen geniş maroken koltuklarda güven duygusu uyandıran hafif bir eskilik kokusu vardı. Çalışma masasının iki yanındaki dolaplar dosyalarla tıka basa doldurulmuştu. Masanın hemen yanındaki cilası bozulmuş iki katlı küçük sehpanın üstünde yan yana iki telefon duruyordu. Makinelerin biri yeşil biri kırmızı renkliydi. Bakalitleri kirden, tozdan donuklaşmıştı. Kordonları kıvrım kıvrım, yere kadar uzanıyordu. Sehpanın alt gözünde boş bir sürahi vardı, hemen yanında da sarı yaldızlı büyükçe bir su bardağı: Günlerdir yıkanmamış, dibi kararmış, tortu bağlamış. Güzin Hanım işe başladığı gün, burasının adamakıllı bir temizlik istediğini söylemişti. “Sakin ha,” demişti Aydın. “Bir avukat yazıhanesinin eskiliği ve kirliliği onun değerini artırır. Güven duygusu verir müvekkillere. Bir eski, değerli kemana benzer bu yazıhane. Üzerindeki reçine tozlarını sildiniz mi değerini yarı yarıya yitirir!”

Tabii bu, en çok odacı Mehmet’in işine geliyordu. Mehmet’i aybaşında köyüne göndermişti. Güzin Hanım, “Siz niye bir yerlere gitmiyorsunuz?” demişti. İçinden Murat ve Jale ile alay ederek, “Yaz tatillerinde bir yerlere gidecek kadar burjuvalaşmadım,” diye yanıtlamıştı Güzin Hanım’ı. Güzin Hanım’ın erkek kardeşi 12 Mart döneminde birtakım sol eylemlere katıldığı için tutuklanmıştı. Hâlâ da içerdeydi. Yargılanması sürüyordu sıkıyönetim mahkemesinde. “Adli tatilde nasıl olsa fazla işimiz olmaz, isterseniz, siz bir yerlere gidebilirsiniz,” demişti Güzin Hanım’a. “Kardeşim buradayken, başka bir yere gitmem söz konusu bile edilemez,” diye karşılık vermişti Güzin Hanım. Sesi biraz kırılgan mıydı?

Omzunu silkti. Doğrusu onu pek anladığını söyleyemezdi, ama iyi bir sekreterdi hakçası. Önemli olan da buydu. Ondan önceki gibi, bir müşterisiyle kırıstırıp defolup gitmeyeceğinden emindi hiç olmazsa. Neden emindi, doğrusu bunu da bilmiyordu. Kalamış’ta, Güzin Hanım’la arasında birtakım ilişkiler, hem de ciddi birtakım ilişkiler bulunduğu söylentisi çıkarılmıştı. Bu söylentiyi çıkaranın Selma olduğunu hemen anlamıştı ama, böyle bir olasılığın söz konusu edilmesi bile canını sıkıyordu.

Yüzünü buruşturdu, başka şeyler düşünmeye çalıştı. Selma'ya telefon edip teşekkür etmeliydi dün gece için. Aklından neler geçtiğini öğrenmeliydi. Hukuk Fakültesi'ndeyken tanıdığı, belki de âşık olduğu Selma değildi o artık. Ne yapacağı belli olmazdı. Şimdilerde entelektüel kadın rolü oynuyordu. Kate Millet'i herkesten önce ve aslından okumuştı; Türkiye'de cinsel devrimin öncülüğünü yaptığını sanıyordu. Çevresine bir sürü aptal toplamıştı. Sanatçılar, politikacılar, işadamları, onların budala karıları, genç oğlanlar, çok bilmiş kızlar... Çılgınca partiler düzenliyordu Kalamış'taki yalıda. Kumar oynanıyor, eşekçesine içiliyor, çırlıçıplak denize giriliyordu. Bu budalalar içinde Aydın da vardı ve Aydın'la Güzin Hanım arasında ciddi birtakım ilişkiler bulunduğu dedikodusu çıkarılıyordu. Nedeni ne olursa olsun.

Bütün bunları Güzin Hanım'a anlatacak olsa, ne derdi acaba? O da bir başka türlü entelektüeldi ya... Ne zaman odasına girecek olsa – eğer yapacak işi yoksa – elinde bir kitapla buluyordu onu. Öyle ucuz aşk romanları falan da değildi okudukları. Allahtan ukalalık etmiyordu.

Altı ay kadar önce, eski sekreteri, o sürtük, orospu karı, bir müşterisiyle kırıştırıp kaçtıktan sonra, gazeteye ilan vererek bir sekreter aramıştı. Bir sürü kız başvurmıştı. Film prodüktörü mü sanıyorlardı onu nedir, ilk yaptıkları iş, karşısındaki sandalyeye geçip, baldırlarını bacaklarını açmak oluyordu. Güzin Hanım onların içinde hemen dikkatini çekmişti. Çalışmak zorunda kaldığı için, Edebiyat Fakültesi üçüncü sınıftan ayrılmış. Daha önce, bir büyük bankanın hukuk servisinde sekretermiş.

“Niçin ayrıldınız ordan?” diye sormuştu. “Ücret sorunu mu?”

“Hayır,” demişti Güzin Hanım. “Kardeşim yüzünden. Kardeşim Teknik Üniversite'de öğrenciydi. 12 Mart'ta, birtakım eylemlere katıldığı için tutuklandı. O günler benim için çok zor günlerdi ama bankada kimse bir şey söylemedi bana. Sonra bir gün, gazetede, duruşmaları ile ilgili bir haber yayınlandı. Personel müdürü beni çağırdı, koyunlarında yılan beslemek istemediklerini söyleyerek işime son verildiğini bildirdi. Bakın, karde-

şimden ötürü şikâyetçi olduğumu sanmayın. O ne yapmış olursa olsun, övünürüm ben onunla. Bunu siz de bilin de, ona göre...”

27 Mayıs’tan önceki günleri anımsayarak içi bir tuhaf olmuştu Aydın’ın. O günlerde kendisi yüzünden babasının başının derde girebileceğini hiç düşünmemişti. Acaba o günlerde babası da böyle yürekli davranmış, oğluyla övündüğünü söylemiş miydi?

“Böyle şeyler beni ilgilendirmez,” demişti Güzin Hanım’a. Tabii yalan söylemişti. “Ben politikacı değilim, politikayı da bilmem,” demişti. “Ne var ki çocukların bize anlatmak istediklerini anlayabildiğimizden kuşkuluyum. Açıkçası onları suçlayamıyorum da. Belki, haklı oldukları şeyler de vardır. Şimdi herkes yükleniyor onlara ama, bakarsınız, bir gün gelir, omuzlarda taşırlar. Eğer işten yüksünmezseniz, sizinle çalışabiliriz...”

Güzin Hanım’ı işe aldığından ötürü bugüne kadar hiç pişmanlık duymamıştı doğrusu. Üstelik güzel kadındı. Konuşmasını biliyordu. Aydın’ın bulunmadığı zaman, müşterilerini, saygınlığından hiçbir şey yitirmeden, oyalamasını beceriyordu. Altı aydır, kardeşini görmeye gideceği günler dışında bir gün bile izin istememişti. Özel yaşamından da hiç söz etmezdi Güzin Hanım. İşe başlarken getirdiği kimlik belgesi suretindeki doğum tarihine bakılırsa yirmi sekiz yaşındaydı. Bir gün, “Niye evlenmediniz Güzin Hanım?” diye sormuştu. “Evlendim efendim,” demişti. “İki yıl sürdü evliliğim, ama olmadı. Anlaşamadık.” Hepsi o kadar. Ne zaman evlenmişti, nasıl biriyle evlenmişti, anası babası sağ mıydı? Yazıhaneye gelmediği zamanlar, cumartesi, pazar günleri ya da tatillerde ne yapıyordu? Sevdiği ya da birlikte yaşadığı kimse yok muydu? Bilmiyordu. Merak etmiyor değildi ama, yanında çalışan biriyle, hele karşısındaki, ne kadar akıllı, ne kadar olgun olursa olsun, bir kadınsa, senlibenli olmanın bir takım dengeleri bozabileceğini düşündüğü için, özellikle kaçınıyordu ona sorular yöneltmekten. Hoş, Güzin Hanım da patronuyla senlibenli olmak için can atan sekreterlere hiç benzemiyordu ya...

Aklına yine Selma geldi, gülümsedi. Selma da bir zamanlar

Hâdi Bey'in sekreteriydi. Ne sekreter ama... Belki de bu yüzden Aydın'la Güzin Hanım arasında birtakım yakınlıkların doğabileceğini düşünmüş olmalıydı.

İç telefonu açtı:

— Güzin Hanım, Selma Hanım'ı arar mısınız bana? dedi. Kalamış'ta olmalı.

— Şimdi efendim.

Bu iç telefon Güzin Hanım'ın buluşuydu. "Özel konuşmalarınız sırasında, müvekkillerinizle konuşurken, ikide bir yanınıza gelmem doğru olmaz. Üstelik, sanırım bu yöntem müşterilerinizi de etkiler," demişti. Gerçekten de yararlı olmuştu. Akıllı kadındı vesselâm...

Güzin Hanım:

— Selma Hanım denizdelermiş efendim, dedi. Bir not bırakalım mı?

— Yo, hayır. Sonra yine ararım.

Dün akşam için Hâdi Bey'e teşekkür etmek aklına bile gelmezdi.

Piposunu çıkarmak için eli masanın çekmecesine uzanıyordu ki, duraksadı. Midesi eziliyordu. Şişmanlamaya başladığını fark ettiğinden beri öğle yemeklerini bir küçük sandviçle geçiştirmeye çalışıyordu. Zaten sıcaklar iştah bırakmıyordu insanda. Gerçekte canı pipo içmek değil, bir şeyler yemek istiyordu. Daha doğrusu canı sıkılıyordu. Oyalanacak bir şey arıyordu. Yapacak hiçbir işi yoktu. Keşke Güzin Hanım'ın önerdiği gibi, büroyu büsbütün kapatıp, adli tatilden yararlanarak, hiç değilse Şile'ye, ya da Kilyos'a uzansaydı. Murat'la Jale her yıl Bodrum'a çağırırlardı ama o kadar yolu gözü alamıyordu. Üstelik rahatına da düşküncü. Denizle güneşle de arası iyi değildi. Murat'ların Güllük'teki evlerinde doğru dürüst akar su bile olmadığını biliyordu. Denize girip çıktıktan sonra sıcak bir duş yapmazsa bütün vücudu karıncalar basmış gibi kaşınırdı. Rasim'e de bir kez gitmişti. Onun evi rahattı, yakındı da, ama orada da bir baldız hanım vardı ki maazallah...

"O bu değil ya, gerçekten de bir tatile ihtiyacım var," diye düşündü. "Bu can sıkıntısı hayra alamet değil. Selma da farkına

varmış olmalı ki o da aynı şeyi söyledi. Çok değil, şöyle bir hafta olsun...”

İyi hoştu da, nereye gidecekti? Tek başına?... Üç gün sonra daha da fazla sıkılmaya başlayacağını biliyordu. Tatil deyince, şu Amerikan filmlerindeki büyük işadamlarının, büyük avukatların tatilleri gibi tatil yapabilmeliydi insan. Şöyle, denizle, kumla boğuşa boğuşa, hayvanlar gibi yaşayarak... Dayanmasına dayanamazdı ama, belli de olmazdı! Miami gibi, Bermuda gibi bir yerde, şöyle uzanırse güneşe... İyice yandıktan sonra, gölgede bir şezlonga uzanıp, buz gibi rakısını yudumlasa... Yo, çevresinde kadınlar olsun istemiyordu. Öyle, tek başına. Kadınlardan ve budalalardan uzakta. Özellikle, Selma’larda rastladığı cinsten, o memersiz, kalçasız, entelektüel bozuntularından uzakta. Selma’dan uzakta...

“İyi ya, bu işin de sonu yok. Otuz beş yaşına giriyorum. Yaşlandık. Çabuk yorulдум...”

Annesi Huriye Hanım da farkındaydı ki bunun, telaşlanıyordu. Eski kadın, ne olsa! Kendi kendine gelin güvey olur, görücü gider. Annesiyle babasıyla birlikte Suadiye’deki evde birlikte oturdukları sırada çok daha kötüydü. Konuşacak başka konu yoktu evde. İslâm Bey’in yazıhanesini devralıp işlerini biraz yoluna koyar koymaz, gidip gelme zorluğunu bahane ederek hemen kendisine Kadıköy’de bir küçük yer tutmuştu bu yüzden. Ama Huriye Hanım uzaktan da yetişiyordu. Galiba bu konuda, bir babasıyla anlaşabiliyordu.

Kadıköy’de, Çarşı durağındaki apartmanın çatı katındaki bir oda bir salondan oluşan küçük evine taşındığında kendisini ne kadar mutlu, ne kadar özgür hissetmişti... Çabucak, pek çok bekâr erkeğin kurduğuna benzer bir düzen kurmuştu. Evini seviyordu. Eşyalarını seviyordu. Onların çoğunu bitpazarından ve çok ucuza almıştı ama zevkle döşemişti. Şimdi pek farkında değildi ya, ilk zamanlarda evinden dışarı çıkmayı bile canı istemezdi.

Takvimine bir göz attı. Yapacak hiçbir işi yoktu bugün. Gidebileceği bir yer de yoktu. Arkadaşlarının hemen hepsi tatile çıkmıştı. Bir haftadır Suadiye’deki eve de uğramıyordu. Son gi-dişinde Huriye Hanım oğlu gelecek diye revani yapmıştı. Ne-

dense Aydın'ın revaniyi çok sevdiğini sanıyordu. Aydın'ın çocukluğundan kalma bir sanı olsa gerekti. Selâhattin Bey kıskanmasın diye de uğraşmış, didinmiş, hünkârbeğendi de yapmıştı. Yemekte yine tutturmuş: “Benim ne zaman bir torunum olacak? Ben küçük çocuk sevmek istiyorum. Arkadaşlarım nerdeyse torunlarının çocuklarını sevecekler. Ananı hiç düşünmüyorsun. Senin böyle başıboş yaşamana çok üzülüyorum. Gözüm arkada kalacak,” diye söylenmişti. Selâhattin Bey kıs kıs gülüyordu: “Boş ver sen anana oğlum!” diyordu. “Evlenip de ne yapacak hanım? Varsın gününü gün etsin oğlan. Sap yiyip saman sıcsın diye mi getirdik onu dünyaya?” Huriye Hanım kırıgın kırıgın bağıyordu kocasına.

Birden içi geçmişti galiba. İç telefonun çaldığını neden sonra duydu. Gövdesini isteksizce sola kaydırarak telefona uzandı:

— Anneniz arıyor efendim.

İyi insan sözünün üstüne gelirmiş. Gevşekçe bastı kırmızı düğmeye. Annesinin tıknefes sesi:

— Nasılsın oğlum? İyi misin?

— Sağol anne. İyiyim.

— Sesin yine boğuk. Hasta mısın yoksa?

— Yok anne. Dün gece Selma'larda biraz fazla kaçırmışım da ondan.

— Kendini harap ediyorsun...

— Daha neler... Kırk yılda bir! Merak etme.

— Bu akşam geleceksin değil mi? Pazartesiye gelirim demiştin. Karnıyarık yaptım. Sen seversin. Ama biraz erken gel.

Duraksadı. “Pazartesiye gelirim,” dediğini anımsamıyordu:

— Şey... Bu akşam gelmesem olmaz mı? Gece pek iyi uyuyamadım da... Anlarsın. Erkenden yatayım diyordum.

Annesi öyle kolayca yakasını bırakacağa benzemiyordu. Hemen sitem etmeye başladı. Yoksa annesinin evinde rahat edemiyor muydu artık? Yemekten sonra isterse hemen yatar uyurdu...

Kendini umutsuzca savundu. Sonunda yenildi. Gerçekten yorgundu ama tabii, annesi mademki onun için karnıyarık pişirmişti, elbette gelirdi.

Ter içinde kapattı telefonu. Bahane falan değildi, canı kımıl-

damak bile istemiyordu şu anda yerinden. Mümkün olsa, şu kapıdan dışarı adımını atmayacak. Suadiye o kadar uzak görünüyor ki gözüne... Hoş, gitmese ne yapacak? Bu sıcakta, annesine söylediği gibi erkenden Kadıköy'deki eve gitse, uyuyamazdı. İki gündür sular kesikti. Duş bile yapamazdı. Çivi çiviye söker diye yine bir meyhaneye gidip kafa çekecekti. Büsbütün rezil olacaktı. Aslında canı bir çarşı hamamına gidip göbekteşine uzanmayı çekiyordu. Kadıköy hamamının o kemik elli sıska tellağı şöyle derisini yüzercesine bir keseledi mi, bütün yorgunluğu, kötümserliği gidecekti üstünden.

Annesi niye ısrar etmişti bu kadar sanki? Yine bir kız bulmuş olmalıydı. "Mürüvvetini görmek istiyorum," diye tutturacaktı.

Arkasına yaslanarak eski yazıhaneyi dalgınca süzdü. Bütün yaşamını bu odada geçirmeye hükümlü olduğunu biliyordu. Bu odada, adliye koridorlarında, şirket yazıhanelerinde... Ona bu yazıhaneyi devreden İslâm Bey kadar yaşayacağını, direnebileceğini sanmıyordu. Hiçbir heyecanı olmayan bir yaşamı çok fazla sürdürmenin bir anlamı da yoktu. Yazıhanede, adliyede ya da şirkette olmadığı zaman, tüm günleri, Selma'ların yalısında ya da Etiler'deki konaklarında sabahlara kadar içip, egzistansiyalizm herzeleri yiyerek, Murat'la Jale'yle oturup vatan kurtararak, Rasim'le, çalıştığı bankanın lokalinde satranç oynayarak, arada bir, Sarıyer'de, Arnavut Cafer'in salaş meyhanesinde, Çengelköy'de, Arabacı Şakir'in lokantasında, Koço'da ya da Bostancı'da, Barba Niko'nun sözümona gazinosunda kafa çekerek geçiyordu. Sonra bir de kadınlar vardı tabii. Selma bir yana, açıkça para isteyen orospuları, arada bir kendi ayaklarıyla ardından gelen nazlı süs köpeklerine yeğliyordu doğrusu. Onlar da nedense hep pis kokarlardı. Yatağa girmeden önce yıkanmalarını, en azından silinmelerini isterdi, onlar da nedense hep karşı çıkarlardı. Oysa, ter kokusu bütün iştahını kapatıyordu ve kadınlar bu basit gerçeği anlamak istemiyor, bunu bir onur sorunu yapıyorlardı. Paralarını alırken böyle bir sorunları yoktu oysa...

"Allah kahretsin!" diye söylendi yüksek sesle. Kendisini bir batağa düşmüş hissediyordu. Ya da hiçbir yanından ışık sızdırmayan karanlık bir hücreye kapatılmıştı. Çıkış yolu yoktu. Otuz

beş yılı boşu boşuna geçirmişti. Bir körden farksızdı. Üstelik şu andaki sıkıntısının, başkaldırısının, sıcaıklardan, işsizlik ve can sıkıntısından, akşamdan kalma oluşundan ileri geldiğini de biliyordu. Hele bir adli tatil bitsin, yazıhane işlemeye başlasın, davalar birbirini kovalasın, bir bataklıkta ya da ışıksız bir hücrede olduğunu fark etmeyecekti bile ve yine bir temmuz sonu, ağzının içinde fazlaca içilen rakının paslı tadıyla, otuz altı yaşına girmek üzere olduğunu düşünerek, bir günlüğüne yine her şeye kahredecekti.

Kendisi öldükten sonra da bu yazıhane varlığını sürdürecekti kuşkusuz. Çünkü çok sağlam bir yapıydı yazıhanenin bulunduğu han. Daha uzun yıllar ayakta kalabilirdi. Bu yazıhaneyi ondan devralacak olan, belki de bütün bu eski eşyayı satacak, cicili bicili koltuklar, yepyeni, cilalı dolaplarla, kitaplıklarla odanın bütün havasını değiştirecek, duvarları ola ki açık filiz yeşili duvar kâğıtlarıyla kaplatacak, İslâm Bey'den ve kendisinden kalan ne varsa yok edecekti. Ama, dört duvar yine aynı kalacaktı.

Çekmecesini açarak piposunu, tütün kesesini çıkardı. Bir yıl önce, sigara içmeyi bıraktıktan sonra başlamıştı pipo içmeye, ama doğrusunu söylemek gerekirse, hâlâ tam olarak alışabilmiş değildi. Rasim'den özenmişti, tütünü de hâlâ Rasim bulup getiriyordu.

Piposunu özenle doldurdu, sıkıştırdı ve kocasından ayırdığı bir kadın müşterisinin armağanı olan, markalı altın pipo çakmağıyla yakıtı. Varlıklı ve güzel bir kadındı müşterisi. Holding'in Kambyo Danışmanı Nuri Bey'in karısı salık vermişti Aydın'ı ona. Kadın beş yıldır evliydi, iki çocuğu vardı ve kocasının pasif bir homoseksüel olduğunu ileri sürüyordu. Çocukları kocasının rızasıyla başkasından edinmişti. Adam, boşanmak için yüklü bir para istiyordu. Çocukların durumuna mahkemede değinemezlerdi. Aydın, Emniyet Müdürlüğü'ndeki bir arkadaşının yardımıyla adamın ahlak zabıtasındaki dosyasını ele geçirmiş, şantajla şantajla karşılık vererek, adamı, kadının kabul edebileceği bir bedel ödeyerek boşanmaya razı etmişti. Kadın, ödediği yüklüce ücret ve bu altın çakmak dışında, minnettarlığını başka türlü de göstermek istemişti ama, Ayhan'ın gönlü bir eşcinselin artığıyla

yatmayı kaldırmamıştı. Üstelik kadının Mücella Hanım'la da kuşku birtakım ilişkileri olduğunu sanıyordu.

Duvar da, oturduğu koltuğun tam üstüne rastlayan kısımda, Atatürk'ün beyaz yaldızlı çerçeve içinde renkli bir fotoğrafı asılıydı. Sivil giysisiyle çekilmişti fotoğraf. Başını hafifçe öne eğmişti, saçları uçuşuyor gibiydi. Sol tarafta, kumruların pineklediği pencerenin yanındaki duvar da kendisinin madeni bir çerçeve içinde büyükçe bir portresi vardı. Onun biraz altına avukatlık ruhsatnamesini asmıştı. Fakülteyi orta dereceyle bitirdiği için diplomasını çerçeveletmeye gerek görmemişti.

Gülümsedi. Babasının sözü gelmişti aklına: "Diploma süsten başka bir şey değildir evlat! Önemli olan hayat üniversitesinde başarılı olmaktır. Açıktan ağzı kokan ne sınıf birincileri gördük biz!..."

Eskiden bu tür sözlere gülerdi. Şimdi doğru buluyordu. Demek gerçekten yaşlanmaya başlamış.

Masasının üstü karmakarışık. Dosyalar, sümenin arasından fırlamış kâğıtlar, gelişigüzel katlanmış birkaç gazete, bir şiir antolojisi, küçücük bir vazo içinde, çiçeği çoktan solmuş, yaprakları kirli, morumsu bir renk almış, ufacık bir gül dalı. Güzin Hanım'a, "Benim masama dokunmayın!" demekle iyi etmemişti galiba. Kadının odası pırıl pırıl. Masasının üstünde her zaman taptaze çiçekler.

Son bir-iki yıldır kendisini iyice koyverdiğinin farkındaydı. Eskiden tiyatrolara, konserlere gider, sergileri, edebiyat toplantılarını kaçırmazdı. Fakültedeyken şiir bile yazıyordu. Bu şiirlerden birkaçı edebiyat dergilerinde yayınlanmıştı. Bir arkadaşının bastırduğu, masasının üstünde duran antolojide onun da bir şiiri vardı. Kitaptan otuz-kırk tane almıştı arkadaşına yardım olsun diye ve eşine dostuna dağıtmıştı. Sonra, galiba bir bıkkınlık gelmişti üstüne. 12 Mart döneminin boğucu havası, bütün ilgilenmez görünmesine karşın, onu fazlasıyla etkilemiş olmalıydı. Bütün ülke öyle bir döneme girmişti ki, sanki sanatla edebiyatla ilgilenmek ayıp sayılmaya başlanmıştı. Politikadan başka bir şey konuşulmaz olmuştu. Hem de en günlük, en bayağı cinsinden. Arkadaş toplantılarında, meyhanelerde, hatta Selma'ların evinde

bile. Kendisini çağının gerisinde bulmaya başlamıştı. Jale bunu yüzüne karşı söylememiş miydi? “Sen çağının farkında değilsin Aydın,” dememiş miydi?

Antolojiyi eline alarak sayfalarını karıştırdı. Haklıydı Jale. Bu şiiri şimdi kimseye gösteremezdi. Işıklardan, gölgelerden, aşklardan ve düş kırıklıklarından söz eden, çok şairane bir şiirdi bu.

İçini çekti. Yaşlanmak buydu demek. Eskiden üzerinde durmadığı, kendine dert etmediği kimi sorunlar onu rahatsız etmeye başlamıştı. Örneğin, Kadıköy’deki çatı katının temizliği sorunu bir süredir canını sıkıyordu. Eskiden haftalarca çarşafını değiştirmede, değiştirmeyi düşünmediği olurdu. Şimdi bundan tedirginlik duyuyordu. Eskiden, ayda yılda bir elektrik süpürgesiyle şöylece tozunu almakla yetinirdi odaların. Şimdi, karyolanın altında toz ve kir topakçıları gözüne ilişti mi canı sıkılıyordu. Sabah kalktığında kendisine bir bardak çay ya da bir fincan kahve pişirmek iş değildi. Tıraş suyunu ısıtmak da öyle. Eskiden bunları yaparken farkında bile olmazdı. Şimdi, üşeniyordu. Sonra kadınlar... Sabah evden çıkarken ücretini ödeyeceğini bildiği bir kadının nazlanmasına, sevgiden söz etmeye kalkışmasına dayanamıyordu.

Annesi de, Jale de, Selma da haklıydı. Bütün bu belirtiler, evlenme düşüncesini kabul etmek için olgunlaştığının göstergesiydi. Eskiden aldırış etmediği, farkında bile olmadığı küçük birtakım düzensizlikler şimdi batıcı olmaya başladığına göre, kendisini birtakım kurallar içine hapsedmesi için gerekli koşullar oluşmuş demektir. Bu da özgürlük anlayışını değiştirmesi gerektiği anlamına geliyordu.

Tuhaf bir şeydi bu. İnsan, özgürlüğün ne anlama geldiğini, yaşamaya alıştığı düzenin dışına çıktığı zaman fark ediyordu. En katı kuralların egemen olduğu bir düzende, örneğin bir faşist yönetim altında bile, insan o kuralların, o baskının varlığını hissetmediği sürece kendini özgür sayabilirdi. O kuralların yaşam boyutlarını daralttığını fark ettiği zaman anlıyordu özgürlüğünü yitirmiş olduğunu. Evlilik de bir katı kurallar düzeniydi ve insan o kuralları baştan olağan olarak kabul edecek olursa, evlilik içinde bile kendini özgür sayabilirdi.

Yeniden gevşedi. Canı hayal kurmak istemiyordu bu konuda. Onu evlenme düşüncesinden uzak tutan biraz da bu tembelliği idi. Tehlikeli dönemi atlatmıştı artık. Otuz beş yaşına kadar evlenmeyen bir erkeğin bir gün hevesle bu işe kalkışması için geniş bir hayal gücü olmalıydı.

Uzandığı yerden üfleyerek sümenin üstünde topaklanmış duran bir toz parçacağını uzaklaştırmaya çalıştı. İçerdeki odadan daktilo sesi yeniden duyulmaya başlamıştı. Belki bir arkadaşına, kardeşine ya da bir dostuna mektup yazıyordu Güzin Hanım. Aslında bu kadını daha iyi tanımak isterdi. Altı aydan beri yanında çalışıyordu ve bu süre içinde Aydın'la arasındaki saygılı uzaklığı korumasını bilmişti. Ukala değildi. İşleri hakkında fikir yürütmekten özenle kaçınıyordu. Bu, onun kendine göre birtakım düşünceleri bulunmadığı anlamına gelmiyordu. Bunu hissediyordu. Patronunun kimi davranışlarını beğenmediği, hatta küçümsediği oluyordu; ne var ki, yüze gülücülük de yapmıyor, öyle durumlarda susmayı yeğleyerek tarafsız kalmayı becerebiliyordu. Bu da büyük bir yetenektir.

“Daha dostça davranabilirim ona,” diye düşündü. Ceza avukatı değildi. Bugüne kadar pek az ceza davası almıştı. Siyasal içerikli davalara karışmamaya özen gösteriyordu, çünkü bu tür davalar almasının Holding çevresinde iyi karşılanmayacağını biliyordu. Böyle bir durumla karşılaşırsa, işi Murat'a ya da Jale'ye yolluyordu. Ama, hiç değilse bir-iki sorarak olsun, Güzin Hanım'ın kardeşinin davasıyla ilgilenebilirdi. Oysa, avukatları var mıydı, yok muydu, bunu bile sormamıştı. Şimdi yanına gitse, omzunun başında durarak yazdıklarına bir göz atsa, sonra, “Bir akşam birlikte çıkalım da bana kardeşinizin durumunu bir anlatın,” dese... O zaman, genç kadının ela gözlerinde nasıl sevinçli bir pırıltının belireceğini düşleyebiliyordu. Ama, yapamazdı. Böyle bir davranış, ikisinin de istemediği biçimde, aralarında kurulan dengenin bozulmasına yol açabilirdi. Yaşlandıkça tutucu olmaya başlamıştı galiba. Farkında olmadan, kafasında bir kurulu düzen fikri oluşmuştu. Ne zamandan beri bu böyleydi? Her şey öylesine yavaş, sinsice, sanki iz bırakmıyormuşçasına sessizce gelişmişti ki... Sürekli olarak bir gölgeler ülkesinde yaşı-

yor gibiydi. Beklediği neydi? Onu bu gölgelerden çıkaracak bir ışık mı bekliyordu?

Yerinden doğruldu, pencereye baktı. Şaşırdı. Daha doğrusu canı sıkıldı. İslâm Bey'in mısır taneleri serperek alıştırdığı kumrular uçmuştu pencereden. Kim bilir kaçınıcı kuşaktı bugünkü kumrular! Kendisinin de, mısır tanesi değilse bile arada sırada ekmek ufaladığı oluyordu. Onlara öylesine alışmıştı ki, yerlerinde görmediği zaman içinde bir boşluk hissediyordu. Bu, elbette onları düşündüğü zaman oluyordu. Yoksa, kuşların pencere kenarında dinlenmeleri hiçbir zaman çok uzun sürmezdi.

Kuşlar üstüne düşlere dalmak üzereydi ki sekreter telefonu çaldı.

— Ahmet Şükrü Bey geldiler efendim.

Şaşırdı. “Buyursunlar,” dedi ama Mali İşler Koordinatörünün, yazıhanesine önceden haber vermeden çıkıp gelmesine bir anlam veremedi. Tam odaya girmek üzereyken anımsadı, Kalamış'taki yalıda onu bugün yazıhanesine çağırmış olduğunu. Bunu, başından savmak için söylemişti, ciddiye alacağı aklına bile gelmemişti.

Can sıkıntısıyla hemen kalktı yerinden, Ahmet Şükrü Bey'i maroken koltuklardan birine oturttu, kendisi de karşısına geçti. Kaçınılmaz hal hatır sormalardan sonra ikisi birden sustu. Ahmet Şükrü Bey, Aydın'ın soğuk bir şey içme önerisini de başını sallayarak geri çevirdi. Yüzünün sert çizgilerinde, kendiliğinden olma değil de, sanki ancak herkesin gözünden uzak kalabildiği anlarda doğal haline döneceği sanılan bir gerginlik, daha doğrusu, zorlamadan da başka, sanki insanca olmayan bir ağırbaşlılık, bir can sıkıntısı kuruluşu vardı. Gözleri hafif çukurdaydı. Gözbebekleri kıpırtısızdı. Koyu kahverengi iris tabakası, gözakının büyük bir bölümünü kaplıyordu. Kaşları kalındı. Alnı enlemesine iki çizgiyle bölünmüştü. Saçları gür, iyi taranmış, düz. Teni esmer, etli dudakları çok tütün içenlere özgü, paslı bir renge bürünmüş, çenesi çukur ve kemikli. Oturduğu yerde sol elini pantolonunun cebine sokmuştu. Beyaz ince gömleği, koltuk altlarından aşağıya doğru sıırılsıklam olmuştu terden.

Ahmet Şükrü Bey Holding'e mali koordinatör olalı daha bir

yıl bile olmamıştı. Onun çok katı bir maliyeci olduğunu duymuştu Aydın. Genel görünüşüne bakılırsa o da Güneydoğu Anadolu iddi ve şirkette böyle önemli bir göreve getirilmesinde bu hemşeriliğin rolü olmuştu hiç kuşkusuz. Yine de Hâdi Bey'in, Bakanlıkta görevdeyken, dürüst, ödün vermez bir memur olarak isim yapmış böyle birisiyle çalışmak istemesi Aydın'ı şaşırtmıştı.

Çekingen bir tavırla:

— Şu, TIR Taşımacılık hakkında görüşmek istiyordunuz galiba, değil mi? dedi. Buraya kadar zahmet edip geldiğinize göre önemli bir sorun var demek ki ortada?

Ahmet Şükrü Bey'in yüzü büsbütün karardı:

— Ben açık konuşmayı severim Aydın Bey, dedi. Bakanlıkta ki görevimden bir prensip sorunu yüzünden ayrıldım. Emekli aylığımla geçinemeyeceğim için çalışmak zorundaydım. Ancak, devlet hizmetindeyken koruduğum onurumu para için çiğnetmezdim. Bu yüzden, Hâdi Bey bana Holdinginin mali işler koordinatörlüğünü teklif ettiği zaman, ancak bazı şartlarla kabul ettim. Ne var ki, bugüne kadar burada ne işe yaradığımı hâlâ anlayabilmiş değilim. Nasıl söyleyeyim... Sanki kimsenin bana aldirış ettiği yok. Hazırladığım raporların hiçbirisi incelenmedi. Alınmasını gerekli gördüğüm önlemlerin hiçbirisi alınmadı. Önerilerimi kimse dinlemiyor. Yönetim Kurulu'nun gündemine bile koymuyorlar. Holding'in mali bünyesini incelemek istediğim zaman bana bilgi verilmekten kaçınıldı. Muhasebedeki küçük bir memur bile benden çok şey biliyor. Benim hesaplarıma göre, şirketlerin büyük bir nakit sıkıntısı içinde olmaları gerek. Hâdi Bey'le bu konuyu ne zaman konuşmak istedimse, "Sen kendini üzme, her şey yolunda, senin varlığın bana yeter," deyip atlatıyor. Yönetim Kurulu'nun öteki üyeleriyle konuşmak istedim. Anladım ki onların durumu da benimkinden farklı değil. Şirketteki payları göstermelik. Hâdi Bey'in önerilerine parmak kaldırmaktan başka bir şey yaptıkları yok. Örneğin, Salim Bey'le konuştum. O da Hâdi Bey gibi cevap verdi bana. "Ne üzüyorsun canını," dedi. "Hâdi Bey ne güzel yürütüyor işleri. Ben zaten eski bir valiyim. Ticaretten anlamam. Eksik olmasın, bizi kolluyor işte. Sen de unut, eski genel müdürlüğünü, burası devlet dairesi

değil!” deyip çıktı. Rafet Bey de benzer şeyler söyledi. O zaman korktum. Bizi ne diye toplamıştı Hâdi Bey çevresine fikirlerimizin, tecrübelerimizin bir değeri yoksa? Bu kadar parayı ne diye veriyor bize? Söylediği gibi, yoksa sadece varlığımız mı önemli onun için? Yani, sadece isimlerimiz mi?

Aydın, eski genel müdürü dinlerken gülümsememek için kendisini zor tutuyordu. Az kalsın o da, Salim Bey gibi, “Ne üzüyorsunuz tatlı canınızı, Hâdi Bey bakın ne güzel yürütüyor işleri. Bırakın şu eski memur tavırlarınızı bir yana, paranızı alıp, oturup keyfinize bakın!” diyecekti. Kendini zor tuttu. Gerçi onu hukuk danışmanlığına getiren Hâdi Bey değil, Selma’ydı, ama Hâdi Bey’in, Selma ile Aydın arasındaki ilişkilerin nereye vardığını bilmemesi olanaksızdı. Öyleyse, Aydın’ı hukuk danışmanlığında tutması da birtakım hesaplara dayanıyordu. Onu gerektiğinde istediği gibi kullanabileceğini düşünüyor olmalıydı.

Ahmet Şükrü Bey:

— Sizin değerli bir hukukçu olduğunuzu öğrendim, diye sürdürdü konuşmasını. Arkadaşınız Murat Bey’in babası dostumdur. Bir gün adınız geçti. Sizi pek övdü. Bundan cesaret alarak sizinle konuşmak istedim. Siz bu şirkette benden çok eskisiniz. Üstelik, sanırım Selma Hanım’la sınıf arkadaşlığından gelme bir yakınlığınız var. Bu bakımdan belki benim kaygılarımı giderebilirsiniz.

Aydın, “Özür dilerim ama benim durumum da sizinkinden farklı değil,” diyecekken sustu. O zaman bu konuşmaya oracıkta son vermek gerekecekti. Oysa, Ahmet Şükrü Bey’in gerçekten de büyük bir sıkıntı içinde olduğu anlaşılıyordu. Olup bitenler hakkında en az onun kadar bilgi edinmek Aydın’ın da hakkıydı.

Ahmet Şükrü Bey kısa bir duraklamadan sonra:

— Dün akşam ve bugün sizi ısrarla rahatsız etmemin bence önemli bir nedeni var, dedi, sesini alçaltarak. Bir hafta kadar önce Hâdi Bey odama geldi ve benden ilk olarak bir istekte bulundu. Rakip birtakım firmaların TIR Taşımacılık Şirketi hakkında asılsız söylentiler yaydıklarını, bu nedenle duruma gümrük müfettişleriyle maliye müfettişlerinin el koymuş olduklarını duyduğunu söyledi. Soruşturmayı yapanlara yardımcı olmak istediğini,

böylece iftira atanların maskelerini düşürebileceğimizi savundu. İşin aslını öğrenmek için maliye müfettişlerinden bilgi almak olanağı olup olmadığını sordu. Bir rastlantı, soruşturmayı yapan kurulun başkanı benim eski yardımcılarımdan bir genç arkadaş çıktı. Kendisini aradım ve sordum. Bana, çok gizli tutmam koşuluyla, bazı bilgiler verdi. Sizden gizleyecek değilim. Müfettiş arkadaşımın söylediğine göre, adını vermeyen bir muhbir, TIR Taşımacılık Şirketi'ne ait kamyonların Bulgaristan'dan, içinde silah da bulunan, Türkiye'ye sokulması yasak bazı mallar yüklediklerini ve bu kamyonların mühürlerinin gizli bir garajda değiştirildiğini, sonra bu malların Anadolu'da, özellikle Güneydoğu Anadolu'da bir yerde boşaltıldığını ihbar etmiş. Muhbirin kimliğini henüz bulamamışlar. Her kimse, bazı ciddi bilgiler de vermiş anlaşılan. Ama nedense her şeyi tam açıklamamış ve ortaya çıkmaktan da kaçınıyormuş. Ben Hâdi Bey'in sözünü anımsayarak bu işte rakip firmaların bir iftirasının söz konusu olabileceğini söyledim ve aldığım bilgiyi Hâdi Bey'e de aktardım. Bence durum son derece ciddi. Ama Hâdi Bey oralı bile olmadı. Ne yapacağımı şaşırdım. Eğer gerçekten de ortada böyle bir durum varsa, böyle çirkin bir olaya adımın karıştırılmasını istemem. Bilmiyorum, bu konuda size aktarılan bir şey var mı?

Aydın üzüntüyle başını salladı:

— Maalesef, benim durumum da sizinkinden farklı değil. Gerçi Galip Bey, Hâdi Bey'in yeğeninin kendisinden habersiz işler çevirdiğinden öteden beri şikâyet eder ama sözünü ettiğiniz ihbar hakkında ben dün akşama kadar hiçbir bilgiye sahip değildim. Bu kadar ayrıntılı olarak da ilk sizden duyuyorum. Bence konuyu Hâdi Bey'le daha açık konuşmanızda yarar var. Ancak, ne olursa olsun, hiç kimsenin sizi suçlayamayacağı ortada. Kaldı ki ne siz ne de ben, Holding'e bağlı şirketlerin bütün işleri hakkında bilgi sahibi olabiliriz. Bu bizim sorumluluğumuzda değil.

— Orası öyle de...

— Tabii haklısınız. Benim de midem bulanmadı değil. Ben de kendi açımdan neler olup bittiğini öğrenmeye çalışacağım. Bir şey öğrenirsem size bilgi vereceğime güvenin. Ben de sizin kadar adımın pis bir işe bulaştırılmasını istemem.

Ahmet Şükrü Bey kaygılarından bütünüyle kurtulmamış bile olsa, bir parça rahatlamış olarak çıkip gitti. Aydın, pencerenin yanındaki koltuğa zor attı kendisini. Sıcak, en güçlü iradelileri bile yumuşatacak kadar şiddetliydi bugün. Ahmet Şükrü Bey'in o çok ciddi tavrıyla yaptığı can sıkıcı konuşma da sinirlerini bozmuştu. Geçirilen bir 12 Mart deneyiminden sonra, onun anlattığı cinsten olayların gerçek olabileceğine inanamıyordu kolay kolay. Ancak, şimdi onun da içi rahat değildi. Böyle pis bir konuyu Selma ile, hele Hâdi Bey'le nasıl konuşacağını kestiremiyordu.

Bir şeyler düşünmek istiyormuş gibi, gözlerini, kaç yıldır baka baka usanmadığı Merkez Bankası'nın üst kat pencerelerinin anlamsız boşluğuna çevirdi. Sağdaki pencerenin dibinde gözlüklü bir kadın otururdu. Bu yazıhaneyi devraldığı beş yıldan beri ne kadar değişmişti acaba o kadın? İlk gördüğünde genç miydi? Ne kadar yaşlanmıştı? Güzel bir kadın mıydı? Emekliliğini bekleyen, çirkin, asık suratlı, evde kalmış biri miydi? Pencerenin loşluğundan ötürü bu sorularını yanıtlayacak bir şey anlaması olanaksızdı. Bir kez bile o kadına sokakta rastlamayı düşünmemişti. Böyle bir şeyi düşünmek delilik gibi gelirdi ona. Oysa belki de karşılaşmışlardı. Ne tuhaf. İnsan bazen yıllarca bir arada oturduğu insanları bile tanıyamıyor. Daha önce hiç görmediği biriyle bir yerde karşılaşılıyor ve bütün yaşamı yön değiştirebiliyordu ondan sonra. Merkez Bankası'ndaki kadın da onu, pencerenin önüne geldikçe görmüş ve fark etmiş olmalıydı bugüne kadar. Acaba onun aklına da böyle acayip şeyler gelmiş miydi? O da Aydın'daki, beş yıl içinde yavaş yavaş ortaya çıkan değişiklikleri fark etmekte midir?

Birden yerinden doğruldu, hızla yürüdü, sekreter odasının kapısını açtı:

— Siz burada çalışmaya başlayalı altı ayı geçti değil mi Güzin Hanım? dedi. Bende herhangi bir değişiklik gördünüz mü?

Genç kadın önce şaşırdı, sonra böyle bir soruyu ne zamandır bekliyormuş gibi, âdeta sevinçli bir hareketle yerinden döndü, muzip gözlerle patronuna baktı:

— Siz değişmekten hoşlanmazsınız ki, dedi.

— Doğru. Haklısınız.

Kapıyı kapatıp masasının başına döndü. Aslında ondan hiç beklenmeyecek bir şeydi yaptığı. Bu da bir değişme belirtisi miydi? “Yok,” dedi. “Kadın doğru söylüyor. Değişmeyi sevmem ben. Çünkü tembelim. Hep aynı cins çizgili kravatlar takarım. Ama, birisi tutar düz ya da puanlı bir kravat armağan ederse, onu da takarım. Beyaz gömlekler giyerim. Kahverengi elbiselerden nefret ettiğimi sanırım. Gerçekten öyle midir? Hiç kahverengi elbise diktirmedim. Belki de salt rastlantı. Sonra da kahverengi elbiseleri sevmediğime inandırdım kendimi. Elektrikli tıraş makinesi de kullanmam. Lisedeyken herkesten önce sakalının çıkmış olmasıyla ve sakallarımın sert oluşuyla övünürdüm. Elektrikli makinenin sert sakalları iyi tıraş etmediğini sanıyorum, çünkü bir kez denemiştım. Oysa o zamandan beri makineler de gelişti. Yok, bunlar bahane. Gerçekte tutucunun biriyim ben. Salt tembellik değil. İçimde var tutucu bir taraf. Yıllardan beri aynı berbere giderim. Çarşı hamamını severim. Klasik müzik severim, ama Mahler’den sonrasına dayanamam. Yalnız eski alaturka şarkılardan hoşlanırım. Jale’nin alay olsun diye söylediği söz doğru. Modern bir sağcıyım ben. Fakülte yıllarındaki tutumum bir istisna. Öyle olmasa, böyle çabucak pes etmezdim. Seçimlerde Halk Partisi’ne oy vermem bile tutuculuktan başka bir şey değil, çünkü kendimi bildim bileli bizim evde Halk Partisi’ne oy verilir. Bütün bunlar doğru. Kendime iftira etmediğimi biliyorum. Bu tutuculuk değil kararlılık, diyerek savunmaya kalkışmayayım kendimi boş yere. Âşık da olmadım hiç. Selma’ya da öyle âşık olmuş falan değildim. Herkes onun ardında dolaşıyordu. Beni yeğlemesi gururumu okşuyordu. Öyle olmasa, onu o Hâdi Bey’e kolayca bırakır mıydım? Zaten onun dışında da hiç bir kadınla iki aydan fazla sürmedi yakınlığımı. Ahmet Şükrü Bey benden boşuna yardım beklemesin. Ben kendiliğinden harekete geçebilecek bir insan değilim. Kimse bana dokunmasın, ben de kimseye dokunmayayım...”

Öyle miydi?

Murat’ın babası Yargıtay üyesiydi. Murat avukatlık stajını bitirir bitirmez, İstiklâl Caddesi’nde, babasının arkadaşlarından yaşlı bir avukatla birlikte çalışmaya başlamış, iki yıl sonra da ya-

zıhaneyi devralmıştı. Jale'nin babası kuyumcuydu. Murat askerliğini bitirip dönünceye kadar Jale, Eminönü'nde, Mısır çarşısının arkasında, babasına ait bir iş hanında açtığı küçük yazıhane-
de sadece vakit geçirmişti. Şimdi, ikisi birlikte çalışıyorlardı. 12 Mart'ta Murat birkaç kez tutuklanma tehlikesi geçirmişti. Yürekli çocuktuktu. Özellikle üzerine aldığı siyasal içerikli davaları büyük bir içtenlikle yürütmeye çalışmıştı o dönemde. Çabalarının ne işe yaradığı ayrı bir sorun...

“Ben onun gibi yapabilir miydim?”

Bu soruların da birer kaçamak olduğunu bilmiyor değildi. Bu sorular, Selma gibi birinin mantığı için yeterli bir dayanak sayılabilirdi ama Aydın böyle kolay kaçamaklara başvurmak istemiyordu. Kendini daha iyi tanımak ihtiyacındaydı. Eğer bundan böyle yaşam biçimini değiştirecekse ya da böyle bir şeye yel-tenecekse, ne yapabileceğini önceden bilmeliydi.

Sönen piposunu yeniden yakmaya çalıştı. Dibinde pek az tütün kalmıştı. Boşaltıp yeniden doldurmaya üşendi. Çekmecedan başka bir pipo çıkardı, tütün kesesini eline aldı, bıraktı. Burada yapacak işi yoktu. Annesine gitmeden önce evine uğrasa, sular kesik değilse, bir duş yapsa... Suadiye'deki evin deposu vardı. Doğru oraya mı gitseydi yoksa? Allah vere de misafir falan olmasa. Biliyordu, Selâhattin Bey oğlunun gelişini fırsat bilerek rakı şişesini çıkaracaktı zuladan. “Baba oğul şöyle karşılıklı iki kadeh atarız ha, ne dersin?” diyecekti. Huriye Hanım kaşlarını çatacaktı. “İçsin, içmesine bir şey dediğim yok ama, ağzına bir kez sürdü mü durmasını bilmiyor. Tansiyonu yine yirmiye fırlamış. Bir şey değil, bir gün felç olacak, yataklara serilecek, bakması bana düşecek...” diye homurdanacaktı.

Hiç de öyle yataklara düşecek hali yoktu peder beyin. Bugüne kadar bir gün bile hastalandığını görmemişti Aydın, onun. Altmış beş yaşına karşın turp gibiydi, nice gençleri cebinden çıkarırdı. Her gün en az iki saat yürüyüş yapar, bana mısın demezdi. Huriye Hanım çoktan postayı kesmişti ama, Selâhattin Bey'in, kırk yıllık arkadaşı lise müdürlüğünden emekli Reşat Bey'le birlikte, on beş günde bir, Beyoğlu'nda bir randevuevine gittiğini biliyordu Aydın.

Babasıyla, Buztaş Holding'e çöreklenmiş olan o yaşlı eski büyük bürokratları karşılaştırıyordu farkında olmadan. Selâhattin Bey'in çok daha sağlıklı bir yaşamı vardı kuşkusuz. Arada sırada geçim zorluğundan yakınsa da, bir bektâşi rahatlığı içindeydi. Dünya nimetlerine karşı hiçbir zaman tutku derecesinde bir bağlılığı olmamıştı. Çağdaşları arasında bayağı ilerici bir insan sayılırdı. Aklına estiği zaman namaz kılar, davudi sesiyle Kur'an okur, İslamiyette bir reform gereğine inanır ve birtakım yenilikler önerir, çevresindekileri bunlara inandırmaya çalışırdı. Huriye Hanım kocasının bu zındıkça davranışlarından ötürü tedirginlik duyardı ama Çerkes terbiyesiyle fazla karşı çıkamazdı.

Saatine baktı. Üç buçuğa geliyordu. Üç kırk beş vapuruna yetişirse, hem babasıyla iki el tavra atacak, hem de duş yapacak kadar vakti olurdu, yemekten önce. Bu sıcakta oralara kadar gitmeyi pek canı çekmiyordu doğrusu, ama bir kez annesine gelirim diye söz vermişti. Yoksa, Güzin Hanım'ı gönderip, şuracıkta kanepenin üstüne kıvrılıp akşama kadar yatmayı yeğlerdi.

Ceketini sırtına geçirdi, gazetelerini aldı, çevresine şöyle bir baktıktan sonra, sekreter odasının kapısını açarak:

— Ben gidiyorum Güzin Hanım, dedi. Suadiye'ye gidiyorum. Siz de çıkabilirsiniz. Arayan soran olacağını sanmıyorum.

Bankalar Caddesi'nden Karaköy Meydanı'na doğru bayır aşağı, yavaş yavaş yürüdü. Sokak, bütün gün pek az güneş gördüğü halde, içerden daha sıcaktı. İnsanlar sanki iki büklüm yürüyorlardı. Bütün suratlar bezgin, bütün hareketler, ağır çekimli bir filmdeki gibi tutuk. Yanından hızlı ve telaşlı adımlarla geçenlerin bile, sıcaklığın etkisiyle bilinçsiz bir acelecilikleri vardı. Dolmuş kuyruklarında bekleyenlerin kolları sarkık, suratları bezgindi. İnce giysiler içinde bütün kadınlar vıcık vıcık ter kokuyorlardı.

Köprü'nün başında durdu, Haliç'e doğru baktı. Küçük motorlar, çatanalar dolup dolup boşalıyordu. Kahredici sıcağa ve yüzlerden okunan tükenmişlik ve yorgunluğa karşın bu kadar insanı oradan oraya koşturan neydi? Yaşam kavgası, yaşamdan bir parçacık tat alma kavgası, ya da hiç. Alışkanlık, koşullandırılmışlık, dirençsizlik.

Az sonra o da bu kalabalığın içine karışacak, itiş kakış ve bıkınlık içinde sürüklenecek, onlardan apayrı ve özgür bir kişiliği olduğunu unutacaktı.

İskeleye geldiğinde üç kırk beş vapuru kalkmak üzereydi. Bir an, sonraki vapuru beklemeyi düşündü. Demir parmaklıkların önünde kararsızca beklerken arkadan gelen gecikmiş yolcuların akıntısına kapılıverdi, o da onlarla birlikte koştu ve kapılar kapanmadan rıhtıma geçti. Vapur tıklım tıklım doluydu. Lüks mevkide bile yer olacağı kuşkuluydu, zaten oraya kadar gitmek için kendine yol açması olanaksız görünüyordu. Aradaki boşlukta güç bela sırtını dayayacağı bir duvar parçası bulabildi. Uskurlar çalışıyordu. Vapur hareket etti. Az sonra Boğaz'dan gelen esinti yüzünü okşamaya başladı. Şimdi daha rahat soluk alabiliyordu ya, esinti yine de bayıltıcı sıcaklığı bastırarak kadar güçlü değildi.

Bir gün daha geçmişti işte. Ne yapmıştı bugün boyunca? Düşünmeye çalıştı. Sabah kalktığında ağzı pas içindeydi, başı hafifçe ağrıyordu. Saat on buçuğa doğru ancak gelmişti yazıhaneye. Kahvesini içmişti. Gazetelere göz atmıştı. Bir-iki yere telefon etmişti. Sonra? Öğleye kadar sıkıntıdan patlamıştı. Öğle yemeğini bir sandviçle atlatmıştı. Ahmet Şükrü Bey'in gelişiyile biraz canlanır gibi olmuştu. Sonra yine boşluk. Bütün gün oturduğu halde kendisini ölesiye yorgun hissediyordu.

Ne olacaktı bu gidişin sonu, gerçekten? Amaçsız, tutkusuz, tekdüze geçip gidiyordu günler. Oldukça iyi para kazanıyordu ama bu para ona mutluluk vermiyordu. Hiçbir şey için özel bir isteği, hevesi yoktu. Ne içkiye ne de kumara karşı aşırı bir eğilimi vardı. Salt vakit geçirmek için içiyordu içtiğinde. Ancak Selma'larda, o da çevreye uymuş olmak için kumar oynuyordu. Gerçekte, Suadiye'ye, annesini babasını görmeye gitmesi bile sanki büyük bir değişiklik oluyordu olaysız yaşamında. Örneğin bugün oraya gitmese ne yapacaktı? Akşam yemeğine kadar nasıl vakit geçireceğini bilemeyecekti. Bir zamanlar heves etmiş, güzel bir pikap almıştı. Bir yığın plağı vardı, ama aylar vardı ki bir tek plak bile koyup çalmamıştı. Akşam olunca ne yapacaktı? Nerde yemek yiyeceğini düşünecekti. Kadıköy'de doğru dürüst yemek

yyebileceği bir lokanta yoktu. İster istemez bir meyhaneye gidecekti.

Jale'nin söylediği doğrudu. "Sen çağını yaşamıyorsun. Çağından haberin yok," demişti genç kadın ve bu, Aydın'a çok dokunmuştu. Gerçi onun "Çağını yaşamak" derken ne kastettiğini tam olarak bilmiyordu Aydın ama, gerçekten de yaşamına yaşamak demek de olanaksızdı.

Acaba evlenmiş olsaydı daha mı farklı, daha mı anlamlı olurdu yaşamı? Biçimsel olarak bunda hiç kuşku yoktu. Akşam eve gittiğinde onu güler yüzle karşılayacak, içtenlikle boynuna sarılacak bir karısı, bacaklarına sarılacak sevimli bir çocuğu...

Boşanma davalarında uzmanlaşmış bir avukat olmasa, bu düşe belki de kolayca kapılabilirdi. Oysa, dışardan imrenilerek bakılan nice evliliklerin gerisinde ne pisliklerin, ne bunalımların yattığını, tanıdığı olduğu bir sürü olay kanıtlamıştı ona.

Canının bugün ikinci kez sigara çektiğini fark etti. O kadar çok sigara içiyordu ki bir zamanlar, bırakamayacağını anlayınca pipoya başlamıştı. Biraz da Rasim'den heveslenerek. Oysa pipo sigaranın yerini tutmuyordu işte. Şu sıkışıklıkta nasıl pipo içilirdi? Salt bir irade sorunu diye almasa, çoktan başlardı yeniden sigara içmeye.

Acaba, her şeye karşın, önce Kalamış'a bir uğrasa mıydı? Denize şöylece bir girip çıkar, biraz serinlerdi. Ama biliyordu, sonra Selma rahat bırakmayacaktı. Oysa şu anda hiçbir şey istemiyordu canı. Kadın der demez iğrenç ter kokuları geliyordu buruna. Selma'nın çok temiz bir kadın olduğunu bildiği halde. Elinde değildi. Yazı ve sıcaklığı sevmiyordu. Gerçi kışı ve soğuğu da sevmiyordu ama, kışın hiç değilse daha kolay oyalanabiliyordu insan. Mahkemeler, davalar, arkadaşlar... Oyalanıyordu, doğru. Sürekli bir oyalanma içindeydi. Sonra ne yapacaktı?

Gözleri birden, vapurun kış tarafındaki kanepelerde oturanlar arasında Selma'yı yakaladı. Yanındaki delikanlı, sözünü ettiği o son günlerin ünlü şairi olsa gerekti. Kendilerinden geçmiş gibiydiler. Başları neredeyse birbirine değecekti. Tanıdık biriyle karşılaşmamak için özellikle bu tarafa geçip oturmuş olmalıydılar.

İç bir tuhaf oldu. Selma'yı kıskanabileceği aklına bile gel-

mezdi. Ona âşık değildi ve birbirlerinin özgürlüklerine karışmamışlardı bugüne kadar. Özellikle Aydın'ın hiç hakkı yoktu onu kıskanmaya. Çok kişinin onu Selma'nın jigolosu diye gördüğünü biliyordu. Bir ölçüde yalan da değildi. Buztaş'taki işini ona borçluydu. Öyleyse yüreğindeki burkuntuyu nasıl açıklayabilir?

“Peki ama Selma'nın bu tarafta ne işi var? Güzin Hanım aradığında, denizde olduğu söylenmemiş miydi?”

Buruk bir biçimde güldü. Hizmetçi kadının Selma'ya suç ortaklığı etmesi kadar doğal ne olabilirdi? Aklında kaldığına göre genç şair Cağaloğlu'nda, bir gazetede ya da bir dergide çalışıyordu. Selma onu kandırmak için sabahtan yollara düşmüş olmalıydı. Şimdi de bir dişi örümcek gibi, ağına sarmış, alıp götürüyordu, Kalamış'taki yalının egzotik döşemeli kayıkhanesinde de işini bitirecekti.

Yüzünü buruşturdu. Bir an, onunla bir daha aynı yatağa giremeyeceğini düşündü. Oysa bu doğru değildi. Selma çağırdığı zaman, karşı koyamayacağını biliyordu. Ne tutku, ne aşk... Henüz alışkanlık bile sayılmazdı, ama onunla yatmaktan hoşlandığı da bir gerçektir.

Vapur iskeleye yanaşıyordu. Selma ile yüz yüze gelmemek için aceleci kalabalığın arasına karışarak ilerledi, iskelenin verilmesini beklemeden atladı, dışarı çıktı. Sıcak, bir fırın ağzından fışkırıyormuş gibi yaladı yüzünü. Bereket, kuyrukta fazla beklemedi. Şansına, büyük bir Amerikan arabasıydı bindiği dolmuş. Arka koltuğun köşesine yerleşti ve derin bir soluk aldı.

Annesiyle babasının oturdukları ev, Suadiye'nin demiryolu tarafında, sokak içinde, iki katlı, ahşap, küçük bir evdi. Babasının yaşamı boyunca yaptığı en akıllıca iş, emekli olunca bu evi satın almak olmuştu herhalde. İnşaatçılar peşlerinde koşup duruyordu, bu evi yıkıp yerine apartman yapmak için. Dört daire vermeye bile razıydılar. Selâhattin Bey istemiyordu. “Ben öldükten sonra ne yaparsanız yapın,” diyordu. Evin küçük bir bahçesi vardı, Selâhattin Bey çiçek yetiştiriyordu bahçesinde ve bundan büyük bir mutluluk duyuyordu. Emekli aylığı geçinmelerine yetmiyordu tabii. Aydın, babasından gizliymiş gibi, zaman zaman annesinin avucuna bir miktar harçlık sıkıştırırdı. Huriye

Hanım bundan dolayı tedirgindi. Ne var ki, bu üç-beş kuruş yüzünden evi satması için kocasını sıkıştırmaya da gönlü razı olmuyordu. Büyük bir haksızlık olacaktı bu, yaşlı adama.

Aydın, tam içi geçmek üzereyken fark etti durağa yaklaştıklarını. Dolmuştan inip karşıya geçti, dalgın dalgın yürürken bir alt sokağın köşesinde babasıyla burun buruna geldiler.

— Bakıyorum bugün erkencisin, dedi Selâhattin Bey. Anan sevinecek.

— Sen de erkencisin baba. Bu sıcakta yürüyüşe çıkılır mı?

Selâhattin Bey, “Ne yaparsın?” der gibi ellerini açtı:

— Evde ananın misafirleri var.

İçinden “Eyvah,” çekti Aydın. Babası oğlunun canının sıkıldığını fark ederek:

— İstersen gel, birlikte gezinelim biraz, dedi.

Kendisini çok yorgun hissediyordu ve bir soğuk duş umuyla bu kadar erken yollara düşmüştü, ama babasının önerisini sevinerek kabul etti. Annesi onu görünce gizlice odasına çıkmasına izin vermezdi, bir parça olsun misafirlerinin yanında oturması için ısrar ederdi. Onların da danışacakları ya bir miras ya da bir tahliye sorunları olurdu.

Baba-oğul Şaşkınbakkal’a kadar ağır ağır yürüdüler. Selâhattin Bey’in suskunluğu üstündeydi bugün. Yol boyunca hemen hiç konuşmamış, Huriye Hanım’dan yakınmamış, Aydın’a öğüt vermeye kalkmamıştı. Aydın, Şaşkınbakkal’daki dondurmacıdan iki büyük külah dondurma aldı, dondurmalarını yalaya yalaya dolaştılar sokak aralarında. Böyle başıboş gezintilere bayılıyordu Selâhattin Bey. Tanımadığı kimse de yok gibiydi. Onun özellikle genç kadınlarla, genç kızlarla kur yapma sınırındaki şakalaşmalarına bayılıyordu Aydın. Yaşam dolu bir insandı babası.

“Ne yapayım yani oğul?” diyordu Selâhattin Bey. “Yaşlandım diye ağlayayım da üstelik iki gözden mi olayım? Horoz ölmüş de gözü çöplükte kalmış, derler. Ben de öyle, avunup gidiyorum işte. Gençlerle arkadaşlık etmek insanı zinde tutar. Kahvede bizim emeklilerle oturmaktan hiç hoşlanmam, bilirsin. Ahretten, din-den imandan başka konuşacakları şey yok. Acelesi ne? Elbet bir gün gideceğiz.”

Aydın, gezintileri boyunca, yan gözle izledi babasını. Ne büyük bir dayanma gücü vardı bu adamın? Ne sıkıntılar, yokluklar, hatta felaketlerle geçmişti bütün yaşamı. Emekli oluncaya kadar Anadolu'da, o ilden o ile dolaşıp durmuştu. Gençliğinde geçimsiz ve dikbaşı biriymiş, Huriye Hanım'ın söylediğine göre. Hep sürgün hayatı yaşamış, bu yüzden de çağına göre hayli geç evlenmişti. Aydın'dan iki yaş büyük olan ilk çocukları, ilk oğulları, ilkokul çağında yitik bir kasabada kızamıktan ölmüştü. Aydın'dan dört yıl sonra doğan kızlarını da yine öyle küçük bir kasabada bir türlü ne olduğu anlaşılamayan, uzun süren bir hastalıktan sonra yitirmişlerdi. Kızlarını Ankara ya da İstanbul gibi bir yere götürecek paraları yoktu. Aydın, kendisinin paçayı kurtarabilmiş olmasına mucize gözüyle bakıyordu.

Emekli olduktan sonra da sıkıntıları bitmemişti Selâhattin Bey'in. İstanbul'a gelip Suadiye'deki evi almıştı ama emekli ikramiyesi yetişmediği için borçlanmış, borcunu ödemek için, uzunca bir süre, Yemiş'te, Toptancı Hali'nde kabzımallık yapan bir askerlik arkadaşının yanında ambar memurluğu gibi bir işte çalışmak zorunda kalmıştı. Kırk yıllık öğretmene bayağı ağır gelmişti bu iş. Ancak, son dört-beş yıldır, borcu bitip Aydın da durumunu düzelttikten sonra biraz soluk alabilmiş, biraz rahat yüzü görmüştü.

Düşünüyordu Aydın, aynı güç koşullarla karşılaşsa kendisi babasının gösterdiği cesaret ve direnci gösterebilir miydi? Bundan pek emin değildi. Beyazıt'taki gösteri sırasında koluna kurşunu yedikten sonraki davranışı bunun kanıtıydı. İnancını yitirmemişti, en azından kendini böyle savunuyordu, ama yılmıştı, sinmişti, kolay bir yaşamı yeğlemişti. Önce Selma, Buztaş'ın hukuk danışmanlığını sağlamıştı ona. Şansı da yardım etmişti bir anlamda. İslâm Bey, babasının ve özellikle Reşat Bey'in eski arkadaşıydı. Aydın'ın avukat olduğunu duyunca, Karaköy'deki yazıhanesine onu önce ortak gibi almıştı. Bir süre sonra da hastalanınca, çocuğu olmadığı için oğlu yerine koyduğu Aydın'a, gülünç denebilecek bir bedelle ve çok uygun koşullarla devretmişti yazıhanesini. Sonra da Tanrı "Yürü ya kulum!" demişti.

Gezintileri bitip Suadiye'deki evin sokağına döndüklerinde

Aydın pestile dönmüştü. Selâhattin Bey ise oralı değildi. Köşeye geldiklerinde, oğlunu dirseğinden tuttu, sesini alçaltarak:

— Ben kahveye kadar bir uzanayım, dedi. Annen seni dört gözle bekliyor. Bir sürprizi var sana. Yo, öyle suratını asma. Bu defaki esaslı bir şey. Neyse, ben çenemi tutayım, yoksa dayak yerim! Yolda bana rastladığını sakın söyleme!

Babasının arkasından merakla baktı. Annesi yine bir kız bulmuştu demek! Can sıkıntısıyla yürüdü, bahçe kapısını açtı, içeri girdi, kapının zilini çaldı. Eski tokmağın yerine, Selâhattin Bey'in karşı çıkmasına karşın, bu zili Huriye Hanım taktırmıştı. Kuş cıvıltısına benziyordu sesi.

Oğlunu karşısında görünce yüzü parladı Huriye Hanım'ın. Kırk yıllık hasretmiş gibi hemen boynuna sarıldı:

— Yiğit oğlum benim, dedi. Gir, gir içeri. Geç kalacaksın diye korkuyordum. Bak, kimler var içerde...

Umutsuzca kaçmaya çalıştı:

— Çok yorgunum, sıcağın da pestile döndüm anne, ben şuradan gizlice yukarı çıksam? Satıcıymış dersin...

— Hiç öyle şey olur mu? Asıl, senin için çağırdım ben onları.

— Kim, onlar?

— Şaziye Hanım'la kızı. Canım, sen de anlamazdan gelmese-ne. İki sokak üstümüzde eski bir köşk var ya, orada oturanlar. Kaç yıldır burun buruna oturuyormuşuz nerdeyse de daha yeni tanıştık. Uzaktan akraba oluyoruz. Kızı bir gör, bayılacaksın.

Bu kim bilir kaçındıydı. Her seferinde nasıl bir bahane bulacağını şaşıırıyordu Aydın. Canının sıkıldığını belli etmemeye çalışarak, önce mutfığa geçti, yüzüne bir su çarptı, saçlarına bir tarak attıktan sonra misafir odasına girdi. Şaziye Hanım'la kızı, kapının tam karşısındaki iki kişilik kanepede oturuyorlardı. Aydın kızı görünce çarpılır gibi oldu. Yüreğinin durduğunu sandı. Kapının önünde dondu kaldı.

3

Duygularını çözümleyebilecek durumda değildi Aydın. Hârîka ile ilk karşılaştığı günden bu yana, bir haftadır, bir projeksiyon makinesinin açılıp kapanan objektifinin karşısındaymış gibi, sürekli bir gölgeler ve ışıklar dünyasında yaşıyordu. Sabah evden çıkıp yazıhanesine yöneldiği zaman, her şey eski griliğine dönüşüyordu. Akşam olmaya başlarken onu görebileceği umuyla bütün dünya aydınlanıyordu. Yine de içindeki coşkuda hüznü bir taraf vardı galiba. Bir tuzağa mı düşmüştü, yoksa inanılmaz bir mucize miydi onu Bankalar Caddesi'ndeki yazıhanesinin koltuğundan alıp, Suadiye'deki o iki katlı eski ahşap evin ucuz eşyalarla döşeli misafir odasında, bir düş dünyasının içine atan, düşünmek bile istemiyordu. Bütün görünüşe karşın, bu bir düş olmayabilirdi. Hârîka, odanın en az ışıklı tarafındaki yüksek arkalı iki kişilik kanepenin bir ucunda, çevresini kuşatan zevksiz sadeliği bir taş basması resme dönüştürmek istercesine, düşsel bir aydınlığın çizgilerini keskinleştirdiği elışı kâğıdından oyulmuş benzeyen silüetiyle, gerçek ve canlı, yanibaşında oturuyordu. Şaziye Hanım, bir bahane bularak yerinden kalkmış, Aydın'ın kızının yanına oturmasını sağlamıştı. Hârîka, bir Antik Çağ yontucusunun elinden çıkmış, hiç el titremeden biçimlendirilmiş, kadife yumuşaklığında, kadınsılığın şehvetiyle rengini yitirmemiş dizlerini, tutuk ve çekingen, yan yana ve birbirine eşit aralıkta tutuyor, ince, uzun parmaklarıyla kısacık eteğini çekiştirip duruyordu. Biraz kımıldayacak olsa, dizleri o dizlere değebilirdi. Bunu düşünmek bile, belkemiğinden aşağı doğru titreşimler uyanmasına neden oluyordu. Hiçbir hayvanca yanı yoktu bu titreşimlerin. Tapınma coşkusuna benzer bir şeydi duyduğu. Raphael'in bir tablosundaki gibi, başında kutsal ışıklardan oluşan bir taç taşıyan bir Madonna'yı andırıyordu genç kızın yüzü ve Aydın, kendisindeki olağanüstü değişimi büyük

bir şaşkınlıkla izleyerek, yanbaşındaki bu çocuksu ve saf yüzü tutkulu bir merakla incelemeye çalışıyordu. Kahverengi damarlı yeşil oniksten bir yüzük taşı gibi, pırıltısız ama içinden ışıklı, el değmemişliğin simgesi o lekesiz, iri ve kıvrık kirpiklerin çerçevelediği, kocaman açılmış, inanılmaz büyüklükteki gözlerinin içinde kendi gözlerinin yansıdığını görüyordu.

Bir haftadır, annesiyle babasının Suadiye'deki evlerine gittiği o akşamüstü Hârîka ile annesine misafir odalarında rastladığı andan beri, sahipsiz bir tekne gibi, durmadan daha uzaklara, enginlere açılıyordu ve başıboş gidişinden kendisini kurtarmak için herhangi bir çaba gösterecek gücü bulamıyordu içinde.

Kızının karşısında onun nasıl aptalca bir suskunluğa yuvarlandığını hemen anlamıştı Hârîka'nın annesi. Rahat, apaçık, kendine güvenen, dolambaçsız bir konuşuşu vardı kadının. Yarım saat geçmeden senlibenli olmuştu Aydın'la. Daha doğrusu Aydın çarpılmışlığını üstünden atamamıştı ama kadın, kırk yıldan beri tanışıyormuş gibi davranıyordu. Huriye Hanım'ın çay yapmak için odadan çıkmasından yararlanarak Aydın'ın kulağına eğilmiş: "Kızım çok güzel değil mi?" demişti. "Adı gibi hârîka'dır. Her gören öyle söyler. Sen de yakışıklı adamsın!... İyi bir mesleğin var. Otuz beş yaşındaymışsın. Annen öyle dedi. Hiç göstermiyorsun. Bence önemli değil. Evleneceğin kızın kıymetini bilirsin. Hoş tutarsın. Kızım, üstüne el değmemiş, yağmur bile dokunmamış bir sera çiçeğidir. Onu sana vereyim, ister misin? Daha on altı yaşında, bakma daha büyük gösterdiğine. Sonra biz akraba da sayılırız. Erkek dediğin olgun olmalı. Senden iyi damat mı bulacağım bu zamanda?"

Biraz şaka havasında söylenmişti bu sözler. Daha doğrusu Aydın önce öyle sanmıştı. Şaka değildi oysa. Şaziye Hanım'ın oğluyla önemli şeyler konuştuğunu, elinde çay tepsisiyle odaya girer girmez anlamıştı Huriye Hanım. Annesinin bir kaş göz işareti üzerine Hârîka hemen yerinden fırlamış, tepsiyi Huriye Hanım'ın elinden almıştı.

O akşam yemekten sonra, Hârîka ile annesine iki sokak ötede-ki eski köşkün kapısına kadar eşlik etmişti. Selâhattin Bey, yemekte herkesin dalgınlığından yararlanarak üst üste yuvarladığı

kadehlerin etkisiyle çabucak sarhoş olmuş, güçlkle odasına çıkarak orada sızıp kalmıştı. Ne kadar sessiz ve aydınlık bir geceydi... Yol boyunca hemen hiçbir şey konuşmamışlardı. Bütün gece Hârîka zaten hemen hiç ağzını açmamış, başı önüne eğik oturmuştu. Kapının önünde sadece el sıkıştılar. Ay ışığında eski köşk, so-kağa bakan cephesini boydan boya kaplayan iri yapraklı sık sarmaşıkların arkasında, eski görkemli günlerinin soyluluğunu aratmayan gizemli bir güzelliğe bürünmüştü. Sadece çatı katının kapalı ve siyahlaşmış panjurlarının ürkütücü bir görünümü vardı.

Silkindi. Kendisini Hârîka'nın büyüleyici anısının etkisinden kurtararak, karşısındaki sandalyenin ucuna ilişmiş, dirseklerini dizlerinin üstüne dayamış, öne doğru eğilmiş olarak oturan gümrük memurunun bulanık, önü sonu belli değilmiş gibi görünen belirsiz öyküsünü dinlemeye çalıştı. Ancak, gümrükçünün anlattıklarından çok, içerdeki daktilonun her satır sonunda işitilen melankolik küçük çan sesini kaçırmamak için çaba harcadığının farkındaydı. Neden sonra akıl edip dolaptan çıkararak masasının üstüne koyduğu vantilatörün görünmez hızlarla dönen kanatçıklarından yüzüne çarpan esinti de olmasa, gitgide ağırlaşan gözkapaklarının arkasında, kolayca vazgeçemeyeceği düşlere dalabilirdi.

Gümrük memuru oturuşunu değiştirdi. Kucağına koyduğu kasketini eline aldı, aynı rahatsız duruşuyla ve buraya gelmekten çoktan pişman olmuş tavırlarla, kesik kesik sürdürdü öyküsünü. Aydın, arada bir, birtakım sorular sormak gereğini duyuyor, onun laf olsun diye sorduklarını yanıtlarken adam heyecanlanıyor, duraksıyor, hüküm vermekten kaçınır gibi yapıyordu.

İçerdeki odada daktilonun tıkırtısı kesilmişti. Güzin Hanım ziyaretin fazla uzadığını düşünmeye başlamış olmalıydı. Sıkıcı konuştuktan kurtarmak için şimdi nerdeyse içeri girer, kaçırmak üzere olduğu önemli bir randevusu bulunduğunu anımsatırdı.

Gerçekten de, az sonra ara kapı hafifçe açıldı, kumral genç bir kadın başı içeriye uzandı. Aydın, kadının başı görünen kapıya dalgınca baktı. Kaşını kaldırarak, "Bırak, kalsın," diye işaret etti. Saat dörde kadar yapacak başka işi yoktu ve o saate kadar vakti nasıl geçireceğini kara kara düşünürken, beklenmedik bir müşte-

rinin gelişi onu bayağı sevindirmişti. Bu akşamüstü annesiyle birlikte Hârîka'lara gideceklerdi. Her şeyin yoluyla, yöntemiyle yapılmasında direktmişti Huriye Hanım. Bunu Hârîka'nın annesi de istiyor olmalıydı. Selâhattin Bey böyle törenleri anlamsız bulduğu, daha doğrusu Şaziye Hanım'la konuşmayı göze almadığı için, onlarla birlikte gelmek istememişti. Her şey aslında o akşam konuşulmaksızın kararlaştırılmıştı. Bugün resmen söz kesilecekti.

Gümrük memuru şimdi biraz da kızgın konuşuyordu galiba. Dudaklarının arasından kirli sarı dişleri daha sık görünüyordu.

Aydın birden:

— Kadının alüfteliği var mıydı? dedi. Yani öyle bilinir miydi?

Gümrükçü soluğunu tutarak, dehşete düşmüş gibi baktı avukata. Sanki soruyu anlamamıştı. Duyulur duyulmaz bir sesle:

— Bilinmez, dedi. Yani, işte, dul olduğundan... Ne de olsa genç karı...

Bu sözde bir suçlandırış yoktu, ama Aydın, karşısındakinin için için, elinden kaçan belirsiz birtakım fırsatları anımsayarak üzölmekte olduğunu sandı. Bu yüzden de bu adama güvenemeyeceğini düşündü. Onu buraya kendisini tanıyan birisi göndermemiş olsa, kapıdan geri çevirirdi. Genel olarak ceza davalarına girmezdi çünkü. Ne var ki, bütün kayıtsız ve isteksiz görünmesine karşın, anlatılan olayda ilgisini çeken, daha doğrusu hoşuna giden birtakım özellikler bulunduğunu da yadsıyamıyordu. Meslek alışkanlığıyla kimi durumları, olayları, soruları ve yanıtları, kafasının içinde yavaş yavaş düzenliyor, gayretsizce, ama tuhaf bir güvenle sonuca doğru ilerliyordu.

Adamın sesindeki yansızlığın, duruluğun değişmiş olduğuna dikkat etti birden. Az önce sorduğu soruyu kaçamak bir biçimde yanıtlamış olduğu halde, şimdi öldürölen kadının bir erkek düşkünö olduğunu ileri sürüyordu. Bir acayip iştahla, kimi küçük ayrıntılara girerek, açık saçık sözcükler kullanarak anlatıyordu, kadının giyinişini, daha doğrusu teşhirciliğini; çarşıda pazarda, tanıdığı, tanımadığı erkeklerle senlibenli konuşuşunu. Bir çeşit mastürbasyonu andıran bu tür konuşmanın uzunca süre hapiste yatmış insanlarda ya da pezevenklerde alışkanlık haline gelmiş olduğunu biliyordu Aydın. Merak etti:

— Siz hiç tutuklandınız mı? diye sordu birden. Yani hiç hapiste yattınız mı?

Gümrükçü şaşırды, kekeleydi:

— Hayır... Allaha şükür...

Karşısındakinin yalan söylediğinden emindi Aydın. Adamı daha bir ilgiyle izledi. Yüzü güneşten yanmış, âdeta kabuk bağlamıştı. Alnı, boynu, kalın ve yağlı gözkapaklarının üstü ve elleri ter içindeydi. Ensesi girintisiz, saçlarının kenarları kısa kesilmiş, alın tarafı kabarık, gözleri birbirine yakın ve ufacak. İki gündür tıraş olmamış gibi sakalı uzamıştı. Ayaklarındaki kunduralar nasırlarını acıtıyor olmalıydı. İkide bir ayaklarını oynatıyor, rahatlamaya çalışıyordu.

— Pekâlâ, dedi Aydın. Devam edin.

Gümrükçünün sesi yeniden kısıldı. Bu işe burnunu soktuğu için kendine kızıyor olmalıydı şimdi. Cinayet sanığı delikanlı komşularıymış. Onun böyle bir suç işleyebileceğine kimse inanmıyormuş. İnsanlık adına ona yardımcı olmayı düşünmüşler. Komşuları içinde devlet dairesinde çalışan tek kişi o olduğu için bu işle onu görevlendirmişler...

Belki doğruydu söyledikleri ama, Aydın, işin içinde başka bir iş olduğunu düşünüyordu. Gümrükçü öyle pek kendi isteğiyle gelmişe benzemiyordu buraya. Bu sıcakta, ta Derince'den kalkıp yollara düşmesi için daha önemli nedenler olması gerekirdi. Her şey bir yana, şu anda, gümrükteki ardiyenin ıslak ve serin loşluğuna sığınarak, uykulu gözlerle balyaları indiren, istif eden hammalları kollarken duyduğu tatlı uyusukluğu özlediği belliydi. Birkaç kez, iş için dolaşmıştı gümrük ardiyelerinde Aydın. Babasının bir süre çalıştığı toptancı haline benzetmişti oraları. Üzerlerinde dünyanın dört bir yanındaki limanların isimleri yazılı tahta ambalajlı sandıklar, variller, demir çemberli balyalar, sac ambalajlı kutular, saçak altlarında paslanmaya yüz tutmuş otomobiller, o ekşimtırak, pas, yosun ve deniz küfü kokusu... Sonra, yumulu avuçlarında yüzlükler, binlikler saklı gümrük komisyoncularının dostça şakaları... Bütün bunları bırakıp buraya gelmesi için deli olması gerekirdi bu adamın.

Yavaşça doğruldu yerinden:

— Anlaşıldı, dedi. Hele biraz düşüneyim. Yalnız... Ücret meselesi ne olacak? Sizinle mi konuşacağız?

Gümrükçü hiç telaşlanmadı:

— O yönden hiç merakınız olmasın. Oğlanın babasının biraz parası var ama, Cevdet Bey selam etti. Aydın Bey bu işi alsın, ben Hâdi Bey'le konuşurum, bir şeyler yaparız, dedi.

Aydın alaylı alaylı baktı gümrükçünün yüzüne. Cevdet Bey, Buztaş Holding'in gümrük komisyoncusuydu. Bu gümrükçüye çok işi düşüyordu anlaşılan. Adam bir avukata ihtiyaçları olduğunu söyleyince aklına Aydın gelmiş olmalıydı. Araya Hâdi Bey'in adını da sokunca Aydın'ın bu işi para almadan üstleneceğini de biliyordu. El kesesinden...

— Pekâlâ, dedi. Dün tutuklamış olduklarına göre, yarın belki görürüm çocuğu. Bir kere de onunla konuşayım, savunmasını alıp almayacağıma o zaman karar veririm. Anlaşıldı mı?

Gümrükçü ferahlayarak kalktı yerinden:

— Sağolun, dedi, sonra duraksayarak ekledi: “Yalnız, oğlanın babasının da bir ricası vardı sizden...”

— Ne gibi?

Gümrükçü ceketinin iç cebinden ikiye katlanmış bir zarf çıkararak uzattı Aydın'a:

— Oğlanı görünce şu mektubu kendisine vermenizi istedi. Tabii, gardiyanlar falan görmeden.

Kuşkulandı Aydın:

— Ne yazıyor bu mektupta?

— Ne bileyim? Herhalde, kendini üzme falan diyordur...

Elinin tersiyle mektubu itti:

— Ben mektup falan götüremem. Görürsem, kendim söylerim.

— Hiç değilse, Cevdet Bey'in yardım edeceğini söylersin değil mi?

— Cevdet Bey de mi tanıyor onu?

— Tanır ya... Oğlan iyi tamircidir. Arada bir gelir, bizim işlerimizi, Cevdet Bey'in işlerini falan da yapardı.

Düşündü:

— Peki, dedi. Görürsem, söylerim.

— O halde, bana müsaade.

Gümrükçünün uzattığı eli, tiksintisini belli etmemeye çalışarak sıkıttı:

— Oradan değil, dedi. Çıkış kapısı şurası.

Kapı sessizce açılıp kapandı. Aydın saatine baktı. İki buçuğa geliyordu. Oysa sanki saatlerden beri o adamla konuşuyormuş gibi gelmişti ona. Bu sıcakta vakit de bir türlü geçmek bilmiyordu. Saat dört buçukta buluşacaklardı annesiyle. Daha en az bir saat oyalanması gerekti. Şu anda annesinin de en az kendisi kadar heyecanlı olduğunu biliyordu. Yıllardır özlemini çektiği, beklediği bir gündü bugün. Oğlunun mürüvvetini görecek. Torun sahibi olacaktı. O geceki hali gözlerinin önünden gitmiyor. Eve döndüğünde, kapının önünde bekler bulmuştu onu. Ne kadar da hevesliydi kadıncağız:

“Nasıl, beğendin değil mi?” diye sormuştu sesi titreyerek. “Beğeneceğini biliyordum. Pek güzel bir kız. Allah nazardan saklasın. Uzaktan falan ama akraba da oluyoruz. İyi bir aile. Kızın büyükbabası son Osmanlı paşalarından. Babasız büyümüş sayılır ama, annesi pek iyi terbiye etmiş. O da Çerkes kızı tabii. Sen de gördün. Bu zamanda böylesi bulunmaz. Tam bize göre. Bu defa mırın kırın istemiyorum bak...”

Bir türlü uyanamadığı çok renkli bir düş içinde yaşıyordu o akşamdan beri. Henüz pek anlayan yoktu ondaki değişiklik. Sadece Güzin Hanım, ertesi gün yazıhanede karşılaştıklarında, biraz da sitem eder gibi, “Dünden beri hiç yataktan çıkmadınız galiba,” demişti. “Yüzünüzde öyle dinlenmiş bir hal var...”

Doğruydu ama, uykudan çok, esrar içmiş bir adamın sersemliği içindeydi. Bir yerlere tutunmak istiyordu durmadan, ellerinin altından kayıp gidiyordu her şey. Daha önce boğucu bir tekdüzelik içinde, bir gri gölgeler dünyasında yaşadığını biliyordu. Bu tekdüzeliğin dışına kendisini atmak için o güne kadar hiçbir girişimde bulunmamıştı. Şimdi karşısına çıkan ışık gözlerini kamaştırıyordu. Bu yüzdendi belki de sersemliği. Bir yandan da, lisesi bir çocuk gibi âşık olduğu anlaşılabilecek diye korkuyordu. Özellikle de Selma’dan korkuyordu. Onun kendisiyle acımasızca alay edebileceğini düşünüyordu. Bu yüzden, ısrarla çağırmasına

karşın, bir mide bozukluğu uydurarak Kalamış'a gitmekten kaçınmıştı bu bir hafta boyunca. Başka zaman olsa, Selma kuşkulanır, en azından merak ederek onu yoklamaya gelirdi. Ama, anlaşıldığına göre o da şimdi genç şairiyle meşguldü. Aydın'la uğraşacak vakti yoktu.

Yüzünü buruşturdu. Hâlâ Selma'yı düşünmesi tuhaf değil miydi? Oysa bunun nedenini biliyordu. Selma onun için hâlâ cinselliğin simgesi olmaya devam ediyordu. Hârika ise aşk demektir. Saflık demektir. El değmemişlik demektir.

Başka şeyler düşünmeye zorladı kendisini. Başını bir-iki kez sağa sola oynatarak boyun kemiklerini çatırdattı. Ağzının içi hep kuru. Pencerenin kenarındaki kumrular ölü gibi kımiltısız duruyorlar oldukları yerde. Sıcak onları da uyuşturmuş olmalı. Camdan içeri güneş vurmadığı halde, tavana bir aydınlık parçası yansımıştı. Caddeden bir cankurtaran arabası geçiyordu. Düdüğünün uğultusu uzaklaştıktan sonra cadde sanki birden tenhalaştı. Cankurtaran arabası belki bir hasta, belki bir yaralı taşıyordu. Belki de bir ölüydü götürdüğü. Bu yakınlarda bir yerde bir cinayet işlenmiş olabilirdi.

Ne olurdu sanki bugün şu aptalca cinayet davası yerine güzel bir boşanma işi, bir miras uyuşmazlığı ya da bir şirket tasfiyesi gelmiş olsaydı... Adli tatille birlikte hukuk uyuşmazlıkları da uykuya yatıyordu. Cinayet davaları ise çocukların doğmasına benzerdi; ne zaman gelecekleri hiç bilinmezdi.

Sigara içermiş gibi, boş piposunu dudaklarının arasına alarak derin bir soluk çekip bıraktı. Kabul etmek istemese de, gümrük memurunun anlattığı öykü, merakını uyandırmamış değildi. Cinayet sanığı Bostancı'da, bir tamircinin yanında çalışıyordu. Kalfa falan gibi bir şey. Kaynanasını öldürmekle suçlanıyordu. Ölen kadın da genç bir kadındı. Çevrede hafifmeşrep bir kadın olarak tanınıyordu. Biliyordu, bir angaryaydı bu iş onun için. En iyisi Cevdet Bey'e telefon edip özür dilemekti. Ama yine de...

Tuhaf şey... Bu sıcakta, savcılık bürolarında, tutukevi kapılarında dolaşmayı hiç istemiyordu ama, işin aslını öğrenmek için de sabırsızlanıyordu. En azından işin kendine getirilişi ilginçti. Nereden nereye... Sonra, o mektup...

Telefonun sekreter düğmesine dokundu. Güzin Hanım yerinde yoktu. Kırmızı düğmeye bastı ve bu kez, hattın düşmesini beklerken numarayı anımsamaya çalıştı. Komiser Muammer, Hukuk Fakültesi'nden arkadaşıydı. Şimdi önemli bir şubenin başındaydı Emniyet'te. Bu şubeye yeni atandığı için direkt numarasını ezberleyememişti henüz. Santralı çevirdi o yüzden. Santral memuru biraz beklemesini söyledi. Hatlarda bir karışma vardı, kulağına başka bir konuşmadan parçalar geliyordu. Ne söylendiği anlaşılmıyordu. Avucu terlemişti, almaç elinden kayıyordu. Beklemekten usanmıştı. Neredeyse telefonu kapatıyordu ki Muammer'in incecik sesini duydu. Yüzü genişledi, gülümsedi:

— Benim Muammer, ben avukat Aydın, dedi. Nasılsın iki gözüm? İşler ne âlemde? Kusura bakma, geledim. Bilirsin ya... Sizin orası, malum... Salavatla sokuyorlar içeriye... Ben de beklerim. Viskim de var! Gel, gel Allah aşkına... Ha, evet... Yah, şu Bostancı cinayeti işiyle kim uğraşiyor? Evet, onun gibi bir şey. Angarya, anlayacağın. Bir bakarsın, değil mi? Sağolasın. Numaramı unutmadın ya? Eksik olma. Yengemize saygılar...

Telefonu kapattı, derin bir soluk aldı. Bu kadarcık bir hareket bile sanki onu öldüresiye yormuştu. Koltuğuna iyice gömüldü, ayaklarını büronun dibine doğru uzattı, yayıldı, ellerini pantolonunun ceplerine soktu. Gövdesi dinlenmek istiyordu. Kafasının içinde biçimlendiremediği imgeler dolaşıyordu. Çılgın bir ışık, lacivert bir deniz, serin bir içki, bir ağaç gölgesinde yavaş yavaş sallanan bir hamak ve belki de bir kadın. Çok güzel ve çok genç bir kız. Saf ve el değmemiş. Yanıbaşında. Hiç konuşmayan.

Bütün çarpılmışlığına, büyülenmişliğine karşın, önce ciddi ciddi karşı çıkmıştı annesine. Evlenmeyi kesin olarak düşünmüyordu. Hele böyle, neredeyse çocuğu yaşındaki bir kızla! Gülerlerdi adama. Evlenmeye gelince, belki çok sonra, ellisini geçince, kendisine bakacak birine ihtiyaç duyarsa, o zaman düşünürdü. O zaman da elbet uygun biri bulunurdu.

Kızmıştı Huriye Hanım:

“Bunlar bahane oğlum. Ne yani? Sen yaşlı mısın? Baban da benimle evlendiğinde otuz yaşındaydı. Ben de bu kız kadar an-

cak vardım. Kadın kısmı çabuk çöker. Genç kadın erkeği genç tutar. Gidip onunla bununla kırıştırmış bir kız alacaksın da, daha mı iyi olacak? Bak, şu senin arkadaşın Selma Hanım. Kendinden bilmem kaç yaş büyük bir adamla evlenmiş. Kötü mü olmuş? Gül gibi geçiyorlar. Hem, ben seni bilirim. Sen de baban gibisin. Karının sana kul köle olmasını istersin. Bu kızcağız sana iyi karılık yapar. Gözü açılmamış. İstedğin gibi yetiştirirsin...”

Annesinin Selma ile Hâdi Bey’den söz ederken “Gül gibi geçiyorlar” demesine gülmek gelmişti içinden. Belki de bu yüzden direnmesini sürdürmeye çalışmıştı. “Öyle diyorsun ya anacığım,” demişti, “Bunca yıllık meslek yaşamımda, kendilerinden çok küçük kadınlarla evlenenlerin başlarına neler geldiğini öğrendim. Bu kız da sonra başıma dert açar. Anası da bir tuhaf kadındır. Pat diye, kızımı sana vereyim, deyiverdi. Ne oluyor, yangından mal mı kaçırıyor? Sonra, şimdi kazancım fena sayılmaz ama, şurda ancak üç-beş yıldır biraz belimizi doğrultabildik...”

“Anasını alacak değilsin ya koynuna,” diye karşı çıkmıştı Hurriye Hanım. “Sonra sen akıllısın, gücün kuvvetin yerinde maşallah. Herkesle ne bir tutuyorsun kendini? Durumumuz da artık çok iyi, Allaha şükür. Evin borcunu bitirdik. Babanla ben, babanın emekli aylığıyla da geçiniriz, bizi ne düşünüyorsun? Hep sana mı yükleneceğiz? Hem, kız tarafı da varlıklı sayılır. Gerçi eski azametleri kalmamış ama, döküntüleri bile daha çok geçindirir onları. Onlar da sana pek yük olmazlar...”

Umutsuzca da olsa, direnmişti annesine. Kimse onu gevşek davranmakla suçlayamazdı. Oysa, biliyordu, karşı çıkışlarında içten değildi. Kararını çoktan vermişti ve bu kararın mantıklı bir yanı olmadığı apaçıktı. Büyülenmek gibi bir şeydi bu. Doğrusu buydu. Büyücü, birdenbire, beklenmedik bir anda ağını atmıştı üstüne.

Gözlerini tavandaki aydınlık parçasına dikti. Gölgelemin içinde durmadan oynayan bir ışığın nereden yansıdığını bulmak istiyor, ama bunun için beyninin bir çaba harcaması gerektiğini düşününce vazgeçiyordu. Belki de, karşıda biri, bir aynayla oynuyordu. Böyle bir şeye aklının takılması tuhaf değil miydi? Ağzının tadı yoktu. Midesinde hafif bir ekşime vardı. Bacakları, sırtı, omuz-

ları, vücudunun her yanı ağrıyordu. Sinirsel bir gerilimin belirtileri idi bunlar. Saatine baktı. Vakit de ne kadar zor geçiyor...

Telefonun sekreter düğmesine bastı:

— Güzin Hanım, bir dakika gelir misiniz lütfen? dedi.

Ara kapı aralandı, kumral kadın başı yeniden uzandı:

— Bir şey mi istemiştiniz?

Sesi, gümrükçünün hırıltılı sesinin kaldığı yerden, bir su şırlıtısı gibi yansıdı kulaklarına.

— Makinenizi alıp da gelir misiniz? Birkaç not almamız gerek...

— Peki efendim.

Hayranlıkla baktı genç kadının arkasından. Ne kadar doğaldı davranışları? Fena halde alışmıştı ona. Niye yeniden evlenmiyordu acaba? Belki de bir sevgilisi vardı, kim bilir? Bir gün, “Ben gidiyorum,” diyecek olursa canı sıkılacaktı doğrusu.

Kapı yeniden aralandı, genç kadın küçük daktilo makinesiyle içeri girdi, makineyi büronun önündeki alçak masaya yerleştirdi, altına bir sandalye çekerek oturdu, bekledi. Yanık sarı kolsuz bir bluz, kısa, dar, siyah bir eteklik giymişti. Göğüsleri belirgin, çıplak bacakları düzgün ve parlaktı. Hafifçe sivri, pudrayla donuklaştırılmış burnunun ucunda küçücük bir ben vardı. Sevimli bir çocuksuluk veriyordu bu ben. Kırmızı, yuvarlacık dudaklarında her zaman hafif bir gülümseme olurdu. Gülümserken sağ yanağında bir çukurluk belirliyordu. Gülümsemesinin kendisine çok yakıştığının farkında olmalıydı. Hareketli tatlı ela gözleri ışıldı. Hayat dolu bir kadındı. Hayat dolu ve çekici bir kadın. Neden bir sevgili bulmuyordu kendine? Yoksa erkekleri küçümüyor muydu?

— Ben hazırım efendim.

Yüzünde, ödev başında olduğunu kabul eden tuhaf bir durgunluk belirmişti. Aydın, onu neden çağırdığını unutmuş gibi dalgın dalgın bakıyordu. Koltuğuna iyice yaslandı. Birbirlerine bu kadar yakın oldukları halde, ne kadar ayrı dünyalarda yaşıyorlardı. Güzin Hanım ne biliyordu Aydın hakkında? Ya Aydın, o ne biliyordu? Şu anda aklından neler geçiyordu? Kardeşi için üzülüyordu. Aldığı para ile zar zor geçinebilirdi. Onun bir bölü-

münü de kardeşine veriyordu kuşkusuz. Aydın, burada, bir eli yağda, bir eli balda, kendisinden yirmi yaş küçük bir kızla evlenmeyi tasarlıyordu.

Tekrar doğruldu koltuğunda. Gümrükçünün anlattıklarını saptamak için çağırmıştı Güzin Hanımı yanına.

— Şu gümrük memurunun anlattıkları çok ilginçti, biliyor musunuz? dedi.

Genç kadın hep öyle, sitem eder gibi bakıyordu yüzüne.

— Sahi, Ahmet Şükrü Bey bir daha aramadı değil mi? dedi.

— Aramadılar efendim.

— İyi.

Demek öyle telaşlanılacak, korkulacak bir durum yoktu. Şu gümrükçü...

Canı çalışmak istemiyordu aslında. Vakit geçirmekten başka bir düşündüğü yoktu. Yine geriye yaslandı, gözlerini tavanda oynayan ışık parçasına dikti. Daha sonra aklına gelince canını sıkabilecek kaçışlar, dalgınlıklar, başıboşluk duyguları içinde, farkında olmadan düş kurmaktaydı ama, yazıhanesinin tam ortasında bulunduğu yoğun iş semtinin, caddeden geçen trolleybüslerin, otobüslerin, otomobillerin homurtusu düşlerini bulanıklaştırıyordu. Geleceğe yönelik tüm umutlarına karşın, yaşamın bütün güzellikleriyle ilişkisini kesmiş, sanki hep bu terli, sıcak ve tatsız gölgeler dünyasında yaşamaya hükümlüymüş gibi çaresiz hissediyordu kendisini ve bunalıyordu. Sonra, gümrük memurunun, genç kaynanasını öldüren tamirci çırağını ve onun yaşlı babasını, bir anda anasını da kocasını da yitiren, orta yerde kalan on altı yaşındaki gencecik kadını düşünüyordu. Bütün bu insanların, Tanrı'nın cehennemini ısıttığı böyle dehşetli bir günde, sokaklara çıkıp birtakım olmadık işler becerecek, cinayetler işleyecek gücü nereden bulduklarını soruyordu kendi kendine. Oysa, yine birtakım insanlar şu anda, lacivert surlarda serinleyerek, sıcak kumlarda yanarak, belki de gölgeli odalarda sevişerek keyif sürmekteydiler.

— Şu gümrükçünün anlattıkları... diye yineledi. Çok ilginç... Bir cinayet sanığını savunmamı istiyordu. Bütün bu cinayetlerin, kavgaların kökeninde yatan nedir dersiniz Güzin Hanım? Herkes

bir şeye sarılmış, bırakmak istemiyor. Herkes yalnız kendi mutluluğunu, kendi çıkarını, kendi cinselliğini... düşünüyor. Herkes, hep almayı düşünüyor. Bunun için çırpınıyor. Gerekirse adam öldürüyor. Düşünün, adam öldürüyor... Tabii, bir de tabular var, unutmayalım. Örneğin şu katil delikanlı... Yani, ne diye öldürdü dersiniz, kaynanasını? Sahi, siz olayı biliyorsunuz.

— Biliyorum. Gümrükçü sizi beklerken Bostancı cinayeti için geldiğini söylemişti. Olayı gazetede okudum.

— Korkunç bir şey! İnsanlar adam öldürüyorlar. Yani, kendilerini, var oluşlarının hikmetini yadsıyorlar. Ne müthiş değil mi?

Genç kadın gerçekten dehşete düşmüş gibi büzmüştü dudaklarını. Başını omuzlarının içine çekmişti. Aydın gülümsedi. Cinayet sahnesi gözlerinin önünde gitgide daha somutlaşıyor, kendisini daha rahat, daha güçlü hissetmeye başlıyordu. Az önceki uyuşukluğu gitmişti üstünden.

— Yazın Güzin Hanım, dedi. Cinayet cuma geces, sabaha karşı işlenmiş. Polis, öldürülen kadının damadını suçluyor. Kadın, otuz beş yaşlarında ama çok güzel ve biraz hafifmeşrep bir kadınmış. Genç yaşta dul kalmış. Kocas, çerçiymiş galiba. Kendisinden hayli yaşlıymış. Bir kızları olmuş. Onu da geçen yıl, şimdi cinayet sanığı olan gençle evlendirmiş... Sanık, bir otomobil tamircisinin yanında çalışıyor. İyi bir ustaymış. Oğlanın babası da yanlarında kalıyormuş. Altmış yaşlarında, işsiz güçsüz takımdan. O da dul. Dört kişi bir arada oturuyorlar. Bostancı'nın arka taraflarındaki gecekonduardan birinde. Gümrükçü, delikanlının babasının parası olduğunu söyledi ama bu paranın nereden geldiğini söylemedi. Bunun dışında... Gümrükçü, oğlanın babasının yazdığı bir mektubu gizlice oğlana vermemi istedi benden. Tabii kabul etmedim. Gümrükçü adımı, Holding'in gümrük komisyoncusu Cevdet Bey'den almış. Oğlan Cevdet Bey'in işlerine de yardım ediyormuş. Herhalde gümrükte bekleyen vasıtaların tamiri falan gerektiğinde...

Duraksadı. Aklına değişik olasılıklar geliyordu. Gözlerini kapadı, Bostancı'yı düşünmeye çalıştı. On günde, on beş günde bir, Bostancı'da, Barba Niko'nun deniz kenarındaki meyhanesine uğrardı ama, İçbostancı taraflarını pek bilmezdi. Cinayetin

işlendiği ev, herhalde, Ankara karayolunun öteki tarafında, mezarlık civarında bir yerlerde olmalıydı. Oğlanın çalıştığı tamirhanenin Ankara asfaltına çıkan yol üzerinde olduğunu söylemişti gümrükçü.

Kendi kendisiyle konuşur gibi:

— Kadın, erkeklerle biraz fazla senlibenliymiş, dedi. Bir sevgilisi ya da belalısı olabilir. Oğlanın babası altmış yaşlarındaymış. Hiç belli olmaz. Bizim peder de altmış beş yaşında ama, güzel bir kadın gördü mü, bakışları değişiveriyor... Yaşlı da olsa, evde dul bir erkek. Genç bir karı koca. Genç bir kaynana....

Sustu.

Şaziye Hanım'ın ölen kocası, bir Osmanlı paşasının oğluymuş. Şaziye Hanım'la evlendiğinde elli yaşında falanmış. Mektupçuluk kaleminde memurmuş. Şaziye Hanım da yirmisinde ya varmış ya yokmuş o zaman. “Demek, kendilerinden yirmi, otuz yaş büyük erkeklerle evlenmek âdeti var bu ailenin kadınlarında,” demişti annesine, gülerek. Huriye Hanım kızmıştı. “Aslında güngörmüş bir ailenin kızıdır Şaziye Hanım, ama sonradan yoksul düşmüşler, o yüzden evlenmiş o adamla,” demişti. “Adam ne de olsa paşazâde. Bir hayli malları, mülkleri varmış. Şimdi pek bir şeyleri kalmamış ya...”

“Peki, ne diye bir daha evlenmemiş?”

“Kızını üvey baba elinde büyütmek istememiş. Eski terbiye görmüş, Çerkes terbiyesi görmüş bir kadın. Bakma bizim yanımdaki serbest tavırlarına, seninle öyle konuşmasına. Seni pek sevmiş. Yoksa çok mazbut bir kadın. O kadar genç yaşta dul kalmış da bugüne kadar adına leke sürdürmemiş, kimseye söz söyletmemiş. Zaten, bizden başka hemen kimseyle ahbablık ettikleri yok.”

“Kendisini anladık ya, kızını neden satmaya kalkıyor şimdi?”

“O ne biçim söz? Şimdiki zaman kötü. Hep görüyoruz. Kızının başına bir hal gelir diye korkuyor kadıncağız. Ne de olsa erkeksiz, sorumluluğu büyük. Kız hem çok güzel, hem de yaşına göre çok gelişmiş. Bir an önce başgöz etmek istemekte haklı. Benim kızım da sağ olsa, böyle bir kız olsa, ben de korkardım. Sonra, senin gibi bir damadı nereden bulacak?”

Düşünüyordu da şimdi, o kadına anne diyemezdi. Gülünç olurdu. Aralarında üç-beş yaş ancak fark olmalı. Huriye Hanım ona kızım diyordu ve kimse bunu yadırgamıyordu. Kadın üstelik şimdi bile istese çok kişinin başını döndürecek yıpranmamış güzelliğini saklamaya çalışmıyordu. O ilk akşam Selâhattin Bey kadının karşısında nasıl neşelenmiş, hareketlenmiş, nasıl beceriksizce ikramlara kalkışmıştı...

Homurdanır gibi:

— Yazın Güzin Hanım, dedi. Yaşlı babayla öldürülen kadın arasındaki ilişkiler üzerinde durulması gerekir. Adamın kendi kendisiyle konuşma âdeti varmış. Paranoyak olabilir...

Sustu. Güzin Hanım'ın söylediklerini yazmasını bekledi. Yaşlı baba paranoyak olabilirdi. Yaşlılık paranoyası olabilirdi. Paranoyaklar cinayet işleyebilirlerdi. Adam, kadına yanaşmak istemiş, kadın yüz vermeyince çekip öldürmüş olabilir. Çocuk babasını korumak için... Pek tutmuyordu bu varsayım. Sonra, her kendi kendisiyle konuşan paranoyak olsa... Kendisi de bazen konuşmuyor muydu kendisiyle?

Güzin Hanım:

— Evet, dedi, paranoyak olabilir...

— Paranoya bir akıl hastalığıdır.

Kadının bu sözü de yazmaya başladığını görünce, masanın üstünden uzanarak omzuna dokundu:

— Bunu bir durum saptaması yapmak için söyledim, yazmanız için değil.

— Affedersiniz.

— Paranoyanın ne biçim bir hastalık olduğunu biliyorsunuz değil mi?

— Şöyle böyle. Öteki deliliklerden ayırt edebileceğimi sanmam.

— Bakın, bu nokta çok önemli. Siz hiç kendi kendinizle konuşur musunuz?

— Tabii. Ama, sanırım bu bir yalnızlık sorunu. İnsan, çevresinde konuşacak, dertleşebilecek birini bulamazsa, kendi kendisiyle de konuşabilir.

Aydın, inanmaz gözlerle baktı kadına:

— Pekâlâ... Ne demiştik? Evet. Delikanlı mahallede kendi halinde, sessiz, sakın bir çocuk olarak bilinirmiş. Kimseyle kavga ettiği, dalaştığı görülmemiş. Evlenmeden önce de karı kız peşinde dolaşmazmış. Kaynanasıyla da araları iyiymiş. Gerçi, gümrükçü bir şeyler ima etmeye çalıştı ama... Kadın öyle erkek düşkünü idiyse... Acaba, damadıyla da...

Güzin Hanım:

— O çevrede yaşayanların ahlak anlayışlarıyla bizim ahlak anlayışımız birbirinden çok farklı olabilir efendim, dedi birden. Siz daha iyi bilirsiniz. Örneğin, bir kadının sokakta bir erkekle durup konuşması hafifmeşreplik sayılır da, imam nikâhı kıydırıp, evli barklı bir adamla, hem de onun ilk karısıyla bir arada yaşaması doğal karşılanır. Sonra o gümrükçü bana hiç de güvenilebilir birisi gibi görünmedi. Her dedikoduya inanmak gerekirse...

Aydın şaşırdı. Güzin Hanım ilk kez bir davayla ilgili olarak düşüncesini açıklıyordu. Söylediklerinde haklıydı da. Kadın için söylenenler asılsız olabilirdi. Ama, aynı evde oturan genç bir kaynana, yeni evli bir çift, dul bir baba, bütün bunlar, birtakım dramaların oluşması için yeterli bir ortamın varlığını gösteriyordu. Cinsel baskı ögesini gözden ırak tutmamalıydı. Çıkar sorunu da olabilirdi elbet. Gümrükçü, yaşlı adamın parası olduğunu söylemişti. Tabii kendi ölçülerine göre söylemişti bunu. Peki nasıl bir çıkar söz konusu olabilirdi, öldürülen kadınla damadı arasında?

— Şimdilik hüküm vermiyorum, dedi. Durum saptaması yapıyorum. Ne demiştik? Cinayet bıçakla işlenmiş. Boğuşma olmamış. Ses duyulmamış. Demek ki katil, kadının tanıdığı biri. Bu, damadın aleyhinde bir durum. Gerçi kadının bir dostu da olabilir. Cinayeti oğlanın babası cumartesi akşamı haber vermiş polise. Neden o kadar beklediğini açıklayamamış. Oğlanın karısı polise hiçbir şey bilmediğini söylemiş...

Heyecanlandığını fark ederek yeniden sustu. Çekmecesinden yeni bir pipo çıkardı. Tütünü sıkıştırıp yaktı. Dumanın tadı daha iyiydi şimdi. Birden anımsamıştı. Cinayet gecesi oğlanın geç vakit evden çıkıp gittiğini gören vardı. Gece karısının yanında yatmamıştı. Doğru tamirhaneye gitmiş, orada yatmış. Babası, cinayeti oğlunun işlediğini söylemiş polise. Gereksiz varsayımlara

saplanmamalıydı. Olay yavaş yavaş gölgelerin içinden çıkıyor, ufukta birtakım ışıklar beliriyordu. Konunun, içinde yavaş yavaş ısındığını, onu sarmaya başladığını hissediyordu. Polis hafiyeciliği oynamak hoşuna gidiyordu. Piposunun tadı düzelmişti. Ventilator tatlı bir hışırtı çıkararak dönüyordu.

Onun duraksadığını fark edince:

— Bıçağı bir başkası da kullanmış olabilir, dedi Güzin Hanım.

— Evet, tabii, olabilir. Gece tamirhanede yatmış olması, aslında lehine bile sayılabilir. Belki, karısıyla kavga etti, çekip gitti. Sonra, bir başkası eve geldi... Oğlanı evden çıkarken gördüğünü söyleyen komşu, gece yarısı neden uyanmış dersiniz? Bunlar genellikle tavuk gibi erkenden yatarlar. Uyandığına göre, idrar zorluğu çeken biridir. Hasta ve yaşlı bir adam. O karanlıkta, uykusu sersemi gördüğünün o çocuk olduğundan nasıl bu kadar emin olabilir? Belki de benzetti. Babası da evdeki yabancıyı oğluyla karıştırmıştır belki...

Ayağa kalktı, gitti, pencerenin önünde durdu. Kendisini dış dünyanın gürültülerinden sıyrıp uzaklaştırabilse, olaya karışan biriymiş gibi olayların içinde yaşayabilse, aklına gelmeyen önemli noktaları yakalayabilirmiş gibi geliyordu. Güzin Hanım onun not tuttururkenki bu hallerine alışık olduğu için, şaşırmadan, kımıldamadan bekliyordu oturduğu yerde.

— Çocuk kaçmamış, diye sürdürdü Aydın, düşüncesini. Cumartesi akşamı tamirhanede çalışırken yakalamışlar. Karşı koymamış. İtirazsız teslim olmuş. Cinayetin işlendiğini bildiği anlaşılıyormuş. Kanıtlar aleyhinde. Ne var ki cinayetin sebebi belli değil. Siz ne dersiniz Güzin Hanım? Neden işlenmiş olabilir bu cinayet?

O da Güzin Hanım'a, bir davayla ilgili olarak ilk kez düşüncesini soruyordu. Genç kadın bundan şaşırmış görünmedi:

— Belki kadının parasını almak istemiştir, dedi. Bu gibi çevrelerde küçük çıkarlar için ne cinayetler işlenir...

Aydın gülümsedi. İnsanoğlunun yapısında bir yırtıcılık vardı galiba. İşin içine bir cinayet karışınca, herkes kendini hüküm vermeye yetkili görüyordu. Jüri yönteminin en büyük sakıncası da bu değil miydi?

— Olabilir, dedi. Ama, oğlanın üstünde para bulunmamış. Tabii, bir yere gizlemiş olabilir, cinayetten sonra çok vakit geçmiş ne de olsa...

Savcının dayanacağı haklı bir sebep arıyordu içinden, ama “Sebepsiz cinayet işlenmez” savını hemen bir kenara bıraktı. Böyle bir durumda, öyle bir ortamda sanki cinayet işlenmezse tuhaf olacaktı.

Yine gitti, yerine oturdu.

— Katilin bir başkası olabileceği savı üstünde yine de durmalıyız, dedi. İyi düşünmeli. Peki ama oğlanın babası ne diye katil oğlumdur demiş polise?

Deminden beri aklından geçeni yüksek sesle söylemekten çekiniyor gibiydi. Fısıldar gibi:

— Belki de katil ihtiyardır, dedi. Ne diyorsunuz?

— Nasıl olur? diye karşı çıktı genç kadın. Babası, oğlum katil, demiş madem... Hangi baba, oğlum katil diye yalan söyler?

Aydın sevinçle kesti Güzin Hanım'ın sözünü:

— Doğru... Dahası, hangi baba oğlum katil diye tanıklık etmeye kalkar? Bunda pis bir koku var. Meğerki adam, eski Ispartalıları kadar...

Uçurumdan atılan cılız çocuklar gelmişti gözlerinin önüne:

— Eski Ispartalıları bilirsiniz değil mi, dedi. Onlar...

Güzin Hanım gibi çok okuyan birinin Ispartalıları bilmemesi olanaksızdı. Ama, genç kadının artık onu dinlemediğini fark ederek birden canı sıkıldı. Başını pencereye doğru çevirdi:

— Herkes aynı şeyi düşünecek... Her varsayımın bir de tersi olduğunu unutmamalı.

Ansızın, kendisinin de Güzin Hanım gibi, başka şeyler düşünmeye başladığını, yorulduğunu, eskisinden daha çok yorgun olduğunu hissetti. Heyecanını yitirivermişti. Neden duruyordu sanki bu alelade cinayet olayının üstünde? Salt canı sıkıldığından, daha doğrusu, annesiyle buluşacakları vakte kadar yapacak başka bir işi olmadığından. Kendini bir an heyecanlı bir polis romanı okuyor sanmıştı. Bu romanın sonunu öyle pek merak ettiği de yoktu.

Telefon çalmaya başladı. Yerinden doğrulmaya üşendi:

— Bakar mısınız Güzin Hanım, dedi. Bunu söylediğine hemen de pişman oldu. İşte, aralarında yine eski, alışılmış düzen kuruluvermişti. Patron oydu. Oydu buyruk verecek olan. Öteki, boyun eğmek zorundaydı.

— Emniyet'ten arıyorlar efendim. Arkadaşınızmış.

Muammer'in bu kadar erken arayacağını doğrusu tahmin etmemişti. İsteksizce uzandı, telefonu aldı:

— Buyur canım. Benim. Sağolasın. Ne bu sürat yahu! Ne olmuş dedin?

Bir süre sesini çıkarmadan dinledi. Arada bir başını iki yanına sallıyor, homurdanır gibi sesler çıkarıyordu. Sonunda:

— Demek öyle, dedi. Malum polis yöntemleriyle...

Yüzünün çatkılı sertliği büsbütün gerilmişti. Telefonun öteki ucundaki adam uzun uzun bir şeyler anlatıyordu. Güzin Hanım odadaki varlığının fazla geldiğini düşünerek, küskün bir tavırla sandalyesine büzülmüş, parmaklarıyla oynuyordu:

— Demek bu sabah tutuklanmış, dedi Aydın. Peki ama cina-yetin sebebi neymiş?

Yine bir süre sesi çıkmadı. Karşısındaki görüyormuş gibi, kıs-a, belirli aralıklarla başını sallıyordu:

— Olabilir, dedi sonunda. Akla yakın. Ne yapalım. Sağola-sın. Eyvallah. Zahmetler verdim sana...

Telefonu kapattı. Suratında acıklı bir düş kırıklığı okunuyordu. Bir zaman boş gözlerle bakındı çevresine. Sonra bakışları kadına takıldı. Duraksadı. Açıklamasının gerekli olup olmadığını düşündü.

— Oğlan suçunu itiraf etmiş, dedi. Kadınla ilişkisi varmış. Anlaşılan kadın damadını baştan çıkarmış. Amma çirkef ha... Sonra da gebe kaldığını söylemiş. O da...

Güzin Hanım.

— Arkasından böyle bir şey çıkacağı belliydi, dedi. Anlamış-tım ben.

— Anlamış mıydınız?

— Tabii. Her şey ortada.

Aydın, dalgınca başını salladı:

— Ya... Tuhaf. Ama, pekâlâ kadının bir belalı da yapmış

olabilir bu işi. Hatta ihtiyar da olabilirdi. Kadının onu baştan çıkarmaya kalkmış olması çok daha akla yatkındı...

Makul olan gerçi Güzin Hanım'ın söylediği idi, ama, yine de bir doyumsuzluk vardı içinde. Bu soruşturmanın burada kapanması inandırıcı değildi. Katil yaşlı baba olsaydı ne hoş olacaktı. Bunu kanıtladığı zaman, sanığın, savcının, yargıçların, dinleyicilerin düşecekleri şaşkınlığı, sanki gerçekten olmuş gibi zevkle getirdi gözlerinin önüne. Kim bilir, bu belki hâlâ olasıydı. Poliste bülbül gibi suçlarını itiraf eden, hatta mahkemede idama hükmü giyen nicelerinin sonradan suçsuz oldukları çıkmamış mıydı ortaya?

Dudaklarını ısırды. Kekremsi bir tat duydu dilinin üstünde. Piposu sönmüştü. Midesi kaynıyordu. Caddedeki uğultu daha da artmış gibiydi. Yerinden kalktı, pencereye yaklaştı. Kuşlar uçmuştu. Binaların üst katlarına kadar yükselen toz ve egzoz bulutları havayı daha dayanılmaz bir yoğunlukla soluk alınmaz hale getiriyordu. Pencereden eğilerek aşağıya baktı. Bankalar Caddesi'nde işlerin en yoğun olduğu saatti bu. Her taraf kirli bir gri-lik içindeydi. Kaldırımlar, cadde, vitrinler, binaların cepheleri, gelip geçen arabalar, insanların giysileri... Tozlu, yağlı ve mat bir sis içinde. Parlaklığını, ısıltısını yitirmemiş hiçbir şey yoktu. Her şeye o kirli ve gri gölgeler egemen olmuştu.

Yüzü buruştu. Saatine baktı. Şaşılacak şey, bu kez vakit ne kadar çabuk geçmiş! Acele etmezse geç bile kalacaktı. Güzin Hanım'a dönerek:

— İşimiz bitti Güzin Hanım, dedi. Benim hemen çıkmam gerek. Siz de çıkın. Sabahları o kadar erken gelmeseniz de olur.

Genç kadın sesini çıkarmadan makinesini alarak odasına geçti.

Aydın, genç kadının bu cinayet davasıyla neden o kadar ilgilenmiş olduğunu anladığını sandı. Ceketini telaşla sırtına geçirerek sokağa fırladı.

Çoktan ölmüş bir Osmanlı paşasından kalma bu bir buçuk katlı, tahtaları kararmış eski ahşap köşkün kabul salonundaki her şey, geçmiş görkemli günlerin anısını yaşatma savından vazgeçileli yıllar olduğunun kanıtıymış gibi eski ve soluktu. Köşkü çevreleyen bakımsız bahçenin budanmaya budanmaya yabansılaşmış, kartlaşmış iri güllerinin yanık kokusu pencerelerden sızarak, tavanarasından ve duvarlardan bir ince ve görünmez toz yağmuru gibi inen küf ve bozulmuş lavanta çiçeği kokularına karışıyordu. Ağır eşyaların ve kalın perdelerin ışığı süzgülleştirdiği, sesleri boğduğu, yavaşlatılmış bir zaman içinde, tüm davranışları acemice gülünç, budalaca törensel buluyordu Aydın. Her şey çok çabuk olup bitmişti ve şimdi kendisini yabancılayamaktan tedirgindi, tahtalarını kurtların kemirdiği artık gözle görülür hale gelmiş duvarların arasında. Mutluluk muydu, yoksa havadaki yıllanmışlığın esrikliği miydi başını döndüren, bilemiyordu.

— Bu, babam, diyordu Hârîka, tükenmez kalem lekesi iyi çıkarılmamış işaretparmağını aile albümünün en başına konulmuş kartpostal büyüklüğündeki resmin ortasında yer alan bulaıklığa değdirerek. Sesinde ne bir hüznü, ne bir özlem tınısı vardı.

Resmi gözlerine yaklaştırarak dikkatle baktı. Çıplak başına içinden hemen bir fes oturtmak istediğini duyduğu, badem bıyıklı, elma yanaklı, hatim indirmeye hazırlanan bir hafızı andıran, bön bakışlı, tombalacık bir adamdı bu.

Hârîka:

— Onun son resmi, diye ekledi birden tarazlanan sesiyle. Bu resim çekildikten bir hafta sonra, aniden ölmüş babam...

O zaman fark etti Aydın, tombalacık hafızın yüzündeki belli belirsiz hüznü. Öleceğini bilen bir insanın çaresizliği okunuyor-

du aslında o bön bakışlarında. Oysa, babasının birdenbire öldüğünü söylemişti kız.

Avutmak istercesine hafifçe dokundu Hârîka'nın omuzlarına. Genç kızın yüzünden bir titreme gelip geçti. Elini ilk tuttuğu zaman da, çıplak kollarındaki görünür görünmez sarı tüylerin ürperdiğini fark etmişti. Henüz hiçbir yapaylığın rengini bozmadığı, tutkulu öpüşlerin biçimini değiştirmedeği suçsuz dudakları kıvrılır gibi olmuştu. Onu belki de, çocuk düşlerinin karanlıkları arasında belirip yiten uzun ve sivri dişli, kan içici canavarlardan biri gibi görüyordu o anda. Onu ana karnındaki kadar güven içinde ve sıcacık yaşadığı bu çocukluk dünyasından koparıp götürecekti adamdı Aydın. Biliyor muydu, daha doğrusu anlıyor muydu o yalanlara bulaşmamış apaçık ve kaçamaksız bakışlarıyla ve saydam, uçucu pembe cildiyle, onu böylesine saran süslü ve yapmacık düş ve masal dünyasına ne kadar ters düşen bir gerçekliği olduğunu?

Parmaklarının ucuyla çekinerek okşadı genç kızın kendiliğinden dalgalı, parlak ve sarışın, ipek değinimli saçlarını. O güne kadar hiç duymadığı yakıcı bir duygu alıp götürüyordu tüm duyularını ve yalnız o dokunuşun mıknaatlı bırakmazlığını hissediyordu bütün vücudunda ve öylesine kendinden bir sarışınlığın, bir yumuşak hamam lifinden başka yakınlıkları olmamış gizli uzantılarını düşlediğini fark ederek titriyordu.

Nasıl bilinmez bir sezgiydi ona yüreğinin delice çarpışını duyuran ki, hemen çekiyordu gövdesini genç kız.

Aralarında hemen hemen yirmi yaş vardı ve Aydın tuhaf bir biçimde kendisini onun babasıymış gibi, yasak bir sevgiyle yanıp tutuşarak tuz heykellerine dönüşen Lut Peygamber'in müritlerinin soyundan gelme bir suçlu kalıbına bürünmüş olarak yakalıyordu. Bu evde onu tedirgin eden şeyin ne olduğunu kestiremiyordu bir türlü. Onu, kendisinden yirmi yaş küçük bir kızla birdenbire evlenmeye karar verdirecek bir çılgınlığa sürükleyen beklenmedik tutkusuydu kuşkusuz tedirginliğinin nedeni; belki de, ne şekilde hitap edeceğini bir türlü kestiremediği, bu hemen hemen kendi yaşındaki genç anneydi. Belki annesinin telaşydı. Belki, içinde allak bullak olan, otuz beş yılın çözeltisi bir düzen

alışkanlığıydı. Her şey o eski ve unutulmuş, yaldızlı ve yapay törelere uygundu bu evde. Gerçekte hiçbirinin bu çerçeveye oturmadıklarını hissediyordu. Silkinip çıkmak istiyordu bu çerçeveden. Başkaldırışı, Hârîka ile göz göze gelir gelmez, bir deniz köpüğü gibi sönüp gidiyordu.

Pencerenin önündeki kanepede Hârîka'nın annesiyle Huriye Hanım, yeni yeni bulunup ortaya çıkarılan hısımlıklardan, tanışıklıklardan söz ederken, arada kaçamak bakışlarla onları gözetliyorlardı. Kendini alabildiğine gülünç buluyordu o zaman Aydın. İstese, bu kız kadar çocuğu olabilirdi. Böyle bir evliliğin sakıncalı sonuçlarını ölçüp biçecek kadar deneyimli ve mantıklı bir insandı. Evet, on altı yaşında genç bir kızla, acemi eski zaman damat adayları gibi, yan yana oturup aile albümüne bakması gülünçtü. Annesinin telaşı gülünçtü. Hârîka'nın çocuksuluğu bile gülünçtü belki. Nasıl hitap edeceğini bir türlü kestiremediği kadının senlibenliliği rahatsız ediciydi. Yine de, başta kendisi, annesi, Hârîka ve Hârîka'nın annesi, belki birbirlerinden farklı yaklaşımlarla, kendilerini zorlayarak bu salonun bir parçası olma çabasındaydılar.

Bu ikinci çayının gereksizliğini ve yapmacıklığını hiçbirinin fark etmemiş olması olanaksızdı. Bu tören sadece, inanılmaz bir olayın çabukluğunu ve bayağıca bir alım satımın çirkinliğini örtbas etmek için gerekliydi. Oysa, daha ilk günden beri kendisini şeytanca bir tuzağa düşürülmüş gibi hissettiğini yadsıyamıyordu ve bu duyguyu kolay kolay yenemeyeceğini de biliyordu.

İki anne, pencere kenarındaki kanepede, bir sözleşmenin ayarlıklarını konuşmaya başlamış olmalıydılar. Huriye Hanım'ın yüzünde düşünceli bir durgunluk vardı. Onun bu halini iyi bilirdi Aydın. Aldığı para ay sonundan önce bitip de oğlundan yeniden para istemek zorunda kaldığı zamanki haliydi bu.

İçine bir ateş düştü ansızın. Yüreğinde görünmez bir bıçak acısı.

Gözünü iki kadından ayırmak için kendini zorluyordu. Şaziye Hanım başını onlardan yana çevirmediği halde, onların her kıpırdanışından haberliydi, besbelli. Peki ama o tombalacık hafızla evlenmesinin başka bir nedeni yok muydu bu çok güzel ka-

dının? Şaziye Hanım kızından daha yapılıydı. Belki de yaşının etkisiydi bu. Daha toplu, daha rahat. Güzelliğini bir büyülü görünmez süzgeçten geçirip damıtarak aktarmıştı kızına. O badembiyıklı adamın hiçbir katkısı olmamıştı sanki. Ya da, bir kimya denklemindeki katalizatör gibi, sadece tarafsız bir işlevi olmuştu bu aktarmada.

“İyi ki de olmamış,” diyor içinden.

Belki... Belki biraz bakışlar. Evet. Galiba bakışlar. Birbirinin kopyası gibi duran, aynı irilikte, aynı çarpıcılıktaki o iki çift yeşil gözü birbirinden ayıran tek şey, anne olanın gözbebeklerindeki biraz irkiltici pırıltı.

Bu kadını, farkında olmadan, Bostancı’da öldürülen kadınla özdeşleştiriyor, bunu sonra fark ediyor ve kendini suçlamaya başlıyor.

Hârîka’nın mürekkep lekesi iyi çıkarılmamış işaretparmağı hâlâ resmin ortasında duruyordu. Tırnakları kısacık kesilmişti. Cilasız. Hafifçe törpülenmiş, o kadar. Bu kızla evlenecekti. O zaman çabucak uzayacaktı Hârîka’nın tırnakları. Üzerlerine renkli oje sürecekti. Mürekkep lekeleri görünmez olacaktı parmaklarında. O elleri avuçlarının arasına almayı nasıl isterdi...

Şaziye Hanım’ın ellerine baktı yan gözle. Şaziye Hanım’ın parmakları biraz daha kalındı ve iş yapmaktan uçları hafifçe kırmıştı.

“Hârîka’nın parmakları hiç bozulmamalı,” diyor içinden. “Onu mutfağa hiç sokmayacağım. Bulaşık yıkatmayacağım ona...”

— İlginç bir adama benziyor baban. Onu herhalde çok severdin?

Bu sözü salt bir şey söylemiş olmak için söylediğini anlamış gibi omuzlarını silkiyor Hârîka:

— Ben çok küçüktüm o öldüğünde.

— Çok yazık.

— Ya... Öyle...

Sonra başını çevirip gülümsüyor Aydın’a. Onun henüz hiçbir gerçek tutkuyla sıkışmamış yüreğinin dolu dolu sevgilere ne kadar aç olduğunu bu gülümseyişte yakaladığını sanıyor Aydın.

Bu sevgiyi ancak kendisinin verebileceğini hissettirebilmeli ona. Gülümseyişine; dostça, arkadaşça, ağabeyce, sevgilice bir gülümsemeyle karşılık veriyor. Ne demek istediğini anlıyor mu acaba? Bilmiyor, ama güvenini belli etmek istercesine sıcaklığını yeniden ve cömertçe ileterek ağırlığını Aydın'ın koluna yüklüyor.

— Ya şu kim?

Fotoğrafın sağ başında duran, kendisine çok uzun gelen bir pantolon giymiş, kafası sıfır numara tıraşlı, kocaman kulaklı, fırlak gözleriyle ağlamaklı ağlamaklı bakan oğlanı gösteriyor eliyle. Oğlan, resimde Hârîka'nın hemen yanbaşındadır. On dört, on beş yaşlarında kadar. Hârîka resimde bukleli açık renk saçlarıyla, yıllar öncesi çikolatalarının el boyaması resimlerindeki Shirley Temple'ı anımsatıyor Aydın'a.

— Bilmem. Bir komşu çocuğu galiba.

Bir kuşku bulutu gelip geçiyor Aydın'ın yüreğinden. Kızın çenesini avuçlarının içine alıp, o dupduru gözlerin derinliğini görmek istiyor. Yalan söyleyemediğini, duygularını gizlemeyi beceremediğini anlatmak istiyor ona.

Önemsemezcesine:

— Adı ne? diye soruyor.

Oysa önemsiyor. Hem de nasıl! Hınzırcasına konuşturmak istiyor onu. Kıskançlığını sezdirmek istiyor. Hârîka ne demek istediğini bu kez anlıyor galiba, dudakları titremeye başlıyor.

“Ağlayacak mı?”

Kendi kendine sövüyor. Elini uzatıp yeniden elini tutmak istiyor genç kızın, yavaşça. Hârîka bir kelebek ürkekliğiyle çekiyor elini.

— Arkadaşın mı? Nerede oturuyor?

İşkenceyi uzatmaktan başka bir anlamı yok bu sorunun. İşkenceyi asıl kendine yaptığını da biliyor Aydın.

— Niçin soruyorsunuz?

İlk kez kıvılcımlanıyor Hârîka'nın bakışları. Çocuksu saflığının yerini öfkeli bir titreşim alıyor.

Demek arkadaş. Belki de sevgilisi. Neden olmasın? Yıllardan beri bu evde, bu mahallede oturduklarını söylememiş miydi Şaziye Hanım? “Kızım için bu ev, bu bahçe ve okuluna giden yol-

dan başka dünya yoktur, bu dünyanın dışına hiç çıkmamıştır,” dememiş miydi? Bu oğlan da o dünyanın bir parçası. Komşu çocuğu. Şu resimdeki gibi kalmadığı kuşkusuz. Belki üniversiteyi bile bitirmiştir. Bakışlarında bir tuhafılık var. Fotoğraf çekilirken sallanmış olmalı. Üniversiteye gitmişse, başını derde sokanlardan biri olabilir, 12 Mart’ta. Güzin Hanım’ın kardeşi gibi. Neden sevmiyor bu oğlanı.

Ne kadar dışında kalmış olsa, ne kadar uzaktan izlemiş olsa, şu resimdeki oğlanın yaşındaki çocukların, erkek ve kızların ne acılar çektiklerini biliyor. Selma’ların evinde, sarkık bıyıklı, seyreker sakallı birtakım züppe delikanlıların, kot pantolonlu, koca kışlı, yabansı bakışlı varsıl kızlarının iyice kafayı çekip o çocuklar için yakılan türkülerini söylediklerini gördükçe içinden sövmek bile gelse, kendisi dışındaki kimi gerçekleri seziyor en azından ve bu resimdeki oğlan için kötü şeyler düşündüğüne bir an pişman oluyor. Ama o günler geçti artık. Herkes ne derse desin, politika ilgilendirmiyor onu. O kendi kurulu düzeni içinde, sıkıntıdan boğulmamanın yollarını bularak yaşayıp ölmek istiyor. Bunu düşünür düşünmez de bir ağırlık çöküyor yüreğine. Yanı başındaki kıza bakıyor. On altı yaşında bir kız.

“Hay Allah! Ne yapıyorum ben?”

Huriye Hanım, “Gözü açılmamış bir kız,” demişti. “İstediğin gibi yetiştirirsin. Şimdiki zamanda böylesini bulmak güç.”

Elbette. Doğru söylüyor annesi. Gerçekçi olmak gerek. Neden korkuyor sanki? Budalalık.

Hârîka ile şu resimdeki çocuk arasında bir şeyler varsa, böylesine çocukça bir duygudan ürkmesine gerek yok. Bu oğlanın onunla başa çıkması olanaksız. Üstelik o delikanlının yaşındaki, insanın böylesine bir güzellik karşısında sadece korku duyacağını bilmiyor mu? Sıfır numara tıraşlı başında pırıl pırıl saçlar bitmiş olsa ve onları en uygun yerinden ayırarak kocaman kulaklarını örtmeye kalksa bile, kendisinin şakaklarına doğru hafifçe kırışmaya başlayan gür saçlarıyla, aynada onu hiç rahatsız etmeyen düzgün ve uygar kulaklarıyla başa çıkamayacağı muhakkak. Böyle bir karşılaştırmada, en diri çağındaki erkekliğinin ağır basacağından kuşku duymamalı. Kaldı ki, aralarında gizli

bir çatışma varsa bile bu oğlanla kendisi arasında, Hârîka'ya evlenme teklif etmekle ve bu teklife şimdiden olumlu bir yanıt almış olmakla bu çatışmayı kazanan kendisi değil mi?

“Geç kaldın evladım,” diyor içinden ve iri kristal küllüğe bıraktığı piposunu dişlerinin arasına sıkıştırarak yeniden yakıyor, sonra soruyor:

— Pipomun dumanı seni rahatsız etmiyor ya?

— Yoo... Güzel kokuyor. Rahatsız ederse söylerim. Sigara içmeyin de. Sigara kalp hastalığı yapıyormuş...

Kocasının kalpten öldüğünü söylemişti Şaziye Hanım. Hârîka'nın bu beklenmedik ilgisi, bu bir çeşit sevgi gösterisi, Aydın'ı sevinçten göklere uçurmaya yetiyor. Dumanı çekip bırakıyor keyifle. Mavimsi duman pencereye doğru dalgalanarak uzaklaşıyor.

Aslında bu evdeki eskimişliğin hoşuna gittiğini bile söyleyebilir. O da eski tür eşyalardan hoşlanır. Ama daha önce, daha hafif olanlarından. Chippendale gibi. Bu eşyaların hiçbiri onun sevdiklerinden değil. Dört iri berjer koltuk (goblen döşemeli); Hârîka'yla yan yana oturdukları kocaman dört kişilik kanepesi; annesiyle Şaziye Hanım'ın oturdukları aynı takımın iki kişilik kanepesi; oymalı yüksek orta masası, yine oymalı, süslü, üstü aynalı kocaman büfe; yüksek ayaklı sehpa; ortasına sim işli bir su örtüsü serili yine çok büyük yemek masasıyla dik arkalıklı sandalyeler (hepsi goblen kaplı); kırmızı kadife perdeler; tüylü halılar; desenleri nerdeyse görünmez olmuş işlemeli tahta tavan; sarkan, taşları, sallantılı küpleri andıran çok süslü avize; duvarlardaki yaldızlı çerçevelerde, tombalacık hafızın boyadığı anlaşılan manzara resimleri – adamın resim yapmaya meraklı olduğunu söz arasında Şaziye Hanım'dan öğrenmişti – ve daha küçük gümüş çerçevelerindeki aile resimleri, bir boşyüceliğin yansımından başka bir şey değil.

Bütün bu eski ve görkemlilikleri açıkça yapay eşyada ona tek çekici gelen, onların o çaresiz yıpranmışlıklarıydı belki de. Yaldızlar, kristaller solmuş, gümüşler kararmış, koltukların, kanepelerin, sandalyelerin goblen döşemeleri eprilmiş, halıların, kadife perdelerin tüyleri yer yer dökülmüş, sehpa, masaların cilaları donuklaşmıştı.

Hele o çocuksu manzara resimlerindeki kızarmış sonbahar yaprakları, bacalarından fışkıran dumanla resmin bir yanını karartan, hiç dinmeyen bir fırtınayla yıllar yılı olduğu yerde boğuşmak zorunda kalan, Titanik benzeri dört kırmızı bacalı vapur ve hele o, sonsuzluğa bitişmiş bir bozkırda, inanılmaz bir yalnızlıkla irileşmiş, perspektif kurallarını hiçe sayan bir çınar ağacı ve o ağaca sırtını dayayarak, aralarında gülünç pembe çiçeklerin fışkırdığı sararmış otlaklarda otlayan yumuk sırtlı koyunlara kaval çalan, sırtında kepenegiyle incecik boyunlu çoban çocuğu, her başını kaldırıp baktığında içine ağlamaklı bir kimse-sizlik duygusu veriyordu. Bu bir küçük burjuva duygululuğuydu kuşkusuz. Selma'nın o koca burunlu şair sevgilisi ne derse desin, gerçekte bu duygululuğu yeni yeni fark ediyordu. Bir büyülenmişlik içindeydi. Hemen hemen kızının şimdiki yaşında bu eve gelin gelmiş olan şu kadın, bu eşyaya, bu resimlere onun gözüyle bir kere olsun bakmış mıydı acaba? Kaç kez satmaya kalkmıştı onları kim bilir ve eskicilerin verdikleri paranın azlığından ürküttüğü için satamamıştı.

Ya Hârîka?

Çocukluğu boyunca durmadan dokunmaması tembih edildiği için o eşyadan nefret ediyordur. Huriye Hanım'ın evindeki, taksitleri daha yeni biten, oğullarının üstüne daha fazla yük olmama kaygısıyla, ucuz bulduğu için Selâhattır Bey'in yeğlemiş görüldüğü, o sözümona modern eşya, Allah bilir Hârîka'ya daha güzel, daha cana yakın gelmiştir.

Dönüp yeniden Şaziye Hanım'a bakıyor. Göz göze geliyorlar. Kadının bakışlarındaki pırıltıdan ürküyor birden. Sonra başını çeviriyor ve yeniden Hârîka'nın gözleriyle karşılaşılıyor. O gözlerin ışıltısız aydınlığındaki durağanlığın nereden geldiğini ilk kez anladığını sanıyor. Az önce albümdeki resme bakarken haksızlık ettiğini düşünüyor. Bu lekesiz mermer düzgünlüğü, o tombalacık hafızdan aktarılmıştır genç kıza, muhakkak. Bu yüzden adamı sevmeye başlıyor. Bu bir buçuk katlı, haremli selamlıklı eski köşkün tavan arasındaki küçücük bir odada, atılmaya kıyılanamış tozlu eşyalar, çeyiz sandıkları, oyuncaklar ve bir yanında kırık ve paslı bir süskilicinin sallandığı ıslak duvarların ortasında

kalp sektesinden ansızın öldüğü günden beri üzerinde hâlâ yarısı boyanmış bir tuval asılı duran sehpayı getirmeye çalışıyor gözlerinin önüne. Her şeyin düşlediği gibi olduğuna inanıyor. O tombalacık hafız, bir türlü düzene sokamadığı, kimselerin de dokunmasına izin vermediği o kargaşalık ortasında, tavandan sallanan tozlu yüz mumluk ampulün ışığında, babasından kalan son altınları bozdurduktan sonra, kim bilir ne kederli renkler imgelemiştir, o bir türlü bitiremediği tuvali için...

— Bu da annem, diyor Hârîka.

Bu kez yüzünü albüme iyice yaklaştıracak daha dikkatle bakıyor fotoğrafa. Yirmi beş yaşlarında bir kadın. Belki daha bile genç. Etekleri dizlerinin bir karış altında ve sarkık. Fotoğrafçının acemi rötuşları suratını yassılatmış. Derisinin tuhaf, anlatımsız bir donukluğu var. Bir bakışları değişmemiş, tanıdık.

Başını kaldırıp pencereye çeviriyor. Işığın titreşiminden anlıyor Şaziye Hanım'ın ayağa kalktığını. Dışardan vuran akşam güneşinin kızıllığında, saçlarının sarışınlığı uçucu bir parlaklıkla alevleniyor.

“Resimdeki kadın bu olamaz,” diyor içinden. Resimdeki kadın, gençliğini yadsıymış, umutsuz ve solgun bir yaratık. Sonra ne olmuş, ne değişmiş ki yaşamında, şimdi bu kadar hırslı, yırtıcı, yaşam dolu?

Bir gün Hârîka da bu kadın gibi olabilir miydi?

“Ben tombalacık bir hafız değilim...”

Koşullar değişik kuşkusuz. Ama o kadın, bu genç kadın, hiçbir zaman eksik olmayacak yaşamlarından.

İçinde bir burukluk var.

Şaziye Hanım ayakta, kaşıyla, gözüyle bir şeyler anlatmak istiyordu kızına.

Hârîka'nın koluna dokunarak Şaziye Hanım'ı gösterdi. Kız fırladı yerinden. Ana kız dışarı çıktılar. Mutfağa gitmiş olmalıydılar. Çay saati gelmişti. Ne güzel pastalar, kekler hazırlamışlardı kim bilir! Seylan çayıyla harmanlanmış tavşan kanı bir çay demlenmiştir. Eski porselenler, kristal çay bardakları, parlaklıkları ovulmaktan yitmiş gümüş kaşıklar, çatallar, bıçaklarla, kenarları eski el oyası işlemeli peçetelerle servis yapılacaktır.

Şaziye Hanım şimdiden birçok zevkini öğrenmişti müstakbel damadının. Çayı ince belli cam bardakta ve koyu demli içmeyi sevdiğini biliyordu. Bu yüzden, büfenin cam dolabındaki saksonya çay takımına dokunmamıştı.

Huriye Hanım, pencerenin önündeki iki kişilik kanepede başını önüne eğmiş, kamburunu çıkartmış, çok düşünceli zamanlarındaki gibi, elinde buruşuk mendili, durmadan burnunu siliyordu. Kalktı, annesinin yanına gitti. Kadın öyle dalmıştı ki, omzuna dokununcaya kadar, oğlunun yanına geldiğini bile fark etmedi.

— Nen var anne? Niye öyle kara kara düşünüyorsun? Pazarlıkta anlaşılmadınız mı? Bir aksilik mi var yoksa?

Başını kaldırıp sitemli sitemli bakıyor oğluna:

— Ne pazarlığı canım! Sen her şeye karışma. Bazı şeyleri kadınlar kendi aralarında konuşurlar.

— Ne gibi bazı şeyler? Senin bir şeye canın sıkılmış, belli.

— Yok. Bir şey yok.

— Var. Bir şey var. Hadi söyle...

Huriye Hanım çekingen çekingen kapıya doğru göz atıyor. Sesi suç işlemiş bir çocuğunki gibi ürkek ve kısık:

— Bilmiyorum... Bu işlerin ben de senin kadar yabancısıyım oğlum. Ne bileyim?... Şaziye Hanım bazı şeylere fazla önem veriyor. Kızına ille pırlantalı nişan yüzüğü takmamızı istiyor. Düğün yapılsın istiyor. Hem de şanımıza layık bir düğün olsun diyor. Haklı, haklı olmasına da... Biricik kızı. Paşa torunu. Kız hem çok güzel, hem pek genç, heves eder etmesine... Ne bileyim, sen istemezsin, mızıkçılık yaparsın diye korktum da...

Gerçekten de *düğün* sözcüğü bile Aydın'ın tüylerinin diken diken olmasına yetiyor.

— Böyle saçma sapan şeyleri konuşmaya başladık mı hemen?

Huriye Hanım korkuyla oğlunun elini tutuyor:

— Aman yavrum, ne önemi var bunların? Elbet, sen nasıl istersen öyle olur. Ben de öyle söyledim zaten. Ben karışmam dedim. Bunları Aydın'la konuşursunuz dedim. Doğrusu da öyle...

— İyi demişsin anne. Sen canını üzme.

Gidip yerine oturuyor. Karşısındaki Halep işi oymalı büfenin

üstünde, kararmış gümüş çerçevelerde Osmanlı paşasının aile resimleri. Bürümcük feraceli kadınlar, sırmalı, bol nişanlı, fesli erkekler, sarıklı hocalar yerlerinden doğrulup alaylı alaylı ona bakıyorlar sanki.

Piposu yine sönmüş. Canı yakmak istemiyor, öylece sokuyor piponun sapını dişlerinin arasına. Acı tütün tadı dilinin üstüne yayılıyor, ağzını yakıyor. Gözleri, Hârîka'nın yerinden kalkarken kanepenin üstüne açık olarak bıraktığı albüme takılıyor. Tombalacık hafıza bakıyor. O resim çekildikten bir hafta sonra, tavan arasındaki odasında resim yaparken değil, belki paşa babasından kalan kocaman tek taş pırlanta yüzüğü Kapalıçarşı'da satmaya kalktığında, pırlanta taşın, yerini, ne zamandan beri adı bir cam parçasına bırakmış olduğunu öğrendiği zaman üzüntüsünden, çaresizliğinden, belki de intihar etmiştir diye düşünüyor.

Hârîka ile annesi tam düşlediği gibi, birinin elinde kristal çay bardaklarının sıralandığı gümüş tepsi, ötekinin elinde evde yapılmış pastalar, kek ve kurabiyelerle dolu bir başka tepsi, içeriye giriyorlar. Tepsileri masaya bırakıyorlar. Hârîka hemen geri dönüyor, porselen demlikli çaydanlığı alıp geliyor. Bu arada Şaziye Hanım büfeden saksonya pasta takımlarını, el oyası işlemeli çay peçetelerini çıkarıyor. Pastalar tam Aydın'ın sevdiği gibi, bol çikolatalı. Acaba bunu da sormuş muydu Şaziye Hanım, annesine, kaşla göz arasında?

Hârîka ile annesi sehpaları kanepelerin yanına koyuyor, üzerlerine tabakları, gümüş pasta çatallarını, bıçaklarını yerleştiriyorlar. Şu anda ne kadar benziyor iki kadın birbirine? Hârîka da annesi gibi irileşir miydi acaba daha sonra?

Bir gün, hep birlikte, ailece, onlar da albümdeki gibi bir resim çektireceklerdi kuşkusuz. Belki de renkli bir resim olurdu bu kez.

Bir süre sonra Aydın'ın saçları da tombalacık hafızın saçlarına döner miydi?

Huriye Hanım, pastalarla kekleri Hârîka'nın yapmış olacağını düşünerek kızın marifetliliğini övmek istiyor. Şaziye Hanım hemen sözünü kesiyor:

— Ah sormayın, Hârîka hiç ev işi bilmez. Daha yaşı ne, başı

ne? Ben sağken kızımı mutfağa sokmam. Yavaş yavaş öğrenir. O kocasına baksın, yeter.

O sırada Hârîka'nın arkası dönük olduğu için yüzünün kızarıp kızarmadığını fark edemiyor Aydın.

Daha sonraki konuşmalar, hep havadan sudan. Karşılıklı olarak birbirlerini kollar gibi bir halleri var. Bir noktaya kadar gelinmiş, iki tarafın öncüleri karşılaşmış. Son adımı atmadan önce, kesin kararı verecek olanlar, kaçamak bakışlarla birbirlerini gözlüyorlar.

Kapıdan çıkarlarken, Huriye Hanım'ın Hârîka'ya bir şeyler anlatmakta olmasından yararlanan Aydın, Şaziye Hanım'a yaklaşıyor:

— Annem istediklerinizi söyledi bana Şaziye Hanım. Yüzük için bir itirazım yok. Pek kullanışlı olmasa bile istediğiniz gibi bir yüzüğü hemen ısmarlarım...

Oğlunun Şaziye Hanım'la konuştuğunu görünce Huriye Hanım Hârîka'ya, kendisine bahçedeki çiçekleri göstermesini söylüyor. Dal budak salmış taflanların arasında gözden kayboluyorlar.

Şaziye Hanım:

— Bizim tanıdık bir kuyumcumuz var, diyor. Hem başkalarından ucuz yapar, hem aldatmaz, hem de işçiliği çok temizdir.

— Olabilir. Tabii. Siz nasıl isterseniz.

— Yarın evde işimiz var, ama öbür gün Hârîka'yı da alır geliriz yazıhanene. Birlikte gideriz. Senin parmağının ölçüsü de alınacak.

— Tamam. Öğleye doğru gelin. Birlikte yemek yer, öyle gideriz.

Düşünür gibi yapıyor:

— Bilmem yetişebilir miyiz? Saat bire kadar gelmezsek... Neyse, gelmeye çalışırız. Evde telefon olmayışı ne kötü. Artık, evlendikten sonra bir telefon alırsın.

Anlamadan bakıyor kadının yüzüne:

— Nereye? Buraya mı?

— Tabii buraya. Koskoca köşk dururken gidip başka yerde oturacak değilsiniz ya...

Bir şey söylemek, karşı çıkmak istiyor, görünmez bir el kapatıyor sanki dudaklarını; yutkunuyor, kekeliyor, susuyor. Kadın onun bocalayışını fark etmemiş gibi:

— Nişanı da burada yaparız, diyor.

— Tamam. Kendi aramızda ama. Bizim zaten çağıracak fazla kimsemiz yok.

Şaziye Hanım anlayışlı bir tavırla gülümsüyor:

— Olur. Kendi aramızda takarız yüzüklerinizi. Yalnız, bak, kızımın gelinlik giymesini isterim. Gelinlik giymek her genç kızın hayalidir.

İçinde korkunç bir sabırsızlık var Aydın'ın. Bu saçma sapan pazarlığı bir an önce bitirmek istiyor:

— Tamam. Buna da bir diyeceğim yok. Hârîka'ya gelinlik çok yakışacaktır. Düğüne gelince... Bakın, bu konuda çok ciddi-yim. Bu zamanda düğün yapmak gereksiz bir şey bence. Düğün için harcayacağımız para yerine balayına çıkarız Hârîka'yla. Avrupa'ya gideriz.

Bu kez Şaziye Hanım ciddileşiyor:

— Bak oğlum, ben de bu balayı seyahatine karşıyım, bilesin. Daha on altı yaşında bir kız o. Tek başına bir yerlere göndere-mem. Avrupa'ya sonra gidersiniz. Kızımın mürüvvetini görmek isterim ben. Bak, sen de bu yaşa kadar evlenmemişsin. Koskoca, anlı şanlı bir avukatsın. Epeyce para biriktirmişsindir. Senin de şanına layık olmalı evlenmen.

Aydın, sinirlenmemek için zor tutuyor kendini:

— Sorun para değil Şaziye Hanım. Sözgelimi öyle dedim. Ben düğün istemiyorum.

— Canım ben de ille Hilton'da falan olsun demiyorum ya... Bir salon tutarsın. Orkestrası da olsun ha!

Dudaklarını kemiriyor Aydın:

— Anlaştık mı oğlum?

Şaziye Hanım'ın durmadan "oğlum" demesi de sinirlerini bozuyor. Gülünç bir şey.

— Hayır, anlaşılmadık Şaziye Hanım. Ben düğün istemiyorum. Bu yaştan sonra, genç oğlanlar gibi ortaya çıkıp Düğün Marşı'yla gösteri yapamam. Hârîka, gelinliğini nikâhta giyer.

Akşama, isterseniz Hilton’da ya da başka bir yerde bir masa ayırtırız. Yakın dostlarımızla birlikte yemek yeriz. Sonra, siz anemlerle birlikte dönersiniz. Biz de Hârîka’yla birlikte...

— Kızımı tek başına bırakamam. Israr etme oğlum.

Anlamadan bakıyor kadının yüzüne:

— Yalnız olmayacak ki? Ben olacağım yanında. Ben, yani kocası...

Bir an duraklıyor Şaziye Hanım, sonra başını sallıyor:

— Peki oğlum, senin istediğin gibi olsun. Düğünden vazgeçtim. Ama akşama, kızımı buraya getireceksin. Söz mü?

Huriye Hanım’la Hârîka’nın başları görünüyor taflanların arasından.

— Peki. Anlaştık. Nikâh işlemlerine hemen başlarım.

Kapının önünde Huriye Hanım’la Şaziye Hanım ve Hârîka öpüşüyorlar. Şaziye Hanım Aydın’ın yanaklarına bir öpücük konduruyor. Hârîka elini uzatıyor. Aydın, onun gerçekliğine inanmak ihtiyacıyla genç kızın elini sıkı sıkı tutuyor. Tuhaf bir ışığın parladığını görür gibi oluyor Hârîka’nın bakışlarında.

— Allahaismarladık, diyor.

— Güle güle.

Sesi kalın. Kısa ve soğuk. Oysa, vedalaşmak için tuttuğunda eli ne kadar sıcak ve yumuşaktı...

Daha iki adım uzaklaşmadan, Huriye Hanım sabırsızlığını yenemiyor:

— Ne oldu? Anlaştınız mı?

Sokağın köşesini dönünceye kadar sesini çıkarmıyor Aydın. Öbür sokağın başında, birden, bir düştten uyanmış gibi, yarı şaşkın, yarı kuşkulu, inanılmaz bir rahatlık duygusunun her yanını sardığını hissediyor:

— Galiba... Galiba anlaştık.

İçindeki kaygıları annesiyle konuşamaz. Belki bir başkasıyla. Kim olabilir bu? Murat’la Jale İstanbul’da olsalardı... Hoş, bu koşullarda onların da Aydın’ı anlayabilecekleri kuşkulu. Murat, can sıkıcı alaycılığıyla onu küçük kızlara göz dikmekle suçlayacaktır. Jale, konuya sınıfsal açıdan yaklaşmak isteyecektir. Rasiim, kafasını kessen Çınarcık’ı bırakıp gelmez. Onun ne söyleye-

ceğini de az çok kestirebiliyor. Baldızını düşünerek, “Senin olgun bir kadına ihtiyacın var,” deyip çıkacaktır. Onunla alay etmeyecek, onu anlamaya çalışacak, belki de yol gösterecek hiç mi dostu yok şu koca İstanbul’da?

Belki Selma. Ne tuhaf. Aslında bu konuyu en son onunla konuşabileceğini düşünüyordu, bu akşam, köşke gelirken. Gerçi, daha bir hafta önce ona evlenmesini tavsiye eden Selma’ydı. Ama, Aydın’ın bu sözü böyle çok kısa bir zamanda yerine getireceğini herhalde düşünmüyordu o sırada. Hele, onun Hârîka gibi bir kızla evleneceği aklının kenarından bile geçmemiştir. Yine de Aydın’ı en iyi anlayacak odur. O da kendisinden çok yaşlı bir erkekle evlendi. Bin türlü bunalım geçirdi. Her şey bir yana, açık fikirlidir. Onunla her şey konuşulabilir. Konuşması da gerek. Herhalde evleneceğini haber vereceği en son insan Selma değildir.

Evlerinin önüne gelince:

— Ben gideyim anne, dedi. Seni bugün çok yordum. Benim de biraz dinlenmeye, yalnız kalmaya ihtiyacım var. Babama sen anlatırsın artık. Kusuruma bakmasın.

— İlâhi oğlum, keşke bütün yorgunluklar böyle olsa... Keşke kalsaydın bu gece. Ama, tabii sen bilirsin. Sakın çok içme, olur mu?

— Merak etme. Artık uslu çocuk olacağım.

Annesinin başka bir şey söylemesine vakit bırakmadan hızlı hızlı uzaklaştı Bağdat Caddesi’ne doğru. Selma’yı evde bulabilecek miydi? Akşama baş başa yemek yemeleri için onu kandırabilecek miydi?

Selma gözlerini denizden yana çevirerek:

— Eskiden burasını ne çok severdim, dedi. Her şeyi berbat ettiler. Şu güzelim, şiir gibi koy'un haline bak...

Aydın, dalgın dalgın:

— Bütün güzellikler özel mülkiyet konusu olabilseydi, dedi. Sizin Kalamış'taki yalı gibi... Ama bu artık olanaksız, biliyorsunuz. Fransızlar Brigitte Bardot'nun yalısının önünü kamulaştırmışlar, gazete yazıyordu, okudun mu?

— Tamam, yakında sıra bize gelir. Bizim yalının önünde Çingenelerin denize girip güneşlendiklerini getirebiliyor musun gözlerinin önüne?

Bakışları şimşeklenmişti. Aydın sıkıntıyla avcunda topak yaptığı bir küçük ekmek içini, kenarında oturdukları alçak duvarın aşağısındaki kayıkhanenin sac damında toplanan kedilere doğru fırlattı. Konuşmaya nasıl başlayacağını bir türlü kestiremiyordu. Selma'yı kızdırabileceği korkusuyla da tedirgindi. Kediler oralı bile olmamışlardı. Damın öteki ucunda irice bir köpek yavrusu eski bir lastik ayakkabı tekiyle oynuyor, arada sırada kedilerin üstüne yürüyerek onları korkutup kaçırıyordu. Hafta başı olduğu için bahçe kalabalık değildi. Oturanların çoğu da orta yaşlıydı. Yalnız dipte, incir ağacının altındaki masada, on sekiz, on dokuz yaşlarında bir delikanlıyla, saçları boyalı, yüzü kırış kırış, ellisini çoktan geçmiş bir kadın, iki genç sevdalı gibi birbirlerine sokulmuş, burun buruna vermişlerdi. Onlara bakarken, "Hârika ile benim şunlardan ne farkımız olacak, hele on yıl sonra?" diye düşünüyordu Aydın.

Selma, çantasından sigarasıyla çakmağını çıkararak masanın üstüne bıraktı:

— Beni niye çağırdığını ne zaman söyleyeceksin? Ağzını bıçak açmıyor.

Aydın, gözlerini kısarak karşısındaki genç kadına baktı. Onu ilk kez görüyormuş gibiydi. Fakültede tanıdığı kız değildi bu tabii. Yıllar ikisini de etkilemiş, ikisi de yavaş yavaş değişmişti. Geçen zamanı birlikte yaşadıkları için, ne ölçüde ve nasıl değiştiklerini saptamak çok güçtü. Ama Aydın bu akşam ilk kez, onunla aralarında ölçümlenmez bir uzaklığın oluştuğunu hissediyordu. Onu buraya çağırmakla doğru yapmamıştı. Söyleyeceklerini bir ilişki kesme olarak nitelendirebilirdi Selma. Oysa, artık eskisi gibi olmasa bile, onunla arkadaşlıklarının bozulmasını istemiyordu. Bir çıkar sorunu değildi bu. İç içeliklerine duygusallığın fazla buluşmamış olması, dostluklarını bir bakıma pekiştirmiş, sağlamlaştırmıştı. En azından Aydın böyle düşünüyordu. Oysa, şimdi Selma'nın göstereceği tepkiyi ölçemiyordu. Sadece, "Bir kız buldum, evleneceğim," dese, neyse neydi. Ama, Hârîka için hissettiklerini ona anlatamayacağını biliyordu. Anlatmaya çalışsa bile anlamayacaktı Selma. Kimse de anlayamazdı, çünkü kendisi bile henüz olup bitenlerin gerçekliğine ulaşamamıştı. Bir düş oyunu gibi, her şey puslu bir aydınlık içinde, köşesiz, belirsiz, kaygan.

Selma'ya doğrudan bir yanıt vermek yerine, rakı şişesine uzanarak kadehlerini yarıya kadar doldurdu, kendisinininkinin üstüne bolca su ekledi:

— Hadi önce birer fırt çekelim!

Birer yudum alıp bıraktılar. Selma sigarasını yaktı:

— Pekâlâ. Anlaşılan beni çağırdığına pişman oldun. Telefonda sesin öyle garipti ki, korkmadım desem yalan olur. Öyleyse ben bir tahminde bulunayım. İşle mi ilgili?

— Yoo. Gerçi o konuda da bazı sıkıntıları var ama seni iş için çağırmayacağımı bilirsin.

— O halde... Dur bakalım. Yoksa Yavuz'dan ötürü mü terdirginsin? Geçen hafta vapurda bizi gördüğünün farkındayım. Eğer bunu sorun ediyorsan, aptalsın. Biz her şeyden önce dostuz. Dostuz ve özgür iki insanız. Unuttun mu?

Aydın başını salladı. Selma hafifçe sarardı:

— Öyleyse... Anladım galiba. Sen birine âşık oldun?

Aydın duraksıyordu. Sonra mırıldanır gibi:

— O sözcük bazı şeyleri açıklamak için yeterli değil, dedi.

— Demek daha ciddi bir durum söz konusu?

— Bak, sen ne kadar aksini savunursan savun, ikimiz de çağımızın gerisinde kalmış insanlarız. Birer romantikiz biz. Öyle, öyle, yüzünü buruşturma. Geçen gün, Jale, “Sen çağını yaşamıyorsun,” demişti bana. Doğru söylüyordu. Bugünün gençleri şu anda içinde bulunduğum durumla alay edip geçerler. Belki sen de alay edeceksin ama biliyorum, bir yandan da benim için, için sızlayacak.

— Çok kapalı konuşuyorsun.

— Bak, bizim fakülte yıllarımız, 27 Mayıs öncesinin sıcak günleri, şu geçen iki-üç yılın kargaşasına beşiklik eden hızlı ve tartışmalı bir politik ortam içinde geçti. Sen derslerinden başını kaldırmazdın...

— Öyle, çünkü annem çocukluğum boyunca bana durmadan aç kalma korkusu aşılamıştır. Onun için en büyük mutluluk, güven duygusuna sahip olmaktı. Romanya’dan kaçarlarken her şeylerini orada bırakmışlardı. O yüzden annem paraya da toprağa da güvenmez, önem vermezdi. Belki altına ayrı bir önem verirdi, çünkü gelirken yanlarında kaçırabildikleri birkaç altın sayesinde burada yaşamlarını yeniden kurabilmişlerdi.

— Aynı şey benim için de söz konusu. Benim de babam aynı korkuyu aşılamıştır bana. Şimdi ben de onlara ancak geçimlerini sağlayacak kadar yardım ediyorum. Çünkü fazla para veririm, bundan da korkuyorlar. Parasızlık kadar fazla para da korkutur onları. Tam anlamıyla orta sınıf insanlarıdır onlar.

— Sözü nereye getirmek istiyorsun?

— Şuraya... Biliyorsun, 27 Mayıs öncesi, o korkunç politize olmuş ortamda, ben de kimi eylemlere katılmışım. Koluma bir kurşun yedim ve sonra korktum. Ama bu beni hep rahatsız etti. Kendimi, yaşamını insanlığa adanmış bir insan gibi görürdüm, öğrenciliğim sırasında. Oysa şimdi, gelecek hakkında hiçbir düşüncesi olmayan, serseri bir mayın gibi ortalıkta dolaşan bir insanım. Bundan ciddi olarak rahatsızım.

— Peki bunun aşkla ilgisi ne? Bir politikacıya mı âşık oldun?

— Alay etme. Aslında senin de kendinden pek hoşnut olmadığımı biliyorum.

— Beni bırak şimdi.

— Öyle deme. Sen benim için çok önemlisin. Yaşam bir labirenttir, der babam. Biz, seninle ikimiz, bu labirentin içinde kendi başlarına kaybolmayı yeğleyen iki insanız. Sen kendi yolunu seçtin. İradenle seçtiğini sanıyordun ama ne ölçüde? Ne ölçüde bilinçliydin söyler misin? Ben senin kadar bile bilinçli değildim. Her neyse. Keşke başka türlü olsaydı... Şimdi, sadece, zaman zaman yollarımız kesişiyor bu labirentin içinde, o kadar. Birbirimizin içinde değil, birbirimizin dışında yaşadık bugüne kadar ve yine de birbirimizi anlıyor gibiydik. Öyle değil mi?

— Sen buraya gelmeden önce içtin mi?

— Pek mi belli oluyor?

— Saçmalıyorsun.

— Doğru. Zaten beni anlayabileceğinden kuşkuluydum.

— Öyleyse niye çağırdın beni?

— Bilmiyorum.

Selma'nın yüzünden bir bulut gelip geçti:

— Belki de haklısın, dedi. İnsan kaderine egemen olabileceğini sanıyor. Bir irade sorunu, diyelim. Oysa, iradeyi egemen kılmak dediğimiz şey, insanın önüne çıkan seçeneklerden birini yeğlemesinden başka bir şey değil. Ben de çok zaman, her şey başka türlü olsaydı daha mutlu olabilirdim diye düşünmüşümdür. Ama artık yapabilecek bir şey yok. Yıllar önce sen böyle söylemiştin. Ben de kendimi koyverdim, gidiyorum işte. Geleni kabul etmek ve hiçbir şey beklememek en iyisi...

— Doğrusu senin hiç beklediğini görmedim.

— Yanılıyorsun. Gerçekte bana gelenlerin hepsi benim istediklerim değildi. Hâdi Bey benimle evlenmek istediğini söylediği zaman... Düşünmek için yirmi dört saat süre istemiştin ondan. O gün Jale'yle buluştuk. O da sana anlatmış. Ama senden ses çıkmadı.

— Biliyorum.

— Korktun değil mi?

— Evet korktum.

— Öyleyse benim de korkmuş olmamı neden hoş karşılamıyorsun?

— Haklısın.

— Neyse, burada beni konuşmuyoruz. Konuşmaktan vazgeçtiysen, başka! Söyle bakalım, nasıl bir aşk bu?

— Sana ihtiyacım var Selma. Saçma sapan bir iş yapmak üzereyim. Bir muhalif rüzgâra kapılmış, kanatlanmış uçuyorum. Böyle bir şey ilk kez başıma geliyor. Beni çıkıttığım bulutlardan belki ancak sen indirebilirsin aşağıya, tepetaklak düşmeden önce. Çünkü mantıksız bir sevda bu. Delilik. Aptallık bu...

Selma'nın yüzü yeniden bulutlandı. Rakısından çabucak büyükçe bir yudum aldı, sonra çekinerek:

— Demek öyle, dedi. Doğrusu bu kadarını beklemiyordum...

— Beni birisinin sarsması, uyandırması gerek. Bana yardım et.

— Nasıl yani?

Aydın, öne doğru hafifçe eğilerek genç kadının gözlerinin içine baktı:

— Bu gece birlikte olabilir miyiz? İster sende, istersen ben-de?

Selma sarsıldı. Rengi sarardı. Bir şeyler söylemek istedi, dudaklarını ısırıldı. Kendi kendisiyle büyük bir çatışma içindeydi. Sonra, kendini topladı. Üşümüş gibi ipek şalını çıplak omuzlarına aldı. Bakışları koyulaşmıştı. Sinirli ve gergin parmakları arasında kadehini durmadan çeviriyordu. Sesi buz gibi çıktı:

— Bundan böyle aramızda düşündüğün gibi bir yakınlık asla söz konusu olamaz! Ne demek istediğini anlıyorum. Hayır, bu, daha öncekilerden çok farklı bir şey. Bunu senin de anlamın gerek. En iyisi, sen bunun için çok daha elverişli birisini ara. Sanırım kolayca da bulabilirsin... Paranla!

Aydın kıpkırmızı kesildi. Selma'nın bu kadar sert bir tepki göstereceğini düşünmemişti. Kadehini başına kaldırarak sonuna kadar içti. Şaşkınlık içinde, yanlarından geçen bademciyi çağırdı eliyle. Adam masaya iki ölçü taze badem bırakıp gitti.

Bir süre konuşmadılar. Selma şimdi de acıyarak bakıyordu. Aydın'a. Acaba gereğinden fazla mı kırıncı konuşmuştu? O da ye-

niden kadehinden büyük bir yudum aldı. Sigarasını söndürdü. Sonra daha sakın bir sesle:

96

— İstersen artık ikimizden söz etmeyelim, dedi. Dediğin gibi, ne olursa olsun, biz iki dostuz. Şimdi beni buraya niçin çağırdığını açıkça söylemeni istiyorum. Bu haberi önce bana vermekle yine de incelik gösterdin, teşekkür ederim. Budala yerine konulmaktan hoşlanmam, bilirsin. Ama galiba, yalnız evleneceğini söylemek için çağırmadın beni buraya. Kıskançlık gösterileri yapabileceğimi, rezalet çıkarabileceğimi düşünmüş olamazsın. O halde? Sorunu nedir? Bilirsin, böyle kalabalık yerlerde görünmekten pek hoşlanmam. Bana ne söyleyeceksen, bunu bizde de konuşabilirdik pekâlâ...

— Yoo, sizin evde konuşamazdık. Çünkü... Çünkü... Bak, Hâdi Bey'den ayrılmaya karar verdiğin sırada bana neler anlattığını anımsıyor musun? Kendinden çok yaşlı biriyle evlenen bir genç kadının sorunlarından, sıkıntılarından söz etmiştin. Aslında haklıydın tabii. Demek istiyorum ki, şimdi ben de, bir bakıma, Hâdi Bey'in durumundayım. Yani, benden çok küçük bir kızla evlenmem söz konusu... Diyordum ki, senin deneyimlerinden yararlanabilirim belki...

Selma öfkeden yüreğinin duracak gibi olduğunu sandı. Nasıl bu kadar terbiyesizce, böylesine aptalca konuşabiliyordu bu adam? Bu kadar mı dönmüştü gözleri. Ona acımakla yanlış yapmıştı. Daha o ilk sersemce sözü üzerine kalkıp gitmeliydi buradan. Her şeyi yıkıp atacak en sert sözcükleri bulmak için kafasını zorluyordu. Yüzü sapsarı kesilmişti. Ne söyleyeceğini bir türlü bilemiyordu. Sonunda titreyerek doğruldu yerinden ve ancak o zaman Aydın, onun nasıl bir kıvgınlık içinde bulunduğunu fark etti ve hemen ellerine sarıldı:

— Ne olur bağışla, dedi. Ne söylediğimi bilmiyorum. Bağışla. Beni bu halde bırakıp gitme...

Aydın'ın yüzüne tükürmek geçiyordu genç kadının içinden, ama yine kendini tuttu. Doğruydı. Şaşkıındı Aydın. Ne yaptığıını, ne söylediğini bilmiyordu belli ki. Eski dostlukları adına biraz daha sabırlı davranmalıydı.

Tuttuğu soluğunu bıraktı, yavaşça yerine oturdu, dudakları-

nın çekilen kanını yerine getirmek için, karşısındakine belli etmemeye çalışarak, dişleriyle dudağını ısırды. Konuşmaya başladığında sesi titremiyordu:

— O kızcağızla ortak bir sorunumuz olacağını sanmıyorum, dedi. Tabii, ne demek istediğini anlıyorum ve doğrusu çok şaşırtıyorum. Benim bildiğim Aydın böyle hesaplara girsın... Demek bir çocuğa tutuldun? Ne diyelim. Allah bahtiyar etsin!

Aydın yutkundu. Şimdi de onun rengi sararmıştı:

— Benimle alay edeceğini biliyordum, dedi. İşin kötüsü, gülünç bir şey yaptığımın ben de farkındayım.

— Neden gülünç olsun canım?

— Yo, yo, biliyorum. Demin sana labirentlerden falan söz ederken, nasıl bir ruhsal durum içinde bulunduğumu anlatmak istemiştım. Ne zamandan beridir bir bunalım içindeyim. Böyle-sine sersemce bir serüvene atılmamın asıl nedeni bu. Zaten aklım başımda değildi. Yalpalayıp duruyordum. Bu seferki tuz biber ekti.

— Ne var bunda Aydın'cığım? Âşık olmak o kadar da kötü bir şey değil. Peki kim bu kız?

— Tanımazsın. Anne tarafından akraba oluyoruz sanırım. Ya da hemşeri. Öyle bir şey. Bu hısımlıklardan ben pek anlamam bilirsin.

— Böyle birinden hiç söz etmemiştin?

— Ben de daha yeni tanıdım. Tanışalı bir hafta ancak oldu. Akrabalığımızı annem de yeni keşfetmiş.

— Yıldırım aşkı desene! Herhalde çok güzel, çok çekici, yaman bir kız olmalı, bu kadar kısa zamanda senin gibi bir Don Juan'ı serseme çevirebildiğine göre!

Aydın yutkundu, sönen piposunu beceriksizce yakmaya çalıştı, yakamadı, bıraktı. Başı dönmeye başlamıştı bile. Bitişik masadakiler de çok yüksek sesle konuşuyorlardı. Selma, Aydın'ın hiç beklemediği açıklamalarının arkasından ne çıkacağını merak ediyordu:

— Niye susuyorsun? dedi. Öyle değil mi?

— Tabii. Öyle. Yıldırım aşkı denebilir benimkine. Deyimin tam anlamıyla yıldırım aşkı. Yalnız, gerçek şu ki, ne olduğunu

henüz anlayabilmiş değilim. Sisler içindeyim. Bir çeşit büyülenme de diyebilirsin buna. Öyle, apansız, inanılmaz bir biçimde, bir görüşte... Tanıma, noktası virgülüne kadar uyuyor değil mi? Sahi, sen büyüye inanır mısın?

Selma zorlama bir kakhaha attı:

— İnanırım, inanırım! Hem şimdi böyle şeyler çok moda, biliyor musun? Kahve falı, bakla falı, iskambil falı, burçlar, yıldızlar, büyü ve afsun! Millete bir hal oldu. Ben bile, sabah gazete gelince ilk iş yıldız falıma bakıyorum!

Aydın, genç kadının alayını fark etmeden başını salladı:

— Ben inanmam. Daha doğrusu inanmazdım, ama şimdi inanmaya başladım. O kadın mutlaka bir büyü yapmıştır bana.

Selma ilgisiz görünmeye çalışıyordu, ama meraktan içinin gittiğini de gizleyemiyordu. Bir sigara daha yaktı, dumanını havaya üfleyerek:

— Pekâlâ, dedi. Bu büyüleme işi hayli ilginç. Böylece kendini kurtarmış oluyorsun. Doğrusu, bir gün senin gönül sorunlarını ablanmış gibi dinleyeceğim hiç aklıma gelmemişti. Ne dememi istiyorsun? İster yıldırım aşkı olsun, ister büyülenme, sonuç değişmiyor. Âşık oldun, evleneceksin. Hayırlı, uğurlu olsun!

— Yani, benim gibi birinin, bu yaşta, böylesine âşık olması garip gelmiyor mu sana?

— Abartma canım! O kadar da yaşlı değilsin. Bunun ucu bana da dokunuyor. Aynı yaştayız, unutma. Hem âşık olmanın yaşı yoktur, niçin garip olsun?

Aydın'ın gözleri, yosun bağlamış çakıltaşları gibi iyice koyulaşmıştı. Gözlerini kaçırarak:

— Unutuyorsun, dedi. Bu kız on altı yaşında. Çocuk sayılacak bir yaşta. Ben otuz beş yaşındayım. On yıl sonra, on beş yıl sonra... Neden anlamak istemiyorsun?

Kısa bir sessizlik oldu masada. Bu sessizlik içinde, bitişik masadan yükselen kakhahaların kulaklarını sağırlandıracak kadar yoğunlaştığını sandı Selma. Kadehini kıracaktı gibi sıkıyordu avuçlarında:

— Deneyimlerimden söz ederken ne demek istediğini şimdi daha iyi anladım. Evet, ben de kendimden çok yaşlı bir adamla

evlendim. Ancak, önemli bir noktada yanılıyorsun. Hâdi Bey'le evlendiğimde, avcuna şeker sıkıştırılarak kandırılacak yaşta bir çocuk değildim ben. Onu büyülemiş de değildim. Aramızda ne yıldırım aşkı ne de herhangi bir gönül sorunu vardı. Bu evlilikten ne beklediğimizi ikimiz de biliyorduk. Birbirimizi kandırmadık. Bizimki, iki tarafın rızasına dayanan bir çeşit iş sözleşmesiydi. Aramızda bu sınırları aşan bir yakınlığın yeri hiç olmadığı diyebilirim. Korkarım, sorununun çözümünde sana yardımcı olamayacağım.

Aydın'ın bakışları daha çok bulandı:

— Ben seninle sadece iki arkadaş gibi konuşmak istemiştim. Kırılacağını hiç düşünmedim, bağışla.

— Kırılmak mı? Yok canım! Ne diye kırılacakmışım? Erkeklerin mantığını iyi bilirim. Senin için, o küçük kıza duyduğun aşktan daha önemli bir şey yok şu anda. Onun için her şeyi göze alabilirsin ama bir yandan da korkuyorsun. Bütün erkekleri korkutan bir şey bu. Ama ne ya! Şimdi o küçük kızla evlenirsen, on yıl sonra, on beş yıl sonra, seni kendine göre biriyle, daha genç, daha diri bir erkekle aldatabileceğinden korkuyorsun. Boynuzlanmaktan korkuyorsun! Benim Hâdi Bey'i boynuzlattığım gibi, öyle değil mi?

— Böyle bir şey düşünmedim, inan ki...

— Hadi, hadi... Bir yandan o kıza deli gibi âşıksın, ama bir yandan da, hem de güya onun etkisinden kurtulmak için, benimle yatmayı düşünüyorsun. Daha sonra da ilişkimizi sürdürebileceğini düşlemiş olabilirsin, çünkü sen erkeksin. Bu senin hakkın!

— Selma, lütfen...

— Beni niye çağırdın? Çünkü ben kocamı aldatıyorum. Çünkü kocam benden çok yaşlı. Kendinden yaşlı kocası olan kadınların hepsi aldatabilir kocalarını, diyorsun. Daha doğrusu, tam tersine, benim durumumun bir istisna olduğunu söylememi, sana güvence vermemi bekliyorsun. Çünkü, sen bir Hâdi Bey değilsin. Sen bir kadını her bakımdan tatmin edebilecek gerçek bir erkeksin; çekicisin; yaşlansan bile bu değişmez... Sana bunları söylememi istiyorsun. Ben kocamı aldatıyorum, ama ne yap-

yım adamın erkekliği yok, beni tatmin edemiyor, o yüzden aldatıyorum demeliyim sana. Çünkü, benimle duygusal yakınlığı olan bir erkek olarak kocamla aramızdaki ilişkilerin niteliğini biliyorsun. Oysa senin için ne şimdi, ne de ilerde böyle bir şey söz konusu olabilir, ne diye çekiniyorsun? diyerek seni yüreklendirmem gerekiyor. Öyle değil mi? Yattığın bütün kadınlar çok güçlü bir erkek olduğunu söylemiyorlar mı? Senin çekiciliğine kimse dayanamıyor. Her şeye karşın, sen istersen, ben yine seninle birlikte olmak isterim... Evet, işte sana böyle söyleyeyim, seni güçlendireyim diye çağırdın beni bu gece...

Selma'yı sesini çıkarmadan dinleyen Aydın, başını önüne eğerek:

— Çok zalimsin, diye mırıldandı. Haklısın, bu söylediklerini farkında olmadan düşünmüş olabilirim. Ama sorun bu değil. Sen mantıklı bir kadınsın. Gerçekçisin. Benim, kendimden çok küçük bir kızla evlenmem, yalnız cinsel açıdan değil, pek çok bakımdan sakıncalı olmaz mı? Buraya, seninle buluşmaya gelirken çok düşündüm. Bu işten vazgeçmeye bile karar verdim diyebilirim, ama kendimi hiç de güçlü hissetmiyorum. Beni sarsmanı istiyordum senden. Güvence vermeni değil, tersine, aklımı başıma toplamam gerektiğini söylemeni, beni çevremi saran sislerin içinden çekip çıkarmanı... Bunu nasıl yapabilirsin, bilmiyorum. İnan ki kendimde değilim. Büyüledim derken ciddi söylüyorum. Büyülenmek bu. Karanlık bir odadan birden ışığa çıkmış gibi gözlerim kamaşık. Önümü göremiyorum. Bir haftadır, uykuda gezer gibiyim. Bir akıntıya kapıldım, sürükleniyorum. Beni birisinin durdurması gerek.

— Seni bu kadar sarstığına göre, müthiş bir kız olmalı. Korkunç bir dişi, bir vamp, bir çeşit Lolita...

— Kesin olarak öyle değil. Tam tersine. Tutkumun cinsellikle ilgisi yok. İnsanda cinsel hevesler, tutkular uyandırmak şöyle dursun, saçlarını okşamak, masallar anlatmak isteği uyandıran bir kız. Çok güzel. Doğru. Öylesine güzel ki... Sözle anlatmam olanaksız. İlk gördüğümde Raphael'in Madonna'larından birine benzetmiştim. O tombul melek resimlerine benzediği için değil. Daha çok, saflığın, el değmemişliğin simgesi olarak gördüğüm

için. Daha çocuk yaşta, ama çocuk değil. Bir kadın da değil. Ben böyle bir kıza layık mıyım? Böyle bir kızı mutlu edebilir miyim? Bencil bir insan sayılmam, ama bu yaşma kadar galiba verici olmaktan çok alıcı oldum. Buna gerçekçilik diyordum ben. Sağlam bir yaşam düzeni kurduğumu sanıyordum. Yanılmışım. Ona rastlar rastlamaz düzenim alt üst oldu. Çarpıldım. Ne dersin de. İnaniyorum, o kadın gerçekten de bir büyü yapmış olabilir bana. Gülme...

Selma, yarı alaycı, yarı meraklı sordu:

— Kimden söz ediyorsun? On altı yaşındaki bir kız büyücü olamaz!

— Yok canım, annesinden söz ediyorum.

— Cadının biri desene!

— Tersine. Benden ancak birkaç yaş büyük olmalı. Üstelik kızı kadar güzel bir kadın.

— Vay canına... Peki, kızın babası nasıl bir adam? Ne iş yapıyor?

— Adam öleli çok olmuş.

— İyi de, kafam kalın anlaşılan, yine de bir şey anlamadım. Nesi var bu kadının ki seni bu kadar etkiliyor?

— Bilmiyorum. Bir tuhaflığı var ama anlayamıyorum. Genç ve güzel bir kadın. Kocasını öldükten sonra evlenmemiş. Kendini kızına adanmış. Öyle diyor. Kutsanacak bir davranış belki, ama bakışları beni rahatsız ediyor, nedense. Görüldüğünün tersine, çok hırslı bir kadın gibi geliyor bana. Üstelik, kızıyla evlendikten sonra benim kendileriyle birlikte oturmamda ısrarlı.

Selma düşünceli düşünceli başını salladı:

— Bak, bu konuda haklısın kaygılanmakta. Evde bir yabancı'nın bulunması zor. Şu bizim Nejat örneğin. Benim tutumumu biliyorsun, yine de canımı sıkıyor. Bir gün başımıza bir dert açarsa hiç şaşmam. Sonra, Hâdi Bey'le evlendiğimde, görümcem bende kalıyordu, belki anımsarsın. Tavşan dudaklı olan... Neyse ki, Hâdi Bey, bol çeyiz vererek memleketinden biriyle evlendirdi de kurtulduk. Hele kayınvalide olunca, işler daha güçleşir. Ama, madem kadın hem genç, hem de güzelmiş, en iyisi sen de ona bir koca bul, olsun bitsin!

— Alay etme. Kadın istemiş olsa çoktan koca bulurdu kendine.

— İyi ya canım, ne üzüyorsun tatlı canını? Kayınvalideler damatlarını severlermiş. Yalnız biraz dikkatli ol da iş kötüye gitmesin!

Aydın'ın tüyleri diken diken oldu, bereket o sırada garson kendiliğinden bir tabak midye tava getirip bıraktı masaya.

— Sосу güzeldir buranın, dedi Aydın. Tadına bakmak ister misin?

Genç kadın duymazdan geldi. İş şakaya vurmak istiyordu ama, Aydın'ın ne söylemek istediğini seziyor ve onun adına kaygı duyuyordu. Zordu Aydın'ın durumu. Şu anda kendi durumu da zordu. Yakın ilişkisi olan bir erkek, bu ilişkinin niteliği ne olursa olsun, tutup ona bir başka kadına nasıl âşık olduğunu anlatıyor ve o buna katlanmak zorunda kalıyordu. Gerçi bu durumun kendisini incittiğini saklayamamıştı ama daha fazla bir şey de söyleyemezdi. Kabullendiği *entelektüel* kadın rolüne uygun düşmezdi tersine bir davranış. Onunla yatmış olmasını, burada baş başa yemek yemeleri kadar doğal ve olağan bir şey olarak nitelendirmesi gerekiyordu.

Aydın kadehini yeniden doldurdu. Oysa gözleri süzölmeye başlamıştı bile:

— Canım fitil gibi sarhoş olmak istiyor, diye mırıldandı. Böyle bir şey hiç başıma gelmemişti...

Selma sesini çıkarmadı. Aydın kadehini başına kaldırıp bitirdi, ağzının acılığını örtmek ister gibi, dudaklarını kıvrarak güldü:

— Bakıyorum, düşünme sırası sana geldi. Ne düşünüyorsun? Bana acıyorsun değil mi?

— Yok canım.

— Buraya seninle ilk gelişimizi anımsıyor musun?

— Nasıl unutturum? Ama o akşam dertli olan bendim. Sen de bu kadar suskun değildin.

— Doğru.

Bir an, "Karşımda oturan Hârîka olsaydı şimdi," diye geçir-mişti içinden. Oysa Selma'nın dikenleşmiş hafif alaycı bakışları böyle bir şeyi düşlemesinin bile olanaksızlığını göstermeye yeti-

yordu. İki kadın arasında en küçük bir benzerlik, bir ortak noktaya yoktu.

— Keşke her şey başka türlü olsaydı, dedi. Seninle ikimiz, daha başlangıçta birbirimizden korkmak budalalığına düşseydik...

— Bırak şimdi geçmişe dönüp ah vah etmeyi. Üstelik ben halimden yakınmıyorum senin gibi!

— İnanmam. Çünkü sen gerçek bir kadınsın. Düşsel bir yaratık değilsin. Seninle konuşurken ayaklarımın yere bastığını hissediyorum. Sen bugünkü yaşamından hoşnut olamazsın. Ah, senin o sağlam mantığına bu akşam öyle bir ihtiyacım var ki...

Selma dudağının ucuyla kadehinden bir yudum alıp bıraktı:

— Sandığın kadar zeki değilim. Açıkçası seni anlamıyorum.

Aydın'ın gözleri bir an, Adalar'a doğru uzaklaşan şehir hattı vapurunun ışıklarına takıldı. Sonra, sözcüklerini özenle seçmek istiyormuş gibi duraklayarak:

— Beni anlamadığını söylüyorsun, dedi. Oysa, karmaşık bir insan değilim. Tabii, eskiden değildim, demek istiyorum. Beni iyi tanırsın. Bir bakıma fazla gerçekçiyimdir. Bugüne kadar bu yüzden evlenmedim. Seninle aramızdaki yakınlığın bir başka biçime dönüşmemesi, benim duygusallığa düşmekten korkan yaradılışımdan kaynaklanıyordu sanırım. Sana âşık olmaktan korktum. Âşık olmaktan hep korkmuşumdur. Böylesi gerçi ikimiz için de iyi oldu. Evlenmiş olsaydık, belki bugüne kadar çoktan birbirimizden nefret etmeye başlamıştık. Oysa sen, gerçekten de yakın dostluk kurduğum ve sevdiğim ilk ve tek dürüst kadınsın. Bu yakınlık keşke sürebilse...

Selma kaşlarını çatarak sözünü kesti:

— Senin kararın ne olursa olsun, o iyi bir anıydı, yaşandı, bitti artık. Kurcalamanın gereği yok. Ben kendi hesabıma pişman değilim. Sen de kendini suçlamaya kalkma. Gerçekten de böylesi çok daha iyi.

— Bunu söylediğine sevindim. Teşekkür ederim. Bak, bunun için içilir.

— Peki, içelim. Ama bakışların yine öyle koyulaşmasın olur mu?

Kadehlerini tokuşturdular. Selma, masanın üzerinden uzanarak Aydın'ın elini tuttu:

104

— Bak, bu kez çok ciddi bir soru soracağım sana. Bu kadar kaygılıysan, bu kadar korkuyorsan... Yani, bu kızla evlenmek zorunda mısın arkadaş? Aşk, diyorsun. Tutku diyorsun. Büyü-lendim diyorsun! Acaba kendini mi kandırıyorsun? İnsan bazen kendini boşlukta hisseder. Saçma sapan da olsa, kendini, içine kapandığını sandığı bir çemberin dışına atmak için bir şeyler yapmaya kalkar. Ben bu duyguyu çok iyi biliyorum. Bir ara ben de aynı bunalımı geçirdim. Cevat'ı biliyorsun, şu deli ressam, sa-nıyorum salt böyle bir duygu yüzünden az kalsın kötü bir serü-vene atılıyordum onunla. Adamın alkoholizm krizi tutmasaydı, şimdi kim bilir ben ne haldeydim! Oysa, sen tanıdığım kadarıyla iradeli bir insansın. Hiçbir dengesiz davranışını görmedim, duy-madım. Acaba geçici bir heves mi seninki? Bir bunalım geçirdi-ğin kuşkusuz. Belki bir an için çok değişik geldi sana bu kız. Çev-remizde o tür kızlara rastlanmıyor artık. Saf, el değmemiş deyip duruyorsun. Bunlar saçma şeyler. Neyse. Dediğim gibi belki de geçici bir heves bu ve şimdi de kendini kurtaramıyorsun, çünkü yanıldığını kabul etmek bir onur sorunu gibi geliyor olabilir sa-na. Ne bileyim, kesin karar vermeden önce, şöyle, yalnız başına çek git bir yerlere. Antalya'ya, Kuşadası'na, ya da Avrupa'ya git. Tek başıma sıkılırım diyorsan, Bodrum'a Murat'lara git. Rasim'e git, satranç oyna! Belki kurtulursun o büyü dediğin tutkudan. Kurtulamazsan, o zaman gözyaşlarıyla kaldırırız cenazeni!

— Sen de davranışımın dengesiz olduğunu kabul ediyorsun yani?

— Hay Allah! Başka ne söyleyebilirim? Her şeye karşın bu kı-za gerçekten tutulduysan, evlen gitsin. Olmazsa olmaz. Ucunda ölüm yok ya! Sen erkeksin! Boşanmak senin için sorun değil. Üstelik senin gibi bu konuda uzman bir avukat için! Anasına da rest çekersin, olur biter!

Aydın, dirseklerini masaya dayamış, başını ellerinin arasına almış düşünüyordu. Epeyce içmişti. Kendi kendisiyle konuşur gibi:

— Sanki bir düşteyim, diye mırıldandı. Söylediklerinde hak-

lısın. Mantıklı, dengeli bir insanın yapması gereken şey, bu. Ne var ki, onu düşündüğüm zaman, irade denilen şeyden eser kalmıyor. Tanrı aşkına vecd içinde kendilerinden geçen dervişlere benziyorum. Sanki onu tanımadan önce, bir ışıksız dünyada bir sisler dünyasında yaşıyormuşum, o, tanrısal bir ışık gibi gözlerimden içeri girmiş... Benim böyle şeyler söyleyebileceğimi düşünmezdin daha önce değil mi? Bildiğim bir şey var. Eğer bir mucize olup da o benimle evlenmekten vazgeçmezse, benim yapabileceğim bir şey yok.

Genç kadın çantasının küçük aynasında dudağının rujunu tazeliyordu:

— İyi o halde, dedi. Geç oldu, kalkalım mı artık? Beni boşuna çağırdın bu akşam. Sana bir yararım dokunmadı. Kusura bakma.

— Kalkalım.

Garsona eliyle işaret etti:

— Hesap!

Lokantadan çıktıklarında vakit henüz pek geç değildi, yeni gelenler bile vardı. Hava bir parça serinlemişti. Denizden gelen hafif rüzgâr, yüzlerindeki alevi aldı. Selma arabasına doğru yürüdü. Lokantanın değnekçisi koştu. İki kişilik spor Alfa-Romeo, lokantanın önüne sıralanan arabalar arasında hemen dikkati çekiyordu. Hâdi Bey yeni almıştı bunu Selma'ya. Selma, "Mercedesler o kadar çoğaldı ki, kendimi sıradan biri gibi hissetmeye başlamıştım," demişti Aydın'a, bu yeni lüks oyuncağı aldırmasının nedenini açıklamak gereğini duyarak.

Aydın, değnekçinin eline yüklüce bir bahşiş sıkıştırdı. Adam parayı kıvrık parmaklarıyla alıp cebine tıktırdıktan sonra, iki adım geride durarak askerce selam verdi ve arabaya binmelerini bekledi. Selma, direksiyona geçer geçmez gaza bastı. Araba homurdanarak yerinden fırladı, Mühürdar'a giden dar yolda hızla ilerledi.

— Nerede kalacaksın bu akşam? diye sordu Selma. Evinde mi, annenlerde mi?

— Kadıköy'e gideyim en iyisi. Bu kafayla peder beyin şaklabanlıklarına dayanamam doğrusu.

Yol zorunlu olarak Bağdat caddesine uzanıyordu. Selma radyoyu açtı. Tatlı bir kadın sesi, moda bir film şarkısı söylüyordu: “Love Story...” Aydın kendini çuval gibi bırakmıştı koltuğa. Yan pencere açık olduğu için rüzgârın uğultusu sesini bastırıyordu ama, o, Selma’nın kendisini dinleyip dinlemediğine önem vermeden, kendi kendine konuşuyordu:

— Onun güzelliğini sözcüklerle nasıl anlatabilirim? Tanrısal bir güzellik, meleklerle özgü bir saflık... Ama bu tutku, Tanrı’nın bir bağıışı değil, Şeytan’ın bir oyunu. Başlangıçta mutluluğumdan göklere uçuyordum, şimdi korkuyorum. Sanki ona dokunmam, ona ulaşmam, ona uzanmam olanaksız bir şey. Böyle bir sevdaya tutulacağım alnıma yazıldıysa, keşke önce mantığımı yitirmiş olsaydım. İnsanın hem delirmesi, hem de delirdiğini bilmesi gibi bir şey...

Selma, birden radyoyu susturdu, penceresini kapattı:

— Bu kadar yakınmana gerek yok arkadaş, dedi sert bir sesle. Sen biraz da galiba yapılacak eleştirileri şimdiden önlemeye çalışıyorsun. Senin yaşında öyle bir kıza âşık olan tek erkek sen değilsin. Öyle bir kız gördü mü, bizim Hâdi Bey’in bile ağzının suyu akıyor. Boşver! Kaynanan da genç olacak elbet. En iyisi, sen bir an önce evlen. Ayakların ya suya erer, ya yere değer o zaman. Gerisi, Allah kerim. Ne demişler, hamama giren terler!

Kurbağalıdere’nin orada arabayı hızla çevirmek isterken Selma az kalsın karşıdan gelen bir arabayla çarpışıyordu.

— Gördün mü, dedi. Neredeyse sorununu çok köklü bir biçimde çözüyorduk!

Oysa Aydın hiçbir şeyin farkında değildi. Kendi kendisiyle konuşmasını sürdürüyordu:

— Senin için konuşmak kolay... Sen hiç âşık olmadın. Hârika, senden çok farklı bir kız bir kere...

— Demek kızın adı Hârika? İlginç isim!

— Henüz bir çocuk o. Bir gün onu öpebileceğimi bile düşünemiyorum. Onun karım olacağı aklıma geldikçe kendimden utanıyorum. Ona nasıl dokunabilirim? En masum sevgi sözcüğü bile onu incitebilir gibi geliyor bana. Aptallık, biliyorum, ama bu duyguyu içimden atamıyorum. Ya sonra? Çok sonra? Ya bir

gün, kadınlığın ne olduğunu öğrendikten sonra, beni bırakmaya kalkarsa? Bir başkasına giderse? Belki güler geçerim, belki de beynime bir kurşun sıkırım...

— Sen sarhoşsun, dedi Selma. Hadi git de yat artık!

Arabayı Aydın'ın evinin önünde durdururken de sordu:

— Düğün ne zaman?

— Düğün mü? Düğün müğün olmayacak! Böyle şeylere asla izin vermem!

Genç kadın, duyulur duyulmaz bir sesle, "Zavallı," diye mırıldandı. Aydın bu sözün kimin için söylendiğini anlayamadı. Arabadan çıkarken sallanıyordu.

Güzin Hanım, masasının tam orta yerine koymuştu dosyayı. Kapağın üstüne, özene bezene “Bostancı Cinayeti Dosyası” diye yazmıştı. Düzenli bir sekreterdi Güzin Hanım, ama her zamanki hukuk, ticaret ve boşanma davalarından sonra bir cinayet soruşturması ona çok heyecan verici gelmiş olmalıydı ki, bu dosyaya alışılmadık bir özen göstermişti. En üste, cinayet sanığının sorgu yargıçlığında verdiği ifadenin suretini; altına, Aydın’ın, gümrük memuruyla yaptığı konuşmadan sonra yazdırdıklarını; daha sonra da, gazetelerde cinayetle ilgili olarak çıkan yazıların dosya kâğıtlarına yapıştırılmış keseklerini yerleştirmişti. Bu sıcak yaz günlerinde, politika haberleri ve mitingler, her zamanki trafik kazaları, denizde boğulmalar ve tüpgaz patlamaları dışında, özellikle dedikodu gazetelerini ilgilendiren en önemli ve ilginç olay bu cinayet olmalıydı ki, hemen hepsi, sanığın, öldürülen kadının, sanığın genç karısının ve yaşlı babanın resimleriyle de süsleyerek, birçoğu birbiriyle çelişen ayrıntılı bilgiler ve röportajlarla, olaya sütunlarında yer vermişlerdi.

Aydın, masasının başına geçer geçmez gördüğü dosyayı ayakta şöylece bir karıştırdı. Hep aynı şeyler. “Kaynanasını gebe bırakan damadın korkunç cinayeti...”, “Kızının kocasını baştan çıkaran kadının feci sonu...” On beş günden beri bir birinci sayfaya, bir son sayfaya geçen bu iğrenç olaydan başka anlatacak şey bulamıyorlardı sanki. Ölen kadının resmine bir kere daha gözü ilişti. Güzel kadındı. Ne tuhaf. Herhalde gazetelerde resimleri göre göre onu tanıyormuş gibi bir duyguya kapılmıştı resme bakarken. Yoksa gerçekten onu daha önce bir yerde görmüş müydü?

Omzunu silkti. Ceketini çıkardı, kravatının düğümünü gevşetti, ceketini astıktan sonra yeniden yerine geçip oturdu. Ter içindeydi. Sabah nedense korkunç bir trafik vardı. Suadiye’den

kalkıp gelmesi bayağı sorun olmuştu. Otobüsler tıklım tıklımdı, durmuyorlardı bile durakta. Dolmuşlar da öyle. Sonunda taksi bile zor bulmuştu. Vapurda da ayakta kalmıştı. Üstelik gece iyi uyuyamamıştı. Suadiye'deki eve gittiğine pişman olmuştu ama gitmemezlik de edemezdi, doğum günüydü çünkü. Sıkı sıkı tembih ettiği halde annesi dilini tutamamış, Şaziye Hanım'a söylemiş. O da kızını alarak gelmiş, Aydın'a, belki de kocasından kalma elmas taşlı değerli bir kravat iğnesi getirmiş. Huriye Hanım, Hârîka'yı durgun ve neşesiz bulduğunu söylemişti, akşam, yemekte. Şaziye Hanım'la nişan törenini de konuşmuşlar. Kimlerin çağrılacağını saptamışlardı. Şaziye Hanım'ın tarafından yalnız Hârîka'nın büyük halasıyla bir aile dostları varmış. Huriye Hanım, Aydın'ın tabağına, doğum günü onuruna yaptığı revaniden kocaman bir dilim koyarken, serzenişte bulunmuş, "Benim İstanbul'da çağırarak kimsem yok," demişti. Arkadaşlarından bazılarını çağırmayı düşünüyormuş ama, oğlundan çekindiği için kimseyi koymamış listeye. Aydın, annesinin sitemini anlamazdan gelmişti. Selâhattin Bey ise, yüzükleri takmasını istediği Reşat Bey'i ve tabii, Aydın'ın amcası, yengesi ve yeğenini çağıracaktı sadece. Aydın için sorun yoktu. Bir an, Selma ile Hâdi Bey geçmişti aklından, sonra vazgeçmişti. Ancak, gelip gelmeyeceklerini bilmemekle birlikte, Murat ve Jale'ye haber vermemezlik edemezdi.

Bugün de, Hârîka ve annesiyle birlikte Kapalı Çarşı'ya yüzüklerini ısmarlamaya gideceklerdi.

Zile basarak Güzin Hanım'ı çağırdı:

— Dosya için teşekkür ederim, dedi. Ama, bu davayı almaya-
cağımı Cevdet Bey'e söyledim. Size zahmet oldu.

— Estağfurullah, dedi genç kadın, nedense yüzü kızararak.

— Sahi, sorgu yargıçlığındaki ifadeyi nereden sağladınız?

Güzin Hanım, her zamankinden değişik bir görünümdeydi bu sabah. Kolevleri iyice oyuk, kolsuz, pembe bir bluz giymişti. Bluzun altından yarım sutyeni görünüyordu. Saçını da yaptırmıştı. Yüzünde mutluluktan uçuyormuş gibi aydınlık bir anlatım vardı. Dün, görüş günüydü, kardeşini görmeye gitmişti. İyi haberler almış olmalıydı. Sevincinin nedeni buydu herhalde:

— Başkâtipten aldirttim, dedi. Sizden önce çalıştığım bankanın hukuk danışmanının yakın dostuydu, ordan tanıyorum. Telefon ettim, rica ettim. Eksik olmasın...

— Haşım Bey beni de tanır. Neyse... Ceza davası almadığımı biliyorsunuz.

— Niye ama? Şu sırada önemli bir işiniz yok. Olay da çok ilginç. Bütün gazeteler bundan söz ediyor...

— Gördüm. İyi de, siz niye bu kadar ilgileniyorsunuz? Çok mu heyecan verici geldi bu olay size?

— Bilmem. Belki. Küçük insanların sorunları bana her zaman çekici gelmiştir. Çekici ve önemli...

— Onun için mi bugün havalarda uçar gibi bir haliniz var? Neyse, bırakalım büyük düşünceleri bir yana da işimize bakalım. Bana bir kahve yapar mıydınız?

Güzin Hanım'ın yüzündeki mutluluğun yerini belirsiz bir hüznün bulutu alıverdi.

— Şimdi getiririm efendim, dedi.

Aydın şaşırarak baktı genç kadının yüzüne. Nesi vardı bu sabah? Dosya için "Aferin!" bekliyorduysa, teşekkür etmişti. Sonra neydi bu kılık, neydi, onda bugüne kadar hiç görmediği o hafif şımarık tavır, davayı almayacağını söylediği zaman suratını birden sallayıvermesi... Kadınları anlamak gücü gerçekten. Annesi belki de haklıydı. Hârika'yı istediği gibi yetiştirecekti. İsteddiği gibi yetiştirmek ne demekse...

Güzin Hanım, dosyayı almak için masaya yaklaştı.

— Bırakın, kalsın, dedi birden. Yine de göz atmak istiyorum. O kadar uğraşmışsınız...

Genç kadın kahvesini getirinceye kadar kımıldamadı yerinden. Onun, elinde kahve tepsisiyle içeri girdiğini de neden sonra fark etti. Bir tuhaf hali vardı kadının. Bir eli de arkasında duruyordu.

— Kahveye teşekkür ederim, dedi. Mehmet dönene kadar size nazım geçtiği için böyle külfetler yüklüyorum.

— Estağfurullah, ne demek. Zevkle yaparım.

— Başka bir şey var mı?

— Şey...

Arkasına sakladığı elini uzattı. Elinde küçük bir paket vardı:

— Dün doğum gününüzdü. Size küçük bir armağan almıştım. Çok küçük bir şey... Kusura bakmazsınız değil mi?

Ne diyeceğini bilemedi Aydın. Yanında çalışanların bu tür senlibenliliklerinden genel olarak pek hoşlanmazdı.

— Niye zahmet ettiniz? dedi olabildiğince yansız bir sesle. Hiç gereği yoktu. Doğum günü kutlamak için artık epey yaşlı biri sayılırım.

Genç kadın duraladı. Çaresizce, elindeki paketi masanın üstüne bıraktı. Aydın paketi açtı. Üzerinde “Eau Sauvage” yazılı bir tıraş losyonuydu. Az kalsın, “Ben tıraş losyonu kullanmam,” diyecekti, genç kadının yüzündeki acıklı bekleyişi görünce elinde olmadan gülmeye başladı:

— Tıraş losyonumun olmadığını nereden bildiniz? Çok teşekkür ederim. Böyle armağanlar almayı çoktan unutmuştum.

Bunu söylerken, göğsündeki kravat iğnesini unutmuş görünüyordu. Güzin Hanım kızardı:

— Aslında bizde de pek âdet değildir doğum günlerini kutlamak. Yalnız...

— Çok teşekkür ederim. Böyle bir şey düşünmeniz büyük bir incelik...

Güzin Hanım bir şeyler mırıldanarak geri çekiliyordu ki, Aydın bu kez gözlerini kaçırarak ekledi:

— Sizi gerçekten çok takdir ediyor, beğeniyorum Güzin Hanım. Dikkat ediyorum da, nasıl söyleyeyim, sizi yanımda çalışan bir memur olarak görmüyorum. Sizinle arkadaş olmak isterdim doğrusu...

Genç kadın kımıldamadı. Aydın gülümsedi:

— Bir cumartesi ya da pazar günü, bakmışsınız bir kahvenizi ya da çayınızı içmeye gelmişim... Bağlarbaşı'nda oturuyordunuz, değil mi?

Güzin Hanım'ın yüzü hafifçe pembeleşti:

— Çok sevinirim, dedi. İnşallah fazla uzatmazsınız...

Sonra da, saklamaya çalıştığı bir telaşla çabucak odasına gitti. Aydın bir süre baktı kapanan kapının ardından. Bu kadınla gerçekten arkadaşlık kurulabilirdi. Yapmacıksız, içten ve güvenile-

bilir bir insandı. Belki bir gün, Selma'dan boşalacak yeri doldurabilirdi. Hârîka bir kıskançlık sorunu çıkarmazsa...

Kahvesi soğumuştur bile. Bir yudum alıp, bıraktı. Tıraş losyonunu çekmecesine yerleştirdi. Dosyanın kapağını açtı. Savunulacak bir yanı yoktu bu davanın. Neresinden bakılırsa bakılsın, çirkin. Eğitim, yaşam koşulları, falan filan... Belki de insanın yaradılışında vardı kana susamışlık. Din adına işlenen cinayetler, gladyatör döğüşleri, kanlı işkenceler, boks maçları... Şu, kendi halinde, okuyan, insancıl ve sevimli kadın bile, bir cinayet dosyası karşısında neredeyse isteri nöbetleri geçirecek kadar heyecanlanabiliyordu. Fakültede ceza hukuku hocası, idam cezalarının halkın önünde yerine getirildiği günlerde, Sultanahmet Meydanı'nın bir mesire yerine döndüğünü anlatmıştı. Bostancı cinayeti davasını alması olasılığından söz ettiğinde, o halim selim, karıncayı bile incitmekten korkan annesi bile heyecanlanmıştı. "Niye öldürmüş, nasıl öldürmüş?" diye sorup durmuştu.

Soğuyan kahvesinden bir yudum daha içti farkında olmadan, sonra fincanı öteye itti, piposunu çıkardı. Bu davayı almayacaktı. Kararı kesindi. Telefonda bunu söylediği zaman, Cevdet bey bozulmuş, "Kırk yılda bir, bir ricada bulunmuştuk, Hâdi Bey de söyleyecekti size, şimdi ne diyeyim," diye sitem etmişti. Hâdi Bey'in işi yoktu da bir serseri tamirci parçası için Aydın'a ricada bulunacaktı... Ama ne olursa olsun, böyle bir davanın insanı etkilememesi de olanaksızdı.

Dosyayı kapattı. Şimdi, Hârîka'dan başka bir şey düşünmek istemiyordu. Yüzüklerini ismarlamaya gidecekleri bir günde, bir kâğıt parçasında bile olsa, elini pis işlere sürmek istemiyordu. Ona bu cinayetten söz edecek olsa, rengi kim bilir nasıl solar. Oysa, Şaziye Hanım, tüm ayrıntıları öğrenmek isteyecektir kuşkusuz...

Farkında olmadan dosyanın kapağını yeniden açtı. Bu kadını nereden tanıyordu acaba? Barba Niko'nun meyhanesine gittiği sıra, oralarda falan görmüş olabilir miydi?

Piposunu doldururken yan gözle satırlara bir göz attı. "Küçük insanların sorunları," demişti Güzin Hanım. Küçük insanların sorunları böyle en çığ biçimiyle ortaya atıldığı için farklı gibi

geliyordu. Başkaları, öteki insanlar, sanki farklı mıydılar? Mesleği dolayısıyla ne çirkin iç içeliklere tanık olmuştu. Evlatlıklarını, hatta öz kızlarını baştan çıkaranlar, gelinlerinden oğullarını kıskananlar... Küçük insanların sorunları falan değildi. Onlara özgü bir şey değildi bu, basbayağı iğrenç bir şeydi. Mahkeme dosyalarına yansımayan ya da cinayet nedeniyle yansımayan buna benzer olayların her gün yaşandığını biliyordu. Hele o iç içe evlerde, tek göz, iki göz odalı evlerde, gusulhanesi bile bulunmayan gecekonduarda, gelin, görümce, kayınpeder, kaynana, kayınvalide, baldız, oğlan ve kız çocuklar hep bir arada yaşadıkça, bu tür olaylarla daha çok karşılaşılırdı.

Piposunu yaktı. Sanığın sorgu yargıçlığında verdiği ifadeyi okumaya başladı.

“Ben karımı seviyordum,” diyordu yirmi üç yaşındaki cinayet sanığı. “Güzel güzel geçiniyorduk. Ben evlenmeden önce hiç kadına gitmedim. Başkasının karısına kızına göz koymadım. Ama kaynanam bizi hiç rahat bırakmıyordu. Evde fazla oda olmadığından geceleri biz sofada yataydık. Kadın biz yatmadan yatmaz, odasının kapısını da hiç kapatmazdı. Birazcık sesimiz çıkacak olsa, gelir başımıza dikilirdi. Sonra karım hastalandı. Bir kadın hastalığıymış. Üç ay karıma hiç sokulamadım. Doktor yasa etmiş. Kaynanam karımı yanına aldı, kendi odasında yatırmaya başladı. O günden sonra bana pek iyi davranır oldu. Beni kendi oğlu gibi sevdiğini söylüyordu. Akşam eve geldim mi bana içki sofrası hazırlardı, kendi de benimle oturup içerdi. Bir tuhaf halleri vardı. Ben tamirhaneden geldim mi su ısıtır, gusulhanede yıkanırım. İkide bir gelir, sırtını ben sabunlayayım diye tutturur. Kaynanam diye ses çıkaramam ama, genç karı, ister istemez nefsim uyanır, o da benimle alay ederdi. Bir akşam, kızını emmisigile göndermiş. Babam da evde yoktu. Yine içki içtik. Başladı bana cilve yapmaya. Nefsimi uyandırdı. Sarhoş olmuşum. Ne yaptığımı bilmiyordum. Günah işledik. O akşamdan sonra artık o da benim bir karım oldu. Kızından bile gizlediği yoktu. Ben utanıyordum ama karım daha iyileşmediği için kendimi tutamıyordum. ‘Bari kızını boşayayım da seni alayım, bu bizim yaptığımız günahtır,’ dedim. Razi olmadı. Sonra bir gün geldi, ben-

den gebe kaldığını söyledi. Git düşür dedim. Düşürmem dedi. İlle de doğuracakmış. ‘Babasız çocuğu ne yapacaksın,’ dedim. ‘Elâlem ne der? Kimden peydahladın bu piçi demezler mi?’ dedim. ‘Öyleyse babanı kandır, beni alsın,’ dedi. O gün çok kötü oldum. Gece bir meyhaneye gittim. Çok içmişim. Eve geldiğimde karının yanında bir adam vardı. Daha önce de onları birlikte görmüştüm. Ben onu tanımıyorum ama o beni tanır. Polis isterse arayıp bulur. İkisi bir olup benimle alay ettiler. ‘Babanı kandır,’ diye beni kızdırdılar. Çok sarhoştum ama ben bir şey yapmadım. Biraz sövdüm, bağırdım, çağırdım, sonra gittim, tamirhaneye, orda yattım. Kaynanamı öldürmediğimi o adam biliyor. Karakolda verdiğim ifade doğru değildir. Beni çok dövdüler, o yüzden ne yazdılarsa imzaladım.”

Dosyayı kapattı.

On beş yaşında evlenip, yirmi beş yaşında dul kalan, daha otuz beşini doldurmamış genç bir kadın. Şaziye Hanım gibi. Ama o namusunu korumasını bilmiş. Çünkü o başka bir sınıftan. Acaba gerçek öyle mi? Öteki kadının evinde, on altı, on yedi yaşındaki karısıyla doğru dürüst ilişki kuramayan yirmi üç yaşında gürbüz bir delikanlı vardı. Delikanlı, işten dönünce, kadının gözü önünde soyunuyor, gusulhanede yıkanıyordu. Topu topu üç göz odalı bir evde oturuyorlardı. Kadın, kızı, damadı, damadının, on yıl önce üçüncü karısını da mezara yolcu ettiğinden beri oğluyla oturan altmışını geçkin ayyaş babası, hep birlikte. Yüklük içindeki gusulhaneden başka yıkanacak yerleri yoktu. Herkes herkesi gözlüyordu.

Bu gusulhaneleri iyi bilirdi Aydın. Selâhattin Bey emekli olup İstanbul’a yerleşinceye kadar dolaştıkları Anadolu kasabalarında, evlerin yüklüklerinde, zemini kalın sac kaplı gusulhaneler olurdu. Huriye Hanım gazocağında su ısıtırdı. Biraz kendini bilmeye başladıktan sonra annesinin orada sırtını sabunlamasına razı olmamıştı Aydın. Babasıyla çarşı hamamına gitmeyi yeğledi.

Sadece yoksulluk muydu bu tür olayların nedeni? Yoksulluk, o çok yan yana, iç içe oluş, cinsel baskılar, cinsel açlıklar, doyumsuzluklar, birtakım iradesi zayıf kişilerin rastlantı sonucu

bir araya gelişleriydi belki gerçek neden. Trafik kazası gibi bir şey. Yoksa, böylesi olaylara, böylesi ilişkilere, cinayetle sonuçlanmasa bile, varlıklı kişilerin evlerinde de rastlanıyordu. Hem de ne trllerine... Aklına, Selma ile birlikte, Kalamış'taki yalının kayıkhanesine ilk gidişleri gelmişti. Yine böyle sıcak, puslu bir yaz günüydü. Selma, kapıyı açarken, "Zaman zaman, ıssız bir köşede inzivaya çekilmek isteği duyanlar vardır," demişti. "zellikle sanatçılar... Topluluktan uzak, sevdikleri insanla birlikte, şiir yazmak, resim yapmak, müzik bestelemek için, ilham perilerini kaçırmayacak, bir adada ya da ormanlar içinde sessiz, sakın bir köşeye sığınmayı dşlerler. İşte, gördüğün yer de benim Aşıyan'ım! Burada ben de kendimce şiir yazıyorum, müzik besteliyorum, aşk temaları üstüne şitilemeler yapıyorum!"

şaşırdığını belli etmek istememişti Aydın, ama şaşırmamak olanaksızdı. Hatta, bir an Selma'nın bir sapık olup olmadığını düşünmüştü. Kayıkhanenin ii gerçekten de çarpık bir zevkle döşenmişti. Demir parmaklıklı pencereleri dışardan hanımelleri, sarmaşık ve boruekleri; içerden ağır, kırmızı ipek perdeler örtüyordu. Odanın tam ortasında, Fransız saraylarındakileri andıran, üstü saçaklı cibinlikle örtülü, takımları koyu kırmızı, geniş bir karyola vardı. Antika görünümünde oymalı tahta bir dolaba yerleştirilen müzik setinin odanın dört bir yanındaki gizli hoparlörleri ateşli bir sevişmenin yabanıl çığlıklarını yansıtıyordu. Kovboy filmlerinin saloon'larındaki gibi, açılır kapanır bir kapıdan geçilen ikinci oda, hem küçük bir mutfak hem de bardı. Selma, gizli köşelere yerleştirilmiş yumuşak ışıkları yakıncaya kadar fark etmemişti Aydın: Oldukça ağırbaşlı ve klasik dekoruna karşın, Sodom'u anımsatan çiğ bir görünümü vardı yatak odasının. Duvarlara asılı dev posterlerde, Fransız usul sevişen lezbiyenler, en gerçekçi pozlarda, birbirine sarılmış genç oğlanlar, tüm ayrıntılarıyla iyice açılmış bir kadınlık organı, kocaman bir kı ve köpeğe kendini okşatan çıplak bir kadın görünüyordu. Kamasutra'dan alınmış sahnelerle süslü oymalı sehpaların üstüne konmuş phallus heykelcikleri, Sapho ve Hermes'i simgeleyen biblolar, bu görünümü tamamlıyordu. Aydın'ın şaşkınlığını fark eden Selma, alaycı bir biçimde gülümseyerek: "Nedense herkes

benim kadar romantik değil,” demişti. “Ya da hayal güçleri zayıf. Burasını âşıklaımıla gizlice buluşup sevişmek için döşediğimi sanıyorlar. Öyle bir yere ihtiyacım yok. Sorun bu değil. Elbette, burada da sevişilir. Ama, gerçekte burası benim sığınağım, cennetim, ne dersen de. Şu içerdeki odadan aşağıya bir demir merdivenle, doğru denize inebilirsin. Deniz, çiçek, böcek, yani bütünüyle doğanın kucağında sevişebilirsin. Bir tapınak burası. Ben burada kendi başıma da olsam, çıplaklığın şehvetini yaşıyorum. Resimler seni şaşırtmasın. Cinsel doyum benim için önemli değil. Ya da tek önemli olan şey değil. Toplu seks çağını yaşıyoruz, unutma. Oysa, tek başına, çıplak bir vücut başımı döndürmeye yetiyor benim. Kadın ya da erkek. Yok, salt estetik açıdan değil. Cinsel coşkudan söz ediyorum. Sapıklık diye nitelendirilecek tutkularım yok. Olsa da ne olur ya! Burada, doğanın içinde, doğayı yanibaşında hissederek çıplak olmak bir başka güzel. Kışı bunun için sevmiyorum. Gerçi, kışın da, sıcak bir odada çıplak olabilirsin, ama o başka. Sonra o uzun kış geceleri bir türlü bitmek bilmez. Durmadan içiyoruz bu yüzden. Üstelik erkekler ne kadar aptal ve tehlikesiz... Bana âşık olduğunu söyleyen erkeklerden nefret ediyorum. Ne yapacaksan yap be biraader, ne mızıkılanıp duruyorsun! Zaman zaman, salt bu yüzden, tümünden deneyimsiz bir oğlan çocuğu ya da sevişmekten başka bir şey bilmeyen bir orospu, insana ne büyük zevkler verir diye düşünüyorum!...”

O bunları söylerken Aydın, çok değil birkaç yıl önce, Hâdi Bey’den boşanmaya kalktığında, Selma’nın, gözyaşları içinde, “Kocamı ilk kez aldatıyorum,” dediğini anımsamıştı. İnsanlar ne hızlı bir değişim içindeydiler... Sonra da o çılgın odada, çok başarısız bir biçimde sevişmişlerdi.

Dosyayı kenara itti, piposunu çekti.

Selma’nın görünmek istediği gibi biri olmadığını biliyordu. Yoksa her şeye karşın, ortada büyük bir çıkar meselesi bile olsa, onunla bunca yıl arkadaşlık edemez, ilişkisini sürdüremezdi.

İğrençti bütün bunlar. Şu cinayet... Bütün o sapık ilişkiler...

Niye iğrençti? “Toplu seks çağında yaşıyoruz,” demişti Selma. Cinsellik zincirlerini kırıp atmıştı. Jale, “Sen çağını yaşamı-

yorsun,” diyordu ona. Bu da doğruduydu. Ne kadar ayak uydurmaya kalksa, çağının dışında kalıyordu Aydın.

Peki, şu olayın asıl iğrenç tarafı neresiydi? Hem anayı hem kızı idare ettiğini söyleyerek övünenleri biliyordu. Gülünüp geçiliyordu. Yirmi üç yaşındaki o çocuk, ahlak anlayışı bir noktaya gelip, köklü tabu sınırlarını zorlayarak onu çileden çıkarmasaydı, kaynanasıyla olan ilişkisini daha uzun zaman sürdürecekti. Kimse yakınmayacaktı bundan. Vücudu iyi gelişmediği için cinsel ilişkiden rahatsızlık duyan gencecik karısı bile ses çıkarmayacaktı. Can acıtıcı bir görevi onun yerine üstlendiği için annesine minnet bile duyuyordu ihtimal. Duyanlar, bilenler, omuzlarını silkip geçeceklerdi.

Geçen yıl kocasından boşanmak için kendisine gelen bir kadını anımsıyordu. Tacettin Bey’in karısı göndermişti. Kadın, evlerinde hizmetçilik yapıyormuş. Aydın için bir angaryaydı bu iş, tabii. Nüfus kaydına göre kadın henüz yirmi beş yaşındaydı ama neredeyse kırk yaşında gösteriyordu. Daha on üç yaşındayken, gencecik bir delikanlıyla evlendirmişler. Kadın, gayet rahat, “Henüz âdet görmemiştim,” diye anlatmıştı. Köyde geçinemedikleri için kalkıp İstanbul’a gelmişler. Ümraniye’de bir gecekonduya yerleşmişler. Kocasını inşaatlarda mevsimlik işçi olarak çalışıyormuş. O da hizmetçiliğe girmiş. İyi kötü geçinip gidiyorlarmış. Derken adam azmış. “Senin çocuğun olmuyor,” diye, köyünden, on dört-on beş yaşlarında bir kız almış, imam nikâhıyla nikâhlayıp eve getirmiş. Kız eve geldiğinde karnı şişmeye başlamışmış bile. Kadın, kumasına da, doğurduğu çocuğa da gıcını çıkarmadan, yüksünmeden bakmış. Kazandığı parayı da getirip kocasının eline sayıyormuş. Derken, adam Tacettin Bey’in aracılığıyla Buztaş’ın Mecidiyeköy’deki fabrikasına girmiş. Eline para geçince daha çok azmış. Mahallede adı orospuya çıkan bir kadınla düşüp kalkmaya, ona para yedirmeye başlamış. İşte o zaman akli başına gelmiş kadının. Adamın bu yaptığı ahlaksızlık, namussuzlukmuş, buna dayanamazmış, boşanacakmış. Cürmümeşhut yaptırıp herifi hapislere attıracakmış. “Peki, kuman ne diyor bu işe?” diye sormuştu Aydın. “O da benimle birlik,” demişti kadın. “Onun da artık burasına geldi. Üstelik oğlan

doğurdu, yine yaranamadı. Avukat Bey, bu namussuza cezasını verir, ben ücretin neyse öderim. Beni parasız sanma. Altınlarım var. Bozdururum. Sen iş ki...”

Kadın son celsede barışmıştı kocasıyla.

Sonra yine Selma’yı düşündü. “Beni neredeyse sübyancılıkla suçlayacaktı,” diye homurdandı. “Peki ya o şair bozuntusu ne oluyor? Yirmisinde ya var ya yok. Sonra o deli ressam? Adam sapığın biriydi. Kayıkhanedeki akıl almaz buluşmalarını Selma kendisi anlatmıştı. Yanında, Galata’daki bir evden çekip aldığı bir orospu getirir, Selma’yı orospuyla sevişmeye zorlarmış. Önceleri çok heyecan verici gelmiş Selma’ya. Sonra iğrenmiş. Bunları anlatırken utanıyordu, ama utanmasının nedeni bu tür ilişkileri değildi. Hâdi Bey’de kalp hastalığı vardı. ‘Arada benimle el oyunları oynamaya kalkışır, hepsi o kadar. Her yaptığımı biliyor. Sesini çıkarmıyor. Bundan belki zevk bile alıyor, ama ben, özgürlüğümü bir erkeğin zorunlu güçsüzlüğüne borçlu olmaksızın utanç duyuyorum,’ diyordu.”

Piposunu çekiştirerek, “Sevsinler!” diye homurdandı. “Hârîka ile evlenmeye kalkışmam mantıksızlıkmış. Dengesizlikmiş. Oysa, yalıdaki poker partilerinin sürekli oyuncusu, Hâdi Bey’in içki ve kumar arkadaşı, Avrupa görmüş o çok saygıdeğer yetmişlik Rafet Bey, on beş yaşındaki evlatlıklarının orasını burasını, takma dişlerini çıkararak nasıl emdiğini anlatırken, Selma dahil, hepsi, cezbe tutulmuş gibi, salyaları akarak hayali mastürbasyon yapıyor degiller miydi?”

Kanı beynine sıçrar gibi oldu. Farkında olmadan Hârîka ile o evlatlık kız arasında bir koşutluk kurmuş olduğunu fark etmişti birden.

Dosyayı kaptığı gibi yandaki komodinin üstüne fırlattı, dosya düştü. Duraksadı, sonra isteksizce kalktı, dosyayı yerden aldı. Güzin Hanım onu yerde görecektse, kendisine kızdığını sanabilirdi.

Otuz beş yaşına gelmişti. Özgür bir insan sayılabılırdi. Yine de istediği gibi rahatça davranamıyor, birtakım kişilere, dolaylı dolaysız, hesap vermek zorunda kalıyordu. Şu içerdeki kadına bile bir şeyler söylemesi gerekecekti bugün. “Nişanlımla annesi

gelecek,” mi demeliydi? Daha nişanlı değillerdi ki. “Sözlüm” demek daha da gülünç kaçacaktı. Durumu öğrenince Güzin Hanım da alay eder miydi acaba, onunla?

Pencerenin yanına gitti. Kumrular pervazın üstünde gurklayıp duruyorlardı. Belki de yumurtlama mevsimiydi. Bir süre, düşünmeden, ürkütmemeye çalışarak izledi kuşları. Belki bu kuşlar da, İslâm Bey’in yazıhanesini ona devretmesi gibi, birbirlerine devrediyorlardı bu sakin ve her zaman bir parça yiyecek bulunan pencere pervazını.

Yine terlemeye başlamıştı. Hava bugün olağanüstü sıcaktı. Saatine baktı: On bir. Hârîka ile annesi her an çıkıp gelebilirlerdi. Öğle yemeği için Liman lokantasında bir masa ayırtmıştı. Oradan bir taksiye atlar kuyumcuya giderlerdi. Daha sonra ne yapacaklarını bilmiyordu. Annesine, “Akşam beni beklemeyin,” demişti. Şaziye Hanım’ı kandırabilir miydi acaba, akşama onları bir yere götürmek için? Bebek gazinosunun programı fena değildi. Şaziye Hanım’ın bir ara, bir bahane yaratarak onları masada başbaşa bırakabileceğini düşledi, heyecanlandı. İki elini birden tutacaktı Hârîka’nın, avuçlarının içinde. O sakin, pırıltısız, tertemiz gözlerin içine bakacaktı. “Seni seviyorum,” mu diyecekti sonra?

Bir korku kapladı yüreğini. Bu olasılığı hep düşünüyor ve durmadan kaçıyordu. Onunla nasıl konuşacağını bilmiyordu. Otuz beş yaşındaki bir adam, on altı yaşındaki bir kıza sevgisini nasıl anlatırdı? Hangi sözcüklerle anlatırdı? Öylesine bir sevgi değildi ki bu. Bir puta tapar gibi tapıyordu ona. Şehvetin gölgesi bile yoktu tutkusunda. Bu sevgi onun için bir gereksinmeydi. Bir şeylere, güzel bir şeylere tutunma gereksinmesiydi.

Birden, yanında yeterince para bulunmadığını anımsadı. Yazıhaneye gelmeden önce bankaya uğrayacaktı, unutmuştu. Belki hazır bir şey bulurlardı kuyumcuda. Olmasa bile bir kaparo bırakması gerekebilirdi. Kim bilir kaç patlayacaktı o pırlantalı yüzük!

Ceketini giydi, tam çıkarken, onların o yokken gelebilecekleri geldi aklına. Güzin Hanım’ın kapısını araladı:

— Ben bankaya kadar gidiyorum Güzin Hanım, dedi. He-

men dönerim. Bir misafir bekliyordum. Yaşlı bir bayanla kızı gelecek. Ben yokken gelirlerse, içeri alın lütfen.

Sesindeki telaşı sezmiş miydi acaba Güzin Hanım?

Merdivenlerden inerken, Şaziye Hanım'dan, "Bir yaşlı bayan," diye söz ettiğini anımsadı. Güzin Hanım, Şaziye Hanım'ı görünce şaşırıacaktı. Bir kasıtlı söylememişti oysa. Hârika'nın annesiydi o ve yaşı ne olursa olsun, "Bir yaşlı bayan"dı.

Caddeye çıkar çıkmaz, vitrinlerden yansıyan güçlü ışıklar gözlerini kamaştırdı. Kafasında bir tuhaf boşluk vardı ve bu boşluk hissi onu rahatsız ediyordu. Ne diyecekti onları karşılarken? "Hoş geldiniz Şaziye Hanım, hoş geldin Hârika," mı diyecekti? Kadın, hep, "sen" diyordu. Aydın'ın ne demesi doğru olurdu?

Bankanın veznesinde iki kez saymak zorunda kaldı aldığı parayı. Karşıdan karşıya geçerken de az kalsın bir otomobilin atında eziliyordu. Merdivenleri ikişer ikişer çıktı. Odasına girdiğinde soluk soluğaydı. Kimse yoktu odada. Güzin Hanım'ın kapısını açtı:

— Gelmediler mi? dedi.

Güzin Hanım işi olmadığı zamanlar yaptığı gibi, bir yandan örgü örüyor, bir yandan kitap okuyordu. Kitap dizlerinin üstündeydi. Aydın, genç kadının bu iki işi aynı anda nasıl becerebildiğine bir türlü akıl erdiremiyordu.

— Kimse gelmedi, dedi Güzin Hanım. Aydın'ın telaşına şaşıttığı belli oluyordu. Aydın duraksadı. Çok özel kişisel bir sorununu açıklamak zorunda mıydı bu kadına? Er geç öğrenecekti. Gizlemesinin anlamı yoktu.

— Gelecek olanlar, benim müstakbel karımla annesi...

— Müstakbel karınız?

Güzin Hanım nerdeyse kahkahaları koyverecek gibi bakıyordu yüzüne. Nereden gelmişti dudaklarının ucuna şu "Müstakbel karım" sözü? Gülünç olmuştu. Kadın ne kadar alay etse hakkıydı.

— Evet, dedi. Yani... Nasıl söyleyeceğimi bilemedim, anla-yın. Böyle şeyler benim de tuhafıma gidiyor ya, bizimkiler âdetlere uyulmasını isterler. Hârika'nın annesi de öyle. Yani, önceki akşam aramızda söz kesildi. Bugün de yüzükleri ısmarlamaya gideceğiz.

Güzin Hanım'ın yüzündeki gülümseme silindi:

— Kutlarım sizi. Bilmiyordum, bağışlayın. İsmi Hârîka, öyle mi? Güzel bir isim.

— Evet. Kendisi de çok güzeldir.

— Tahmin ederim.

— Çok da genç. Henüz on altı yaşında.

Genç kadın şaşkınlığını gizleyemedi bu kez.

— Çok mu tuhafınıza gitti? dedi Aydın.

— Yo... Ne münasebet... Yalnız, ne bileyim... Böyle bir şey beklemiyordum da, sürpriz oldu benim için. Daha önce hiç sözünü etmemiştiniz.

— Haklısınız, biraz ani oldu. Görüyorsunuz işte, benim gibi akıllı geçinenler de bazen böyle çılgınlıklara kalkışırlar!

— Niye çılgınlık olsun? Çok doğal bir şey.

— Yani, yaşlı erkeklerin çok genç kızlara tutulmaları doğal bir şeydir mi demek istiyorsunuz?

Güzin Hanım gülmeye başladı:

— Alınganlık etmeyin. Siz hiç de yaşlı bir erkek değilsiniz...

— Pekâlâ, pekâlâ... Onlar gelir gelmez hemen haber verin lütfen.

Genç kadının yüzündeki gülümseme donup kaldı, ama kendini çabuk topladı. Soğuk bir sesle:

— Tabii efendim, dedi.

Aydın, genç kadını kıracak biçimde konuşmuş olduğunu fark etmemişti bile. Gerçi telaşının anlamsız olduğunu biliyordu, ama sinirlerini dizginleyemiyordu. Masasının başına geçti, alışkanlıkla ceketini çıkarıyordu ki vazgeçti. Koltuğuna oturdu. Cinayet dosyası görünürde yoktu. Bankaya gittiği sırada Güzin Hanım kaldırmıştı herhalde. Gazetelere göz attı. Cinayet haberi artık bayatlamış olmalıydı ki hiçbiri değinmiyordu. Siyasal toplantılar, parti başkanlarının konuşmaları... Sıkıldı, yerinden kalktı, pencerenin önüne dikildi. Kuşlar uçmuştu. Merkez Bankası'nın loş camlarının arkasında kimse görünmüyordu. Yeniden masasına döndü, gazeteleri karıştırdı. Başlıklarını bile okuyamadı.

Cinayet sanığının karısı da on altı, on yedi yaşındaydı. Öldürülen kadın, sanığın kaynanası da Şaziye Hanım kadar genç bir

kadındı, ikisi de duldu. Bir gün Şaziye Hanım da kendisini baştan çıkarmaya kalkışır mıydı?

Yüzünü buruşturdu. Düşünecek başka şey kalmamıştı sanki...

İyi ama nerede kalmıştı bunlar? Gerçi Şaziye Hanım, “Bire kadar gelmezsek...” falan demişti ama... Saatine baktı, daha on dakika bile geçmemişti son kez saatine baktığından beri. Yine kalktı, bu kez odanın içinde volta atmaya başladı. Bir şeyler düşünerek oyalanmaya çalışıyordu ama beyninin yerini sanki yağlı bir boşluk almıştı. Hiçbir şey gelmiyordu aklına. Durmadan, “Nerede kaldılar, niye geciktiler?” diye söyleniyordu kendi kendine.

Bir ara Güzin Hanım’ı çağırma ya da onun yanına gitmeyi düşündü. Birisiyle konuşursa belki daha çabuk geçerdi vakit. İyi de, onunla ne konuşacağını bilmiyordu. İster istemez birtakım açıklamalarda bulunması, yani kendini savunması gerekecekti ki, bunu da hiç canı çekmiyordu.

Yine yerine oturdu. Sönen piposunu yaktı. Tütün iyi değildi galiba, tadı kötü geliyordu. Bu işi kıvıramadığını kabul etmeliydi artık. Canı hep sigara çekiyordu. Daha ne kadar dayanacaktı? Sonra, Hârîka’nın “Sigara içmeyin de...” deyişini anımsadı. Nasıl da sevecen, içten bir tavırla söylemişti... Sigaraya başlamayı düşündüğü için kendinden utandı. Acaba, bir yudumcuk viski içse? O zaman da ağzı kokacak. Gece gündüz içtiğini sanacaklar. Aksi gibi ayakkabıları da sıkıyordu ayaklarını.

Saat on ikiye çeyrek vardı. Ara kapıdan Güzin Hanım başını uzattı:

— Konuklarınız geldi Aydın Bey. İçeri alayım mı?

Birden sakinleşti. Yerinden doğrulup Güzin Hanım’a baktı. Genç kadının yüzünde en küçük bir alay belirtisi yoktu. Şimdi yine o hiçbir şeye şaşmayan, hiçbir şeyi merak etmeyen deneyimli sekreter görünümündeydi.

— Tabii. Hemen alın içeri.

Güzin Hanım hafifçe geri çekildi ve özellikle tarafsızlaştırdığı sesiyle: “Buyrun efendim,” diyerek konuklara yol verdi. Aydın’ın, “Önce hangisini göreceğim?” diye düşünmesine vakit

kalmadan, Şaziye Hanım belirdi önce kapının önünde. Hemen arkasından da Hârîka. Şaziye Hanım, anaç bir tavuk gibi, bileğinden tutarak içeri soktu Hârîka'yı. Güzin Hanım, odasına geçerek kapıyı arkasından kapattı.

— Hoş geldiniz, dedi Aydın heyecanını belli etmemeye çalışarak.

— Hoş bulduk. Geç kalmadık ya oğlum?

Sesi nezleli gibi biraz kalın, ama neşeli.

— Yo, hayır, tam zamanında geldiniz.

Hârîka, kısa kollu, dizkapaklarının altına kadar inen beyaz bir elbise giymişti. Doğal güzelliğini bütün görkemiyle açığa vuran, süssüz ve sade bir kılık. Şaziye Hanım'ın sırtındaysa, bütün omuzlarını açık bırakan, dizkapaklarının üstünde, ince bir emprime vardı. Kızının aksine, canlı ve coşkuluymuştu. Hârîka, Aydın'la göz göze gelmemeye çalışarak, bileğini annesinin elinden kurtardı, tırnaklarına belli belirsiz oje sürülmüş ince uzun parmaklarını kenetledi birbirlerine.

— Yorulmuşsunuzdur. Yemeğe gitmeden biraz dinlenmek istemez miydiniz?

Şaziye Hanım, gözüne kestirdiği bir koltuğa atıverdi kendisini. Abartmalı bir el işaretiyle:

— Aman, çok yorulduk, dedi. Sabah güya erken çıktık evden. Annene uğradık, İstanbul'dan bir isteği var mı diye sormak için. Sen çıkmışsın, biz gelmişiz. Baban, doğrusu ömür adam! Zorla kahvaltı sofrasına oturttu. Halbuki perhiz yapıyorum ben. Gülmekten kırdırdı bizi, değil mi Hârîka? Otursana kızım... Velhasıl, sabahtan beri yoldayız anlayacağın...

Hârîka, gürültü etmekten korkar gibi yavaşça ilişti annesinin yanındaki sandalyeye ve hemen eteğini çekirtirmeye başladı. Aydın, nereye oturması gerektiğini düşünüyordu. Sonunda o da bir sandalye çekti, Şaziye Hanım'ın öteki yanına oturdu. Şaziye Hanım'ın koltukları terden sıırıslık olmuştum. Bacaklarını ayırarak oturuyor, Aydın'ın varlığından hiç rahatsız olmadan arada eteğini sallayarak serinlemeye çalışıyordu. Hârîka, suçlu okullara benziyordu, gözleri hep yere eğikti. Utanıyordu herhalde. Aydın, ona nasıl cesaret vereceğini bilemiyordu:

— Soğuk bir şey içer miydiniz? dedi. Ya da çay yahut kahve? Şaziye Hanım elini kaldırdı:

— Aman, dur, biraz soluk alalım oğlum... Ben bir şey içmem. İçtikçe terliyorum. Sen istersen bir şey iç Hârîka. Ama soğuk olmasın...

Hârîka, "İstemem," der gibi başını salladı.

— Bugün trafik nedense çok sıkıştıktı, dedi Aydın, konuşacak bir şey bulmak çabasıyla. Ben de geç geldim. Suadiye, oturmak için iyi de, bu yanda işi olanlar için uzak...

Şaziye Hanım, çantasından mendilini çıkarmış, yüzünü, boyunu kuruluşturdu:

— İnsanın arabası olsa, hiç de uzak sayılmaz, dedi. Yakında köprü de açılacak. O zaman çok daha kolay gidilir, gelinir. Sen niye araba almıyorsun? Şimdi herkesin arabası var. Hârîka ile evlendikten sonra bir araba alırsın. Cumartesi pazarları gezeriz hiç olmazsa.

Aydın yüzünü buruşturdu:

— Araba kullanmaktan nefret ederim. Hem zaten bilmem de.

— İlahi oğlum! Elin dağdan inme köylüsü bile iki günde öğreniyor, sen niye öğrenemeyecekmişsin? Bak, sen benim sözlerime kulak ver. Ben akıllı kadınımdır. Yoksa küçücük bir kız çocuğuyla gencecik yaşta dul kalıp da bugüne kadar kendimi idare edebilir miydim? Bu zamanda erkeksizlik çok zor. Ama ben evelallah ele güne muhtaç olmadan kızımı da bu yaşa getirdim.

Aydın, Şaziye Hanım'ın konuşma biçiminden rahatsızlık duyuyordu. Sanki o eski köşkte konuştuğu kadın değildi bu.

— Neyse, dedi. Bunları sonra konuşuruz.

— Yo, diye karşı çıktı Şaziye Hanım. Bak, ben bir kere konuşurum oğlum. Sen yine düşün, taşın. Bahane arama başka yere gitmek için.

— Bahane falan değil. Düşünüyorum da, yazın yine neyse. Suadiye'de oturulabilir. Ama kışın? Tabii, yine birlikte otururuz, ama, bu taraflarda, Levent'te ya da Etiler'de bir ev bulsak çok daha rahat ederiz diyorum.

— Hârîka, Suadiye'den başka yerde yapamaz. Oraya alışık.

Hârîka gülümsemeye çalışıyordu galiba, ama bakışlarını sü-

rekli olarak Aydın'dan kaçıyordu. İçinden, "Kadının hakkı var," dedi Aydın. "Kız evinden dışarı çıkınca ne yapacağını şaşıyor. Oradaki davranışları çok daha rahattı..." Gerçekte, o da rahat değildi Hârîka'nın karşısında. Bu yeni duruma alıştıramamıştı bir türlü kendisini. Üstelik, Hârîka'nın kendisiyle aynı duyguları paylaşması da söz konusu değildi. Ne yapmasını isteyebilirdi ondan? Yalancıkdan da olsa sevinmiş görünsün, yakınlık gösterebilir mi istiyordu? Böylesine saf ve temiz bir kız yapamazdı öyle bir şey. Böylesi çok daha iyiydi. Her şeyi biraz da zamana bırakmalıydı. Buna karşı, kızının durgunluğunu örtmek istercesine aşırı bir içtenlik gösteren Şaziye Hanım'ın davranışları tedirginlik veriyordu ona. Şaziye Hanım, oflayıp pufluyor, gülüyor, durup dururken Aydın'a göz kırptıyor, onu şimdiden gerçek bir oğul gibi benimsediğini göstermeye çabalıyordu. Aydın da ister istemez gözünü ayıramıyordu kadından. O kadar terlemesine karşın bozulmayışından, yüzünü gözünü çok ustalıklı biçimde boyadığı anlaşıyordu. Halinden, tavrından, giyi-nişinden, olduğundan daha genç görünmek istediği anlaşıyordu. Kızıyla yarışa çıkmış gibiydi. Oysa, bu kadar özenmese, olgunluğu içinde daha güzel görünecekti. Kolları biraz etli, ama teni çok sağlıklı ve gergindi. Bacakları çıplaktı ama, Aydın'ı hep iğrendirmiş olan, yolunmuş tavuk görünümündeki kıl dipleri belirsizdi. Ayaklarında açık iskarpinler vardı. Ayakları bakımlı, tırnakları ojeliydi. Oysa Hârîka, kapalı spor, topuksuz bir ayakkabı giymişti. Bacakları son derece düzgündü, dizlerini birbirine bitiştirerek oturuyordu. Ayakları da eşit aralıklarla yan yana duruyordu. Ayak bilekleri soylu bir tayınki gibi inceydi.

Ne yaparsa yapsın, ne kadar süslenirse süslensin, kızıyla yarışamazdı Şaziye Hanım. Şimdi değilse bile, böyle giderse, birkaç yıl sonra gülünç duruma düşmesi kaçınılmazdı. Bir an, bunu kadının yüzüne karşı söylemek geçti içinden. Onunla çatışmayı şimdilik göze alamıyordu.

Aydın'ın dalgınlığını fark eden Şaziye Hanım, yerinden doğruldu:

— Eh, istersen kalkalım, dedi. Dinlendik sayılır, öyle değil mi Hârîka?

Geldiğinden beri ilk kez sesi duyuldu Hârîka'nın:

— Ben zaten yorulmamıştım anne.

— Ah gençlik!

Bu sözde yalancı bir hoşgörü anlatımı vardı. Anne ile kızı arasında gizli bir çekişme bulunduğu seziliyordu. Şaziye Hanım, savunduğu gibi, bu yaşa kadar kızını düşünerek evlenmediyse bile bu fedakârlığının karşılığını fazlasıyla çıkarıyordu anlaşılan kızından. Üstelik, o ne derse desin, kocasının sağlığında çekilmiş olan o aile fotoğrafındakinden çok daha genç ve yaşam dolu bir kadındı şimdi Şaziye Hanım ve bunu gizlemek için hiç de çaba harcıyor değildi. Bu yüzden, sesindeki yapmacık yakınma Aydın'ı gereğinden çok rahatsız etti:

— Aramızda pek yaş farkı yok Şaziye Hanım, dedi. Siz böyle konuşursanız, ben suçlanırım.

Şaziye Hanım onun bu çıkışını beklemiyordu ki hemen suratını astı, “Ne münasebet,” diye mırıldanmakla yetindi. Aydın da bunun üzerine yerinden kalktı:

— Gideceğimiz yer uzak değil, dedi. Hemen şurası. Liman lokantası. Sakin bir yer. Yemekleri de fena değil.

— Eh, orası iyidir. Hadi gidelim.

Aydın, Şaziye Hanım'ın Liman lokantasına daha önce gittiğinden kuşkuluydu. Oraya daha çok iş yemekleri için gidilirdi. Ama Şaziye Hanım bilmemeyi kendine yediremiyordu anlaşılan.

Şaziye Hanım iyice gömüldüğü yumuşak maroken koltuktan güçlkle kalkabildi. Elbisesinin arkası terden iyice ıslanmış, buruşmuş ve kalçalarına yapışmıştı. İnce emprimenin altından külotunun çizgileri belli oluyordu. Aydın, başını çevirdi bakmamak için. Böylesine yarı saydam bir kumaştan elbise giymese olmaz mıydı?

Birden Hârîka ile göz göze geldiler. Genç kızın yeşil oniks taşını andıran gözlerindeki hüznü durağanlık, ilk günkü gibi, içine baygınlık veren bir titreşim uyandırdı Aydın'ın yüreğinde. Niçin öyle yaralı bir geyik gibi bakıyordu?

Birazdan nişan yüzüklerini ismarlamaya gideceklerdi ve ilk kez, daha başından beri kimsenin, ne kendisinin, ne Şaziye Hanım'ın, ne de bir başkasının Hârîka'ya bir şey sormamış olduğu-

nu düşündü. Şaziye Hanım için bu belki de çok doğaldı. Kendisi vaktiyle nasıl evlendiyse, kızını da öyle evlendirecekti. Hârîka'nın annesinin iradesine karşı çıkması düşünülemezdi bile. Ama, bu evliliği isteyip istemediğini Hârîka'ya sormak gerektiği Aydın'ın da aklına gelmemişti. Tıpkı Şaziye Hanım gibi o da, belki bilinçsizce, onun henüz on altı yaşında olduğu için kendi başına doğru bir karar veremeyeceği kanısındaydı. Şaziye Hanım da, o da, genç kızın geleceği ile ilgili düzenlemeleri bir başkasının, kendilerinin yapmasını olağan karşılıyorlardı. Daha kötüsü, belki de onu satılık bir mal gibi görüyorlardı ve mülkiyetinin el değiştirmesi için sahibiyle pazarlıkta uyuşmuş olmak yeterliydi.

Şaziye Hanım'ın şaşkın bakışlarına ve kaşlarını çatmasına aldırmadan hızla bir-iki adım attı ve Hârîka'nın ellerini yakaladı:

— Geldiğin için teşekkür ederim Hârîka, dedi. Beni mutlu ettin. Yalnız, sana bir şey sormak istiyorum. Bunu sana çok daha önce sormam gerekirdi, ama, belki de alacağım yanıtın korktuğum için cesaret edemedim. Henüz o kadar gençsin ki... Beni de hiç tanıımıyorsun. Aramızda çok yaş farkı var. Ben seni çok seviyorum. Seninle evlenmek istiyorum. Seni mutlu edeceğime de inanıyorum. Ama bu yetmez. Tabii, senin de beni hemen sevmeni bekleyemem. İsteyemem. Ama, seni zorlamış olmak da istemem. Bilmiyorum, iyice düşündün mü? Benimle mutlu olabileceğine aklın kesiyor mu? Yaşına daha uygun biriyle evlenmeyi yeğlemez miydin? En azından, liseyi bitirinceye kadar beklemeyi düşünmez miydin?

Birden buz gibi bir sessizlik oldu odanın içinde. O konuşurken Şaziye Hanım birkaç kez sözünü kesmek ister gibi ellerini kaldırmış, Aydın'ın çok kesin bir tavır takındığını görünce susmak zorunda kalmıştı. Gerçekte Aydın, Hârîka'yla konuşurken olumsuz bir yanıt almayacağından emindi. Bir oyun oynadığının farkındaydı. Salt, sonradan kendini suçlamamak, vicdanının sesini bastırmak için sormuştu bu soruları. Hemen arkasından da ikiyüzlülüğünden ötürü utanmaya başlamıştı.

Hârîka, sapsarı olmuş, hiç kımıldamadan, bakışları titreyerek, Aydın'ın omuzlarının arkasından, annesinin gözlerini arı-

yordu. Bir an dudakları aralanır gibi oldu, ama ağzından hiç ses çıkmadı.

Oyununu sürdürmekten başka çaresi yoktu Aydın'ın:

— Annene bakma, dedi. Lütfen. Ona da, bana da saygılı olman yetmez. Evlenecek olan sensin. Söz konusu olan senin yaşamın, senin geleceğin. Yalnız mantığın değil, yüreğin ne diyor, sen onu söyle. Henüz vakit geç değil.

Bu kez sessizlik uzun sürmedi. Şaziye Hanım hafif bir kahkaha attı.

— İlahi oğlum, kızcağız ne desin istiyorsun? Boynuna sarılacak değil ya! Böyle şeyleri konuşmanın ne yeri, ne zamanı. Ben kızımın yüreğini çok iyi bilirim. Öyle değil mi Hârîka?

Genç kızın bakışlarında, kinli, düşmanca bir ışığın parladığını görür gibi oldu Aydın. Ama yine dudaklarının arasından hiçbir ses çıkmadı, sadece büyük bir çaba harcayarak başını salladı.

— Tamam, dedi Şaziye Hanım. Hârîka'yı tam eski usulde yetiştirdim ben. Her bakımdan tertemiz bir kız alıyorsun oğlum. Aşkı, sevgiyi sen öğreteceksin ona. Daha ne istiyorsun?

Aydın kekeleydi. Şimdi o da ter içindeydi:

— Sorun ben değilim, dedi. Yanlış anlamayın. Yalnız, sanırım, onun da düşüncesini söylemek hakkı. Bu zamanda... Ne olursa olsun. Olabilir ki...

— Ne demek, bu zamanda? Benim kızım zamane kızı değil. Hadi, fazla gevezelik ettik.

Hârîka'nın dirseğinden tutarak içeri girdikleri kapıya doğru yürüyordu ki Aydın durdurdu:

— O taraftan değil, dedi. Orası sekreterin odası. Çıkış kapısı şu tarafta. Bir dakika yalnız, çıktığımı haber vereyim.

Güzin Hanım'ın kapısını aralayarak:

— Biz çıkıyoruz Güzin Hanım, dedi. Öğleden sonra da geleceğimi sanmıyorum. İsterseniz, siz de çıkabilirsiniz.

Genç kadın başını çevirerek dalgınca baktı Aydın'ın yüzüne, sonra kendini toplayarak ayağa kalktı:

— Güle güle efendim. Benim gidecek bir yerim yok nasıl olsa, yazıhaneyi beklerim. Yalnız, acaba, yarın sabah için izin isteyebilir miyim? Yarın avukata gidecektim de.

— Tabii... Benden de selam söyleyin avukatınıza!...

İlk kez böyle bir şey söylüyordu ona.

Liman lokantasına gidinceye kadar yolda Şaziye Hanım durmadan konuştu. Aylardan beri İstanbul tarafına geçmemiş gibi her şeyi merak ediyor, hırdavatçı vitrinlerinin önünde bile duraklıyordu.

Lokantaya girmeleriyle birlikte masalardaki başlar onlara doğru çevrildi. Mühendis Galip Bey’le Tacettin Bey de oradaydı. Aralarında başka tanıdıkları da vardı. Aydın, Şaziye Hanım’la Hârîka’yı oraya götürmekle iyi etmediğini düşündü. Arkasından “Bizim Don Juan yine çalışkan,” diye gülüşeceklerini biliyordu. Olağan bir şeydi bu, eskiden olsa aldırılmazdı, aldırılmaması da gerekirdi. Yoksa, şimdiden kıskanmaya mı başlamıştı onları? Yalnız Hârîka’yı değil, Şaziye Hanım’ı da. Ne çabuk sahiplenmişti? Bereket, onun daha fazla dertlenmesine vakit bırakmadan tanıdık şef garson koşarak geldi ve onları, pencere kenarındaki, üzerinde “rezerve” yazılı masalardan birine götürdü. Şaziye Hanım pencere kenarına oturdu, “Buradan deniz güzel görünüyor-muş,” diyerek, kızını da yanına çekti. Aydın ister istemez, Şaziye Hanım’ın karşısındaki sandalyeye geçti. Aydın’ın işareti üzerine garson hemen dikildi masanın başına. Şaziye Hanım listeye bakmaya gerek görmedi:

— Burada iyi balık vardır herhalde. Madem ki Liman lokantası! Canım balık yemek istiyor bugün!

Aydın, garsona baktı. Garson:

— Lüfer tavsiye ederim efendim, dedi.

— İyi, dedi Şaziye Hanım. Ben lüfer yerim. Izgara olsun. Hârîka şiş yer. Kuzu şiş.

Aydın, kendisine de şiş söyledi, bira ve salata da ısmarladı. Şaziye Hanım garsonun arkasından seslendi:

— Şişin biri çok iyi pişmiş olsun. Hârîka iyi pişmiş sever.

Önce biralar ve salata geldi. Şaziye Hanım, Aydın’ın Hârîka’nın bardağına bira koymasına engel oldu:

— Hele evlenin, o zaman istersen rakı da içir. Benim yanımdayken ağzına içki koymaz benim kızım.

Aydın, başını hafifçe çevirerek genç kızın dupduru gözlerine

baktı. Orada en küçük bir başkaldırı pırıltısı görmüş olsa, Şaziye Hanım'a saldırmaya hazırdı. Oysa, sanki başka bir dünyadaydı Hârîka. Yanlarında oturduğunun bile farkında değil gibiydi. Annesinin söylediklerini duymaması olanaksızdı, ama o sözler orada olmayan biri için söylenmişçesine orali olmamış, etkilenmemişti. Belki bu da bir çeşit başkaldırıydı. Karar veremedi Aydın.

Şaziye Hanım ustalıkla yiyordu balığını. Eline çatalı bıçağı alır almaz, yine eski köşkteki o saraylı hanım olup çıkmıştı. İki şişeye yakın bira içti. İyice neşelendi. Aydın'ı ustalıkla sorguya çekiyordu. İşleri nasıldı? Ne kadar kazanıyordu? Çok mu vergi veriyordu? Herkes nasıl kaçıyordu, o da bir yolunu bulamıyor muydu? Boşanma davaları çok para getiriyor muydu? Daha çok ticaret davası alsa, daha çok kazanmaz mıydı? Danışmanlığını yaptığı Buztaş Holding nasıl bir yerdi? Yanında çalışan o güzel hanım neyin nesiydi? Sekreterler hakkında çok kötü şeyler söyleniyordu. Onların arasında da bir şeyler var mıydı? Olsa bile önem vermezdi böyle şeylere Şaziye Hanım. Erkek dediğin, evlenmeden önce her şey yapabilirdi. Bekârken hevesini alan erkek karısına karşı daha iyi davranırdı. Hele bir kere Hârîka ile evlensinler, o zaman tabii o kadıncağıza yol verirdi. Ne kadar dürüst, ne kadar o tarakta bezi olmasa da, erkeklerle birlikte çalışan kadınlara güvenmezdi Şaziye Hanım. Sekreterin kadın olması şart mıydı yani?

Hârîka, yemek boyunca hemen hiç konuşmadı. Şaziye Hanım kimseye söz bırakmıyordu ama o, yemeğin başından beri, konuşulanlar onu hiç ilgilendirmiyormuş gibi, tuhaf bir dalgınlık içinde, neredeyse bir robot gibi davranıyordu. Şişleri önce bıçağıyla küçük parçalara ayırıyor ve yumuşak bir hareketle dudaklarının arasına alıyor, yavaş yavaş çiğniyordu. Aydın da, dinlediğini belli etmek istercesine arada sırada başını sallıyordu ama dinlemiyordu Şaziye Hanım'ı. Sorularını da baştan savma yanıtlıyordu. Gözlerini Hârîka'ya dikmişti. Onun o doğal beyazlığındaki küçük ve düzgün dişleri, içinde anlaşılmaz ve kaygılandırıcı kırıltılar uyandırıyor.

Yemeğin üstüne tatlı ya da meyve yemek istemedi Şaziye Hanım. Şişmanlamaktan korkuyordu. Hârîka için karışık dondur-

ma söyledi. Aydın da kahve içmekle yetindi. Onlar masadan kalkıncaya kadar lokanta hemen hemen boşalmıştı bile.

Saat tam iki buçukta Kapalıçarşı'daydılar. Şaziye Hanım'ın kuyumcusu, yaşlı bir Selanik dönmesiydi. Tombalacık hafız, paşa babasından kalan mücevherleri herhalde bu kuyumcuya satıyordu. Adam, Şaziye Hanım'ı görünce sevinç gösterileriyle karşıladı onları.

Hârîka ile Aydın'ı kutladı. İkisi arasındaki yaş farkı sanki hiç dikkatini çekmemişti. Hârîka'ya yakışacak eski pırlanta birkaç yüzüğü vardı. Beğenmezlerse ısmarlama da yapabilirdi ama, o eski taşları şimdi bulmak olanaksızdı. Aydın, tektaş bir yüzük beğendi. İçlerinde en pahalısı da oydu. Şaziye Hanım da çok beğendi. Hârîka, yine sesini çıkarmadı, yalnız yüzünün pembeliğinden onun da hoşuna gittiği anlaşıyordu. Aydın'ın denemesi için yüzüğü Hârîka'nın parmağına geçirmesine, uğursuzluk getirir diye, engel oldu Şaziye Hanım; kuyumcuya taktırdı. Yüzük, sanki onun için yapılmış gibi oturdu genç kızın parmağına. Pırlanta tektaş yüzük ne kadar da yakışmıştı Hârîka'nın o yarı saydam, fildişi beyazı eline...

Kuyumcunun yüzüğü temizleyip parlatması ve Aydın'ınki ile birlikte içlerine bir hafta sonraki nişan tarihleriyle isimlerini kazınması için yüzükleri bırakıp çıktılar. Aydın, ertesi gün gelip alacaktı.

Kapalıçarşı'dan çıktıkları zaman Aydın, şöyle serin bir yerde, Bebek ya da Emirgân'da biraz oturmalarını önerdi. Şaziye Hanım kabul etmedi. Evde yapılacak daha pek çok işleri vardı. Kız evlendirmek öyle kolay mı sanıyordu? Sonra, her şeyin bir sırası vardı.

— Hele yüzükleriniz takılsın, o zaman istediğin yere gideriz. Sonra bak peşin söyleyeyim, nişanlandıktan sonra da, nişanlım diye kızı koluna takıp götüremezsin. Nikâhımız kıyılsın, o zaman ne yaparsanız yaparsınız.

Aydın sesini çıkarmadı. Bu tür konuşmalardan Hârîka'nın rahatsız olduğunu hissediyordu. Biraz daha sabretmekten başka çare yoktu.

İskelede, vapur beklerlerken biraz yumuşadı Şaziye Hanım:

— Yüzükleriniz ısmarlandığına göre artık sözlü sayılırsınız. Yarın akşam yemeğe gelsene bize? Neleri sevdiğini öğrendim annenden. Sana güzel bir karnıyarık pişiririm. Ne dersin?

Aydın, Hârîka'ya baktı. Genç kız başını önüne eğmişti.

— Gelirim, dedi. Tabii. Çok sevinirim.

Onları Haydarpaşa vapuruna bindirdikten sonra, bir süre iskelede ne yapacağını bilemeyerek dolaştı. Canı yazıhaneye dönmek istemiyordu. Eskiden olsa Selma'ya gitmeyi düşünebilirdi. Artık olanaksızdı bu. Bu sıcakta gidebileceği hiçbir yer yoktu, kendi evinden başka. Biraz sonra Kadıköy'e bir vapur kalkıyordu. Ayakta kalma korkusuyla hemen girdi içeriye. Büyük bir iş yapmış gibi yorgun hissediyordu kendisini.

Hârika, Aydın'ın elindeki kocaman buketi görünce kendini tutamadı, gülmeye başladı:

— Ay, çok komik! Kim bilir ne kadar para verdiniz o çiçeklere! Bizim bahçe çiçek dolu!

Aydın da gülmeye başladı elinde olmadan. Hârika'yı gülerken ilk kez görüyordu. Ne güzel gülüyordu. Yüreğinin mutluktan kabardığını hissetti:

— Haklısın, dedi. Çok komik! Acaba çikolata mı getirseydim? Çikolata sever misin?

— Çok severim ama annem yedirmiyor.

Sonra, ilk olarak, el ele tutuşarak girdiler salona. Şaziye Hanım mutfak önlüğüyle karşıladı Aydın'ı.

— Bu kadar erken gelmeni beklemiyordum, dedi. Kusura bakma.

Büyük yemek masasının bir ucuna, gümüşler, kristaller ve çiçeklerle süslü üç kişilik bir sofraya hazırlanmıştı. Küçük porselen tabaklarda çoğunu Aydın'ın bilmediği değişik mezeler vardı. Ev sahiplerinden çok, kendisini rahatlatmak için bir ıslık çaldı:

— Kral sofrası bu! dedi. Hani karnıyarık pişirecektiniz?

Önlüğünü çabucak çıkarıp büfenin üstüne bırakan Şaziye Hanım beğenilmekten hoşlandığını belirten bir gülüşle:

— O da var oğlum, dedi. Sen yeter ki iste!

Sonra, Aydın'ı elinden tutarak masanın baş tarafına götürdü:

— Sen bizim erkeğimiz sayılırsın artık!... Bundan sonra senin yerin burası. Ana oğul karşılıklı birer kadeh içeriz diye meze hazırlamıştım. İçersin değil mi?

Bir an için unuttur gibi olduğu tedirginliğinin yeniden canlandığını hissetti Aydın. Kadının senlibenliliğine alışamamıştı bir türlü. İçtenliksiz bir senlibenlilik gibi geliyordu ona, rahat

hareket edemiyordu. Hiç kuşkusuz haksızlık ediyordu. Kadıncağız, her şey çok çabuk olup bittiği için, Aydın'ın kendini bu evde yabancı hissedebileceğini düşünüyor ve onu rahatlatmaya çalışıyordu ihtimal. Ama, sonuç ters oluyordu. O yakınlık gösterdikçe Aydın daha geriliyordu. Kravatının düğümünü gevşetmek istediği halde, cesaret edemiyor, sonra da bunun için hem kendine, hem de Şaziye Hanım'a kızıyordu.

Şaziye Hanım'ın gösterdiği sandalyeye otururken, sıkılğan bir tavırla:

— İçeriz tabii, diye yanıtladı Şaziye Hanım'ı ve hemen Hârîka'ya baktı. Az önceki neşesi kaybolmuştu genç kızın. Hatta kaygılı bir hali vardı. Yoksa, Aydın'ın bir alkolik, bir akşamcı olduğunu mu sanıyordu? Elinden tutup, “Korkma, ayyaş falan değilim,” demek geçti içinden. Şaziye Hanım, kristal bir sürahi ile başında bekliyordu.

— Yarıya kadar lütfen, dedi. Ben bol sulu içerim.

Şaziye Hanım kendi kadehini silme doldurdu. O, susuz içiyordu. Hârîka yalnızca meyve suyu içecekti. Sofraya öylesine apartopar oturmuşlardı ki, Aydın ellerini yıkamak istediğini bile söyleyememişti. Şaziye Hanım tabaklarına birer parça meze koyduktan sonra, acelesi varmış gibi hemen kadehini kaldırdı:

— Hadi, mutluluğumuza içelim, dedi. Şükür bu günlere...

— Sağlığınıza, dedi Aydın.

Hârîka da bardağını kaldırdı ama yalnızca dudaklarını değiştirmekle yetindi. İlk yudumu ağzına alıncaya kadar bu gece içki içebileceğini sanmıyordu Aydın. Sonra, birden büyük bir susuzluk duydu içinde. Kendisini akıntıya koyvermeye karar verdi. Birinci kadehi hemen ikincisi izledi. Mezeler nefisti. Özellikle çerkestavuşu pek güzel olmuştu. Annesinin bile bu kadar güzel yapamadığını itiraf etti Aydın. Şaziye Hanım da ondan geri kalmıyor, son derece alışkın bir tavırla, büyük yudumlarla içiyordu rakısını ve hemen hemen yalnız o konuşuyordu. Üçüncü kadehte başının şaşılacak bir biçimde dönmeye başladığını hissetti Aydın. Şaziye Hanım'ın çok kez aptalca, arada sırada da şaşılacak kadar zekice esprilerine, öykülerine, kahkahalarla gülüyor, içtenlik belirtisi olarak ikide bir elini elinin üstüne koymasına ses

çıkarmıyor, bundan rahatsızlık duymuyordu. Hârîka'nın varlığını unutmuş gibiydiler.

Şaziye Hanım, köşkün eski görkemli günlerinden söz ediyordu. Harem dairesi daha büyük ve gösterişliymiş ama bir yangında, tümüyle yanmış. Selamlık kısmı da etkilenmiş yangından. Sonra tamir edilmiş.

Aydın, Şaziye Hanım'ı dinlerken, annesinin bu köşk ve Hârîka'nın ailesi hakkında söylediklerini anımsıyordu. Hârîka'nın babası, Aydın'ın tombalacık hafız diye ad taktığı Hayrettin Bey, son Osmanlı Paşalarından Ekrem Paşa'nın tek çocuğuymuş. Eski Suadiyeliler bu köşkü, Ekrem Paşa köşkü ya da kuleli köşk diye bilirlermiş. Köşkün içinde bulunduğu Serasker Koruluğu'nun büyük bölümü, daha Ekrem Paşa'nın sağlığında Adanalı bir işadamına satılmış, o da koruluğun ortasına, çimento, demir ve cam karışımı, modern görünümlü, altı katlı, çirkin bir apartman diktirip, daire daire kiraya vermiş. Ekrem Paşa, kendisine kayınpederinden kalan koruluğa bu köşkü yaptırırken, çocuklarıyla, gelinleri, damatları ve torunlarıyla geniş bir aile oluşturacaklarını düşünmüş olmalıydı. Oysa, Hayrettin Bey'den başka çocukları olmamış, o da, babasının ölümüne kadar evlenmemekte direnmiş. Ekrem Paşa'nın haremi Refia Hanımeffendi, o zamanlar henüz uzak sayfiye sayılan Suadiye'deki köşkte oturmaktan hoşlanmaz, günlerini Bebek'te, babası merhum Serasker Hüsnü Paşa'nın yalısında geçirirmiş. Bebek'teki yalı, içinden hiçbir şey kurtarılamadan bir gece yanıp kül olduktan sonra, ister istemez Suadiye'ye yerleşmek zorunda kalmış. Suadiye'deki köşkün harem bölümü de, Hayrettin Bey'in Şaziye Hanım'la evlenmesinden kısa süre sonra yanmış. Huriye Hanım'a göre, Refia Hanım-efendi bunu gelininin uğursuzluğuna vermiş olmalı ki ölünceye kadar onunla konuşmamış, hatta çatı katındaki odasından dışarı adımını atmamış hemen hemen. Oysa, bu bir buçuk katlı selamlık bölümü, artık aşçılar, uşaklar kullanacak durumda olmadıkları için, hepsine yetecek kadar büyük sayılmış. Zaten, Milli Mücadele'nin ardından birden yarı bunak bir duruma düşen Ekrem Paşa'nın bir çeşit sürgün hayatı sürdürdüğü Suadiye'deki köşkte, kocasının ölümünden sonra Refia

Hanımefendi de fazla yaşamamış. Oğlunun evlenmesinden bir süre sonra, belki de Bebek'tekinin arkasından karşılaştığı bu ikinci yangının sarsıcı etkisine dayanamayarak, ani bir beyin kanamasıyla, artık onun için bütün çekiciliği yitirmiş olan bu dünyadan göçüp gitmiş. Torununun doğumunu bile görememiş. Anası babasıyla köşkte yıllarca tek başına yaşayan Hayrettin Bey'in, yaşı ellisini geçmiş olmasına karşın, babası ölür ölmez, kendisinden bir hayli genç ve üstelik yoksul bir kızla evlenmesini herkes yadırgamış o tarihte. Şaziye Hanım'ın Serasker Hüsnü Paşa'nın cariyelerinden birinin torunu olduğu söyleniyormuş. Kimi dedikoducular, bu cariyenin Hüsnü Paşa'nın gözdelelerinden olduğunu, bu bakımdan, Hayrettin Bey'le Şaziye Hanım'ın kardeş çocukları olabileceklerini ileri sürüyorlarmış. Huriye Hanım, "Öyle olsa, kızcağız bir tek bohçayla çıkıp gelir miydi köşke?" demişti Aydın'a. Ne var ki, Refia Hanımefendi'nin bu evliliğe karşı çıkması dedikoduculara hak verdiriyormuş. Hayrettin Bey'in, Şaziye Hanım'ı nerede görüp beğendiğini kimse bilmiyormuş, ama adamcağızın kıza deli gibi âşık olduğundan kuşku yokmuş. Evlenir evlenmez hemen emekliliğini istemiş. Ölünceye kadar da hemen hemen hiç evinden dışarı çıkmamış. Kendisini resimlerine ve bahçesine vermiş. Bu köşkten başka birçok evleri, dükkânları, mülkleri olduğu için bunları yavaş yavaş satarak bir süre geçinmişler. Emlak işleriyle uğraşan komşuları Osman Beylerden başka hemen kimseyle görüşmezlermiş. Komşular bunu Hayrettin Bey'in genç ve olağanüstü güzel karısını kıskanmasına veriyorlarmış. Oysa, Şaziye Hanım, kocası öldüğünde altı-yedi yaşındaki küçük kızıyla dul kalmasına karşın, kocasının anısına bağlı kalmış, yeniden evlenmeye kalkışmamış. Hayrettin Bey'in sağlığındaki içine kapanık yaşamını sürdürmüştü. Mahallenin en kötü yüreklipleri bile onun hakkında söyleyecek söz bulamamışlar.

Aydın, kendisine bu bilgileri aktaran annesine, "Peki ama, bizim akrabalığımız nereden geliyor?" diye sormuştu. Huriye Hanım, hısımları, akrabaları arasında bir cariyenin bulunmasından rahatsızlık duyuyordu galiba. "Akrabalık dedimse, çok uzaktan..." diye geçiştirmeye çalışmıştı Aydın'ın sorusunu. Ger-

çekten bu akrabalık bir hemşerilikten daha yakın değildi, anlaşıldığına göre. Küçük yerlerde hemen herkes birbiriyle az çok akraba sayılırdı. Şaziye Hanım da öyle söylemişti.

Şaziye Hanım, Aydın'ın, Hârîka ile evlendikten sonra onunla birlikte oturacağı köşk hakkında bilgi veriyordu. Köşk eskiymiş ama, Hayrettin Bey'in ölümünden bir yıl önce esaslı bir tamir görmüş.

Oturdıkları salonun üç kapısı vardı. Birisi, dış kapının bulunduğu hole açılıyordu. Şaziye Hanım, öteki iki kapıyı gösterek:

— Şu sağdaki kapıdan harem dairesine giden koridora çıkılıyormuş eskiden, şimdi o koridorun üstünde büyük yatak odasıyla hamam var,” dedi. “O oda, rahmetliyle bizim odamızdı. Evlenince orada siz yatacaksınız. Öteki kapı başka bir koridora açılıyor. Mutfak, kiler, bir tuvalet ve benim odamla bir konuk odası var o tarafta. Yani, benden rahatsız olmazsınız...

Bunu söylerken, çapkınca göz kırpıyordu Aydın'a. Can sıkıcı bir biçimde, Bostancı'da öldürülen kadın geldi Aydın'ın aklına. Cinayet sanığı ifadesinde, “Kaynanam bizi hiç yalnız bırakmazdı. Kapısını kapatmaz, bizi dinlerdi,” diyordu.

Şaziye Hanım, şimdi de ölen kocasını anlatmaya başlamıştı:

— O kadar iyi yürekli, anlayışlı, yumuşakbaşlı bir insandı ki... Bir gün bile sert bir söz söylediğini, hele sövdüğünü duymadım. Varsa yoksa resimleri. Başka hiçbir şeyle ilgilenmezdi. Biraz işten anlasa, malına mülküne sahip çıksaydı, böyle mi olurdu. Hoş, Allaha bin şükür, şimdi de sıkıntıda sayılmayız ama... Ne yapalım? Onun huyu da öyleydi işte...

Bir ara, ıslanmış gibi, eliyle gözlerini sildi, içini çekti:

— Ah, ne olurdu o da görseydi, biricik kızının mürüvetini...

Sofraya birden bir sessizlik çöktü. Hârîka, dudaklarını ısıırıyordu. Gözleri dolmuştu. Aydın başını önüne eğerek kadehini yudumladı. Şimdi oturduğu sandalyede tombalacık hafız oturuyor olmalıydı eskiden. Acaba o da içki içiyor muydu? Nasıl içiyordu? Neler konuşuyordu? Konuşuyor muydu? Daha doğrusu, Şaziye Hanım'ın anlattığı komşu dedikodularını dinler görünüyor, iki kadeh içkisini içtikten sonra, yine resimlerinin başına

dönüyordu ihtimal. Nerede yapıyordu resimlerini acaba? Çalışacağı bir yer var mıydı?

— Çatı katında ne var? diye sordu birden.

Şaziye Hanım'ın yüzü bulutlandı:

— Rahmetlinin resim atölyesiydi eskiden orası, dedi. Şimdi kullanmıyoruz. Eski eşyalarla dolu. Bir gün ne var ne yok boşaltıp temizleteyim diyorum, yüreğim elvermiyor...

Aydın, Şaziye Hanım'la kızının tuhaf bir biçimde bakıştıklarını fark etti o anda. Hârîka'nın gözlerinde, annesini suçlar gibi bir anlatım vardı. Kim bilir ne haldeydi o çatı katı. Kadın kocasının anısına saygı göstermekten söz ediyordu ama, saygıdan çok, belki de öç alma vardı davranışında. O resim gereçlerinin, şövalelerin, tuvallerin, tavanarasında örümceklenip çürümesinden, belli belirsiz bir zevk alıyor olabilirdi.

Dışarda şiddetli bir rüzgâr esmeye başlamıştı. Arada çakan şimşekler perdeleri aydınlatıyordu:

— Fırtına başladı, dedi Aydın. Bunun arkası sağanak. Son günlerdeki o aşırı sıcakların ardından yağmur geleceği belliydi zaten...

Sofradaki suskunluk sürüp gidiyordu. Aydın, göz ucuyla saatine baktı. Dokuzu geçiyordu. Sofraya çok erken oturmuşlardı. Biraz daha kalırsa yağmura yakalanacaktı. Onun saatine baktığını fark eden Şaziye Hanım:

— Kavun dondurması yaptım senin için, dedi anaç bir tavırla. Bakalım, sevecek misin?

— Sağolun ama, vakit...

Tam o sırada, sokak kapısı tarafından tuhaf bir gürültü işitti. Sanki birisi kapıyı kurcalıyor, daha doğrusu omuz vurarak açmaya çalışıyordu. Şaziye Hanım gürültüyü duymamış gibiydi. Hârîka'ya baktı. Sapsarı kesilmişti genç kızın yüzü.

— Birisi kapıyı zorluyor galiba, dedi.

Şaziye Hanım, önce anlamamış gibi baktı Aydın'ın yüzüne. Sonra bakışlarını bir şey soruyormuş gibi kızına çevirdi. İki kadının birbirlerine bakışlarında açık bir düşmanlık okunuyordu. Aydın yerinden doğruldu. Onun kımıldadığını gören Şaziye Hanım telaşla yerinden fırlayarak kapıya doğru yürüdü. Aydın,

“Siz durun, ben bakayım, belki de serserinin biridir,” diye seslendi kadının arkasından ama o çoktan çıkmış, ara kapıyı da özenle kapatmıştı bile. Dışardaki rüzgârın uğultusundan pek bir şey anlaşılmıyordu ama Aydın, Şaziye Hanım’ın dışarda birisiyle heyecanlı bir sesle tartıştığını duyar gibi olduğunu sandı. Sonra bir kapı kapandı. Birisi, sanki ayaklarının ucuna basarak bir merdivenden çıktı. Duyduğu çıtırtı, Aydın’ın çocukluğundan bildiği eski tahta merdiven basamaklarının çıtırtısını andırıyordu. Annesinin sofradan fırlayıp kalkmasından sonra yerinden hiç kımıldamayan Hârîka, büyülenmiş gibi hole açılan kapıya bakıp duruyordu.

Şaziye Hanım geri döndüğünde yüzü kıpkırmızıydı. Sesinde belirli bir telaş, bir sıkıntı, bir tedirginlik anlatımı vardı:

— Haklıymışsın oğlum, dedi Aydın’a. İyi ki duydun. Kapının zili bozulmuş galiba. Bizim komşu Osman Bey’miş. Kiraları getirmiş. Rahmetli kocamdan kalan iki dairemiz var, kirada. Osman Bey eksik olmasın, her işimize koşar.

Gece vakti, üstelik böyle berbat bir havada ev kiralarını getirmek için iki yalnız kadının kapısını zorlayan komşunun davranışı tuhafına gitmişti Aydın’ın. Ancak, Şaziye Hanım’ın hareketleri daha da garipti. Bir şeyleri gizlemeye çalıştığı kuşkusuzdu ama bunu ona soramayacağını biliyordu pekâlâ. Hârîka ise, sanki bir şeyden utanıyormuş gibi elleriyle yüzünü kapatmıştı. Annesinin yalan söylediğini anlamış olmalıydı.

Şaziye Hanım biraz kendisine gelmişti. Sofradaki gerginliği fark ederek:

— İçkimiz bitti galiba, dedi. Ben dondurmalarımızı getireyim. Hârîka, bana yardım eder misin?

Her zamanki konuşma biçiminden değişik olarak, bir buyurganlıktan çok, bir rica, hatta bir yalvarma tınısı vardı sesinde. Genç kız yerinden bile kımıldamadı. Şaziye Hanım ısrar etmedi, omzunu silkti ve mutfığa gitti. O, salondan çıkar çıkmaz, Hârîka birden doğruldu, Aydın’a doğru eğilerek, yavaş sesle:

— Siz daha oturacak mısınız? dedi.

Aydın, ne söyleyeceğini bilemedi. Genç kız, ısrarlı, inatçı, hatta biraz öfkeli bir biçimde dikmişti bakışlarını üstüne. Ne de-

mek istiyordu? Belki de uykusu gelmişti. Sofrada konuşulanlardan sıkılmıştı. Belki, televizyonda izlemek istediği bir program vardı. Yine de soruş biçimi çok tuhaftı doğrusu. Gerçi, onun daha on altı yaşında, henüz çocuk sayılması gereken bir yaşta olduğunu hep unutuyordu ya...

Gülümsemeye çalışarak:

— Yok, dedi. Daha fazla oturmayacağım. Yağmura tutulmadan kalksam iyi olur. Hem, yarın yazıhanede çok işim var. Erken yatmam gerek. Dondurmalarımızı yer yemez kalkarım.

Hârîka'nın rahatladığını hissetti.

Şaziye Hanım'ın kendi eliyle yaptığı kavun dondurması gerçekten güzel olmuştu ama Aydın, Hârîka'nın suçlayıcı bakışları altında, tabağındaki dondurmayı bitiremedi:

— Vakit geç oldu, dedi. Her şey çok güzeldi. Dondurma da nefisti. Ama, izin verirsiniz kalkayım artık. Doğrusu bu kadar oturacağımızı tahmin etmemiştim.

Şaziye Hanım duvardaki antika saate baktı:

— O kadar olmuş mu? dedi. Haklısın. Daha fazla geç kalmasan iyi edersin.

Oysa, Şaziye Hanım'ın olsun, biraz daha oturması için ısrar edeceğini, hiç değilse yemek üstüne bir kahve içmek isteyip istemediğini soracağını düşünüyordu. Yüreğine bir sıkıntı çöktü. Anlamadığı bir şeyler vardı bu evde, bu iki kadının arasında. Ondandır bir şeyler gizleniyordu. Ne olduğunu anlayamıyordu.

Hârîka yerinden kalkmıştı bile. O da isteksizce kalktı. Kapıdan çıkarken iki kadının ellerini sıkıp sıkmadığını anımsayamadı daha sonra. Yalnız kapıya dikkat etmişti. Hiçbir zorlama izi görülüyordu. Belki de doğru söylemişti Şaziye Hanım.

Dışarda yağmurun ilk damlaları düşmeye başlamıştı. Annesinin evine gitmek istemiyordu. Kadıköy'deki çatı katına kapanmayı da istemiyordu. Yeterince sarhoş olamamıştı. Uyuyabilmesi için biraz daha içmesi gerekirdi. Hızını artıran yağmurla birlikte, Bağdat Caddesi'ne, dolmuş durağına doğru koşmaya başladı. Bostancı'da dolmuştan inip, iskelenin solundaki kahvenin az ötesinde, kıyıda, tek katlı bir barakadan oluşan küçük meyhaneye ulaşıncaya kadar sıırıslık kesildi. Fırtına birden bastır-

mıştı. Yağmur sağanak halinde yağıyor, şimşekler, yıldırımlar birbirini kovalıyordu.

Camlarına perde çekilmiş meyhanenin buğulu camlı kapısını hırçın bir hareketle açarak içeri girdi. Dipteki masasında, başını avuçlarının arasına almış, asık suratla oturmakta olan Barba Niko, içeri girenin Aydın olduğunu görünce, doğruldu:

— Hoş geldiniz paşam, safalar getirdiniz... diye karşıladı. Özlettiniz!... Ne zamandır göründüğünüz yoktu. Kayıplara karışmışsınız...

Aydın, ağzının içinde bir şeyler geveleyerek, iyice ıslanan ceketini çıkarmaya çalıştı. Niko ona yardım etti. Masalardaki birkaç müşteri ilgiyle izliyordu onları. Aydın, kimseye aldırmadan, selam vermeden, dipte, duvar kenarındaki boş bir masaya doğru hızla yürüdü. O oturduktan sonra ötekiler de başlarını çevirerek kadehlerine döndüler. Niko, belindeki damalı bezle masanın üstünü sildi:

— Çok kötü bir hava bu paşam, dedi. Birden bastırdı. Belliydi ya. Bugün her günkünden daha sıcaktı hava. Mevsim dönüyor. Bu sıcak, yağmur sıcaklığı demiştim ben...

— Öyle, dedi Aydın. Ben de kötü yakalandım. Yine de şansım varmış, durakta beklemedim, hemen bir dolmuş geldi. Yine de halime bak! Neyse, sen hemen bir şeyler getir de kendime geleyim.

— Balık istersin? Çok taze karidesim de var.

— Yok, yok. Yemek yedim Niko. Karnım aç değil. Biraz leblebi falan yeter. Rakımı hemen getir sen.

Niko, hiç şaşırmamış gibi döndü. Aslında alışılmadık bir tuhaf gerginlik vardı yaşlı meyhanecinin yüzünde. Her zamanki gibi hizmet ediyordu, ama suratı asıktı. Oysa genellikle güleç yüzlüydü, dazlak kafası, üç köşeli kırışık yüzü, iri yarı gövdesiyle ilk bakışta sevimli görünmese bile!... Altmış yaşını geçkin olmasına karşın, güçlü kuvvetliydi; bir keresinde maraza çıkarmaya kalkan üç külhanbeyini birden yakalarından tutup dışarı atmıştı. Oysa, hiç de öyle kavgacı bir insan değildi. Aksine, son derece yumuşak, rahat ve sevecen bir yaradılışı vardı. Belki en iyi yanı, müşterilerine, varlığını hissettirmeden sessizce hizmet edişi,

kimseye soru sormayışı, meyhanesinde gördüklerini, bir başka yerde karşılaşsalar bile tanımayacağına onları inandırıcı davranışlarıydı. Oysa, bu dükkâna bir kez uğrayanı bir daha unutmaz, ikinci gelişinde ne içeceğini, hatta ne kadar içeceğini bilirdi. Kadıköy'den Pendik'e kadar, bütün o kıyı boyunca, tanımadığı kimse yok denilebilirdi.

Niko'nun babasının, Harbi Umumi'den önce, Kadıköy'de büyük bir gazinosu varmış. Niko bundan hiç söz etmezdi, ama, oturduğu masanın gerisindeki duvarda babasının, gazinosunun önünde frakıyla çekilmiş bir resmi asılı dururdu. Belki altmış yıl önce çekilmiş, sararmış bir resim.

Niko'nun bir ara ağzından kaçırıldığı sözlerden, babasının, İstiklal Savaşı'ndan sonra, mübadele sırasında, varını yoğunu yok pahasına satarak Yunanistan'a gittiğini, Niko'nun ise, biraz büyüdükten sonra vatan özlemi çekerek İstanbul'a döndüğünü, yıkılmasından önce, babasının eski gazinosunda bir süre garsonluk yaptığını, sonra Bostancı'ya gelerek bu barakayı kendi eliyle yapıp meyhaneciliğe başladığını öğrenmişti Aydın. İstanbul'a döndükten sonra, burada kalan yoksul Rumlardan birinin kızıyla evlenmişti. Bir tek oğlu vardı. Biraz serseri bir oğlandı galiba. Bir süre önce oğlanın Yunanistan'a gittiğini duymuştu.

Niko, bütün müşterilerine karşı saygılı davranır, ancak bazı müşterilerinin kendisiyle biraz daha senlibenli olmalarına izin verirdi. Aydın da bu ayrıcalıklılardan biriydi. On yıldan fazla bir süredir müşterisiydi Niko'nun. Tâ, fakülte döneminden beri. Daha sonra, birkaç kez Niko'yu polislin elinden kurtarmıştı. Yasalara ve kamu görevlilerine karşı çok saygılıydı Niko ama, bir meyhanede maraza çıkmaması olanaksızdı. Böyle bir şey oldu mu, koşar, Aydın'ı arardı hemen. Aydın da gereken yerlere telefon eder, Niko'ya kefil olurdu. Onun bu iyiliklerini hiç unutmazdı yaşlı meyhaneci. Onu oğlu gibi sever, ama saygısını da eksik etmezdi. Önceleri daha çok Murat'la gelirdi buraya Aydın. Sonra, Jale de katılmıştı aralarına. Bir kere Selma'yı da getirmişti galiba. Ama, Hârîka'yı hiçbir zaman getiremeyeceğini biliyor ve bunun için üzülyordu.

Niko, yine o her zamanki saygılı haliyle, Aydın'ın önüne,

tam onun istediği gibi kocaman bir bardak içinde getirip koydu rakısını. Rakının yanında bir tabak leblebi ve tuzlu fıstık da vardı.

İnanılmayacak kadar neşesizdi Niko bu akşam. Sesi de nezleli gibi boğuk ve hırıltılıydı. Salt bir zorunluluğu yerine getirmek istercesine:

— Başka bir emriniz var mı paşam? dedi.

Meyhaneciye durgunluğunun nedenini sormak geçti bir an Aydın'ın içinden, vazgeçti. Niko, kendisiyle ilgili sorular sorulmasından hoşlanmazdı.

— Yok Barba, dedi. Sağol. Yalnız, şu kapıyı biraz aralasan. Yağmur havayı serinletmedi. İnadına, insan boğulacak gibi oluyor.

— Haklısınız paşam. Rutubet öyle yapar.

Kendisi de, rutubet yüzünden romatizmaları azmış gibi, ayağını sürüyerek gidip kapıyı araladı. Yağmur bütün hızıyla yağıyordu dışarda.

Aydın, rakısına bolca su ekledikten sonra bir yudum alıp bıraktı, ağzına birkaç leblebi attı. Leblebiler çok tazeydi. Gergin sinirleri yatışmıştı biraz. Özellikle sıkıntısının onu boğacak gibi olduğu zamanlarda Barba Niko'nun meyhanesine koşuşunun nedenini hiç düşünmemişti bugüne kadar. Buraya ilk kez ne zaman geldiğini de anımsamıyordu. Murat'la gelmiş olabilirlerdi ilk olarak. Fakültede sınavlara hazırlanırken, bir pazar Murat'larda, bir pazar Suadiye'de, Aydın'larda buluşurlardı. Arada kaçamak yaparlardı. Öyle bir günde bulmuş olmalıydılar bu meyhaneyi. Belki on beş yıl önce. Gerçekte Niko'nun Rum olduğunu anlamak çok zordu. "Paşam" derken, "ş" yerine "s" sesi çıkarmak için nerdeyse kendisini zorladığı sanılırdı.

Bu yoksul balıkçı meyhanesi, kırık masalar, cırtlak sesli radyo, özellikle kış aylarında üçü beşi geçmeyen hepsi birbirinden yoksul şarapçı müşteriler, o liseye gitmeden önce uzun süre oturdukları küçük Karadeniz kasabasını mı anımsatıyordu acaba Aydın'a? Selâhattin Bey, o kasabadaki son iki yılında, neredeyse akşamcı oluyordu. İskele meydanında böyle küçük bir lokanta vardı. Bazı geceler, meraklanan Huriye Hanım, Aydın'ı,

babasını aramaya gönderirdi o lokantaya. Selâhattin Bey de oğlunu yanına oturtur, bir bardak şarap içirirdi. Belki de babasıyla arasında hiç beklemediği bir dostluğun oluştuğu o akşamların anısıydı şimdi onu Niko'nun meyhanesine çeken. Buraya geldiği zaman kendisini birdenbire rahatlamış hissetmesinin nedeni buydu.

Çevresine bakındı. Bir köşede, durmadan öksürüp yere balgam tüküren çımacı, öbür köşede Arnavut bostancı, bir dolmuş şoförü, Küçükyahlı esrarkeş bir külhanbeyi, eskici Yahudileri andıran tanımadığı bir başka yaşlı adam, ötede, bazen Kadıköy vapurunda rastladığı kart bir ibne.

Bu adamlarla kendisi arasında nasıl bir yakınlık olabilirdi ki? Gerçekte, neredeyse dirsek dirseğe oturup içki içtiği bu adamlara karşı en ufak bir ilgi duyduğu yoktu. Sadece, bu meyhanenin yoksulluk, dağınıklık, düzensizlik kokan havası ve o havayı yaratan insanlarla bir arada olmak, zaman zaman boğazını sıkı, düzenli koşullar içinde yaşamaya hükümlü olmanın sıkıntısını bir panzehir gibi ortadan kaldırmaya yarıyordu. Hele, Büyükdalı balıkçı Rum kaptan, sırtında meşin ceket, yüreğinin bütün genişliğiyle kapıyı ardına kadar açarak içeri girerken, açılan kapıyla birlikte engin denizlerin, o hiçbir zaman açılmayacağı ıssız ufukların serin havası, ciğerlerini dolduracakmış sanırdı.

— Hey vre Barba Niko! diye bağırarak pencere kenarındaki masaya çökerdi Rum kaptan.

— Oriste!

Ötesine kulak vermezdi Aydın. İmrenmezdi onların yaşayışlarına. Onlarla arkadaşlık etmeyi, dostluk kurmayı bir gün bile düşünmüş değildi. Kendisine sokulmak isteyen olursa tersler, yanından uzaklaştırırdı. Her günkü yaşamının dışındaki bu başka dünyanın insanların, aynı yerde oturup içtikleri halde onu görmezden gelmeleri, hatta umursamamaları hoşuna gidiyordu. Ya da, bu değişik dünyaya arada bir ayağını basmakla, içinde gizli gizli yaşayan ama durmadan bastırıldığı, geri ittiği bir çeşit serüven tutkusunu tatmin etmiş gibi oluyordu. Selma'ların yalı-sına giderken de aşağı yukarı aynı duygulanımlar içinde değil miydi?

— Canınız sıkılmışa benziyor paşam?

Başını kaldırdı, şaşkın şaşkın baktı Niko'ya. İçkiden, mezeden, bir de karşılama, uğurlama sözlerinden başka bir şey söylediği pek nadirdi ihtiyar meyhanecinin. Duraksadı.

— Önemli değil, dedi. Hepimiz, her zaman bir şeylere sıkılırız. Bugün senin de neşen yok galiba... Otursana...

Niko da önce duraladı. Sonra oturdu. Aydın, yaşlılığın çökertemediği iri gövdenin yıkılmış bir çınar gibi sandalyeye çöküşünü gözlerine inanamayarak seyretti. Bakışlarındaki o her zamanki oynaklıktan eser yoktu. Gözleri taş döşemenin belirsiz bir noktasına takılıp kalmış gibiydi.

— Hayrola? dedi. Bir şey mi oldu yoksa Niko? Yoksa yine canını mı sıktılar?

Meyhanecinin şiş gözkapaklarının arasında belli belirsiz bir ıslaklık görür gibi oldu.

— Ne oldu sana Barba?

Adamın gırtlığında düğümlenen tuhaf bir acının yavaş yavaş bütün yüzüne yayıldığı, şakağındaki bıçak yarasını doldurup alnındaki kırışıklıkların arasına sokulduğu hissediliyordu. Dudakları hafifçe aralandı. Konuşacakmış gibi oldu. Sanki konuşmaya cesaret edemiyordu. Gözbebekleri titriyordu. Alnında terler birikmişti.

— Konuş, dedi Aydın. Her insanın bir başkasına içini dökmek ihtiyacını duyduğu güç bir anı vardır. Ne oldu Niko?

Niko, sandalyesini çekerek iyice yaklaştı Aydın'a. Fısıldar gibi:

— Benim çocuğu bilirsin, dedi. Çocuk dedimse kırk yaşında. Burada, İstanbul'da, tersanede çalışırdı. Gemilerde. İyi boyacıydı. İyi çocuktu. Duydum ki komünist olmuş. Eline silah almış. Yapma, etme, dedim. Söz dinlemez. Baktım başı derde girecek. Zorlan yolladım Yunanistan'a. Orada da işi iyiydi. Pire'de. Derken Cunta geldi. Oğlan klandestiniteye geçti. Arada bir haberini alırdık. Dün bir mektup geldi. Albayların polisleri vurmuşlar oğlanı... Biliyorum, komünistlik yapınca kötü olmuştu. Kiliseye de karşı gelmişti. Şimdi cehenneme gidecek. Ben de gideceğim, benim umurum değil, ama o benim evlattı. Keşke burada kal-

saydı, yaşasaydı da mapusta yaşasaydı... Kendi elimle yolladım...

Kadehi elinde, donup kalmıştı Aydın. Dudaklarının arasından yarım yamalak, “Başın sağolsun,” diye mırıldandı. İhtiyar meyhanecinin yanakları seyriyordu. Ağlamaya başlayacağından korktu, bir an. Çok uzun sürmedi bu ve her şey yeniden eski halini aldı. Niko’nun gözlerindeki ıslaklık kurudu, gırtlığındaki düğüm yumuşadı, bakışları kaypaklaştı:

— Boş ver sen bana, dedi her zamanki yansız sesiyle. Herkes kendi haçını taşır kendi boynunda. Biliyorum, sen de kendi haçını taşıyorsun. Daha bugün kapıdan girdiğin zaman sende bir büyük sıkıntı olduğunu anladım. İnsan yükünü başkasına vermek istiyor ama veremiyor. Sana biraz taze badem getireyim.

— Sağol Niko.

— Siz sağolun paşam...

Geldiği gibi sessizce uzaklaştı. Aydın, kadehini başına kaldırdı, dolu bir yudum içti, bıraktı. Beklediği sarhoşluk bir türlü gelmiyordu. İnadına, ağırlı bir durgunluk çökmüştü bakışlarına. Bir gün öncesinin olayları, Güzin Hanım’ın hazırladığı dosyada okuduğu genç katilin ifadesi, Şaziye Hanım’la Hârîka’nın ilk olarak yazıhanesine gelişleri, Liman lokantasındaki yemek, kuyumcuya gidişleri, dört saate yakın, komada gibi uyuyuşu, bu akşamki garip yemek, Niko’nun oğlu, hepsi birbirine karışmıştı. Niko, kendi sınıfından bunca adam arasında, yüreğindeki ağırlığı boşaltmak için neden onu seçmişti? “Sen de kendi haçını taşıyorsun,” demekle neyi anlatmak istemişti? O kadar belli miydi yüzünden bozgun içinde olduğu?

Şaziye Hanım bir şeyler saklamaya çalışmıştı ondan bu gece. Kapıda konuştuğu adam kimdi? Komşuları Osman Bey miydi gerçekten? O saatte kira getirme öyküsü de ne oluyordu? Üstelik annesinin saklamak istediği şeyi Hârîka biliyordu ve uykusu geldiği için ya da televizyondaki programı izlemek istediğinden değil, bu gizlenmeye çalışılan şey yüzünden Aydın’ın bir an önce gitmesini, ısrarlı, hatta biraz da terbiyesiz bir biçimde istemişti.

Piposunu çıkarıp yaktı. Yine öfkeli, sancılı bir huzursuzluk

çökmüştü içine. Ayağının altındaki yer sallanıyor gibiydi. Boyunda, şakaklarında, burnunun üstünde bir tuhaf kaşıntı hissi.

Bir ihtiyar Rum meyhanecinin oğlunun, bir Yunanlı komünistin öldürülmüş olmasının da etkisi var mıydı acaba duyduğu huzursuzlukta? Neden oldu? Bir-iki yıl öncesine kadar Türkiye’de de her gün oluyordu böyle olaylar. İnsanların birbirlerini boğazlamakta gösterdikleri aşırı heyecan ve tutku sadece şaşkınlık uyandırıyordu onda. On sekiz-yirmi yaşlarında gencecik çocuklar, kızlar ve erkekler, ellerine birer tabanca alarak atılıyorlardı polislerin üzerine. Güzin Hanım’ın kardeşi de onlardan biriydi. Ölmemesi ya da birisini öldürmemiş olması, salt bir rastlantıydı. O eylemlere katılırken ölebileceklerini, daha doğrusu öleceklerini biliyorlardı hepsi de. Karşılarında devletin polisi ve düzenli ordusu vardı. Neden ölmek istiyorlardı? Öldükten sonra bir başka dünyada boyunlarına çelenk takılarak karşılanmayacaklarının bilinci içindeydiler üstelik.

Güzin Hanım sabah yoktu. Avukatlarını görmeye gitmek için izin istemişti. Niko’ya bakarken şimdi onu daha iyi anladığını sanıyordu. Acaba, en büyük acıyı, ölenlerin ya da hapse girenlerin en yakınları mı çekiyordu?

Omzunu silkti. Niko’nun kaşla göz arasında getirip masasına bıraktığı bademlerden birkaç tane alıp ağzına attı. Bu saatte böyle buz gibi ve taptazecik bademleri nereden bulup getirmişti Niko?

Köşede, veremli çımacının her zamanki yerine, tanımadığı yaşlı bir adam geçip oturmuştu bu ara. Ne çımacının kalkıp gittiğini, ne o yaşlı adamın içeri girdiğini fark etmişti. Öbür köşede, dolmuş şoförü, muaviniyle baş başa vermiş, heyecanlı heyecanlı bir şeyler anlatıyordu. Belki İçerenköy’deki sevgilisinden söz ediyordu, belki ne zamandır kendi hesabına almayı düşündüğü Taunus minibüsün özellikleriydi coşkusunun nedeni.

Niko, yerine geçip oturmuştu yine. Aydın, kadehini süzüyordu. Biraz daha içmeliydi. Başının dönmesini istiyordu. Eve gince hemen sızmalıydı. Hiç uykusu yoktu çünkü ve bütün geceyi cin gibi ayakta geçirmekten korkuyordu. Bardağı kavrayan elinin titrediğini fark etti. Kadehini öfkeyle başına kaldırdı bu

kez ve yarısına kadar bir solukta içti. Bir-iki leblebi attı ağzına. Sonra piposundan bir nefes çekip bıraktı. Başı hafifçe dönmeye başlamıştı galiba. Bu iyiydi işte. Bu akşam buraya niçin gelmek istediğini düşünüyordu. Kadıköy'e gidebilirdi. Bu saatte orada da açık meyhaneler vardı. Kafayı buldu mu çabucak atabilirdi kendisini evine. Ama o, Niko'ya gelmek istemişti. Bostancı'ya. Bostancı'da bir cinayet işlenmişti. On altı-on yedi yaşında gencecik bir kızla evli gencecik bir adam, kendisiyle yatan genç kaynanasını öldürmüştü ve o, bir an için bile olsa, kendisiyle o çocuk, Şaziye Hanım'la o kadın arasında bir koşutluk bulduğunu düşünmüştü. Bütün gece boyunca, kadının, elini okşarcasına elinin üstüne koymasına izin vermişti. Onun o hafif yanıkı dışı kokusunu duyurmak istercesine masanın üzerinden eğilip sokulmasından, geniş yakalı bluzunun altından, dar sutyeninden nerdeyse fırlayacak gibi duran göğüslerini gözlerinin önüne sermesinden rahatsızlık duymamış, hatta bundan gizli bir zevk bile almıştı.

İğrenç bir şeydi bu.

Gözü yine Niko'ya ilişti. Salt kendi iç huzuru için, onu gölge-li bilgisizliğinden kurtaracak bir ışık bulmak için buraya geldiğini, ona sormak istediği şeyler olduğunu artık açıkça itiraf etmeliydi. Ama, nasıl soracaktı aklından geçenleri ona? Çok biçimsiz bir zamanda gelmişti. İhtiyar meyhaneci, uyuyormuş gibi, hafifçe kaykılmıştı sandalyesinde, geriye doğru. Onun uyumadığını, oğlunu düşündüğünü biliyordu Aydın. Kırk yaşında bile olsa, serkeşin biri de olsa, bir oğul yitirmenin bir baba için ne kadar acı bir şey olduğunu anlaması o kadar zor değildi. Yine de, öylesine sağlam görünen bir adamın böyle çözüleceğini sanmazdı.

"Ne oldu bugün Niko'ya? Nasıl oldu da bana açılabilir? Beni kendilerinden biri sayması olanaksız. Suratıma bir aptallık mı çöktü bu akşam? Elllerine iki tabanca alarak ölümüne polislerin üstüne atılanlar gibiyim. Sonunun felaketle biteceğini bildiğim bir serüvenin başlangıcını yaşıyor gibiyim. Abartıyorum. Bugünün diğer günlerden ne farkı var? Var elbette. Bugün, sevdiğim kızın evinde onunla ilk kez birlikteydim. İlk akşam yemeğimiz. Sevdiğim kızla, ama beni seven kızla değil. Sevdiğim kız bir kere

bile konuşmadı benimle. Yüzüme bile bakmadı. Konuştuğu zaman, ne zaman gideceksin, diye sordu. Göz göze geldiğimiz zaman da beni suçlar gibi bakıyordu hep. Doğru. Onu satın alan bir esirciden farkım yok... Tuhaf. Barba gibi ben de çözülüyorum galiba. Ya, Selma ile konuşmamın ne gereği vardı? Beni anlamasını istiyordum. Sanki anlarsa, ben kendi suçumu bağışlayabilecektim. İçimdekileri nasıl anlayabilirdi o? Sevgimi ve korkularımı kime anlatabilirim? İlkel bir cinsel tutku olarak niteleyerek, arkamdan gülecekler. Dün o Liman lokantasındakiler öyle düşünmemişler midir? Ya anası ya kızıyla demişlerdir. Ya da hem anası, hem kızıyla!... Bütün bu sıkıntılı durumdan kurtulmam için biraz silkinmem yeter. Ama bunu yapamayacağımı biliyorum. Barba'nın dediği gibi, herkes kendi haçını kendisi taşıyor. Çok doğru. Çok kişi benim yaşamıma imreniyordur. Param var. Henüz genç sayılırım. Kadınlardan yana bir sıkıntım yok. Buna karşın, eksik olan bir şeyler var bende. Boğulmamın nedeni bu. Bunu daha yeni yeni seziyorum. Hem öyle bir şey ki... Somut diyebileceğim kadar. Bazen anlayacak gibi oluyorum. O kadar aydınlık, o kadar açık. Sonra yeniden gölgeler içinde kalıyorum. *Yaklaşıyorum, tutamıyorum*. Bu duyguya ilk olarak Hârîka ile karşılaştığımda kapıldığımı biliyorum. Peki, nedir bunun sebebi? Jale'nin dediği gibi, çağımı anlayamayışımı mı? Yaşamımın belli bir amacı olmayışı mı? Yoksa, annemin dediği gibi, ki bu da belki aynı kapıya çıkar, bir yuvaya duyduğum gereksinme mi? Yoruldum mu yalnız yaşamaktan? Hârîka mıydı yaşamımdaki eksiklik? Ama, bir gün onun gibi birisiyle karşılaşacağımı bilemezdim ki daha önce? Nedir o halde, her şey o kadar yolunda giderken beni tökezleten o eksiklik duygusu?"

Kadehini bitirdi.

"Her şey o kadar eksiksizken..."

Doğru muydu? Sorunu, düşsel bir eksikliğe ya da bir eksizliğe indirgemenin kolaylığını fark ediyordu. İnsan acı çekmek de isteyebilirdi. Acı çekmekten de zevk alabilirdi. Kırbaçlanmaktan, zincire vurulmaktan, öldürülesiye dayak yemekten zevk alanlar vardı. O çocuklar, belki de salt öldürülmüş olmak için atılıyorlardı ölüme. Duygularını sürekli bir acı çemberi içine hapset-

mekten, kendilerini sürekli yalnızlıklar, ihanetler ve düşmanlıklar arasında görmekten hoşnutluk duyanları da biliyordu. O bunlardan hiçbiri değildi.

“Anlamsız bütün bunlar,” diye mırıldandı kendi kendine. “Ben nasılsam öyleyim. Hiçbir zaman bir Hâdi Bey değilim. Tombalacık hafız da değilim. Niye korkuyorum sanki? Selma haklıydı. Kendisinden küçük bir kıza âşık olan ilk erkek ben değilim. Daha genç sayılırım. Onunla mutlu olmamamız için hiçbir neden yok. İradeli bir insanım ben. Şaziye Hanım vız gelir bana. Canı cehenneme. Ben o şey de değilim...”

Duraladı. Bostancı cinayeti sanığının adını anımsamaya çalıştı. Oysa, sorun bu değildi. Onun adını anımsayıp anımsamaması önemli değildi. Sarhoş mu olmuştu yoksa? Kimdi gece vakti kapıyı zorlayan? “Başka bir adam vardı,” demişti ifadesinde çocuk. O başka adam kimdi? Hârika neden onun bir an önce gitmesini istemişti? Şaziye Hanım’ın terden ıslanmış ince emprime elbisesi kalçalarına yapışmıştı ve...

Elleri yeniden titremeye başladı. İri bir ter tanesi belirdi alnında, kaşlarının üstünden kaydı, yanaklarından aşağı süzüldü.

— Niko! diye bağırdı.

İhtiyar başını çevirip baktı:

— Buyur paşam?

— Tazele!

Meyhanedekiler merakla çevirdiler başlarını Aydın’a doğru. Bu meyhanede kimsenin bağırmaya, hatta yüksek sesle konuşmaya hakkı yoktu. Aydın’ın bu tür davranışına Niko da ilk kez rastlıyordu. Yine de şaşırmış görünmedi. Aydın’ın bardağını aldı, oturduğu masanın arkasındaki küçük bardan rakı şişesini çıkardı ve kadehi yeniden doldurup getirdi, önüne bıraktı. Alçak sesle:

— Ama bu son bak Aydın Bey, dedi. Çok rakı içmekle hiçbir şey hallolmaz, sen de iyi bilirsin!

Sonra sesini yükselterek:

— Başka emriniz paşam? diye ekledi.

— Bir dakika oturur musun?

Meyhanedekiler sessiz bir dikkatle izliyorlardı onları. Niko,

tarafsız görünümünü bozmamaya çalışarak, Aydın'ın yanındaki sandalyeye şöylece ilişti. Arkası meyhanedekilere dönüktü ve şimdi bakışlarında belirli bir kaygı okunuyordu.

— Bir şeye çok sıkılmış gibisin paşam? Benim yapacağım bir şey var mı?

Bu kez, üstüne su eklemeyi bile düşünmeden büyük bir yudum aldı kadehinden. Soluklandı. Susuz rakı iyi gelmişti galiba. Sınırlerine yeniden hâkim olmaya başladığını hissetti. Oldukça sakin bir sesle:

— Sana bir şey sormak istiyordum Niko, dedi. Biliyorum, ağzın sıkıdır. Dedikodudan da hoşlanmazsın. Bugün çok üzüntülü bir günün ayrıca. Ama, bağışla. Bana yardım etmeni istiyorum. Ben senin avukatın sayılırım, öyle değil mi?

— Elbette. Senin iyiliğini hiç unutmuyum?

— Dinle öyleyse...

Duraksadı. Bu akşam buraya, özellikle Niko ile konuşmak için geldiğini artık çok iyi biliyordu. Ama, onunla konuşacak olursa, içindeki kargaşayı daha da büyütmüş olmayacak mıydı? Niko'ya baktı. Yaşlı meyhaneci, her zamanki meraksız, tarafsız gözlerle bekliyordu soracağı soruyu.

— Sen buralarda oturan herkesi tanırırsın Niko, dedi. Özellikle eskiden beri oturanları tanırırsın. Suadiye'deki Ekrem Paşa köşkünü biliyorsun değil mi?

Niko başını salladı.

— Orada, dul bir kadınla kızı oturuyor şimdi. Tek başlarına. Onları da tanıyor musun?

Niko hayretle baktı bu kez Aydın'ın yüzüne.

— Benim pek görmüşlüğüüm yoktur, dedi. Ama, karının da kızının da güzellikleri dillere destandır.

— Yalnız o kadar mı?

— Namusları için kimsenin bir şey söylediğini, dil uzattığını duymamışımdır. Kız daha mekteplidir. Kadın da çok Müslümandır. Saraylıdır derler.

— Evlerine girip çıkan?

— Hiçbir kötülüklerini duymamışımdır dedim ya. Niye soruyorsun şimdi onları. Yoksa bir hayırlı iş mi vardır?

Sustu. Niko'ya makul gelebilecek bir yalan uydurmaya çalışıyordu.

— Belki, dedi sonunda. Belki, bir arkadaş için...

— Karı iyi karıdır ya, öyle pek zenginlikleri yoktur. Ben پدرlerini tanımış idim. Nasıl diyeyim, biraz şey idi... Budala gibiydi. Paşa babasından kalan her şeyi ucuz pahalı demedi, satıp satıp yedi. Karıyla kıza pek bir şey kalmadı, sanıyorum.

— Osman Bey diye bir komşuları olacak. Onu da tanıyor musun?

— Emlak komisyoncusu olacak. Tanırım. Emlak işlerini hep o çevirmiştir. Epey para kazandı sırtlarından. Şimdi ihtiyarlamıştır. Bir oğlu var. Kaçaktır oğlan.

Aldığı yanıtlardan fena halde utanmıştı Aydın. Birkaç gün sonra onun Hârîka ile nişanlandığını duyunca kim bilir ne düşünecekti Niko. Birden ayıldı:

— Sağol Barba... Tabii, aramızda kalacak bu konuşma değil mi? dedi.

Acı acı gülümsedi Niko:

— Benden sır çıkmayacağını bilmez misin?

Ayağa kalktı. Yerine gitmek üzereydi ki, Aydın arkasından seslendi:

— Bir dakika Niko, bağışla, ama sana asıl sormak istediğim şey başkaydı. Bir dakika daha oturur musun?

Yaşlı meyhaneci, isteksizce döndü, oturdu.

— Biliyorsun, geçenlerde bir cinayet işlendi Bostancı'da. Bütün gazeteler yazdı. Otomobil tamirhanesinde çalışan bir genç, kaynanasını öldürdü. Herhalde sen de duymuşsundur. Tanıyor muydun onları?

Niko, tuhaf tuhaf baktı Aydın'ın yüzüne:

— Ne ilgisi vardır onların Suadiye'deki karılarla?

— Hiçbir ilgisi yok. Apayrı bir şey. İşimle ilgili bu sorduğum.

Niko, düş kırıklığına uğradığını belli eden küçümser bakışlarla süzdü Aydın'ı:

— Yoksa oğlanın avukatlığını mı alacaksın?

— Olabilir.

— Oğlan, serserinin biridir. Beş parası da yoktur.

— Belki babasının vardır?

İhtiyar iğrenerek başını salladı:

— O pezevenğin ne parası olacak vre?... Eline geçeni de şaraba verir o. Sen bu heriflerle ne uğraşıyorsun, anlamadım?

Aydın sıkıntıyla:

— Paranın önemi yok bu işte, dedi. Bir dostum rica etti. O yüzden ilgileniyorum.

— Kimmiş bu dost? Bildiğim kadarıyla böyle adamlarla arkadaşlık edecek dostun yoktur senin. Hem, sen böyle davalar almazsın hiç. Yalan mı?

Aydın, bu kez gümrükçünün adını vermek zorunda kaldı. Meyhaneci artan bir kuşkuyla baktı Aydın'a:

— O mu senin dostun? Hiç inanmam. Bak o herifi iyi bilirim. Ahlaksızın, namussuzun biridir o deyyus. Senin gibi adamın dostu olamaz.

Aydın, rakısından yeniden kocaman bir yudum daha aldı. Rollerin değişmiş olması, kendisi yerine sorgulamayı Niko'nun yürütmeye başlaması hiç hoşuna gitmiyordu. Ne var ki başlamıştı bir kere. İster istemez, olayın kendisine nasıl gelmiş olduğunu anlatmak zorunda kaldı. Hâdi Bey'den söz etti. Niko onu dinlerken düşünceli düşünceli başını sallıyordu. Sonunda:

— Çok pis iş bu, dedi. Ben senin yerinde olsam, bulaşmazdım. Neden dersen...

Kuşkulu kuşkulu meyhanedekileri süzdü. Onların bir süredir baş başa verip alçak sesle konuşmaları, meyhanedekilerin dikkatini çekmiş olmalıydı. Hepsi de dönmüş onlara bakıyordu. Niko, tedirgindi. Aydın ısrar etti:

— Senin bir bildiğin var Niko. Söylemen gerek bana. Biz dost değil miyiz?

Niko'nun suratı iyice asılmıştı:

— Bana ne bu pis işlerden? dedi. Bak benim oğlanı vurdular. Kimseyi öldürmedi. Kimseye bir kötülüğü dokunmadı. Ne hırsızlık yaptı, ne kaçakçılık, ne namussuzluk. Ama, köpek gibi vurdular onu. Kimsenin umurunda değil. Senin de umurunda değil...

Homurdanarak kalktı yerinden. Masasına gidiyordu ki, göz-

leri dipteki masada veremli çımacının yerinde oturan ihtiyara takıldı, birden geri döndü, bu kez, ötekilerin duymasına aldırış etmeksizin, yüksek sesle:

— Orosunun tekiydi o karı, dedi. Bana ne gelip soruyorsun? Seni kim tavsiye ettiyse git ona sor. O pis deyyusa. Karı onun evinde hizmetçilik ediyordu.

Aydın, ense köküne yumruk yemiş gibi sersemledi. Ağzını açtı, bir şey söylemek istedi, ama Niko arkasını dönüp uzaklaşmıştı bile. Meyhanede çıt çıkmıyordu. Aydın başını önüne eğdi. Kafası allak bullak olmuştu. Bir süre hiç kımıldamadı. Meyhane-dekilerin onu gözetlemekten vazgeçtiklerini, kulağına gelmeye başlayan mırıltılardan anlayıncaya kadar derin bir soluk bile alamadı. Niko, yerine geçmiş, yine öyle, uyuyormuş gibi hafifçe kaykılmıştı iskemlesinde, geriye doğru.

Kadehinden bir yudum daha aldı. Artık iyice ayılmıştı. “Ne aptalmışım,” diye mırıldandı kendi kendine. Kadını Selma’larda görmüştü. Onların hizmetçisiydi. Nasıl tanımamıştı? Adam, komşuların ısrarı üzerine, oğlana acıdığı için, gidecek Cevdet Bey’e danışacak, o da Aydın’ın adını verecek! Olacak şey değildi bu!

“Aslında tam tersine oldu. Cevdet Bey’e, Hâdi Bey telefon etti. Gümrük memurunu bulup bana göndermesini söyledi. Bir çarpıklık olduğunu sezmiştim ya... Hay Allah...”

Aklına gelenlerden ürktü.

Öldürülen kadının aşüfte olduğunu herkes söylüyordu. Gümrükçü önce gizlemek istemiş, sonra açıklamak zorunda kalmıştı. Otopsi raporlarına göre kadın üç aylık gebeydi. Sanık ifadesinde, kaynanasının bu çocuğu kendisinden peydahladığını ileri sürdüğünden söz etmişti. Barba Niko, gümrükçünün, ahlaksızın, namussuzun biri olduğunu söylemişti. Cevdet Bey, Hâdi Bey’in gümrük işlerine bakıyordu. Öldürülen kadın, Hâdi Bey’in evinde hizmetçilik yapıyordu. Sanık, ifadesinde, cinayet gecesi evde bir yabancıнын bulunduğunu savunuyordu. Olabilir miydi öyle bir şey? O altmışını geçkin, koca göbekli, kalp hastalıklı Hâdi Bey’in, evindeki hizmetçiyle, öyle bir aşüfteyle ilişkisi olabilir miydi? Yanıbaşında Selma gibi, genç ve güzel bir kadın dururken?

Hâdi Bey'in Selma ile evlenmeden, daha doğrusu, enfarktüs geçirmeden önce, pis bir zampara olduğunu herkes biliyordu. Salt bir yasak heyecanı tatmak için pasaklı hizmetçisiyle gül gibi karısını aldatan erkekler az mıydı? Üstelik, öldürülen kadın, güzel bir kadındı. Aklında kaldığına ve gazetelerde çıkan resimlerine göre, İspanyol tipli, esmer, biraz topluca, bakışları işveli bir kadın. Bu kadın, salt para sızdırmak için Hâdi Bey'e yanaşmış olabilir. Karnındaki çocuğun babası da Hâdi Bey olabilir miydi? Gebeliğini öne sürüp Hâdi Bey'e şantaj yapmaya kalktıysa eğer...

Alnında biriken terleri elinin tersiyle sildi. Dışarda hâlâ yağmur yağıyordu ve hava serinlemek bilmiyordu.

"Yoo, olacak şey değil, saçmalıyorum," diye mırıldandı. "Hâdi Bey'den gebe kalsa, damadına niye yalan söylesin? Hâdi Bey, bu tür bir şantaj için adam öldürtecek kadar aptal olamaz. Basit bir rastlantı bu. Kaç yıldır Selma'ya elini bile sürmemiş. Herhalde kadının ne mal olduğunu biliyordu. Genç çocuğa gerçekten de acımış olabilir, o yüzden yardım etmek istemiştir. Niçin olmasın?"

Basit bir rastlantı... Böyle bir gecede emlakçı Osman Bey'in kiralari getirmek için eve gelip kapıyı zorlaması gibi bir rastlantı...

Şaziye Hanım'ın sofrada elini elinin üstüne koyması gibi bir rastlantı.

Başı yine dönmeye başlamıştı. "Saçmalıyorum," dedi yeniden. Demek böyle oluyordu...

İnsan bir kere bir şeyden kuşkulanmaya görsün, kuşkuyu hareket noktası olarak kabul etmeye görsün... O zaman sorular birbirine ekleniyor, her yanıt yeni bir kuşku doğurmaya başlıyordu. Mesleki çürüme dedikleri şeyin nedeni de buydu. Koestler'in İspanyol zindanlarındaki anılarında okumuştı galiba, yoksa yerli bir yazarın romanında mıydı, şimdi anımsamıyordu: "İşkencenin en kötü tarafı, verdiği dayanılmaz acılar değildir," diyordu yazar. "İnsan ne kadar dayanıklı, ne kadar profesyonel ya da ne kadar inançlı olursa olsun, o acıya dayanamaz. Saklamak istediği bir şey varsa, muhakkak söyler. Ama, saklayacağı

bir şey yoksa, o zaman kendisine yüklenmek istenen suçları kabul etmekle de kurtulamaz. Sorular birbirini izler. Nerede, nasıl, kiminle? deyip dururlar. İnsanın hayali ve kendi kendini suçlama yeteneği ne kadar gelişmiş olursa olsun, tökezlememek olanaksız. O zaman işkence yeniden başlar ki asıl dayanılmaz olan budur...

Şimdi o da sorguya çekenlerin durumunda mıydı?

Bir yudum daha aldı rakısından. Piposunun sapını dişlerinin arasına alıp ısırırdı. Dişlerinin dipleri ağrıyordu.

“Sakin olalım,” dedi. “Abartmayalım. Hârîka’yla evlenmek istemekle ne gibi rizikoları göze almam gerektiğini biliyorum. Onun o olağanüstü güzelliği ve saflığı başımı döndürdü. Doğru. Daha sonra bunları yeterli görmeyebilirim. Ama diyelim ki... Daha uygun biriyle evlendim. Onu sevebilecek miyim? Hârîka ile ne kadar mutlu olabilirim o kadarı yetmeli bana. Evet, her an vazgeçebilirim bu işten. Her an geri dönebilirim. O daha çok genç. Bir vicdan azabı da söz konusu olmaz benim için. Gerçekten, budalaca bir saplantı bu, başka bir şey değil. İster yıldırım aşkı diyelim, ister büyülenme diyelim... Kedimi kurtarabilirim bunlardan. Öyleyse, bu kadar bocalamama sebep ne? Ondan vazgeçersem dünya yıkılmaz. Ondan vazgeçersem...”

Ondan vazgeçecek olursa eski huzuruna yeniden kavuşabilecek miydi? Ne huzur ya... Yoksa, bütün bu duraksamaların, kaygılanmaların gerisinde Şaziye Hanım’ın gölgesi mi vardı?

Gözlerini yumdu. Genç kadının terden ıslanan eteği kalçalarına yapışmıştı. Külotunun ince çizgisi görünüyordu. Çıplak kolu koluna değiyordu. Eli, elinin üstünde...

Suratını buruşturdu.

Genç kaynanasının, bir kadın, bir dişi olarak çekiciliğinin, kızınınkinden daha etkili olduğunu yadsıyamazdı. Tıpkı o Bostancı canavarı gibi, o da bir gün, iradesini yitirip, Şaziye Hanım’la...

— Delikanlı, birlikte içelim mi?

Hayretle başını kaldırıp baktı. Veremli çımacının yerinde, köşede, yalnız başına oturan ihtiyardı bu. Küçük, mavi gözleri donuk, ışıltısız. Sirtında yakası yağlı, eski kara bir ceket. Yanak-

ları porsuk ve sarkıktı. Küçük kırmızı damarları derisinin yüzeyine çıkmış gibiydi. Pis tırnaklı iri elleri çatlak çatlak.

— Birlikte içmek mi? Ne münasebet?

— Baktım tek başınasın... Niko'yu da kızdırdın...

Duraksadı. Biraz daha dikkatle baktı. Bu adamı bir yerden tanıyor gibiydi. Ama nereden? Bu akşam her şey o kadar alışılmadık bir görünümdeydi ki.

— Pekâlâ, dedi. Otur bakalım.

Göz ucuyla Niko'ya baktı. Yaşlı meyhaneci sanki onunla hiç ilgilenmiyordu. Gözlerini tavanın belirsiz bir noktasına dikmişti.

İhtiyar adam, az önce Niko'nun oturduğu sandalyeye çöktü. Eliyle ceketinin ceplerini karıştırdı.

— Bir sigara versene, dedi.

— Ben sigara içmiyorum.

İhtiyarın gözleri pipoya ilişti:

— Pipo içiyorsun? Zenginler pipo içer.

— Öyle mi dersin?

İhtiyar, Aydın'dan umudunu kesince, ceketinin göğüs cebinden buruşuk bir Marlboro paketi çıkardı, sigarasını özenle dudığına yerleştirdi, Aydın'ın yakmasını bekledi. Aydın, markalı pipo çakmağıyla adamın sigarasını yaktı.

— Amerikan sigarası içiyorsun, dedi. Demek zenginsin!

Adam kıs kıs güldü:

— Herkesin zenginliği başka türlü, dedi. Sigaran yok madem, bir şarap ısmarla öyleyse...

— Ne diye ısmarlayacakmışım?

— Dostluğumuzun şerefine! Gençsin. Yalnız başınasın. Çok da içiyorsun. Bu saçları değirmende ağartmadım ben. Halden anlarım!

— Ya! Peki kaç yaşındayım ben, sence?

— Yirmi beş?

— Atma! Çık daha epeyce...

— Ne fark eder? Erkek dediğin kamışını dik tutabildiği sürece genç sayılır aslanım!

Gülecekmiş gibi yayılmıştı dudakları. Aydın'ın oralı olmadığını görünce durakladı:

— Paralı biri olduğun belli delikanlı, dedi. Ne arıyorsun sen Niko'nun meyhanesinde?

— Sana ne?

— Karı arıyorsun sen!

— Karı ararsam, kendim bulurum ben!

İhtiyar omzunu silkti:

— Sen bana şarap ısmarlamayacak mısın şimdi?

— Hayır.

— Öyleyse kalk da biraz dolaşalım seninle.

— Bu havada?

— Baksana, yağmur dindi bile. Hem gideceğimiz yer uzak değil.

Yüzünü buruşturdu:

— Sana söyledim ihtiyar, dedi. Benim kadın falan aradığım yok. Niko'yu da çok eskiden tanırım. Haydi, başka kapıya.

İhtiyar oralı bile olmadı:

— Ben gençlerin halinden anlarım aslanım. Senin bir derdin olduğu rakı içişinden belli. Parmağında yüzük yok. Evli değilsin. Evli olsan, karınla kavga ettin derdim.

— Uzattın ama ihtiyar. Git başımdan...

Adam gevrek gevrek güldü:

— Anladım... Sen âşıksın, âşık! Şıp diye anlarım ben adamın gözünden! Bana bak aslanım, çok kötü şeydir âşık olmak! İnsanı berbat eder! Sen gel, beni dinle. Bu işin bir tek devası vardır. Karı dediğin hepsi aynı bokun soyu. Alt tarafı bir delik değil mi? Çivi çiviye söker derler. Anladın mı sen ne dediğimi?

Aydın, bu akşam üçüncü kez ellerinin titrediğini fark etti. Kendini tutmasa, bir tokat indirebilirdi karşısındaki adama. Niko, oturduğu yerden doğrulmuş, kuşkululu, işkilli gözlerle bakıyordu onlara doğru. Öteki masalarda da konuşmalar kesilmişti. Sanki herkes şimdi onları dinliyordu. Buradaki herkes o adamı tanıyor olmalıydı. Fısıllı fısıllı konuşarak pazarlık yaptıklarını sanıyorlardı ihtimal. "Pis pezevenk!" diye homurdandı içinden. Sonra birden o da gülmeye başladı. Gülünç bir durumdu bu, aslında. Hârika ile söz kesildikten sonra, Selma ile buluşmaya giderken, o da bu ihtiyar gibi düşünmemiş miydi? Selma da aynı

şeyi söylemiş, “Git paranla yatacağın birini bul!” dememiş miydi?

— Pekâlâ, dedi. Hadi gidelim öyleyse...

İhtiyarın yüzü genişledi:

— Yola geleceğini biliyordum, dedi yerinden kalkarken. Benim şarabın parasını ver. Benim için de bahşiş bırak Niko’ya.

Niko, başını bile kaldırmadan bir kâğıda yazıp uzattı hesabı. Aydın’ın bıraktığı bahşişi elinin ucuyla geri çevirdi.

Yağmur gerçekten dinmişti ama hâlâ tek tük damlalar düşüyordu gökyüzünden. Deniz de dalgalıydı. Hava biraz serinlemişti. Kıyı boyunca yavaş yavaş yürümeye başladılar. Aydın yan gözle saatine baktı. On bir buçuğa geliyordu. Epeyce kalmıştı demek meyhanede. Gökyüzünde bulutlar, arkalarına gizlenen ayın hafif aydınlığında, denizin üstünde birbiri üstüne yığılan köpüklü dalgacıkları andırıyordu.

İhtiyar, Aydın’ın kolundan tutarak kıyıya çekilmiş köhne balıkça sandallarını gösterdi:

— Ben şimdi bunlar gibiyim işte. Kamışım hâlâ kalkıyor ama, gençlik bambaşka...

— Demin öyle söylemiyordun? Bu sandallara benziyorsan ne iyi. Demek hâlâ yüzebiliyorsun!

Bir yandan da, “Amma da felsefe yapıyoruz ha!” diye söyleniyordu içinden. İhtiyar, kapı gıcırtısını andıran tuhaf bir ses çıkardı dişlerinin arasından:

— Henüz yüzebiliyorum ama, işte o kadar! On beş günde, ayda bir... O da denk düşerse. Dinine yandığımı! İhtiyarlık kötü şey!

Yeniden sinirlenmeye başladığını hissediyordu Aydın:

— Ne demek istiyorsun? Şimdi sen pezevenk değil misin?!

İhtiyar durakladı:

— Pezevenksem pezevenğim, ne olmuş yani? Bu da bir meslek! Sen de güya karı aramıyorum, diyorsun. Demin Niko’ya o karıyı sormuyor muydun? Ne yapacaktın onu? O öldü. Geberdi gitti. Daha pilici var elimde!

— Demek tanıyordun sen o kadını?

— Ne diye soruyorsun?

— Yoksa onu da sen mi pazarlıyordun?

İhtiyar öksürdü, yere tükürdü:

— Benim gibisine yüz vermezdi. Onun işi gücü beylerleydi. Başkaları yedi onun cici mamasını...

Aydın birden durdu. “Onun işi gücü beylerleydi,” demişti ihtiyar.

— O kadının kimlerle düşüp kalktığını biliyor musun? dedi.

İhtiyar kuşkuyla baktı yüzüne:

— Polis misin yoksa sen? dedi.

— Haydaaa...

— Ben bir şey bilmiyorum.

Göz göze geldiler. İhtiyar iki büklüm olmuştu. Sonra dikleşti. Sessiz, aşağılayıcı bir öfkeyle yüklüydü bakışları. Yağmur damlacıkları hâlâ ıslatıyordu yüzlerini. Ağır ağır sürdürdüler yürüyüşlerini. Bir çöplük yığınına geçtiler. Küçük bir tepeye tırmandılar. Aydın, ihtiyarın ardına takıldığı için pişman olmuştu. Derken, tren yolunun arka tarafında dört-beş tane ahşap ev göründü. İhtiyar birisinin önünde durdu. Tek katlı bir gecekonduydu burası. Cebinden anahtarını çıkarırken:

— Geldik, dedi. Burası. Caymak yok ha... Paranı peşin alırım.

Aydın ürperdi. Lise öğrencisiyken, bir arkadaşıyla ilk olarak geneleve gidişlerini anımsadı. O genelevin bu gecekondudan çok daha güven verici bir görünüşü vardı. Duraladı. Merakını yenemiyordu. Omuzunu silkerek:

— Pekâlâ, dedi. Ama önce bir görelim bakalım. Böyle bir yerde iş tutmak için insanın bayağı yürekli olması gerek. Kaç kızın var?

İhtiyar, karanlığa yapışmış gibiydi.

— Bir tane. Fazlası nene gerek? Bir tane ya, beğeneceksin!

Gülmeye başladı Aydın:

— Sen de pek yoksulmuşsun. Dediğin gibi güzel değilse, karışmam!

— Güzel dedimse güzeldir. Bende aldatmaca yok.

— Hasta falan olmasın?

— Hasta masta değil. İşe daha yeni başladı. Henüz on altı yaşında.

Aydın irkildi:

— On altı yaşında ha? Yoksa, bu kız...

İhtiyar tuhaf bir sadelikle:

— Gelinim o benim, dedi. Kocasını hapiste.

Aydın'ın şaşkınlığından etkilenmemiş gibi, soğukkanlılıkla ekledi:

— Az önce Niko'ya anasını soruyordun. Kız, anasından güzel. Zaten asıl yılanın başı o. Hiç ummazsın. Orasını burasını açıp oğlumu baştan çıkardı. Şimdi çeksin ceremesini...

Aydın o zaman ihtiyarı nereden tanıdığını anımsadı. Adamın gazetelerde çıkan fotoğrafı askerliğinden kalma olmalıydı. Bu evde, cinayetin işlendiği evdi.

Gece başlayan fırtına sabaha kadar sürmüş, ertesi gün güneş, yine eski parlaklığı ve yakıcılığıyla yükselmişti gökyüzünde. Çok geç yattığı halde, sabah erkenden uyanmıştı Aydın. Ne zamandır unuttuğu bir iş heyecanı ile koşarcasına gitmişti yazıhanesine ve yatağından kaldırmak pahasına, hemen Selma'yı aramıştı:

— Geçenlerde Bostancı'da öldürülen genç kadın senin hizmetçinmiş öyle mi? diye sormuştu selamsız sabahsız.

— Sabah sabah bunun için mi uyandırdın beni? Sen bilmiyor muydun?

— Nereden bileyim? Bana niye söylemedin?

— Ne diye söyleyecek mişim? Böyle adi polis olaylarıyla ilgilendiğini sanmıyordum!

— Peki, sanık çocuğun savunmasını üstlenmemi Hâdi Bey'in istediğini de bilmiyor muydun?

— Öyle mi? Hayret doğrusu!

— Sen de garip karşıladın değil mi bunu?

— Dur bakalım, uyku sersemi kafamı ütüleme! Aslında hiç de öyle garip değil. Hâdi Bey hiç sevmezdi o kadını. İki de birde, defet şunu, der dururdu. Oysa kadın çok becerikliydi. Çok işime yarıyordu. Şimdi öyle birisini bulamıyorum işte... Oğlanı da tanıyorum. O da iyi bir tamirciydi. Evde tamir edilecek bir şey oldu mu kadına söyledim, onu çağırırdı. Hâdi Bey de severdi çocuğu. Acıdır. Onun için yollamıştır sana...

Hepsi buydu işte. Sabaha kadar boşu boşuna uyuyamamıştı Aydın.

Daha sonra, nişan gecesine kadar, bütün günleri, öyle, boşu boşuna geçti. Önce, nişan gecesine Hârîka ve Şaziye Hanım'a verilecek armağanlar bir sorun oldu. Aydın, yüzükleri almak için Kapalıçarşı'daki kuyumcuya gittiğinde Hârîka için bir çift pırlantalı küpe beğenmişti. Selâhattin Bey de sorun çıkarmadı. Ka-

rısının, şunu mu alsak, bunu mu alsak deyip durduğunu görünce, bir sabah erkenden İstanbul'a inmiş, kendi tanıdığı bir kuyumcudan bir altın zincir alıp dönmüştü. Aydın'a asıl sıkıntı veren annesi oldu. Aydın onu da alıp götürmüştü Kapalıçarşı'daki kuyumcuya, Huriye Hanım'ın iki saat boyunca elini sürmediği mücevher kalmadı. Büyük bir tedirginlik içindeydi. Gözü hep en güzellerinde, en pahalılarında dolaşüyor, parası oğlunun kesesinden çıkacağı için de, eli, ucuz ama gösterişlilere doğru uzanıyordu. "Bunlar çok mücevher görmüş hay oğlum," diyordu. "Ne alsak beğendiremeyiz. En iyisi başka bir şey alalım..." Sonunda Aydın kızmış gibi yapınca, onun işaret ettiği bir kolyede karar kıldı. Aydın, Şaziye Hanım'a da bir mücevher almayı düşünüyordu. Huriye Hanım bu kez kesin olarak karşı çıktı oğluna. Bir ipek eşarp nesine yetmezdi? Kızıyla yarışa mı çıkacaktı? Aydın bu kez ısrar etmedi. Şaziye Hanım'ın kolunda saat taşımadığını fark etmişti. Ona da pek pahalı olmayan cinsten bir kol saati alarak işi tatlıya bağladı. Arkasından, nişan gecesini Huriye Hanım'ın giyeceği elbise tartışma konusu oldu. Oğlunun yıllar önce armağan ettiği lacivert ipek döpiyesinden başka giyecek doğru dürüst bir elbisesi yoktu kadıncağızın ama, çok masrafa giriyor diye Aydın'ın başka bir elbise almasına da karşı çıkıyordu. Aydın, başka çare bulamayınca, Güzin Hanım'ı görevlendirdi. Oldu bittiye getirdi. Gerçi, Huriye Hanım, Güzin Hanım'ın aldığı elbiseyi yaşına göre fazla gösterişli bularak giymek istemişti; oğlan anasının ağırbaşlı olması gerektiğini söylüyordu; Şaziye Hanım gençti, ne giyerse olurdu, onunla aşık atacak değildi. Ama, Aydın, elbiseyi geri veremeyeceklerini söyleyip ısrar edince, içine koyu renk bir bluz giymek koşuluyla fazla şatafatlı bulduğu elbiseyi giymeye razı oldu.

Nişandan bir gün önce, nişan şekeri konusunda da huysuzluk etti Huriye Hanım. Bu kadar masraf edildiğine göre, oldu olacak, törelere uygun bir biçimde, nişan şekerinin, daha doğrusu çikolatanın, gümüş bir tabak içine konulması gerektiğini savunuyordu. Oysa, nişan şekeriyle çiçekleri ismarlama görevini de Aydın, Güzin Hanım'a vermişti. Güzin Hanım da gerçekten çok güzel bir kutu seçmişti. Aydın, bu tartışmayı da, babasının

yardımıyla, vakit kalmadığı bahanesini ileri sürerek tatlıya bağladı. Çiçekler, doğruca köşke gönderilecekti. Onların da çok zevkli seçilmiş olacağından kuşkusu yoktu Aydın'ın.

Nişana çağrılacak konuklar da küçük bir tartışma konusu oldu. Aydın, yüzükleri ısmarladıktan sonra, Murat'la Rasim'e birer telgraf çekmişti. Murat'la Jale hemen karşılık vererek, çok sevindiklerini ve nişana geleceklerini bildirdiler. Rasim ise, karısının rahatsızlığını ileri sürerek özür diledi. Selma ile Hâdi Bey'i ise başlangıçta düşünmüş olduğu halde, sonradan çağırmaktan vazgeçmişti. Aralarındaki konuşmaya karşın yine de pek güvenemiyordu Selma'ya. Sonra, onun yakın arkadaşı olduğunu herkes biliyordu ama, onları çağırıp da Yönetim Kurulu'nun öteki üyelerini çağırmazsa, alınanlar, gücenenler çıkabilirdi. Tartışma, Güzin Hanım yüzünden çıktı. Huriye Hanım, o kadar angarya yükledikten, sağa sola koşturduktan sonra onu mutlaka çağırmaları gerektiğini ileri sürdü. Gerçi Güzin Hanım'ı çağırmayı Aydın da istiyordu, ama Şaziye Hanım'ın yazıhaneye geldiğinde genç kadın için söylediklerini unutmamıştı. Onu büsbütün kıskırtmış olmaktan çekiniyordu. Sonunda, Güzin Hanım'ın gönlünü uygun bir biçimde alacağını vaat ederek yatıştırdı annesini.

Aydın'ın tarafından sadece amcası Rükneddin Beylerle yüzükleri takacak olan Reşat Bey vardı. Reşat Bey kimsesizdi. Kardeşiyle pek seyrek görüşen Selâhattin Bey, onları da biraz isteksizce ve karısının zoruyla çağırmıştı. Rükneddin Bey'in, Selâhattin Bey'e göre artık evde kalmış sayılan çirkin bir kızı vardı ve Aydın evlenmediği sürece umutlarını kesmemekte direniyorlardı.

Nişan gecesini, Aydın'ın bütün telaşına, sabırsızlığına karşın, evden ancak yedi buçukta çıkılabilirdi. Üstelik kısacık yol boyunca karı koca çekişip durdular. Selâhattin Bey, Aydın'ın yeni aldığı gömlek yerine, o küçücük yakalı eski gömleklerinden birini giymiş, üstelik de, o yakaya sığmayan kalın bir kravat geçirmişti boynuna. Huriye Hanım, bu haliyle gülünç olduğunu, oğluna karşı saygısızca davrandığını söyleyerek kocasının başının etini yiyordu. Aydın güçlüklerle yatıştırabilirdi onları. Köşke geldiklerinde sinirleri hayli gergindi. Ekrem Paşa köşkünün bütün ışıkları yanıyordu. Öyle ki, yıllardan beri bu eski köşkü neredeyse terk

edilmiş sanmaya başlayan mahalleliler, pencerelerine üşüşmüş, bu beklenmedik şehrayini seyre koyulmuşlardı. Huriye Hanım, herkesin kendisine baktığını sanarak yürüyüşünü şaşırtıyor, Selâhattin Bey de inadına kıskırtıyordu karısını.

Aydın, son anda saatine baktı: Sekize çeyrek vardı. Şaziye Hanım bahçe kapısında karşıladı onları. Pencereden sarkarak yollarını gözlemiş olmalıydı. Krem rengi Çin ipeği uzun bir etek giymişti. Ayağında sarı lame pabuçlar vardı. Eteğiyle aynı kumaştan kolsuz bluzu baştan başa sıрма işlemeliydi. Gür sarı saçlarını omzuna bırakmış, yüzünü çok hafif, belli belirsiz boyamıştı. Loş ışıktaki otuz yaşından fazla göstermiyordu. Şaziye Hanım'ı öyle görünce Huriye Hanım bozuldu, suratı büsbütün asıldı. Selâhattin Bey ise pek hoşnut görünüyordu halinden. Ağzı kulaklarına vararak hepsinin önüne geçti, genç kadının ellerine sarıldı ve başladı övmeye.

Aydın şaşırmıştı. Karşısındaki kadın, yazıhanesine gelen, bir hafta önce, bir akşam yemeğinde, sağ tarafında oturup bir erkek gibi rakı içen kadın değildi sanki. Yazıhanesinde karşılaştığı Şaziye Hanım bayağı ve ilkel. Yemekteki Şaziye Hanım, istediği erkeği baştan çıkarabileceğine inanan bir dişiydi. Oysa, şimdi önünde duran kadın, en büyük konaklarda, saraylarda yaşamaya alışmış, kendinden emin, rahat ve kibar bir hanımefendiydi, bütün genç görünüşüne karşın.

Hârîka ortalıkta yoktu. Aydın, annesinin bu yüzden de canının sıkıldığını hissetti. Kulağına eğilerek, "Biz biraz erken geldik galiba, herhalde içerde giyiniyordur," diyerek onu yatıştırma gereğini duydu.

Kapı önünde kısaca hal hatır sorulduktan sonra, hep birlikte içeri girdiler. Eski salon, görkemli bir şölen yerine dönüştürülmüştü. Kristal avizeler, aplikler, şamdanlar, gümüş vazolar, tabaklar, biblolar, ovulup parlatılmıştı. Annesiyle birlikte buraya ilk geldiklerinde Aydın'ın gözüne eskilikten ve yaşlılıktan kendilerini bırakıvermiş gibi görünen koltuklar, kanepeler, bu göz kamaştırıcı ışıktaki sanki dirilmiş, yenilenmiş ve yerlerinde doğrulmuşlardı. Duvar kenarına çekilen büyük yemek masası iki taraftan açılarak uzatılmış, üzerine sandıktan çıkarıldığı ufak san-

dık lekelerinden belli olan, zengin işlemeli ipek bir örtü serilmiş, gümüş ve porselen kayık tabaklar, şamdanlar ve çiçeklerle donatılmıştı. Özenle süslenmiş yemek ve meze tabakları ise gerçek birer sanat yapıtı görünümündeydi.

Pencere kenarındaki iki kişilik kanepede, siyah ipek elbise giymiş, mücevherler içinde yaşlı bir kadın oturuyordu. Şaziye Hanım, “Hârîka’nın halası, Nadire Hanımefendi,” diye tanıttı yaşlı kadını, konuklarına. Nadire Hanım, gerçekte Serasker Hüs-nü Paşa’nın kız kardeşiydi ve yaşı seksenin üstünde görünüyordu. Aydın, kanepeye bir eski haseki edasıyla kurulmuş bulunan kadının elini ister istemez öperken, annesinin şimdi de aldıkları armağanları yetersiz bularak üzülmemekte olduğunu düşündü. Oysa, işin aslına bakılırsa şu beklenmedik tantanalı nişan töreni bile; bütün o gösterişli eşyanın, kristal ve gümüşlerin, Şaziye Hanım’ın sandığından çıkarıp sırtına geçirdiği – eskiliği ancak dikkatle bakılınca fark edilen – Çin ipeği elbisenin, Nadire Hanımefendi’nin göz kamaştıran mücevherlerinin, bir eski görkemli yaşamın son kırıntıları olduğunu göstermeye yeterdi. Öyle olmasa, on altı yaşında, güzeller güzeli Hârîka’yı bir an önce evlendirmek için neden o kadar telaş etsindi Şaziye Hanım?

Onlar daha bir köşeye çekilip oturmadan konuklar sökün etmeye başladı. İlk gelenler Murat’la Jale oldu. Bir gün önce yola çıkmışlardı Bodrum’dan ama yolda arabaları bozulduğu için ancak iki saat önce varabilmişlerdi İstanbul’a. Murat sırtına bir ceket bile geçirememiş, üstündeki alacalı bulacalı eski tişörtü ve blucin pantolonuyla gelmişti. Jale’nin arkasında da şilebezinden bir elbise vardı. İkisi de güneşten adamakıllı yanmıştı. Salona girince çok şaşırdılar. Kendilerini daha önce uyarmadığı için Aydın’a kızdılar. Onun evleneceği kızın evinin bir antikacı dükkânını andırabileceği hiç akıllarına gelmemişti. Bu yüzden, nişan armağanı olarak Hârîka’ya Bodrum işi bir kolye ile bir sandalet getirmişlerdi sadece. Üstelik, Aydın’ın nişanlısını Şaziye Hanım sanarak, kadına aşırı sevgi gösterilerinde bulundular. Bereket o sırada Rükneddin Bey’ler girdiler salona da, daha büyük bir pot kırmaları önlenmiş oldu. Rükneddin Bey’le karısı ve kızları Nermine, Murat’la Jale’nin aksine pek resmi giyinmişlerdi. Aydın

onların bütün gece sıcaktan pişeceklerini düşünerek acımasızca güldü içinden. Pinti amcasıyla, ondan aşağı kalmayan yengesini ve onların kendilerine benzetmekte büyük ustalık gösterdikleri kızlarını oldum olası pek sevmezdi. Nermin, nişan armağanı olarak aldıkları, altınsuyuna batırıldığı belli olan telkâri gümüş bileziği, Murat'ların yaptığı yanlışlığı yineleyerek Şaziye Hanım'a uzattı. Şaziye Hanım da, teşekkür bile etmeden, soğukça aldı, büfenin üstüne bıraktı.

Biraz sonra da kapının önünde, elinde kocaman bir buket kırmızı glayöl, boynunda kırmızı papyon kravat, Reşat Bey göründü. Aydın, emekli edebiyat öğretmeninin, Şaziye Hanım'ın karşısında, pek övündüğü hitabet yeteneğini unutup, nutkunun tutulduğunu fark ederek, elinde olmadan güldü.

Saat sekiz buçuk olmuştu ve Hârîka, hâlâ görünürde yoktu. Konuklar, sabırsızlandıklarını belli etmemeye çalışarak, kendi aralarında sohbet ediyorlardı. Şaziye Hanım, bir içeri, bir dışarı gidip geliyordu. Telaşlı bir hali vardı. Aydın, Murat'ın Bodrum öykülerini yarım kulakla dinliyordu. Beklenmedik bir aksilik mi olmuştu? Gelmesi beklenen başka konuklar mı vardı? Hârîka niçin çıkmıyordu dışarıya?

Selâhattin Bey'le, Reşat Bey, büyük kanepede burun buruna vermiş, birbirlerinin ağzından laf kapmaya çalışıyorlardı. Nadire Hanım, büyük devlet memuru tavırlarıyla duymayan kulağına bir şeyler anlatan Rükneddin Bey'e hiç aldırıyor, yerinden kılmıdamadan, küçümser bakışlarla süzüp duruyordu salondakileri. Rükneddin Bey'in karısı, Huriye Hanım'ı bir köşeye sıkıştırmış, bitmek tükenmek bilmez sitemleriyle eltisini bunaltıyordu. Jale, anlaşıldığına göre, kendisini Nermin'i avutmakla görevlendirmişti.

Aydın, konukları daha fazla bekletmenin onlara karşı saygısızlık olacağını kaynanasına anımsatmak niyetiyle onu bir köşeye çekmek üzereydi ki, kapının zili uzun uzun çaldı. Şaziye Hanım, Aydın'ın elinden kendini telaşla kurtarıp kapıya koştu. Yani gelenler üç kişilik bir aileydi. Aydın, yeni gelenlerin, Şaziye Hanım'ların, çok merak ettiği komşuları olduğunu tahmin etti. Gerçekten de onlardı. Şaziye Hanım:

— Komşumuz, aile dostlarımız Osman Bey’ler, diye tanıttı yeni konuklarını. Osman Bey, rahmetli zevcimin hem arkadaşıydı, hem de bütün işlerini yürütürdü. Şimdi de, eksik olmasın, bizim için yoruluyor. Refikaları Safiye Hanım, oğulları Şahap Bey...

Aydın, adamın terden ıslanmış yumuşacık elini sıkarken, “Demek meşhur Osman Bey buymuş,” dedi içinden. “Hiç de öyle kapı zorlayacak birine benzemiyor!”

Gerçekten de Osman Bey, altmış yaşlarında, çok zayıf, uzunca boylu, hafif kambur, ürkek bakışlı bir insandı. Gözlerinin altında keseler, iri damarlı kupkuru ellerinin üstünde kahverengi lekeler belirmişti. Alkolik değilse bile çok içki içtiği belliydi. Takım elbise, beyaz gömlek giymiş, kravat takmamıştı. Karısı Safiye Hanım da kocasıyla hemen hemen aynı yaşta görünüyordu. Havanın sıcaklığına karşın, sırtına bej renkli bir manto geçirmiş, başına aynı renk bir eşarp bağlamıştı. Gözleri sürmeli, yanakları bol allıklıydı. Aydın’ın elini çekinerek sıkmıştı.

Aydın, Osman Bey’in oğluyla tokalaşırken, meyhaneci Niko’nun bu oğlan için, “Biraz kaçıkçadır,” demiş olduğunu anımsadı. Osman Bey’in oğlu, en az yirmi beş yaşında olmalıydı, ama Niko’ya hak verdirecek biçimde, biraz tuhaf, biraz çocuksu bir görünüşü vardı. Başı hep önüne eğikti ve ne söylediği pek anlaşılmıyordu. O da babası gibi zayıf, biraz daha uzun boyluydu; o da yürürken kamburunu çıkarıyordu. Gözlerinde koyu renkli gözlükler vardı ve karşısındakine bakmaktan kaçınıyor gibiydi. Kimse onun için yakışıklı diyemezdi ama çirkin de sayılmazdı. Yalnız kılığı oldukça dikkat çekiciydi. Beyaz takım elbisesinin içine siyah bir gömlek giymiş, boynuna, yine beyaz, üstüne pembe çiçekler işlenmiş kalın bir kravat bağlamıştı. Ceketinin göğüs cebinden de siyah, ipek bir mendil sarkıyordu. Aydın, sözlerinin anlaşılmayışının nedenini, dilindeki pek belirgin olmayan kekemeliğe bağladı. Şaziye Hanım, Osman Bey’in emlak komisyonculuğu yaptığını söylemişti ama Şahap’ın ne işle uğraştığını, bir yerde çalışıp çalışmadığını ya da okuyup okumadığını belirtmemişti.

Konukların tamamlanmış olduğu kanısına varan ve artık

sabır da iyice tükenmiş bulunan Reşat Bey, tanıştırmaya töreni bir ter bitmez, biraz da sitemli bir tavırla, Şaziye Hanım'ı kolundan yakaladı:

— Bu güzel sofraya bakıp bakıp yutkunmaktan helak olacağız hemşirânım! dedi. Kerimânım teşrif etseler de şu mesut ve mukaddes vazifemizi ifa etsek artık, ne dersiniz?

Emekli öğretmenin çıkışı karşısında herkes derin bir soluk aldı. Aydın'ın sinirleri, Hârîka'nın ortaya çıkışı geciktikçe yavaş yavaş gerilmişti. Hatta, bir ara, her şeyi yüzüstü bırakıp, çekip gitmeyi bile düşünmüştü. Sonra, nasıl olduğunu bilmeden sakinleşti. Belki de, ameliyat masasına yatırılan bir hasta gibi, artık bıçaktan kurtulmasına hiçbir olanak kalmadığına inanmanın korkulu boyun eğmişliğinden başka bir şey değildi sükûnet sandığı durgunluğu.

Şaziye Hanım, Reşat Bey'in karşısında, boynunu bükmüş, ellerini ovuşturuyordu:

— Çok affedersiniz Beyefendi. Ne olur, kusura bakmayın. Bir aksilik oldu. Hârîka giyinirken elbisesinin üstüne su döküldü. İçerde ütüyle kurutmaya çalışıyor deminden beri. Neredeyse gelir.

Aydın, bu açıklamanın pek de inandırıcı olmadığını düşünüyordu. Anneyle kız arasında da bir anlaşmazlık vardı galiba. Gerçi, elbiseyle ilgili önemsiz bir tartışma da olabilirdi. Ama bu kadar uzaması...

Neyse ki, bu konu üstünde daha fazla durmasına vakit kalmadı, yatak odasına giden koridorun kapısı açıldı ve Hârîka içeri girdi.

Aydın, soluğunu tuttuğunu fark etmedi bile.

Beyaz güpür dantelden, kolsuz, ayak bileklerine kadar inen, sade bir gece giysisi vardı Hârîka'nın sırtında. Aynı dantelden yüksek topuklu iskarpinlerinin üstünde, boyu çok daha uzun görünüyor, annesininkiler gibi omuzlarından aşağı koyverdiği saçları, avizelerin parlak ışığında, altın pırıltılarıyla yanarak gözleri kamaştırıyordu.

Salonun uğultusu birden kesildi. O sessizlik içinde Murat'ın, soluk alıp verircesine, "Vay canına!" diye mırıldandığı duyuldu

sadece. Hârîka, çevresinde uyandırdığı hayranlıktan habersiz, sallanarak bir-iki adım attı, durdu. Yüzünün solukluğu belirgindi. Kendisini zorlayarak gülümsemeye çabalıyordu.

Aydın, bir şeyler söylemek istedi, başaramadı. Dudakları birbirine yapışmıştı. Elleri titriyordu. Az önceki sükûnetini yitirmişti tümünden. Ona ilk rastladığı günkü gibi sersemlemişti. Güçlkle yürüdü Hârîka'ya doğru ve tam karşısında yine güçlkle durdu. Hârîka, görmüyormuş, gibi, şöylece bir baktı ona, bakışlarını daha sonra, salonun uzak bir köşesine çevirdi. Upuzun kirpiklerini kırıştırtıyordu. Gözpınarlarında hafif bir ıslaklık seziliyordu. Bu bakışlardaki derin ve gizemli hüzn karşısında, içinin kıyıldığını hissetti Aydın. Yüzünde, dudaklarında, hemen hiç makyaj izi yoktu genç kızın. Tek bir mücevher bile takmamıştı. Bütün rengini yitirmiş, saydamlaşmış küçücük kulak memelerinde, aldığı küpelerin ne güzel parlayacağını düşündü bir an. Ellerini uzatıp, onun buz gibi ve titreyen ellerini tuttu. Genç kız hafifçe sarsıldı, dudakları büzüldü. Ağlayacak mıydı yoksa? Onu yüreklendirecek bir şeyler söylemek istiyordu Aydın, ama dudaklarını hâlâ kıpırdatamıyordu.

Hârîka'nın salona girmesiyle yarattığı büyüleyici havanın etkisinden kendisini ilk kurtaran, Reşat Bey oldu. Heyecanını gizlemeye çalışarak, bunda pek de başarılı olamayarak, salonun ortasına doğru yürüdü:

— Muhterem misafirlerimiz, dedi. Çok mukaddes bir vazifeyi ifa etmek üzere, bu akşam burada toplanmış bulunuyoruz. Değerli refikim Selâhattin Bey kardeşimin bana tevcih ettiği bu vazifeden dolayı şeref duyuyor ve genç çiftleri yanıma davet ediyorum.

Aydın'la Hârîka, biraz şaşkın ve solgun, el ele tutuşarak Reşat Bey'in yanına yaklaştılar. Şaziye Hanım, kaşla göz arasında, içinde kırmızı kurdeleye bağlı nişan yüzüklerinin bulunduğu küçük gümüş tepsiyi Jale'nin eline tutuşturarak, genç kadını Reşat Bey'e doğru itmişti.

Reşat Bey, abartmalı el kol hareketleri ve imlerle süslediği tumturaklı tümcelerle uzun bir konuşma yaptı. İki gencin birbirlerine çok yakıştıklarını, güzel insanların bir araya gelmele-

rinden mutluluklar ve hep güzel şeyler doğacağını söyledi. Konuşmasının en büyük bölümünü Hârîka'nın eşsiz güzelliğini övmeye ayıran ve bu arada, Şair Nedim'in: "*Mesti nâzım kim büyüttü böyle bîpervâ seni / Kim yetiştirdi bu gûnâ servüden bâlâ seni*" dizelerini de, aruzun hakkını vererek söylemek fırsatını kaçırmayan Reşat Bey'in coşkulu sözleri alkışlarla karşılandı. Oysa Aydın, bu konuşmanın bir tümcesini bile anlamamış, daha doğrusu işitmemişti. Kulakları öyle bir uğulduyor, beyin odacıkları öyle bir bozgun içinde yalpalıyordu ki, o anda, orada, Hârîka'nın yanında duranın kendisi olup olmadığını bile bilecek halde değildi. Reşat Bey'in uzattığı yüzüğü Hârîka'nın parmağına güçlkle geçirebildi. Hârîka ondan daha telaşlı gibiydi. O bu işi hiç beceremedi ve Aydın, Hârîka'nın uğraşması nedeniyle şişen parmağına yüzüğünü kendisi güçlkle takabildi. Daha sonra Reşat Bey, alkışlar arasında, iki yüzüğü birbirine bağlayan kurdeleyi, Jale'nin tuttuğu tabaktaki makasla kesti:

— Bu kurdeleyi keserken, sizleri şeklen ayırıyor gibiyim, dedi. Aslında, bu değerli halkaların delaletiyle, sizleri ebediyete kadar birleştiriyorum evlatlarım!...

Salondakiler bu sözleri de alkışlarla karşıladılar. Törenin biçimsel yanı böylece bitmişti. Aydın, hâlâ kurtulabilmiş değildi şaşkınlığından. Gözleri buğulanmıştı ve her şey ve herkes bir tuhaf sis perdesinin arkasından görünüyordu gözlerine. Ancak, annesi boynuna sarıldığında kendisine gelir gibi oldu. Artık nişanlısı olan Hârîka, Selâhattin Bey'in elini öpüyordu. Yüzündeki solukluğun yerini, pençe pençe bir kızarıklık almıştı. Selâhattin Bey, daha sonra elini oğluna uzattı. Aydın, babasının bu kadar hevesle elini öptürüşüne ilk kez tanık oluyordu. Baba oğulun kucaklaşmalarını biraz geride, gözlerinde alaycı bir pırıltıyla izlemekte olan Şaziye Hanım, sitemli bir sesle:

— Benim elimi öpmeyecek misin, oğlum? dedi Aydın'a.

Aydın, kısa bir duraksamadan sonra, eğildi, bir robot gibi, uzanan eli öptü. Şaziye Hanım, Aydın'ı kendine çekerek, az önce Selâhattin Bey'in yaptığı gibi, onu bağrına bastırdı ve ıslak dudaklarıyla yanaklarından öptü. Bu kışkırtıcı dokunuşla içinin bir tuhaf olduğunu hissetti Aydın. Genç kadın, eskiden annesi-

nin sürdüğü ve belleğinden hiç çıkmayan, insanın içine baygınlık veren ağır bir koku sürünmüştü. “Bu koku da bir sandığın dibinden çıkarılmıştır,” diye geçti aklından.

Daha sonra, öteki konuklar da kutladılar yeni nişanlıları. Yalnız Hârîka’nın halası, yaşlılığı nedeniyle, tören boyunca oturduğu kanepeden kalkmamıştı. Osman Bey’in oğlu Şahap ise, salonun en uzak bir köşesine çekilmiş, kollarını göbeğinin üstünde kavuşturmuş, başını kaldırmış, koyu renk camlı gözlüklerinin arkasından, salonun ahşap tavanının işlemelerini inceliyormuş, olan bitenle hiç ilgisi yokmuş gibi duruyordu. Ona bakarken içinde tedirginliğe benzeyen bir şeyler duyuyordu Aydın. Tuhaf, insana kaygı veren bir hali vardı delikanlının. Onun, zaman zaman, kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi, dudaklarını kıpırdattığını da fark etmişti. Aynı tedirginliği, Hârîka’nın da duyduğu belliydi. O kadar ki, delikanlı bir ara bakışlarını genç kızın bulunduğu yöne çevirince, Hârîka’nın kollarındaki görünür görünmez ince sarı tüyler diken diken oldu, dudaklarının kanı çekiliverdi. Aydın, bu tuhaf delikanlının nişanlısı üzerinde uyandırdığı ürkütücü etkiden rahatsızlık duyarak, genç kızı elinden tuttu, Nadire Hanım’ın oturduğu kanepeye doğru âdeta sürükleyerek götürdü. Yaşlı hala, Aydın’ın, uzattığı eli bu kez öpmeyip sıkmakla yetinmesinden pek hoşnut kalmadığını, yüzünü buruşturarak belli etti, yeğenine ise, pek törensel bir tavırla öptürdü elini, sonra da yanbaşındaki kocaman çantasından siyah kadife bir kutu çıkararak, içindeki pırlantalarla süslü pendantsi Hârîka’nın göğsüne, aynı törensel tavırlarla taktı. Aydın, bu çok değerli eski mücevherin yanında, Hârîka’ya aldığı küpelerin çok sönük kalacağını düşündü. Şaşkınlık içinde henüz armağanını verememişti nişanlısına. En iyisi bu işi daha sonraya bırakmaktı.

Kutlamalar ve öpüşmeler biter bitmez, büfeye ilk koşan da yine Reşat Bey oldu. İçecek olarak, yalnız köpüklü şarap ve meyve suyu vardı sofrada. Aydın’la Hârîka da, yine el ele tutuşarak masaya yaklaştılar. Konuklara içki servisi yapmayı gönüllü olarak üstlenen Murat, Aydın’ın bardağına şarap doldururken, muzip muzip gülüyordu:

— Nişanlın, adı gibi, gerçekten Hârîka, arkadaşım! Seni can-

dan kutlarım. Durdun, durdun, turnayı gözünden vurdun! Yalnız, korkarım, elinden kaçırmamak için çok dikkatli olman gerekecek!

Aydın, irkildi. Murat'ın, onun gibi akıllı birinden beklenmeyen, her zamanki aptalca ve soğuk şakalarından biriydi bu, yine de bir gerçek tarafı vardı. Hârika ile evlenmeye karar verdiğinde, pek de bilinçli olmadan duyduğu korkuyu, yüreğinin gözeneklerine sinmiş gibi, şimdi çok daha somut bir biçimde hissediyordu.

Gülümsemeye çalıştı:

— Benim için merak etme! dedi. Bilirsin, bu gibi konularda, en azından mesleki deneyimlerim epey geniştir!

Murat, bir kahkaha attı. Hârika, onların neden söz ettiklerini anlamayarak, şaşkınca, neşelerine katılmaya çabalıyordu.

Aydın, Murat'ın doldurduğu bardaklardan birini Hârika'nın eline tutuşturdu:

— Hadi, şimdi mutluluğumuza içelim! dedi.

Hârika, bardağını dudaklarına götürmek üzereydi ki, arkalarından Şaziye Hanım'ın seslendiği duyuldu:

— Kızım daha şarap içecek yaşta değil oğlum. Sen ona meyve suyu ver!

Hârika hemen bardağını masaya bıraktı. Aydın, öfkeyle döndü. Şaziye Hanım'a sert bir biçimde karşılık vermek geçiyordu aklından. O anda Hârika ile göz göze geldiler. Genç kızın bakışları öylesine donuk, tepkisiz ve kıpırtısızdı ki, Şaziye Hanım'a söyleyecekleri hiçbir anlam taşımayacaktı bu bakışlar karşısında. O da şarap bardağını masaya bıraktı. Böyle bir gecede, meyve suyu bardağıyla kadeh tokuşturmak gülünç olacaktı.

Hârika'yı, amca kızı Nermin'in ablukasından kurtulmayı başararak yanlarına gelen Jale'ye bıraktı, yalnız kaldığını fark ettiği annesine doğru yürüdü. Huriye Hanım'ın omzunu okşayarak:

— Nasılsın anacığım? dedi. İstedğin oldu işte. Memnunsun ya?

Huriye Hanım, arada şöylece dudaklarına değdirdiği kadehi elinde, hayran hayran bakıyordu oğluna:

— Memnun olmaz olur muyum? Dünyalar güzeli bir gelin getirdin bana. Huyu da yüzü gibi güzel. Pek sessiz, yalnız...

Aydın, kendi kendisini de yüreklendirir gibi:

— Daha pek genç de ondan anne, dedi. Biraz fazla konuşup, gülecek olsa, bu kez de şımarık denirdi, öyle değil mi?

Huriye Hanım, düşünceli düşünceli başını salladı. Sonra sesini alçaltarak:

— Bana kalırsa, sen bu işi fazla uzatma oğlum, dedi. Kızın anası, akraba falan ya, açıkçası pek hoşuma gitmiyor. Kızını kukla gibi oynatmak istiyor elinde. Hem, baksana nasıl giymiş? Gören, nişanlanan kızı değil de kendisi sanır! Bir an önce karını koluna tak, al götür evlat!

Aydın, Hârîka için söz kesildiği gün, Şaziye Hanım'ın, "Koca köşk dururken başka eve taşınmanıza ne gerek var?" demiş olduğunu anımsadı. Başka bir ev bile tutacak olsa, kızını bırakacak gibi görünmüyordu kadın. Bir bakıma haklıydı da. Tek başına o koca köşkte ne yapardı?

— En iyisi, ona da bir koca bulalım anne! dedi.

Huriye Hanım şaşkın şaşkın oğluna baktı.

— Koskoca kadın, bundan sonra kocayı ne yapacak?

— İlahi anne, sen değil misin, kızıyla yarışa kalkıyor, diyen?

Huriye Hanım, kızgın kızgın soluyordu. Aydın, göz ucuyla Şaziye Hanım'ın bulunduğu köşeye baktı. Şaziye Hanım, Selâhattin Bey'le sohbet ediyordu. Selâhattin Bey, hafifçe çakırkeyfti, yüzü mutluluktan parlıyordu. Bereket onları görmüyordu Huriye Hanım, yoksa tedirginliği daha da artardı.

Salonun bir başka köşesinde, Aydın'ın amcası Rükneddin Bey, Reşat Bey'le konuşuyordu. Osman Bey, elinde tıka basa doldurulmuş bir tabak, orta yerde salınıyordu. Karısı da, Aydın'ın yengesinin yanında bir sandalyeye oturmuş, durmadan ağzını doldurmaktaydı. Osman Bey'in garip tavırlı oğlu Şahap ise, Murat'ı bir köşeye sıkıştırmış, abartmalı el-kol hareketleriyle bir şeyler anlatıyordu. Hârîka, halasının dizinin dibine oturmuş, yaşlı kadının söylediklerini dinliyordu, uslu uslu.

Aydın, arkadaşının Şahap'ın yanında fazlasıyla sıkılmış olduğunu fark ederek, annesinin yanından ayrıldı. Aydın'ın yanlarına gelmesinden Şahap da memnun olmuş göründü. Ağzında bir şeyler geveleyerek boş tabağını aldı, büfeye, o sırada Selâhattin

Bey'i yalnız bırakmış olan Şaziye Hanım'ın yanına gitti. Aydın, Şaziye Hanım'ın, delikanlının tabağını yeniden ve tepeleme dolduruşunu ilgiyle izledi. Genç kadının delikanlıya karşı davranışlarında, ablaca bir yakınlık ve içten bir sevginin varlığı belirgindi. Aile albümünde gördüğü ve Hârîka'nın adını söylemek istemediği mahalle arkadaşı bu çocuk değil miydi? Hârîka'nın Şahap'a bakarken ürpermiş olduğunu düşündü. O anda, genç kızın bakışlarında hızlı ve ürkütücü bir değişme gözlemlemişti. Hârîka'nın bakışlarında öylesine bir değişmeye, kıvılcımlanmaya ilk kez tanık oluyordu. Sonra, aynı bakışla, yine bu salonda, albüme birlikte bakarlarken, ona mahalle arkadaşının adını sorduğu zaman, bir kez daha karşılaşmış olduğunu anımsadı.

Murat:

— İyi ki geldin, dedi. Sıkıntıdan patlamak üzereydim. Oğlan, resmen kontak. Gerizekâli. Üstelik, kekeme. Hoş, bazen öyle düzgün konuşuyor ki, rol mü yapıyor diyor insan. Deminden beri futbol konuşuyoruz. Yeni sezonda kim şampiyon olurmuş, kim, kimi transfer etmiş... Ne kadar, anlamam, izlemem, dedimse de para etmedi. Futbol hastası oluşu tabii önemli değil, ama konuşma tarzı çok garip. Bir söze başlıyor, oradan oraya atlıyor. Tutarsız laflar ediyor. Kimin nesi bunlar?

— Şaziye Hanım söyledi ya, komşuları, eski dostlarıymış. Ben ilk kez karşılaşıyorum. Oğlan için söylediklerinde haklısın. Bende de dengesizin biri izlenimini uyandırdı.

— Yalnız o kadar değil. Bir şey daha anlattı. Güya bir gazete-de okumuş. Yaşlı bir kadın, küçük kızları evine çekiyor, önce memelerini, sonra akciğerlerini yiyormuş. Böyle bir şeyin olup olamayacağını sordu. Okumadığımı söyledim. Israr etti. Gözleri öyle parlıyordu ki, korkmadım desem yalan olur!

Aydın, düşünceli düşünceli başını salladı:

— Hârîka'nın oğlana bakarken neden tedirgin olduğu anlaşıyor, dedi. Osman Bey de alkolik sanırım. Aslında zavallı bir çocuk. Şaziye Hanım'a baksana, koca delikanlıya küçük bir çocukmuş gibi davranıyor. Oğlanın anası da gerizekâlinin biri...

Birden, Bostancı cinayeti sanığı ile Osman Bey'in oğlu arasında bir koşutluk aramakta olduğunu fark etti. Murat'a o cinayet-

ten söz etmek için dayanılmaz bir istek duydu içinde. Cinayet sanığının aklında bir bozukluk, bir dengesizlik olup olmadığını bilmiyordu ama, aşağı yukarı aynı yaşlardaki bu iki genç adamın bir takım ortak sorunları, ortak sıkıntıları bulunabilirdi. Şahap'ın, bu yaşına kadar, bir genelev kadınından bile ilgi görmüş olabileceğini sanmıyordu. Bu tür dengesiz komşu çocuklarının, güzel kızları olan ailelerin başına ne dertler açabileceğini biliyordu. Şaziye Hanım da, Hârîka da farkında değildi ama, bu delikanlının, bir gün, bir aşk paranoyası krizine tutularak, bıçağını eline alıp...

Gözlerini yumdu. Yine abartıyordu galiba. Şahap, gerçekte zavallı bir çocuktü. Utangaç, içine kapanık bir çocuk, hepsi o kadar. Hiç de öyle saldırgan bir hali yoktu. Hele Şaziye Hanım'ın yanında öyle mahcup bir duruşu vardı ki... Sonra, iki delikanlının çevreleri de birbirinden çok değişikti. Niko'nun meyhanesinde tanıştığı yaşlı adamla gittikleri ev bir felaketti. Orada karşılaştığı, cinayet sanığının on yedi yaşında, ama çok daha yaşlı gösteren, pörsük etli, sarkık memeli karısı gözünün önünden gitmiyordu. İhtiyarın avcuna beş on kuruş sıkıştırıp hemen uzaklaşmıştı. Orada biraz daha kalsa, kusabilirdi. Yine de, içindeki suçluluk duygusunu yenemiyordu kaç gündür.

Murat'ın alkoliklerin çocuklarının gerizekâllılıkları üzerine yaptığı ve dinlemediği bilimsel açıklamaları yarıda keserek:

— Bırak Allah aşkına, dedi. Konuşacak başka konu kalmadı mı?

Murat, Aydın'ın biraz sert tepkisine şaşmış gibiydi:

— Haklısın, dedi. Yani, demek istiyorum ki, nişanına söyle-sen de, bu oğlana karşı biraz dikkatli davransın. Sen de bilirsin ya...

Salonda birden bir alkış koptu. Şaziye Hanım'la Osman Bey'in karısı, iki yanından tuttukları küçük bir masanın ortasına yerleştirilmiş kocaman bir nişan pastası getiriyorlardı salona.

Aydın o gece Hârîka'nın elini bir kez de, nişan pastasını keserlerken tutabildi. Ne zaman onun yanına gidecek olsa, Şaziye Hanım yanıbaşlarında bitiyor, Aydın'ı lafa tutuyor, onun kıızıyla baş başa kalmasını engelliyordu. Bir ara, Jale, Şaziye Hanım'la Hârîka'yı Bodrum'a çağırdı:

— Biz gelecek hafta dönüyoruz. Zaten nişan için geldik. Bodrum'un en iyi mevsimi şimdi. Aydın sizi alıp getirsin. Onun da biraz dinlenmeye ihtiyacı var. Yerimiz geniş nasıl olsa...

Şaziye Hanım iri iri açtı gözlerini:

— Ben yanlarında olsam bile, nikâhları kıyılmadan, şurdan şuraya gidemezler, kusura bakmayın. Oğlumla pazarlığımız öyle. Ben biraz eski kafalıyım. Hârika da daha çok genç. Yanında olmazsam ne yapacağını bilemez...

Jale'nin bu karşılıktan hoşnut kalmadığı belliydi:

— Bunda bir şey yok ki, dedi canı sıkılmış bir halde. Hem, isterseniz Aydın'ı otele de yollayabiliriz.

Şaziye Hanım inatla başını salladı:

— Teşekkür ederim ama, imkânsız. Hem zaten, nikâhı geciktirmek niyetinde değiliz. O kadar vaktimiz olmayacak. Öyle değil mi oğlum?

Aydın, başıyla onaylamak zorunda kaldı. Hârika susuyordu. Yüzünde hiçbir kıpırtı yoktu. Sanki bu konu onu hiç ilgilendirmiyordu.

Murat, giderlerken, Aydın'ın kulağına eğildi, gülerek:

— Kaynanandan çekeceğin var arkadaş, dedi. Dikkatli ol. Kedinin bacağını bir an önce ayırmaya çalış!...

Hârika'nın halası Nadire Hanımefendi o gece köşkte kalacaktı. Konuklar gitmeden önce, odasına çıkıp yattı. Son ayrılanlar Osman Bey'le ailesi oldu. Şahap, giderken kimseye elini uzatmamıştı.

Şaziye Hanım'la Hârika, Aydın'ları bahçe kapısına kadar geçirdiler. Selâhattin Bey, epeyce içmişti. Sızdı sızacaktı. Yine de, Şaziye Hanım'ın elini törensel bir tavırla öpmekten geri kalmadı. Sonra kadınlar kucaklaşıp öpüştüler. Huriye Hanım, Hârika'yı sıkı sıkı bağrına bastı:

— Artık bizim ev de senin bir evin sayılır kızım, dedi. Kendini özletme bize, sık sık gel...

Şaziye Hanım, bu tekil çağrıdaki özel anlamı fark etmezden geldi:

— Elbette Huriye Abla'cığım, ben sık sık alır getiririm Hârika'yı. Siz de artık burayı yabancı saymayın...

Şaziye Hanım, Aydın'ın annesine ilk kez “Abla” diyordu.

178 Daha sonra vedalaşma sırası Aydın'a geldi. Şaziye Hanım'ın ıslak dudaklarını yanaklarının üstünde hissedince yine rahatsız oldu. Hârîka, annesinin bir adım gerisinde duruyordu. Aydın, kaynanasının kollarından kurtulur kurtulmaz, nişanlısına doğru hızla atılmak istedi, ama Hârîka hemen geri çekildi ve elini uzatmakla yetindi. O anda yüzü salona girdiği andaki gibi bembeyazdı ve eli buz gibiydi.

Yarı yolda Aydın, Hârîka'ya armağanı olan küpeleri vermemiş olduğunu anımsadı. Artık geri dönemezdi.

Saat ona geldiği halde, canı yataktan çıkmak istemiyordu Aydın'ın. Ne zamandan beri ilk kez, bir pazar sabahı yatağını böylesine sıcak ve rahat, vücudunu dinlenmiş buluyor, kendisini, nedenini pek kestiremediği bir iyimserlik içinde hissediyordu. Akşam erken yatmış ve iyi uyumuştuk ki, bu da pek sık rastlanan bir şey değildi, yaşamında.

Yattığı yerden odasını gözden geçiriyordu. Bir bekâr evi için fena sayılmazdı. Hatta, oldukça zevkle döşendiği bile söylenebilirdi. Ne var ki, Hârîka ile evlendikten sonra, herhalde burasını boşaltması gerekecekti. Bu zorunluluk ilk kez geliyordu aklına. Ne tuhaf. Haftalardan, hatta aylardan beri evine karşı böylesine bir sevgi, bir yakınlık duyduğunu anımsamıyordu. Şimdi bu evi bırakıp çıkmak, bir eski sevgiliden ayrılmak, ona ihanet etmek gibi bir şey olacaktı.

Burayı kiraladığında, hele eşyalar yerleştirildikten sonra, kendini ne kadar mutlu hissetmişti. Bu ev, onun eviydi. Burada alabildiğine özgürdü. Anahtarı elindeydi. İsteddiği zaman girip çıkabilirdi. İsterse, hiç gelmeyebilirdi. İsteddiği zaman, istediği arkadaşını, kadın ya da erkek, çağırabilirdi. Gerçi, bir süre sonra, büyük bir kentin işlek bir semtinde, böyle güzel bir garsoniyere sahip olmanın, tek başına mutluluk sayılamayacağını, bunun için daha başka şeylerin, her şeyden önce de ikirciksiz bir iç rahatlığının şart olduğunu anlamıştı. Ama, haksızlık da etmemeliydi. Çok güzel günleri olmuştu bu evde. Sabahlara kadar süren içki âlemleri, siyasal tartışmalar, müzik şölenleri... Güzel kadınlarla geçirilmiş güzel geceler...

Bunların hiçbirisi yeterli değildi, kendisini mutlu sayması için, biliyordu. Mutluluk, aslında bir inanç sorunuydu galiba. İnanmaksa, kabul edilen dışında, insanın başka her türlü düşünceden, matematikten, kendisini soyutlaması demektir. Nedenleri

araştırmamak, geleni olduğu gibi alıp, benimsemek demekti. Özellikle son zamanlarda kendisini sürekli olarak mutsuz hissetmesi, bu oyunu artık doğru dürüst oynamayı becerememeye başlamasından ileri gelmiyor muydu? Ya da, Hârîka'nın yanında o kadar mutlu olması, onun o eski çağ mermer güzelliği dışında, tutkusunu haklı çıkaracak geçerli hiçbir neden bulamayışından değil miydi?

İyi uyanılmış bir pazar sabahı için, fazlaydı, gereksizdi bu sorular. Daha doğrusu, kendisine yöneltmesi gereken daha somut sorular vardı. Hârîka ile evliliklerinin mutlu bir ortaklık olabileceğini hiç düşünmüş müydü? Geleceğe dönük birtakım hesaplara girmiş, hatta, onunla bir yaşam boyu bir arada olabileceklerini, bir varsayım olarak bile önüne koymuş muydu? Yoksa, hep bugünü mü yaşıyordu?

İsimleri askıya çıkarılmıştı bile. Gelinlik, ismarlanmıştı. Annesiyle Şaziye Hanım arada bir buluşup nikâhla ilgili ayrıntıları konuşuyorlardı. Aydın'a sadece kesenin ağzını açmak düşüyordu. Olan bitenlerin dışındaydı sanki. Çark dönmeye başlamıştı. Ona danışan, fikrini soran yoktu. Hârîka da dışındaydı bu çarkın. Yaşamlarını birleştirecek iki kişi, beş dakika olsun baş başa kalıp konuşamıyorlardı. Hoş, baş başa kalsalar, ona ne söyleyeceğini hâlâ bilemiyordu ya. En ilkel bir konuşma için bile gerekli ortak nokta yoktu henüz aralarında.

Sinirlerinin gerildiğini hissederek yataktan çıktı. Doğru mutfağa gitti, cezveyi ocağa koydu. Vazgeçemediği bir alışkanlığıydı, sabah kahvesi içmek. Fincanını alarak salona geçti. Salonun pencereleri taraçaya açılıyordu. Perdelerini hiç kapatmazdı. Her taraf ışık içindeydi. Murat'ın her nedense "Filozof koltuğu" adını taktığı geniş ve rahat koltuğuna oturdu. Evin en sevdiği yeri burasıydı. Bitpazarından alıp tamir ettirdiği, yüzlerini değiştirttiği kanepeyle koltuklar, çalışma masası, müzik seti; duvarlardaki Orhan Peker, Cemil Eren, Turhan Erol tabloları, Utrillo, Picasso, El Greco kopyaları; geceleri salona gizli ve tatlı bir ışık veren, bir müşterisinin armağanı lampader... Bütün bu güzel ve ona dostça bakan eşyayı bırakıp, Suadiye'deki eski köşkün o ağır ve miskin eşyaları arasında yaşamak zorun-

da kalacağını düşünmekten rahatsızlık duyduğunu gizleyemezdi.

Sorun, eşya değildi kuşkusuz. Bir irade ve yaşam tarzı sorunu-
nuydu. Ne yapacaktı o köşkte? Bir kez bütün işlemler bitip ev-
lendikten sonra, ne yapacaktı, nasıl bir yaşam düzeni kuracaktı?

Hârîka ile kendisini bir türlü aynı yatakta yatarken düşleye-
miyordu. Sanki onunla aynı yatağa girmek, bir başlangıç değil,
bir son olacaktı. Bundan korkuyordu. O eşsiz güzellikle her kar-
şılaşışında yüreği hep öyle delice çarpıyor, allak bullak oluyor-
du, ama hiçbir zaman cinsel bir heyecan değildi, duyduğu. Ta-
pınma gibi bir şeydi. Ona, etiyile, kanıyla sahip olmayı hiç dü-
şünmediğini söyleyebilirdi. Yoksa, düş kırıklığına uğramaktan
çekindiği için miydi?

Elbette, on altı yaşında bir kızın ona hemen büyük bir cinsel
doyum sağlayamayacağını, daha kötüsü, ondan duygusal bir ya-
kınlık da bekleyemeyeceğini biliyordu. Bunlara hazırlıklıydı.
Öyleyse, neydi onu böylesine kaygılara sürükleyen?

Kahvesi soğumuştı. Fincanını bir dikişte başına kaldırdı,
doğruldu. Ne yapacaktı şimdi? Saatine baktı. Gazeteler gelmiş
olmalıydı. Kapıyı açtı, paspasın üstüne atılmış olan gazeteleri al-
dı, masanın üstüne koydu. Birinci sayfa başlıklarına şöylece bir
göz attı. Hep aynı şeyler. Parti tartışmaları. Vaatler. Dedikodu-
lar. İlerici bir gazete, Cumhuriyet'in 50. yılı dolayısıyla bir af ya-
sasının çıkarılmasının zorunluluğu üzerinde duruyordu. Güzin
Hanım'ı, daha doğrusu Güzin Hanım'ın kardeşini düşündü.
Güzin Hanım'ın bu gazeteyi aldığını biliyordu. Yazıyı okuyunca
sevineceğini düşündü. Bir af yasasının çıkarılacağı kesindi, ama
bakalım 12 Mart sanıklarına da uygulanacak mıydı bu yasa?

Canı gazete okumak istemiyordu. Radyoyu açtı. Arkası yarın-
lı bir oyun. Radyoyu kapattı. Pikaba koymak için bir plak seçmek
istedi. Canı hiçbirini çekmedi. İşte, yine alışılmış bir pazar sabahı.
Nasıl vakit geçireceğini bilemediği bir pazar sabahı. Oysa, uyandı-
ğında ne kadar iyimserdi. Şimdi, Hârîka ile evlenmiş olsalar...

En iyisi banyo yapmak. Tıraş olmak. Sonra? Sonrasını düşü-
nür. Aslında, öğle yemeği için giyinip dışarı çıkmayı da canı iste-
miyordu. Buzdolabındaki öteberi ile geçiştirebilirdi. Ya sonra?

Bütün bir öğleden sonra? Eski arkadaşlarının hemen hepsi evlenmişti. Pazar günü teklifsizce evlerine gidebileceği kimse yoktu. Haydar'la Murat yazlıktaydılar. Selma'ya gitmeyi canı istemiyordu. Daha doğrusu o genç şairle karşılaşmak istemiyordu. Kübübe gitse, belki bir-iki tanıdık bulur, ama onlarla ne konuşacak?

Bir an, Güzin Hanım'a gitmek geçti aklından. Hafta boyunca, günlük işler dışında hemen hiç konuşmamışlardı. Genç kadın onu nişanlanmasından ötürü çok doğal bir biçimde kutlamış, bir daha da o konuyu hiç açmamış, hiçbir şey sormamıştı. Belki özel bir üzüntüsü vardı; belki, evlendikten sonra Aydın'ın onu işinden uzaklaştırmak zorunda kalabileceğini, bu konuda patronuna birtakım baskılarda bulunulabileceğini sezmişti...

Yo, hayır, Şaziye Hanım'ın da, Hârîka'nın da işine burunlarını sokmalarına izin vermeyecekti. Vermek istemiyordu ama, ne kadar dayanabilecekti? Birtakım tatsız sürtüşmeleri önleyebilecek miydi?

Canı sıkıldı. Niye durmadan hep kötü olasılıklar üzerinde duruyordu? Belki hiç de korktuğu gibi olmayacaktı evliliği. Ne zamandır düzenli bir yaşam özlemi çekmiyor muydu?

Düş kurmaya çalıştı. Gençler, pazar sabahları geç saatlere kadar uyumayı severlerdi. Hârîka da öyle miydi? Onu yatakta uyur bırakıp salona geçtiğini tasavvur etti. Şaziye Hanım, kuşkusuz, erkencidir. Damadının kalktığını görünce, bir kahve pişirip getirir. Pijamalarıyla, sabahlıklarıyla, bahçeye bakan pencerenin önündeki iki kişilik kanepede, yan yana, kahvelerini içerler. Ne konuşurlar? O kadınla ne konuşulur? Sonra, kahvaltı sofrasına oturulur. Hârîka, sırtında geceliğiyle çıkagelir. Bir türlü uykuya doyamamıştır. Yüzünü bile yıkamamıştır. O haliyle de çok güzeldir. Küçücük dişleriyle peynirini ısırırken, Aydın içinin kıyılır gibi olduğunu hissedecektir. Sonra gazete faslı. Hârîka, herhalde, gazetelerin magazin sayfalarını okur yalnızca. Sinema dergileri okur. Şaziye Hanım sofrayı toplar. Daha sonra banyo faslı.

Köşkün küçük, alaturka bir hamamı olduğunu söylemişti Şaziye Hanım. İki tane kurnası varmış. Külhanı arkada, bahçe tarafındaymış. "Her zaman yakmak zor oluyor, onun için genellikle çarşı hamamına gidiyoruz, ama siz evlendikten sonra, ister-

seniz her gün yakarım,” demişti anlamlı anlamlı gülümseyerek. Hârîka ile birlikte o hamamda yıkanmak...

Gözünün önüne gelenleri hızla uzaklaştırdı kafasından. Salt hamamı düşünmeye çalıştı. Çocukluğundan beri çarşı hamamına gitmeye bayılırdı. Mermer kurnanın başına geçip de terlemeye başladı mı, öyle bir rahatları ki... Sonra, başından aşağı kaynar sular dökerdi, tas tas. Tellak kese yaparken bütün gerginliğinin gittiğini hissedirdi. Ardından, bol köpüklü, yumuşacık bir lifle sabunlanmak...

Sonra, birden, yine, köşkteki hamamda Hârîka ile birlikte yıkanabileceklerini düşlediğini fark etti. Şaşılacak şey. Cinsellikle ilişkisi yoktu bu düşün. Hârîka'nın çıplak vücudu bile üzerinde erotik bir etki uyandırmıyordu. Bu hep böyle mi olacaktı? Yaşlanıyor muydu yoksa? Hârîka'nın çok genç oluşundan mıydı? Belki de cinsellikle ilgili deneyimleri, bugüne kadar, kadın vücuduna karşı onda daha çok saygısız birtakım peşin hükümlerin doğmasına neden olmuştu. Çıplaklık denilince, şu salonda cırılçıplak, salına salına dolaşan kadınlar geliyordu aklına. Orospular ya da utangaçlığı çağı geçmiş bir duygu, bir ayıp olarak nitelendirilen entelektüel kadınlar...

Düşünceli düşünceli banyoya girdi. Banyoyu suyla doldururken tıraş oldu. Sonra soyundu, küvete girip, uzandı. Az sonra, sıcak su etkisini göstermeye başladı. Sinirleri gevşiyordu. Rahatlıyordu. Gözlerini kapadı, başını küvetin kenarına yasladı. İş olurluna bırakmaktan başka çaresi yoktu galiba. Bu evlilik hikâyesinin belirsizlikleri, bir bakıma iyiydi. Her şey rayında yürür gibi gittikten sonra, heyecan nerede kalırdı? Alt tarafı, ucunda ölüm yok. Baktı ki yürümüyor, yürütemiyorlar...

Boşanmak için gelenlerin büyük çoğunluğu, uzun süre ya çocukları yüzünden ya da, elâlem ne der korkusuyla karar vermekte güçlük çekmiş olanlardı. “Çocukları da, elâlemi de hele bir yana bırakın,” derdi onlara. “İnsan iki kez gelmez dünyaya. Eğer evliliğiniz gerçekten dayanılmaz bir haldeyse, çocuklarınız da bunun acısını çekiyorlar demektir. Farz edin ki safra kesenizde taş var. Elbet, bıçağın altına yatmaya korkar insan. Ama, hekim başka çareniz olmadığını söylerse, ne yaparsınız? Ben de sizin

hekiminiz sayılıyım. Bırakın kendinizi ellerime. Sizi iyileştireceğime güvenin...”

Şimdi, kendisi ne diye korkuyor? Olmazsa olmaz...

İçini çekti. “Zavallı Hârîka,” dedi. “Nişanlının daha şimdiden neler düşündüğünü bir bilsen...”

Sonra, Huriye Hanım’ın, “Hemen bir torun istiyorum,” sözü geldi aklına. Suadiye’deki köşkün salonuna bir çocuk oturağı oturttu. İplere gerili çocuk bezleri, biberonlar, etrafa saçılan mamlar, yerlerde sürünen emzikler... Hârîka’nın o dünya güzeli göğüslerine canavarca bir iştahla sarılan bir bebeğin elleri.

Su soğumaya başlamıştı. İstemeye istemeye çıktı banyodan. Bornozunu sırtına geçirdi, yatak odasına döndü. Saç kurutma makinesinin fişini prize soktu, saçlarını kurutmaya başladı. “Çocuk uyuyor, gürültü yapma!” diyecekti Hârîka, kuşkusuz. O seslenmese bile, annesi ya da Şaziye Hanım, kapı aralığından başlarını uzatarak, “Kes şu gürültüyü, bebek uyuyor,” diye homurdanacaklardı. Ya kendisi? Çocuğunu sevmeyecek miydi? Karnı ağrıdığı, sancısı tuttuğu zaman, göğsüne bastırıp uyutmaya çalışmayacak mıydı?

Çocuk denilince hep mutlu görüntüler gelirdi insanın gözünün önüne. Özverili analar, özverili babalar... Bostancı canavarının da bir çocuğu olmuştu. Daha doğrusu, bir çocuğunun olacağını öğrenmişti. Kaynanası, kendisinden gebe kaldığını söylemiş, hiç utanmadan. Bunu duyduğu zaman, adamcağız kim bilir nasıl bir paniğe kapılmıştı. Kadın da ne kadınmış ya! “Karını boşar, benimle evlenirsin,” mi demişti damadına? “Karın” dediği, kendi öz kızı. Yoksa, “Ben babanı tavlarsan, onunla evlenirim,” mi demişti? Yoksa, tersi miydi?

Bu hikâyede iyi oturmayan bir taraf vardı. Herkesin malın gözü olduğunu söylemekte birleştiği bir kadın, istenmeyen, hiçbir bakımdan haklı ve yasal olmayan bir gebeliği öne sürerek çulsuz damadına ne diye şantaj yapmaya kalksındı? Alışılmış deyişimiyle, oğlana âşık olduğu farz edilse bile, onu nasıl olsa avucunun içine almışken, başına bir çocuğu bela etmesinin anlamı var mıydı? Bu bebekten kurtulmak onun için pek de zor olmasa gerek. Bu işi az bir para karşılığında yapan bir sürü pratisyen he-

kim vardı İstanbul'da. Aralarında bir miras ya da parasal bir sorun da söz konusu olamazdı. Yaşadıkları evi görmüştü. Tam bir sefalet yuvasıydı. Neyi paylaşamayacaklardı?

Duraksadı. O odada bir şey dikkatini çekmişti. Köşede, iki pencere arasına yerleştirilmiş tekerlekli bir masa üstünde, son model, en büyük ekranlılardan, ithal malı bir televizyon aygıtı vardı. Fişi prize takılı değildi, anten bağlantısı da yoktu.

Düşünceli düşünceli giyinmeye başladı. Dolabını açtı, bir süre, giyeceği gömleği seçmek için oyalandı. Aklı başka yerdeydi. Olayları birbirine bağlamaya çalışıyordu. Mantıklı bir açıklaması olmalıydı bütün bunların. Hâdi Bey ne diye burnunu sokmuştu bu işe? Salt oğlana acıdığından mı? Bu kadar cezacı avukat tanıdığı varken, ne diye Aydın'ı seçmişti? O gümrükçüyü ne diye karıştırmıştı işin içine? Televizyonu gümrükçü mü armağan etmişti acaba? Belki o da ilişkideydi kadınla. Herkes olabilirdi. Hâdi Bey değilse bile, Selma'nın "serseri" diye nitelendirdiği asker yeğeni, evin içinde ona buna kırıtan bir hizmetçi kadına karşı ilgisiz kalmış olamazdı. Kadın, damadından gebe kaldığını savunmuştu. Bakalım doğru muydu bu? Çocuğun babası başkası olamaz mıydı? O gece evde gerçekten bir üçüncü kişi var mıydı? Kadın, belki de birilerine şantaj yapıyordu. Şantaj yaptığı Hâdi Bey'in yeğeni de olabilirdi. İstedikini elde edinceye kadar gebeliğini sürdürmesi gerekiyordu. Bunun için de geçerli bir açıklama yapması şarttı damadına. Onun için "Senden gebe kaldım," demiştir. Eğer şantaj yaptığı Hâdi Bey'in yeğeni idiye... Belki gerçek katil de odur. O üçüncü adam, odur. Durumu Hâdi Bey öğrenmiştir. Yeğenin adı olaya karışmasın diye oğlanı cinayeti üstlenmeye zorlamıştır. Bu yüzden, ceza davalarından pek anlamayan, buna karşılık nazının geçeceğine güvendiği birisini aramıştır, avukat olarak. Gümrükçünün, sanığa iletilmesi için Aydın'a vermek istediği mektupta belki de birtakım yönsemeler yazılıydı. Sanığın, sorgusu sırasında üçüncü kişiden söz etmesi, onun da kendi hesabına şantaja başvurduğunu göstermiyor mu? O üçüncüye mesaj yollamış olmuyor mu böylece?

Çalışma masasının çekmecesinden piposunu çıkardı. Akşam doldurmuş, yakmadan bırakmıştı. Bir-iki nefes çekti. Hâlâ siga-

ra arıyor. Sigaranın yerini doldurmuyor pipo. Yine de diretecek.

Peki, ne diye yoruyordu şimdi kafasını bunlarla? Kim ne halt ederse etsin, hesabı ondan mı soruluyordu yani? Yoksa, kendi sorunlarını unutmak için mi sarılıyordu bu olaya? Bu olayla kendi serüveni arasında dolaylı bir benzerlik bulduğu için miydi yoksa?

Açık bej rengi astarsız ceketini sırtına geçirdi. Bugün hava yine çok sıcak olacağına benziyordu. Saçına şöylece bir tarak vurdu, saatine baktı. On ikiye geliyordu. Hâlâ ne yapacağına karar verememişti. Önce, köşedeki tavukçuda karnını doyuracaktı. Sonra? En iyisi yine baba evine gitmekti ya, babasının, “Hadi bir tavla atalım,” diye tutturacağını biliyordu. Ya da, “Şöyle, birlikte bir yürüyüş yapalım oğul, sen hiç yürümüyorsun,” diyerek kolundan tutup zorla dışarı çıkaracak, uzun uzun evliliğin sorunlarından söz edecek, bu arada, güya belli etmeden, Huriye Hanım’ı çekiştirecektir. Aydın, Huriye Hanım’ın çoktandır postayı kesmiş olmasından başka suçu olmadığını babasına söyleyemeyecektir.

Peki, ya yemekten sonra, kalkıp Hârîka’lara gitse, bir baskın verse? Şaziye Hanım’ın, “Yarın akşam yemeğe çağırmıştık, şimdi işin ne?” diye tersleyecek hali yoktu ya! Ne de olsa, nişanlısının eviydi orası. Üstelik, bugün pazardı da. “Aklıma esti, şöyle bir uğradım!” diyebilirdi.

Hiçbir şey konuşmasalar bile, Hârîka’nın yanında kendisini yine çok mutlu hissedeceğini biliyordu Aydın. Bu mutluluk ne kadar sürecekti? Üç gün, üç ay, on yıl? Hârîka yüz çevirmediği sürece, Aydın’ın bu mutluluktan vazgeçmesi söz konusu değildi.

Kocaman bir çikolata alıp götürecekti ona. Çikolataya bayılıyordu Hârîka. Galiba, bir tek o zaman, o bembeyaz ve düzgün küçük dişleriyle çikolatayı çiğnediği zaman, içinde bir şeylerin kayar gibi olduğunu hissediyordu. Cinsellikle ilgili sayabileceği tek duyguysa bu. Daha önce de bir kez aynı titreşimi duymuştu içinde. Huriye Hanım’la Hârîka’yı istemeye gittikleri gün, onun küçük parmağını dişlerinin arasına aldığını gördüğü zaman. O gün bu titreşimi nasıl yorumlayacağını kestirememişti. Şimdi çok iyi biliyordu. Cinsel bir istekti bu. Daha önce düşünemeyeceği kadar güçlü bir istek.

Korktu. Onunla baş başa kaldığında, bu isteğin yüzünden okunabileceğini düşünerek korktu. Bu istekle sanki onu kirletmiş olacaktı. Böyle bir karşılaşma için yeterince hazırlıklı değildi. Huzura ihtiyacı vardı şimdi. Rahatlamaya ihtiyacı vardı. Öyleyse, ne diye Güzin Hanım'a gitmesin? Onun yanında kendisini rahat hissediyordu. Selma gibi de değildi o. Selma ile sürekli bir çekişme içindeydiler. Konuşmaları hemen bir kişilik çatışmasına, bir zekâ yarışmasına dönüşüyordu. Oysa, Güzin Hanım, her şeyden önce, iyi bir dinleyiciydi. Art niyeti olmayan bir insandı. Onunla arkadaşlık kurmasında ne gibi bir sakınca görülebilirdi?

Yol boyunca Güzin Hanım'ı ziyarete gitmesi kadar doğal bir şey olmadığına kendisini durmadan inandırmaya çalıştığı halde, Bağlarbaşı'ndaki iki katlı eski ahşap evin önünde taksiden indiği zaman, saçma bir iş yaptığı kaygısına düşmekten kurtulamadı. Genç kadın onu pencereden görüp, koşarak kapıyı açmamış olsa, hemen geri de dönebilirdi. Güzin Hanım, özentisiz ve içten bir arkadaşlıkla buyur etti. Bu eve birçok kez gelen biriymiş gibi, hiçbir tedirginlik belirtisi göstermedi. Geldiği için teşekkür etmeye de kalkmadı. Ne var ki bütün doğal davranışına karşın, her sabah, büroda daha karşılaşır karşılaşmaz görmeye alıştığı o neşeli, sevecen pırıltı yoktu bakışlarında.

Aydın'ın çok iyi bildiği, Anadolu evlerine özgü, sade ve basit bir biçimde döşenmişti, Güzin Hanım'ın onu içeri aldığı oda. Pencere kenarında bir sedir. Döşemeyi kaplayan bir kilim. Birkaç sandalye. Orta yerde bakır bir mangal. Bir duvarı boydan boya kaplayan kitaplıktı yalnız, bu odayı herhangi bir Anadolu evinden ayıran. Bir de duvarlardaki reproduksiyonlar.

Aydın, sedire oturdu. Güzin Hanım da bir sandalye olarak karşısına geçti. Bütün durgunluğuna karşın, Aydın'ın bu ziyaretinden hoşnut olduğu belli oluyordu:

— Ne iyi ettiniz de geldiniz, dedi. Ben de nasıl vakit geçireceğimi düşünüp duruyordum.

— Pazarları sevmeyen biri daha var, desenize? Ama, bugün biraz üzüntülü görünüyorsunuz?

Genç kadın, üzüntüsünün anlaşılmasına şaşırmış gibi:

— Öyle mi? dedi. Özür dilerim. Demek, sizde, neşeli, vurdumduymaz bir insan izlenimi uyandırmışım? Oysa, bu benim doğal halim. Yaradılışım. İşyerinde bu yanıımı göstermemeye çalışırım. Çünkü buna hakkım olmadığını biliyorum.

— Yo, sizi yanlış anlamış değilim. Sizin çok duygulu bir kadın olduğunuzdan kuşkum yok.

Genç kadın bu kez tuhaf bir ısrarla bakışlarını gözlerine dikti Aydın'ın:

— Yanılmayasınız sakın! Ben öteden beri, geçmişin düş dolu şiirini sever ve zaman zaman özlemini duyarım. Bu, sizde, benim aptalca bir romantizme kapılmış bir kadın olduğum izlenimi uyandırmamalı!

— Hiç de öyle düşünmüyorum. Tersine. Sizin acılara göğüs germesini bilen, güçlü bir kişiliğiniz olduğunu biliyorum. Ama, bu sabah gazetelere göz atarken, şu af yasası ile ilgili haberler bana sizi düşündürtmüştü. Sizi sevinçli bulacağımı sanmıştım...

Güzin Hanım belli belirsiz göğüs geçirdi:

— Bu sabah, görüş günüydü, dedi. Kardeşimi görmeye gitmiştim. Cezaevinin önü her günkünden kalabalıktı. Hükümlülerin, tutukluların yakınları, hemen hemen eksiksizdi. Bizler de okumuştuk o gazeteleri ve hepimiz umutluyduk. Hepimiz çok şey bekliyoruz bu seçimin sonuçlarından. Ne var ki, kimse henüz bu umudu açık açık söylemeye cesaret edemiyor. Boşuna düş kurmanın sonunda ne büyük acılar getirdiğini hepimiz biliyoruz çünkü. Yine de, bakışlarımızdaki parlaklığı birbirimizden gizlememiz olanaksızdı. Kimse doğru dürüst bir şey konuşmadı. Ne içerdekiler, ne yakınları. Kardeşim de, ben de, hem karşımızdakini yüreklendirmek istiyor, hem de bunu açık bir biçimde belirtmekten çekiniyorduk. Görüş bittikten sonra avukatı aradım. Bir gün önce kardeşimin salıverilmesi için yaptığı son başvuruyu da geri çevirmişler. Avukat, hiç de bizim kadar umutlu konuşmadı. Bir af çıkarsa bile, bizimkilere uygulanacağından kuşkulu.

Aydın, genç kadını avutacak bir şeyler söylemeye çalıştı:

— Avukatınızın görüşüne katılmıyorum, dedi. Memleket büyük bir bunalımdan geçti. Bir askeri diktatörlük tehlikesi güç atlatıldı. Yargılamalara birtakım siyasi ve duygusal etmenlerin

bulaşmadığını kimse söyleyemez. Haklı ya da haksız ya da ne kadar haklı, ne kadar haksız olduğu bir yana, yüzlerce genci hapis-te yatan bir ülkede, sağlıklı biçimde demokrasiye geçilebileceğini kimse savunamaz. Bence, seçimin sonucu ne olursa olsun, af yasası çıkacaktır. Kaldı ki, bildiğim kadarıyla, kardeşinize yük-lenmek istenen suç öyle ağır bir şey değil.

— Ben yalnız onu düşünmüyorum ki...

— Siz yalnız onu düşünün. Çünkü, gerçek ve somut olarak, insan yalnız kendi payına düşen acıyı bilir ve yaşar. Keşke bana da özgürlük getirecek bir seçim olsaydı...

— Neden? Siz özgür değil misiniz? Siz de mi kendinizi tutuk-lu sayıyorsunuz?

Aydın, acıklı acıklı gülümsedi:

— Siz beni yargılamaktan kaçınıyorsunuz. Oysa, her şeyin farkındasınız. Son günlerde, son haftalardaki davranışlarımın mantıklı bir açıklamasını yapmakta ben bile güçlük çekiyorum. Bir serüvene atıldım. Nasıl bir serüven, bilmiyorum. Kendim-den çok küçük bir kızla evlenmeye kalkışmam, işin biçimsel ya-nı, bence. Asıl sorun, kendimi bu kadar zayıf hissetmem. İrade-min dizginlerini elimden kaçırmış olmam. Görünüşe göre mut-luyum. Gerçekte, kaygılar içinde yüzüyorum...

Güzin Hanım, bakışlarını kaçırmaya çalışarak:

— En güçlü insanların, en savaşçı insanların bile zayıfladık-ları anlar vardır, dedi.

— Ben, güçlü ya da savaşçı olduğumu hiçbir zaman söyleme-dim, ileri sürmedim.

— Ama, böyle olmanız gerektiğini düşünmüşsünüzdür. Böy-le düşündüğünüz için de, kendinizi on altı yaşında bir kıza ye-nik düşmüş sayıyorsunuz.

— Yo, ben yenik düşmekten de korkmam. Hayal kurmuş ol-maktan korkarım.

— Yani, gerçekçi bir insansınız, öyle mi? Oysa, hayal kurmak da bir ihtiyaç. Kötümser olmak için bile hayal kurmak gerekmez mi? Olmayacak şeyleri hayal etmek... İnanın bana, nişanlınız çok cici kız. Belki, biraz, annesi...

— Siz de dikkat ettiniz, değil mi?

— Evet ama, bu o kadar önemli değil. Bir kez, tanıdığım kadarıyla, siz iradeli bir insansınız. Bir ameliyat gerekirse... Bunu en iyi koşullarda yapacak tüm olanaklar elinizde. Başka güçlere bağımlı değilsiniz, en azından.

Bir süre sustular. Sonra Güzin Hanım yerinden kalktı:

— Size ne ikram edebilirim? İçkim yok. Çay ya da kahve? Çay saati geldi sayılır. Kardeşimin sevdiği kekten yapmıştım. Gerçi, içeriye yiyecek bırakmıyorlar ya... Avuntu işte...

— Çayınızı içeyim. Kekin de tadına bakarım.

Genç kadın mutfğa gitti. Aydın, yerinden kalkarak odayı gözden geçirmeye başladı. Ortasına büyükçe bir radyonun yerleştirildiği kitaplık biçimindeki formika dolabın raflarına kitaplar dizilmişti. Bunların bir kısmı, Güzin Hanım'ın kardeşinin olmalıydı. Yasak yayın denilen cinsten kitaplardı bunlar. Onların yanında birkaç şiir kitabı, en çok da Nâzım'ın kitapları, birkaç yerli yazar, çoğunlukla çeviri kitaplar, romanlar. Kitapların yazarlarına şöyle bir göz attı. Malraux, Dostoyevski, Steinbeck, Hemingway, André Gide, Knut Hamsun, Panait Istrati, Sartre... Gördüklerinden bir sonuç çıkaramadı. Çoğu eski kitaplardı bunların. Yeni yazarlardan pek kimse yoktu. Sanki, bir başkasının, kendisinden yaşlı birinin salık verdiği kitaplardı Güzin Hanım'ın okudukları.

O, dalgın dalgın kitapları evirip çevirirken, Güzin Hanım mutfaktan döndü. Elindeki tepsie çay bardaklarıyla iki tabak koymuştu. Bardaklar, Paşabahçe'nin cam bardaklarıydı. Tabaklar da, sade desenli seramiklendi.

— Çayı demledim, şimdi olur, dedi. Kitaplara mı bakıyordunuz?

Aydın, farkında olmadan senlibenli konuşmaya başladı:

— Yazıhanede de dikkatimi çekmişti, dedi. Bayağı çok okuyorsun?

— Bunları rasgele tıkıştırdım. Kitaplarımızın çoğunu aramadan sonra polisler alıp götürdü. Birçoğu da bodrumda, sandıkların içinde.

Aydın, eliyle raflardaki yasak kitapları gösterdi:

— Ya bunlar? Bunları nasıl bıraktılar?

Güzin Hanım güldü:

— Kardeşimin deyimiyle, zuladaymış onlar. Aramadan sonra elime geçti.

— Demek, ne kadar iyi aransa, bulunamayan şeyler de oluyor!

— Öyle.

Bir süre sustular. Güzin Hanım tekrar mutfağa gitti. Bu kez kek tabağı ve çatal, bıçaklarla döndü. Sedirin ortasına bir örtü serdi:

— Kusura bakmayın, servis masam yok. Tabağınızı şuraya koysam olur mu?

— Tabii. Üniversiteye kadar bütün yaşamım Anadolu'da geçti benim. Böyle sedirlere bayılırım.

— İyi bari. Bakıyorum, bugün beni her yönden avutmaya kararlısınız!

— Kesin olarak öyle bir niyetim yok. İleri sürüldüğünün tersine, insanlara ölçülü bir iyimserlik aşılayabilmek için, umut etmeyi öğretmek değil, umulacak şeyin ne olduğunu açık seçik göstermek gerektiği kanısındayım. Gerçeklerin acılığı, sadece düş görerek yaşayanlar içindir. Oysa, kardeşinin durumu, ülkenin içinde bulunduğu politik konjonktür, karamsar olmanı gerektirecek kadar kötü değil. Üstelik, somut bir bekleyiş içindeyiz. Beklenilenin gerçekleşmemesi için bir neden de yok.

— Söyledikleriniz, asıl düşüncenizi gizlemeye yetmiyor. Hem, neden yok diyorsunuz, hem de yine değişik sözlerle beni avutmaya çalışıyorsunuz, çünkü bana acıyorsunuz!

— Ne münasebet!

— Evet. Aslında iyi bir insansınız. Bunu siz de biliyorsunuz. Ne var ki bunu bilmek size yetmiyor, iyiliğinizi kanıtlamanız da gerekiyor. Size iş istemeye geldiğimde durumumu açık açık anlattım. Çünkü, sizin iyi yürekli bir insan olduğunuzu anlamıştım. Nereden, diyeceksiniz. Altıncı duygu, deyin isterseniz. Gerçi, aradığınız nitelikte biri olmasaydım, beni işe almazdınız, değil mi?

— Elbette. Sen acınacak biri değilsin ki?

— Doğru olan da bu. Bir bakıma, o zaman bile benim gerçekte sizinle aynı sınıftan bir insan olduğumu fark etmiştiniz. Bugün bana gelirken de, böyle düşündüğünüzü kanıtlamak istediniz.

— Acımasız konuşuyorsun. Ben sadece dostluğuna önem verdiğimi göstermeye çalıştım. Bunda sınıfsal bir yaklaşım aramak fazla olmuyor mu?

Güzin Hanım gülmeye başladı:

— Şimdi bu yüzden kardeşimi suçlayacaksınız korkarım! dedi. Bir dakika, çay demlenmiştir. Çaylarımızı getireyim, tartışmaya devam ederiz.

Aydın, yazıhanesindeki sekreterle, karşısında, düşüncelerini pek yüreklilik ve olgunlukla savunan genç kadının aynı kimse olup olmadığını düşünüyordu. Onu bu zaman yeterince ciddiye almamış olduğunu kendi kendisine itiraf etmek zorunda kaldı.

Çay, Aydın'ın istediği gibi olmuştu. Tam, "Böyle sevdiğimi nerden biliyorsunuz?" diyecekti ki, onunla uzunca bir süreden beri birlikte çalıştıklarını anımsadı. Ona bu gerçeği unutturacak nasıl bir havası vardı bu evin? Giyinişi de çok farklıydı Güzin Hanım'ın bugün, her günküden. Kısa kollu, basit ve sade bir ev elbisesi vardı sırtında. Belli belirsiz, hafif bir makyaj yapmıştı. Saçları topuz biçimindeydi. Hiç takı takmamıştı. Herhalde, cazaevine gideceği için böyle giyinmişti. Bu haliyle çok daha içten, cana yakın görünüyordu. Yazıhanede, ister istemez bir yapaylık giriyordu araya. Burada, kendi evindeydi. Kendisini gizlemek gereğini duymuyordu.

— Kekten almaz mısınız? dedi tabağı Aydın'a uzatarak. Aydın, bir dilim kesip tabağına aldı, tadına baktıktan sonra:

— Çok güzel olmuş, dedi. Ben kek konusunda biraz güç beğenir bir insanım. Ama bu, tam sevdiğim cinsten. Çikolatalı pasta gibi!

— Kardeşim de böylesini sever. Çocukluğumuzda çikolatalı pasta yemek düşleri kurardık hep!

Aynı düşleri kendisinin de kurmuş olduğunu söylemek istedi, sustu Aydın. Şaziye Hanım'ın kekleri, pastaları gelmişti birden aklına. Şaziye Hanım da, kızına koca olarak seçtiği adamın hoşuna gidecek pastalar, kekler yapmaya özeniyordu. Ama, iki kadının benzer görünüşlü bu davranışları aslında birbirinden ne kadar farklıydı.

— Size karşı hiç de iyi bir ev sahibi gibi davranmadım, dedi

birden Güzin Hanım. İyi niyetinizden bile kuşkulanyormuş gibi konuştum. En kötüsü, patronum olduğunuzu unuttum, kurallara aykırı davrandım. Umarım beni bağışlırsınız!

Bunları söylerken pek fazla ciddi olmadığı belliydi halinden. Bu yüzden tedirgin olmadı Aydın:

— Bırak Allah aşkına şu kuralları, dedi. Zaten, günlerden beri birtakım kurallara uyacağım diye patlıyorum, bir de sen çıkma karşıma! Canı cehenneme toplum kurallarının!...

Güzin Hanım, onun inatla senlibenli konuşuşunu anlamazdan geliyordu. Bakışlarını pencereden yana çevirdi. Hayal kurmak istiyormuş gibi, yarı yarıya kapatmıştı gözlerini:

— Toplumun ve yaşamın kuralları çok kez beni de hoşnut etmez, diye mırıldandı. Gerçekçi olmak gerektiğini biliyorum. İnsan büyük bir acıyı uyuşturmak için bazen öyle bir çaba harcar ki, çevresindekileri şaşırtır. Babam öldüğünde gülmeye başlamıştım. Bilinen bir tepki. Yine de böyle bir şeyin benim başıma gelebileceğini düşünmezdim. Gerçekçi olmak, yaşamı olduğu gibi kabul etmek, kuşkusuz iyi bir şey. Oysa ben, çok kez içimin sezişlerine kapılırım. Kapılmışımdır. Bu yüzden acı çekmişimdir. Yine de bunlar beni yanıltmaz, dünyaya karşı küskün yapmaz...

Aydın, genç kadının yepyeni bir yanıyla karşılaşlıyordu. Onu etkileyen sezişlerin neler olabileceğini düşündü. Kim bilir ne umutlarla evlenen, iki yıl sonra ayrılmak zorunda kalan, kardeşinin okuyabilmesi için öğrenimini yarıda bırakan, genç ve duygulu bir kadının, tüm yaşamını köklü bir değişikliğe uğratabilecek bir felaketle de karşılaşlıktan sonra, ruhsal yapısının sarsıntıya uğramış olması doğaldı. Böyle olduğu halde, ondaki değişikliğin, geçmiş acılarıyla da, kardeşinin durumuyla da ilgili olmadığı seziyordu. Yine farkında olmadan senlibenli konuşmaktan vazgeçerek:

— Bana kalırsa, kişisel güçlüklerinizi ve kardeşinizin durumunu gözünüzde büyütüyorsunuz, dedi. Hayata karşı küskün değilseniz, geleceğe daha umutla, daha güvenle bakmamanız için bir neden yok. Sevgiye de, mutluluğa da layık bir insansınız. Çok çekici ve güzel bir kadın olduğunuzu söyleyebilir miyim?

Güzin Hanım, hüzünlü bir tavırla gülümsedi:

— Teşekkür ederim iltifatınıza. Evet. Hayata karşı küskün değilim. Hatta, arada sırada da olsa, hayal kurmaktan da hoşlanırım. Ne var ki, şu anda hiç de hayal kuracak bir ruh hali içinde değilim. Acı insanı olgunlaştırır, derler. Doğru bir söz. Bugüne kadar varlıklı, mutlu, hatta tam sağlıklı bir yaşamım olmadı. Babam küçük bir esnaftı. Sıkıntı içinde büyüdüm. Çocukluğum boyunca türlü hastalıklar geçirdim. Liseyi bitirip İstanbul'a geldim. Babamın yollayabildiği harçlık ucu ucuna yetiyordu bana. Yurtta kalıyordum. Bir oğlanla gezmeye çıkmayı, flört etmeyi düşünmedim bile, çünkü sırtıma geçirecek doğru dürüst elbise yoktu. Babam ölünce, kardeşime bakmak da bana düştüğü için fakülteyi bıraktım, çalışmaya başladım. Bundan dolayı üzülmediğimi sanmayın. Tersine, çok mutluydum. Sonra, çalıştığım bankada tanıştığım ve sevdiğimi sandığım bir adamla evlendim. Kardeşim de bizimle kalıyordu. Çok kısa bir süre sonunda kocam hakkında yanıltmış olduğumu anladım. Kardeşimin hatırı için iki yıl dişimi sıktım. Sonra, olaylar başladı. Kocam, kardeşimi de beni de olmadık biçimde suçladı. Ayrıldık. O sırada olaylar dehşetli boyutlara ulaştı. Yaşamımın en büyük mutluluğunu kardeşimin tutuklandığını öğrendiğimde yaşadım, inanır mısınız? Çünkü, kaçak olduğu sürece, sağ olup olmadığını, daha doğrusu ne zaman öldürüleceğini bilememenin kaygısı içinde, günlerce, aylarca doğru dürüst uyuyamamıştım. Görüyorsunuz, bugüne kadar hep acılarla yoğruldu. Bununla övünmek gülünç olur. Ama, yaşamak, mutlu olmak için, acıdan çok neşeye, sevince koşmalı, koşabilmeli dersanız, size hak veririm. Buraya gelişinizi düşündüm, demin. O gencecik ve cici nişanlınızla birlikte olacağınız yerde, beni avutmak için buralara kadar gelişiniz, kuşkusuz iyi yürekliliğinizi gösterir.

— Ben...

— Siz diyorsunuz ki, umut bir zaman gelir insanı kötümserliğe sürükler. Oysa ben umut edebildiğim, gelecekte hâlâ çok şeyler bekleyebildiğim için yaşayabiliyorum. İstanbul'a gelmeden önce, en iyi arkadaşım dostum, bir arkadaşımın babası olan Kenan Bey'di. Aynı zamanda müzik öğretmenimizdi. Bana gerçek bir baba gibi davrandı. Verdiği öğütleri unutamam. İstan-

bul'a geleceğim sırada, bir gün beni bir köşeye çekmiş ve karşıla-
şacağım güçlükler hakkında beni aydınlattıktan sonra, "Kızım,"
demişti, "insanı hayatta başarılı kılan en önemli şey, bulunduğu
yerden hoşnut olmamasıdır. Sakın mütevekkil olma. Geleceğe
umutla bak. Umut, geleceğe bağlıdır. Kendin için de, tüm in-
sanlar için de. Bugünkünden daha iyi, daha aydınlık, daha mut-
lu bir yarının gerçekleştirilmesi yolunda, acılara karşı koymakta
insanın tek dayanağıdır umut etmek. Umut et, ancak umutları-
nın gerçekleşmesini, başkalarından ya da doğaüstü birtakım
güçlerden değil, kendi gücünden, kendi yeteneklerinden, kendi
iradenden bekle!"

— Öğretmenler böyledir işte! İnsana hep güzel öğütler verir-
ler. Babalar da öyledir ya! Düşünün, üstelik babam, aynı zaman-
da öğretmenimdi de benim!

— Ama Kenan Amca, çok daha başka bir insandı. Yalnız
öğüt vermekle yetinmezdi.

— Anlaşıyor. Peki ya babanız?

— Babam... Hiç olağanüstü bir yanı yoktu babamın. Görü-
nüşte çok dindardı. Her türlü yeniliği kuşkuyla karşılardı. Anne-
mi, ben daha çok küçükken kardeşim doğduğu sırada yitirmiş-
tik. Babam bizi üvey ana eline bırakmadı ama, belki de bu yüz-
den çok sıktı. İlkokulu bitirinceye kadar namazdan niyazdan
başka söz edildiğini anımsamıyorum bizim evde. Beş vakit na-
maz kılardım. Oruç tutardım. Sonra, nasıl oldu, bilmiyorum,
galiba önce içten içe inanmamaya başladım babamın söyledikle-
rine. Daha sonra tartışmaya kalktım. Babamın tepkisi sert oldu.
O zaman anladım ki, babam için din içten bir inanış sorunu de-
ğil, bir çeşit sigorta poliçesidir. Durmadan, "Şimdi sıkıntılara
katlanacaksın ki öbür dünyada Tanrı seni ödüllendirsin!" derdi.
Bu sözler, bayağı bir pazarlık gibi göründü bana. Bu kez gizli
gizli alay etmeye başladım onunla... Ne çok konuşuyorum değil
mi? Bir çay daha içmez miydiniz?

Aydın, genç kadının anlattıklarına kendini kaptırmıştı:

— Yoo, dedi. Sonra. Sonra içeriz. Ne olur, kesmeyin sözünü-
zü.

Güzin Hanım'ın dudaklarında acılı bir gülümseme vardı:

— Bir masala benziyor anlattıklarım değil mi? dedi. Haklısınız. Kenan Bey de bu masalın iyilik meleği. Kenan Bey karşıma çıkmasaydı, herhalde, annem gibi, bir küçük esnafla evlenirdim ben de ve çocuk büyütmeyle meşgul olurum şimdi. Kardeşim de hapsilere düşmezdi. Daha mı mutlu olurduk o zaman? Kim bilir... Hiçbir şey bilmeyen bir insana mutlu demek doğru olur sa... Kenan Amca'nın verdiği kitapları, babamdan gizli, köşe bucak saklanarak okumaya çalışırdım. Evlerinde eski bir gramofon ve yetmiş sekiz devirli taş plakları vardı. Müzik zevkini, klasik Batı müziği zevkini de onlardan edindim. Sahi, sizin de güzel plaklarınız varmış, değil mi? Bir gün onları dinlemek için beni çağırdığınızı unuttunuz mu yoksa?

Aydın, bu çağrıyı hangi koşullarda ve ne amaçla yapmış olduğunu anımsamayarak başını hafifçe önüne eğdi:

— Yine bekliyorum, dedi. Bundan sonra gelmezseniz, o zaman üstelik gücenirim de!

Güzin Hanım, anlamlı anlamlı baktı yüzüne:

— Bilmem, bundan sonra gelebilir miyim? dedi. Sizden çekindiğim için değil. Erkeklerden çekinmemem gerektiğini de bana Kenan Amca öğretmişti. Babam okumama karşı çıkmıştı liseyi bitirdiğimde. Kenan Bey onu galiba biraz da korkutarak yola getirdi. Babam, tek başına bir genç kızın İstanbul'da namusuyla yaşayamayacağını, kötü yollara düşeceğini söylüyordu. İstanbul'a gelirken, doğrusu ben de korkuyordum. Kenan Amca, "Güçlülüğünden kuşkuya düştüğün zaman unutma ki, her insanın içinde bir gizli güç birikimi vardır. Önemli olan onu nasıl kullanacağını bilmendir. Senin kendini tek başına da kalsan doğru yönlendireceğine güvenim tamdır benim," demişti.

Aydın, elinde olmadan, alaycı bir sesle:

— Yaman adammış bu Kenan Bey, dedi. Kardeşinizi de herhalde o yönlendirdi, öyle değil mi?

Güzin Hanım, Aydın'ın sesindeki alaycılığı fark etmedi:

— Evet. O yönlendirdi. Gerçi böyle olmasını hiç istemediğinden eminim. Çünkü her türlü şiddete karşı çıkan bir insandı. İyi yürekliydi. Allaha inanmazdı ama alçakgönüllüydü. Kimseye üstünlük tasladığını görmedim. Çok şey görmüş geçirmiş, acılar

çekmiş, inancını yitirmemiş bir insandı. Neden sonra babam, kardeşimin de, benim de, kendisinden çok Kenan Bey'i dinlediğimizi, kendisiyle gizli, açık, alay ettiğimizi anladı. Bu yüzden de...

Gözleri ıslandı, sözünü güçlkle tamamladı:

— Bu yüzden de, ölüm döşğinde bile bağışlamadı bizi...

Sustu. Bakışlarını Aydın'dan gizlemek için duvarlarda gezdirdi. Sonra, kalktı, taraz taraz bir sesle:

— Çaylarımızı yenileyeyim, dedi. Sonra zehir gibi bir şey olacak, beğenmeyeceksiniz.

Aydın'ın bir şey söylemesine fırsat bırakmadan da telaşla dışarı çıktı. Aydın şaşkın şaşkın bakıyordu genç kadının arkasından. Bu kadınla bunca zaman aynı çatı altında çalışmışlardı da onu tanımak olanağını ancak bugün bulabiliyordu.

Güzin Hanım çayları getirdiği zaman, bakışlarındaki hüznü kaybolmuştu. Yüzünü yıkamış, gözlerinin kızarıklığını gidermek için acele hafif bir makyaj yapmıştı. Aydın'ın bardağını bırakırken, alaycı bir biçimde gülümseyerek:

— Sahi, beni avutmak istiyordunuz, dedi. Seçimlerden sonra, sonuç ne olursa olsun, af yasasının çıkacağını söylüyordunuz... O zaman bana yol vermeniz daha kolay olacak, değil mi?

Aydın bu beklenmedik sözlerden afallayarak:

— Ne münasebet! dedi. Nereden çıkarıyorsunuz bunları? Ben buraya bir dost olarak geldim.

— Biliyorum. Sizin öyle şeyler düşünmediğinizden eminim. Ama, er geç düşünmek zorunda kalacaksınız, evlendikten sonra...

— Asla!

— Peki öyle olsun.

— Bakın, nasıl oldu bu bilmiyorum, ama sizi incitmiş olduğum anlaşılıyor. İnanın sizi oyalamayış, avutmayı hiç düşünmedim. Çünkü, böyle şeylerden hiç hoşlanmam. Düşündüklerimi açık açık söylemeyi yeğlerim. Üstelik, sizin böyle bir şeye ihtiyacınız yok. Ben ümit etmenin yaratabileceği kötümserlikten söz ederken, herhangi bir imada bulunmayı asla düşünmedim. Bu, öylece bir konuşmaydı. Zaten hep şurdan burdan konuşmuyordumuyuz?

— İnsanlar çok kez kızılmayacak şeylere darılır, kırılınacak şeylere sarılırlarmış. Sözlerinizi böyle değerlendirmiş olabilirim. Uzaklara giden bir anlayış, belki. Çok kişiye oranla mutlu bile sayılırım. Siz öyle düşünmeyebilirsiniz. İnsanların mutluluk anlayışları başka başkadır. Kimi her türlü koşulda mutlu olabilir, kimi yazgısına boyun eğer, mutlu olmaya çalışır, kimi de hiçbir şeyden hoşlanmaz, hiçbir şeyden mutluluk duymaz, sürekli olarak acı çeker.

— Bunu bir yaradılış sorunu olarak mı değerlendiriyorsunuz?

— Yaradılışın rolü de önemli tabii. Belki de bir koşullandırılma sorunudur. Bana kalırsa mutluluk... Hani, içimizde hayatın her türlü güzelliğinden yararlanmak isteği vardır... Daha doğrusu ben şöyle düşünüyorum... Aslında mutluluğu bize hep bir başkası verir. Dışımızdaki şeyler verir. Oysa, biz onu hep içimizde ararız ve tabii bulamayız.

— Sizin tanımınız da pek açık değil. Hangi mutluluk için didinip duruyor insanlar? Kim getirip bırakacak onu avucumuza? Bir kadınla bir erkeğin birbirlerine kavuşmalarıyla sona eren filmlerdeki gibi bir mutluluk mu kast ettiğiniz?

— Benim söylediğim mutluluk...

Durakladı. Güldü:

— Yanlış anlamayın, diye sürdürdü konuşmasını. Sözcüğün basit anlamını kastediyorum. Mutluluğu siz bir başkasına vereceksiniz. Belki bir başkası da size verir bir gün... Huzur, başka şey. İnsan kendisini günlük yaşamın akışına koyverir, yeniliğin çekiciliğinden uzak kalabilir, bir robot gibi yaşarsa, huzura kavuşur. Mutluluk bu olmasa gerek. Haklısınız, tanım biraz karışık oldu. Nasıl anlatayım, örneğin, uzun bir geziden dönüp de yorgun, ama tatlı bir kendinden geçişle yatağınıza uzandığınızda duyduğunuz zevke benzer bu...

Gülüştüler. Güzin Hanım:

— Korkarım, çok derinlere daldık, dedi. Benim saçma sapan düşüncelerimi dinlemeye gelmemiştiniz buraya herhalde. Biraz da sizden söz edelim. Dügün ne zaman?

Aydın, tatlı bir düştən uyandırılmış gibi, sıkıntıyla:

— Düşün yapacak değiliz, dedi. Nikâh hazırlıklarına başladık. En kısa zamanda bitireceğiz bu işi...

Bir süre sustular. Genç kadın küçük yudumlarla içiyordu çayını. Aydın sessizlikten yararlanarak piposunu cebinden çıkarmış, yakmaya uğraşıyordu.

— Bostancı cinayetindeki yeni gelişmeden haberiniz var, değil mi? dedi birden Güzin Hanım.

— Yooo... O olayla ilgilenmediğimi biliyorsunuz. Hayrola? Ne olmuş?

— Bu sabah gazete yazıyordu. Gerçi artık birinci sayfaya koymamışlar ama, bana çok ilginç geldi. Dün, cezaevinde bir kavga çıkmış. Ömür boyu hapse hükümlü biri, Bostancı cinayeti sanığını bıçaklayarak öldürmüştü.

Aydın, şaşkın şaşkın baktı genç kadının yüzüne:

— Ne diyorsunuz! dedi. Vay canına... Peki kavganın sebebi neymiş?

— Ayrıntılı bilgi yoktu gazetede. Galiba, kavga başkaları arasında çıkmış, bizimki kazayla vurulmuş.

— İlginç, gerçekten...

— Çok ilginç. Dahası var. Savcı, pazartesi günü adamı yeniden sorguya çekecekmiş. Sanığın, cinayet gecesi evde bir başkasının bulunduğunu ileri sürdüğünü anımsıyorsunuz, değil mi? Birisi, adamı susturmak istemiş olamaz mı?

Aydın, düşünceli düşünceli başını salladı:

— Son günlerde Agatha Christie okumaya başladın galiba, dedi. Yeniden senlibenli konuşmaya başladığını fark etmeden. Bakıyorum, hayalin hayli geniş.

— Sizin de bazı kuşkularınız var ama, öyle değil mi?

— Ben daha çok psikolojik açıdan ilgilenmiştim, bir ara...

— Bir çay daha?

— İçerim.

Sonra, bir süre de Güzin Hanım'ın kardeşinin davası hakkında konuştular. Aydın izin isteyip kalktığı anda akşam olmak üzereydi.

Pazartesi günü, on altı kırk beş vapuruyla geçti Kadıköy'e Aydın. Dolmuş durağı kalabalıktı. Sıcak, deli bir yağmur gibi iniyordu başlarından aşağıya. Aydın da, ince, astarsız keten ceketini koluna almıştı. Yine de durmadan terliyordu. Bir taksi çevirmeyi düşündüğü sırada, iki kişilik kırmızı Alfa-Romeo, gıcır tılı bir fren sesiyle tam önünde durdu. Durakta bekleyenler, biraz da öfkeyle baktılar spor arabayı kullanan genç kadına.

— Hadi, atla, diye seslendi Selma.

Öyle perişan haldeydi ki, hiç duraksamadan bindi otomobile. Selma, belirli bir gösteriş hevesiyle, yine hızla kaldırdı arabayı.

— Çok hızlı kullanıyorsun, dedi Aydın. Ben korkarım, bilirsin.

— Sen de korkak olma o kadar! Şimdi uzay çağındayız. Bu arabaya böylesi yakışıyor. Nereye gidiyordun?

— Nereye olacak? Suadiye'ye. Annemlere.

— Seni bırakırım.

— Sağol. Zaten başka çaren yok. Duraktan kaldırdın beni.

— Haline acıdım. Zor kullanmasam yüzünü göremeyeceğiz. Anladık âşıksın ama, bu kadarı da olmaz. Hem sen bu kadar erken geçmezdin karşıya? Hayrola.

— Bu akşam, kayınvalideme yemeğe davetliyiz. Çilingir sofrası hazırlayacakmış da, erken gelin dedi.

— Anlaşıyor. İşler yolunda, desene! O elindeki pakette ne var? Nişanlına armağan mı aldın?

Aydın güldü:

— Çikolata. Hârika bayılıyor çikolataya. Daha çocuk demiştim ya...

— Ben de bayırılım, ne olmuş yani?

— Hepimiz bayılıyoruz çikolataya, anlaşılan! İstersen sana vereyim. Ona yenisini alırım!

Selma, dişlerini göstererek bir kahkaha attı. Çok mutlu görünüyordu. Bu saatte iskelede ne arıyordu acaba?

Selma, kafasından neler geçtiğini kestirerek, gözlerini yoldan ayırmadan:

— Senden bir şey gizleyecek değilim, dedi. Sakın kıskanma numaraları yapma. Nasıl olsa, gözün başkasını görmüyor artık! Bugün, bütün gün, küçük şairimle birlikteydim. Onu vapura bıraktım. Yalıya dönüyordum. Seni durakta, sıcaktan pişmiş, şapşal şapşal dolmuş beklerken görünce, doğrusu önce duraksadım. Sonra acıdım. Ne de olsa...

— Güpegündüz, yalıda birlikteydiniz demek? Doğrusu cersursun! Hâdi Bey, bu sıcakta İstanbul'a mı indi yoksa?

— Budala! Onun böyle şeylere aldırmadığını bilmiyor musun? Üstelik, son günlerde pek telaşlı. Her gün iniyor İstanbul'a. Şu Tır işinde aksilikler olmuş galiba. Ahmet Şükrü ile halvet olup duruyorlar...

— O iş kapandı sanıyordum. Yeni bir gelişme mi var?

— Bilmiyorum. İlilenmeye de niyetim yok.

— Sen de fırsattan yararlanıp... Bakıyorum, pek mutlusun? Yoksa ilk defa mı beraber oluyorsunuz?

Selma, karşılık vermeden önce önündeki dolmuşu ustalıkla solladı, Kurbağalıdere'nin dönemecini aynı hızla geçip Fenerbahçe Stadı'nın önüne çıktı, sonra biraz yavaşladı:

— Öyle, dedi. İlk defa. Hem de nasıl ilk... Yattığı ilk kadın oldum, ben!

Aydın elinde olmadan içinde bir şeylerin sızladığını hissetti. Yüzünü buruşturdu. Kendini alaycı olmaya zorladı:

— İnandın mı? dedi. Pek safsın.

— Hiç de değil. Bunu anlayabilecek kadar deneyimliyim. O tersini söylese bile... Çok içten, çok cici bir çocuk. Anlatamam. Tabii, başkasına söyleyecek değilim, ama bugün, o yanımda yarken, bir ara seni düşündüm ve galiba seni ilk olarak anladım. Sana hak verdim. Sen hep el değmemişliğin faziletinden söz edersin. Gerçekten de nefis bir duygu... Korkarım ben de şimdi ona, senin o küçük kıza âşık olduğun gibi âşık oldum. Bir kadının ilk erkeği olmakla bir erkeğin ilk kadını olmak farklı şeyler

midir, bilemem. Ama, onun o utangaçlığı, beceriksizliği, sonra coşkusu, o aşk yeminleri, hatta gözyaşları... İlk kez geliyor böyle bir şey başıma, inan. Bana kızmıyorsun ya?

Aydın, düşünceli düşünceli başını salladı:

— Yoo... Niye kızayım? Seni anladığımı sanıyorum ben de! Gerçi, beni ilk kez baştan çıkaran kart bir orospuydu ve hiçbir şey anlamamıştım o işten ya... Neyse. Hoş, kart dediğime bakma. Ben o zaman on yedi, on sekiz yaşında ancak vardım. Kadın da olsa olsa, senin şimdiki yaşındaydı!

— Bana hakaret mi etmek istiyorsun? Eğer niyetin öyleyse, hemen in arabadan aşağı!

— Böyle bir şey düşünmeyeceğimi bilirsin. Söylemek istediğim başka. Bir erkeğin ilk kadını olmakla, bir kadının ilk erkeği olmak, aynı şey değildir. Hiç değilse bizim memleketimizde. Hârika ile benim durumum bambaşka. Aramızda bir benzerlik bulamazsın. Çünkü, senin küçük şairin bugüne kadar eğer gerçekten hiçbir kadınla yatmamışsa, bu sadece onun iradesine bağlı bir şeydir. Ya da bir beceri sorunu, diyelim! Yani, istese, kolayca yatabilirdi. Bugünkü toplum koşullarına göre konuşuyorum. Danimarka, İsveç ya da eski Mısır'da farklı olabilir! Sonra, ne kadar deneyimsiz biri olsa da bir erkek... Yani, senin küçük şairini hiçbir zaman Hârika'yla bir tutamam. Onun saflığı ve temizliğiyle bir tutamam!

— Galiba, asıl alınan sensin?

— Alınmadım. Bir yanlışlığı düzeltmek istedim, o kadar. Hârika gibi bir kızın, çok sevdiği bir erkekle bile olsa, birlikte oldukları ilk gece, senin küçük şairin gibi ateşli bir sevgili olması düşünülemez. Orosuları bir yana bırakırsan, daha deneyimli bir kadın için bile aynı şey söylenebilir. Kaldı ki, şu el değmemişliğin fazileti üzerinde öyle katı düşüncelerim yoktur benim. Evlenip ayrılmış bir kadın bile, bir gün ilk erkeğini bulabilir...

— Yani?

— Hiç.

— Sen de benim o anlamda ilk erkeğimsin. Bunu mu söylemek istiyorsun?

— Belki.

Selma sesini çıkarmadı. Durakta Aydın'a rastladığı andaki neşeli hali gitmişti üstünden. Belki de ona açıldığı için pişmanlık duyuyordu. Belki de Aydın'ın söyledikleriydi coşkusunun yok olmasına neden. Aydın, sözü değiştirmek gereğini duydu.

— Şu senin hizmetçini öldüren delikanlı, hapishanede bir kaza sonucu vurulup ölmüş, haberin var değil mi? dedi.

Selma, başını sallamakla yetindi.

— Sana bir şey sormak istiyordum ne zamandan beri. Bir saplantı. Bostancı cinayeti kafamı kurcalayıp duruyor. Mesleki bir sorun değil. Kişisel bir sorun diyebilirim. Şu sizin öldürülen hizmetçiyi soracaktım. Yani, nasıl biriydi diye. Gerçi, katil öldürüldü, dosyası da kapatılmıştır ama, kafama takılan şeyleri aydınlığa çıkarmadan rahat edemeyeceğim. Öyle, her önüne gelenle yatıp kalkan biri miydi? Amatör mü, yoksa profesyonel bir orospu muydu?

Selma kaşını çattı:

— Bilirsin, hizmetçilerle senlibenli olmayı sevmem!

— Ben, gözlemlerinden söz ediyorum. Sen de kadının orospu olduğunu söylemiştin. Kimi kadın vardır, biraz da yaradılış gereği orospuluk yapar. Kimi salt maddi çıkarı için erkekleri baştan çıkarır.

— Bilmiyorum. Ama, salt keyfi için bu işi yaptığını sanmam. Öyle olsa, bizim Arnavut bahçıvanla ya da yakışıklı aşçıyla kırıştırırdı, bu da gözümden kaçmazdı! Gözü daha iyilerdeydi sanırım!

— Yani... Ne bileyim... Bu tür kadınların evin erkeğiyle kırıştırmak istemeleri doğaldır. En azından, yerlerini garanti etmek için!

— Hâdi'yle mi? Güldürme beni!

— Ya da yeğeniyle...

Selma, farkında olmadan ayağını gazdan çekti:

— Nejat serserinin tekidir, dedi. Hakkın var. Bir halt karıştırmış olabilir.

— Olabilir mi, yoksa bildiğin bir şeyler var mı bu konuda?

— Yaman bir dedektif olabilirmişsin! Doğrusu, Nejat'ın ka-

dına karşı davranışları, bakışı falan öteden beri pek hoşuma gitmiyordu. Sonra, bir gün, hem de benim odamda öpüşürlerken yakaladım onları. Onlar fark etmedi. Ben de belli etmedim. Hâdi'ye söylemek geçmedi değil aklımdan, sonra vazgeçtim. Bana neydi yani? Sonra, ne derler, "Tencere dibin kara..." Böyle şeylere karışmamak en iyisi!

— Haklısın. Bir şey daha sorabilir miyim? Bu kadın ne zamandan beri sizde çalışıyordu, hatırlıyor musun?

— Bir yıl olmuştu.

— Nereden gelmişti size? Kim tavsiye etmişti, hatırlayabilecek misin?

Selma biraz düşündü:

— Hâdi Bey'in yanında çalışanlardan biri getirmişti galiba.

— Bir gümrük memuru olabilir mi? Şöyle, uzunca, zayıf biri?

— Olabilir. Kimi kast ettiğini anladım. Kadının akrabası falan sanıyorum. Arada sırada uğradı.

Aydın, kendinden hoşnut, gülümsedi:

— Şimdi bazı şeyleri daha iyi anlıyorum galiba. Sağolasın. Bana çok yardımın dokundu.

Selma merakla bakıyordu arkadaşına:

— Bu işe niye bu kadar önem veriyorsun, anlamıyorum? Senin böyle bir yanın olduğunu bilmiyordum!

— Doğrusu, ben de bilmiyordum. Bizim meslekte böyle olaylarla pek sık karşılaşmıyor, sanıldığının aksine, belki ondadır. Olayın cinayet yönü beni ilgilendirmiyor. Öldürülen kadını, kızıyla ve damadıyla olan ilişkilerini merak ediyorum. Psikolojik açıdan yani. Ayrıca, toplumsal bir sorun olarak da incelenmeye değer. Ya da kim bilir, pazar sabahları can sıkıntısından bir gazetenin büyük bulmacasını çözme hevesine kapılmak gibi bir hevestir, benimki...

— Bir de bu vesileyle Hâdi Bey'i vurmak istiyor olabilirsin!

— Yoo... Bunu hiç düşünmedim. Ona karşı ne diye kin besleyeyim? Bu, daha çok senin sorunun!

Suadiye'ye gelmişlerdi.

— Soldaki ilk sokaktan giriyorduk galiba, değil mi? diye sordu Selma.

— Evet. Ama, istersen şu ilerdekinden gir de sana Hârîka'ların köşkünü göstereyim.

Selma, arkadan gelen arabaların geçmesini bekledi, sonra direksiyonu hızla kırdı, bir çukura dalıp çıktı, karşıya geçti. Korumun içindeki blok apartmanın yanında, gündüz gözüyle, ihmale uğramış, harap ve yorgun bir görünümü vardı eski köşkün.

— Burası, dedi Aydın. Aslında güzel bir köşk. Sizin yalı gibi esaslı bir tamir ve bakım istiyor.

— Bizi ne zaman tanıştıracaksın nişanlınla? Güzelliği dillere destanmış. Meraktan ölüyoruz hepimiz.

— Biraz daha sabret. Nikâh on beş gün sonra. Artık nikâhta tanışırsınız. Annesi kesin olarak yalnız bırakmıyor. Şimdi yine sola dön.

Köşkün bahçe kapısı öteki taraftaki sokağın üstündeydi. Selma arabayı çevirirken Aydın, bahçe kapısının önünde Şaziye Hanım'ı birisiyle konuşurken gördü. Dikkatle bakınca, kadının konuştuğu adamın, Osman Bey'in dengesiz oğlu Şahap olduğunu fark etti.

Tam alaturka bir çilingir sofrası hazırlamıştı Şaziye Hanım. Hârîka'nın hiç mi katkısı olmamıştı? Huriye Hanım'ın kurnazca sorusunu çok açıkyüreklilikle yanıtlamıştı Şaziye Hanım. Hârîka ev işlerinden hiç anlamazdı. Daha çok gençti. Evlendikten sonra nasıl olsa öğrenirdi. Bunun için de acelesi yoktu. Annesi yanında olacaktı nasıl olsa. Allah ömür verdiği sürece. Kocasına baksın, yeterdi. O, sadece ekmekleri doğramıştı. Bu işi de pek iyi beceremediği anlaşılıyordu!

Selâhattin Bey, "Vakti kerahati kaçırmayalım!" diye telaş ettiği için erken gelmişlerdi köşke. Aynı şeyi Şaziye Hanım da düşünmüş olmalıydı ki, onlar geldiğinde sofraya hazır. Salonun biçimini de değiştirmişlerdi biraz. Daha rahat oturulsun diye olacak, yemek masası pencerenin önüne çekilmiş, oradaki kanepeler kenara alınmıştı. Bu iş için Şahap yardım etmiş olmalıydı Şaziye Hanım'a. Masa hayli ağırdı çünkü. Şaziye Hanım, akşamüstü kapının önünde Şahap'la bunun için konuşuyor olmalıydı. On-

lar geldiğinde Şahap, salonun en kuytu köşesine âdeta sinmiş gibiydi. Bu yüzden önce fark etmediler onun varlığını.

Masanın üstü çeşitli mezelerle donatılmıştı. Çerkestavuşu, kısır, humus, çiroz salatası, beyin tavaşı, midye dolması ve karides, hepsi de Selâhattin Bey'in bayıldığı şeylerdi. Rakılar, küçük kristal sürahilere konulmuştu. Çok iyi soğutuldukları, sürahilelerin buğusundan belli oluyordu. Bu kez servis için, nişandakilerden başka takımlar kullanmıştı Şaziye Hanım. *Sèvres* imzalı porselen yemek tabaklarının yanına, *Christoffles* markalı eski, parlaklığı yitmiş, iri iri gümüş çatal, bıçaklar konulmuştu. Kristal bardaklar ve kadehler de değişikti.

Şaziye Hanım'la Hârîka bahçe kapısının önünde karşılamışlardı onları. Şaziye Hanım, dizkapaklarını açıkta bırakan, geniş yakalı, kolsuz, bol desenli, gösterişli bir elbise geçirmişti sırtına. Bir genç kız gibi neşeli ve hareketliydi. Hârîka ise, yüzükleri ısmarlamaya geldikleri günkü kılığındaydı. Boynuna Selâhattin Bey'in armağanı olan altın zinciri takmıştı sadece.

Aydın, salonda Şahap'ın varlığını fark edince, canının sıkılmış olduğunu belli etti Şaziye Hanım'a. Bu akşam yemeğini iki ailenin baş başa yiyeceklerini düşünmüştü o. Şaziye Hanım, oralı olmadı:

— Şahap kimseyi rahatsız etmez, dedi. Hem, o da aileden sayılır. Bunca yıllık ahababımızın oğlu. Biraz safçadır, ama iyi çocuktur. Asıl önemlisi, çok iyi keman çalar. Bu akşam fasıl yapacağız!

— Fasil mı? Bir bu eksikti!

— Baban öyle istedi. Hem, Hârîka da güzel şarkı söyler. Sen istemez misin?

Ne diyebilirdi?

— Yalnız kemanla olur mu?

— Ben de ut çalarım.

— O zaman tabii, başka...

Yan gözle annesini kolluyordu. Şahap'ı görünce, Huriye Hanım'ın da canı sıkılmıştı. Selâhattin Bey ise, sofradaki mezelerin büyüüne kapılmıştı. Şaziye Hanım'ı göklere çıkarıyordu. Beklenmedik konuğu fark etmemiş gibiydi.

Ayaküstü hal hatır sorulduktan sonra hemen sofraya geçildi. Şaziye Hanım, masanın iki baş köşesine Selâhattin Bey'le Huriye Hanım'ı oturttu. Selâhattin Bey'in iki yanına, karşılıklı olarak Aydın'la Hârika oturdular. Şahap, Huriye Hanım'ın soluna, Hârika'nın yanına geçti. Şaziye Hanım da, Aydın'la Huriye Hanım'ın arasına yerleşti. İçki servisini Şaziye Hanım yaptı. Hârika'nın bardağına yine meyve suyu konulmuştu. Huriye Hanım önce, "Ben içmem," diye nazlandı, Selâhattin Bey kaşlarını çattınca, boyun eğdi. Şahap da utangaç bir tavırla uzatmıştı kadehini ama Şaziye Hanım, silmecesine doldurdu delikanlının kadehini. Şaziye Hanım, onun susuz içtiğini biliyordu demek. Şaziye Hanım böyle konularda o kadar dikkatliydi ki Aydın buna şaşmadı.

Selâhattin Bey, sabırsızlıkla kaldırdı kadehini:

— Hadi artık, içelim, dedi. Çocuklarımızın mutluluğuna!

Kadehler kaldırıldı. Aydın, salona girdiğinden beri yüreğinde büyüdüğünü hissettiği sıkıntıyı bastırmak için, bir dikişte bitirdi rakısını. Şaziye Hanım gülümseyerek damadının kadehini yeniden doldurdu:

— Bakıyorum, hızlı gidiyorsun? Dayanıklı mısın bari?

— Merak etmeyin!

Şaziye Hanım, bu kez Selâhattin Bey'e döndü:

— Bu akşam, Şahap'ı özel olarak, sizin şerefimize çağırdım, dedi. Rahmetli Bey, kendi oğlu gibi severdi onu. Ben de öyle severim. Küçükken bizim evden çıkmazdı. Hârika'nın beşiğinin başından ayrılmazdı. Çarşıya pazara giderken Hârika'yı ona emanet ederdim. Çok güzel keman çalar. Usul bilir. Hârika'nın da sesi güzeldir. Ben de biraz ut çalarım. İsterseniz bir fasıl geçereziz...

Bunu söylerken, Selâhattin Bey'le daha önceden bu fasıl işini planlamış oldukları anlaşılıyordu. Aydın, dikkatle Şahap'ı süzüyordu. Ona gerizekâli demek doğru muydu, kestiremiyordu. Hareketleri tutuk ve sarsak, konuşması biraz dengesizdi ama bakışlarındaki pırıltı, onun daha çok paranoyak bir ruh yapısı olduğunu gösteriyordu. Şaziye Hanım'ın ona bakışı da bir tuhaftı. Anaca bir şefkatten öte bir sevgi belirtisi var gibiydi bu bakışlar-

da. Zaten aralarında, onun Şahap'ı oğlu gibi görecektik kadar yaş farkı da yoktu. Hoş, kim bilir, kadın kendisine de durmadan "Oğlum" deyip durmuyordu mu?

Bu arada Huriye Hanım, Şaziye Hanım'ın Hârîka'yı ilk kez övdüğünü fark ederek, fırsatı kaçırmak istemedi:

— Demek, kızımızın kendi gibi sesi de güzel, öyle mi? dedi. Aydın alaturkadan pek hoşlanmaz ama...

Aydın durumu kurtarmaya çalıştı:

— Niye sevmeyeyim anneciğim? dedi. Usulüyle söylendiği zaman ben de hoşlanırım. Özellikle rakı sofrasında...

Şaziye Hanım, dünürünün iğnelemesini anlamazdan gelmişti. Hârîka ise bu övgü karşısında da tepki göstermemiş, başını önüne eğmekle yetinmişti. Selâhattin Bey, sözü karısının ağzından hemen kaptı. Gençliğinde Sivas idadisinde okurken dergâha gittiğini, orada meşk ettiklerini anlattı. Gerçekten de usul bilirdi, Davudi bir sesi vardı ve hâlâ hayli gürdü. Güzel Kuran okurdu. Tabii, aklına estiği zaman, aptesli olup olmadığına aldırmadan. Bu yüzden de Huriye Hanım'la çekişirlerdi.

Şaziye Hanım:

— Benim rahmetli zevcim de musikiye meraklıydı, dedi. Onun sağlığında da, arada sırada böyle çilingir sofraları kurar, fasıl yapardık...

Selâhattin Bey:

— Maşallah, maşallah... dedi. Demek, ailecek musikiye meraklısınız? Eh, ne de olsa, Saray'ın da tesiri olmuştur, öyle değil mi? Kızımız da bir şeyler çalmasını biliyor mu bari?

Şaziye Hanım, bir Hârîka'ya, bir Şahap'a baktı:

— Ağabeysi bir parça ut ve keman dersi verdi.

— Çok güzel, çok güzel... Ben, en çok rast makamını severim. Bilmem, Hammamizâde Dede Efendi'nin rast peşrevini biliyor musunuz? Bayılırım ona. Onunla başlasak diyordum...

Şaziye Hanım, kurnaz kurnaz gülümsedi:

— Bilmem ki sizi memnun edebilir miyiz? Çok zor bir bestedir... Nasıl Şahap, becerebilir miyiz dersin?

Şahap, bir profesyonel alışkanlığıyla başını salladı. Şaziye Hanım, bu kez kızına döndü:

— Hadi, ağabeyinin kemanıyla benim udumu getiriver kızım.

Hârika isteksizce kalktı yerinden. Bakışlarında hafif bir serzeniş anlatımı vardı, annesine karşı. Şaziye Hanım'la Şahap arasında birdenbire açığa vurulan senlibenlilikten huzursuzluk duymuşa benziyordu. Aynı huzursuzluğu Aydın da hissetmişti. Genç kadın Şahap'a karşı gösterdiği ilgiye bir komşu teyze sevgisi görüntüsü vermeye çalışıyordu ama, bu görüntünün arkasında başka sorunlar gizleniyor gibiydi. Daha doğrusu, bir komşu oğluna gösterilen yakınlıktan ileri bir yakınlık vardı ikisinin arasında.

Annesine baktı. Huriye Hanım bakışlarını ısrarla kaçırıyordu oğlundan.

Bu kez kadehini yarısına kadar içti, bıraktı. Ne garip bir aileydi bu? Şaziye Hanım'la Şahap'ın babası arasında, bir zamanlar bir gönül ilişkisi kurulmuş olabilir miydi? Bu acayip tavırlı, paranoyak görünüşlü delikanlının evin içinde böylesine rahat dolaşması, yıllarca süren bir alışkanlığın sonucuydu. Şaziye Hanım bunu gizlememişti de zaten. Ama, Şahap'ın Şaziye Hanım'ın oğlu olabileceğini düşünmek bile saçmaydı. Oğlanın anası sağdı. Tersisi olsaydı, neyse neydi... Peki, bu kadının böyle birine bu kadar yakınlık göstermesi nasıl açıklanabilirdi?

O arada Hârika utla kemanı getirdi. Şaziye Hanım sandalyesini Şahap'ın yanına çekti. Şahap, kemanını çenesine dayayarak akort etmeye başladı. Şaziye Hanım udun üstüne eğilmiş, bekliyordu. Delikanlının akordu bitince, başıyla bir işaret yaptı. Çalmaya başladılar. İkisi de şaşılacak derecede ustaydılar. Kusursuz bir uyum sağlıyorlardı aralarında. Birlikte pek çok kere meşk ettikleri anlaşılıyordu. Şaziye Hanım'ın daha duyarak çaldığı belli oluyordu. Şahap, daha çok profesyoneldi. Arşeyi çekerken gözlerini hafifçe kapatışı ve ikide bir boynunu oynatışı, tuluat kumpanyalarındaki çalgıcıları anımsatıyordu.

Aydın, delikanlının ne iş yaptığını hâlâ bilmediğini düşündü. Böylesine keman çalabildiğine göre, bir gazino ya da tiyatrodaki çalışıyor olabilirdi. Selâhattin Bey, keyfinden mest olmuştu. Elleriyle masanın kenarına vurarak tempo tutuyordu. Hârika, sandalyesini hafifçe yana çevirmiş, yüzünde hafif bir solukluk, an-

nesiyle Şahap'ı seyrediyordu. Hürriye Hanım'ın huzursuzluğu, yüzünde derin çizgiler oluşturmuştu. Bu alaturka fasıl düzeninin içine oğlunu oturtmakta zorluk çektiği belliydi. Aydın, kendisini zorlayarak gülümsedi ve, "Aldırma, eğleniyoruz işte!" der gibi bir işaret yaptı annesine. İkinci kadehini de bitirmek üzere olmasına karşın, kendi içindeki sıkıntı ve huzursuzluk da hafiflememiş, tersine artmıştı. Büyük bir sevgiyle udunun üstüne eğilen Şaziye Hanım'a bakarken kafasında bulanık birtakım düşünceler belirip kayboluyordu.

Böylesine canlı, hayat dolu bir kadın, yaşlı bir kocadan dul kaldıktan sonra on yıl bu köşke kapanıp, sessiz sedasız, isyan etmeden, tek başına nasıl oturabilmişti? Kızını üvey baba eline bırakmamak için ne büyük bir özveri göstermişti? Ancak, sınırsız bir irade gücü, mutlak bir kendine güven ve inançla mümkün olabilirdi bu. Hammamizâde Dede Efendi'nin rast peşrevini çalarken kendinden geçercesine coşan bu kadında böyle bir irade ve inanç var mıydı?

Görünüşe bakarak hüküm vermekten kaçınmayı öğrenmişti Aydın, bunca yıllık meslek yaşamı boyunca. Ancak, doğadan gelen baskılara karşı koymanın ne kadar zor olduğunu da biliyordu. Bunu başaranlar yok muydu? Vardı elbet. O zaman da, insanın bu kadar rahat, bu kadar neşeli ve canlı kalabilmesi mümkün değildi.

Kocasından başka erkek girmemiş miydi Şaziye Hanım'ın yaşamına, bugüne kadar? Beş yıl, on yıl öncesini düşünmüyordu Aydın. Bu o kadar önemli değildi. Tombalacık hafızın sağlığını da durumu merak ediyordu. Şaziye Hanım gibi bir kadın, öyle bir adamın yanında nasıl mutlu olabilirdi? Hârîka gibi bir kız, böylesine zorlama bir birleşmenin ürünü olabilir miydi? Başka bir denklem mi vardı yoksa bu olağanüstü güzelliğin yapısında? O tombalacık hafıza o kadar yıl sözümona karılık etmiş, sonra on yıl erkeksiz kalmış, erkeklere yüz vermemiş bir kadının; yalnız yaşamının insanın yüz çizgilerine, beden, ruh ve sinir yapısına yansımaları kaçınılmaz kuruluşundan kendisini kurtarabilmiş olması inanılacak bir şey değildi. Şaziye Hanım'ın hayatında bir erkek vardı muhakkak. Kim olabilirdi bu?

Annesinin korkunç kuşkuculuğunu iyi bilirdi Aydın. Oğlunun Hârîka ile evlenmesi sözü ortaya çıkar çıkmaz, ana kız hakkında kimselere sezdirmeden ince bir soruşturma yapmış olduğu muhakkaktı. Onu tedirgin edebilecek bir dedikodu kulağına gelmiş olsa, ne yapar eder, Aydın'ı bu işten vazgeçirmeye çalışırdı. Namus anlayışı öylesine katıydı ki, Şaziye Hanım'ın, kocasına iltifatlar yağdırmasından, kıskançlığı yüzünden değil, olası bir dedikodudan çekindiği için hoşlanmadığına kalıbını basardı Aydın.

Selâhattin Bey, peşrevin son nağmeleri biter bitmez, o kalın ve gür sesiyle hemen bir şarkıya geçmişti.

*Gözümde dâim hayali cânâ
Gönülde her dem cemali cânâ
Peri dilberi rânâ civânı nâzenin
Gam benim şâdi senin*

Selâhattin Bey'in kusursuz usul bilgisini belli eden bir ağırbaşlılıkla okuduğu şarkıya, alçak perdeden Şaziye Hanım da eşlik ediyordu. Şahap'ın da, Şaziye Hanım'ın da repertuarlarının hayli zengin olduğu anlaşılıyordu.

Görünüşte kimse yoktu Şaziye Hanım'ın hayatında, kocasından başka. Yoksa var mıydı? Kimsenin kuşkulanmayacağı biri. Oysa, bu eve rahatça girip çıkan yalnızca iki erkek olduğunu biliyordu Aydın. Osman Bey ve oğlu.

Bu iki erkekten de kuşkulanması anlamsızdı doğrusu. Şaziye Hanım gibi bir kadının, kırk yıl erkeksiz kalsa, kendisini Osman Bey'in kollarına bırakabileceğini düşünemezdi. Başını kemanına doğru eğerek kendisinden geçmişçesine çalan delikanlıya baktı. Siyah gözlüklerinin arkasından bile hissedilen ateş gibi bakışlarında tuhaf bir çekicilik olduğunu yadsıyamazdı. Yakışıklı değil-di, ama çirkin de sayılmazdı. Gençti. Böyle güzel bir kadının başını döndürecek nitelikler değildi bunlar. Yoksa yanılıyor muydu?

Eski kadınlar soyundandı Şaziye Hanım. Çok genç yaşta evlenmiş, törelerin, alışkanlıkların uyumu içinde yaşamıştı. Kocasını öldükten sonra da, onun tek arkadaşı olan adamla gizli ilişkiler

içine girmiş olamazdı. Hem de yine yaşlı sayılabilecek, üstelik alkolik bir adamla.

212

Kadehini başına kaldırıp bitirdi.

Ya Şahap?

Bu yarı deli delikanlının, evin içinde bir erkeğin eksikliğini tehlikesiz bir biçimde doldurduğu kuşkusuzdu. Nasıl bir işlevi olduğuna gelince, insaflı düşünecek olursa, Şaziye Hanım'ın onun varlığında, kendi kendisine bile itiraf edemeyeceği tuhaf bir platonik bir doyuma ulaşmakla yetinmekte olduğunu kabul etmek zorundaydı.

Şaziye Hanım'la Şahap'a yan gözle baktı. Gerçekten, yalnız platonik miydi bu ilişki?

“Saçmalıyorum,” dedi. “Selma'nın hakkı var. Dedektiflik oyunu fena sardı beni. Her yerde bir uygunsuzluk keşfeder oldum...”

Düşüncelerinin ağırlı baskısından kurtulmak için gözlerini Hârika'ya çevirdi. O sırada Şaziye Hanım da başını hafifçe kaldırmış, kızını süzmektedir. Bakışlarında, sevgiden çok, Aydın'ı ilk gün de korkutmuş olan, tuhaf, anlaşılabilir bir ışık parlıyordu. Bir delilik belirtisi olabilir miydi bu kıvılcımlı bakış?

Ürperdi.

Selâhattin Bey, kimseye fırsat vermeden hemen bir başka rast şarkıya geçmişti. Aydın, babasının en sevdiği şarkılardan biri olan bu şarkıyı iyi bilirdi. Biraz da annesini rahatlatmak için, sesini idare etmeye çalışarak o da katıldı babasına:

Yüzündür cihâm münevver eden

Fedâdır yoluna bu can ü ten

Arkasından başka rast şarkılara geçildi. Bir yandan da kadehler dolup boşalıyordu. Huriye Hanım'dan başka herkes söylüyordu şimdi. Arada çatlak ya da bozuk sesler çıkınca, Şahap kaşlarını çatarak dik dik bakıyordu. Aydın, genç adamın şarkı söylerken hiç kekelemediğine dikkat etmişti. Dahası, yüzündeki delice gerilim kayboluyor, bunun yerine duygulu bir hüznün geçip oturuyordu. Şaziye Hanım da sanki on yaş birden gençleşmişti şarkı söylerken. Sesi güzeldi. Biraz kalın, mezzo ile alto arası, renkli bir sestir bu. Bütün yaşamı boyunca padişah saraylarında

meşk etmiş gibi kendinden emin ve duyguluydu. Hârîka da güzel söylüyordu. Onun sesi annesininkinden daha kalındı ve bu ona çok yakışıyordu. İçlerinde tek içki içmeyen o olduğu için utangaçlığını henüz atamamıştı üzerinden. Şarkı söylerken, o da kemancı gibi gözlerini hafifçe kısıyordu. Müzik derslerini ondan aldığı belliydi.

Tombalacık hafız gerçekten katılıyor muydu acaba bu fasillara? Yoksa, onlar sazlarını ellerine alınca, yukarıya, tavan arasına, tuvallerinin, boyalarının yanına sığınmayı mı yeğliyordu? Üstelik, on yıl önce, Hârîka henüz altı yaşındaydı, Şahap da, Hârîka'nın şimdiki yaşında.

İstanbul aydınlık arasında alaturka düşkünlüğünün yeniden moda olduğunu, Murat'la Jale'den biliyordu Aydın. Herkesin elinde bir alaturka şarkı kitabı vardı. Bir zamanlar barok müziğinin ustalarından dem vuranlar, Mahler'in ya da Bela Bartok'un yapıtlarını opus numaralarıyla söylemekle övünenler, şimdi radyoda çalınan bir şarkının hangi makamdan olduğunu anladıklarını söyleyerek üstünlük taslıyorlardı.

Babasının başını çektiği şarkılardan çoğunu Aydın da biliyordu. İçkili arkadaş toplantılarında, iyice kafayı bulduktan sonra, sesinin boğukluğunu örtmek için bağıra çağıra o da katılırdı hengâmeye. Sıra şarkının meyanına gelince duraklar, sesini alçaltır, ötekilere kulak vererek ayak uydurmaya çalışırdı. Ama, şimdi, sesini yükseltmek istemiyordu canı.

Kadehleri yeniden doldurmak ve sıcak mezelerin tadına bakmak için müziğe kısa bir süre ara verildi. Selâhattin Bey yükünü almıştı. Gözleri kızarmış, bakışları süzgünleşmişti. Huriye Hanım diken üstünde oturuyor, oğlunun yüzünden, ne yapmasının doğru olacağını belirleyecek bir işaret alamadığı için, elinden geldiğince tatsızlık çıkarmamaya çalışıyordu.

Şaziye Hanım, udu bu kez Hârîka'nın eline tutuşturdu:

— Hadi, biraz da sen çal bakalım. Nişanlına göster marifetini...

Hârîka udu isteksizce kucağına oturturken yan gözle annesine baktı. Sitemli falan değil, bayağ: öfkeli bir bakıştı bu ve Aydın onun bu tür bakışına bu akşam ikinci kez tanık oluyordu. Tam

elini kaldırıp, “Bırakın, vazgeçin!” diyecekti ki, Hârîka, hiç beklemediği bir ustalıkla çalmaya başladı. Şahap kemanını yere bırakmıştı. Sofraya birden bir sessizlik egemen oldu ve Hârîka, kısa bir geçiş taksiminden sonra, tek başına söylemeye başladı:

*Cânâ rakibi handan edersin
Ben bînevâyı giryân edersin
Bîgânelerle ünsiyyet etme
Bana cihânı zindân edersin*

On altı yaşında bir genç kızın, böylesine ağır bir şarkıyı, böylesine güzel, usule uygun, sözcüklerin hakkını vere vere söylemesi o kadar şaşırtıcıydı ki, Aydın bir an söyleyenin Hârîka değil, Şaziye Hanım olduğunu sandı. Zaten, şarkıyı söylemeye başlaması ile birlikte Hârîka sanki birden değişmiş, yaşlanmış, annesiyle yer değiştirmişti. Annesinden daha da yaşlanmıştı. Gözleri hep kısıktı ve nişanlısının tarafına bakmamaya özen gösteriyordu.

Şarkı bitince hep birlikte alkışladılar. Hârîka udu annesine geri vermek istedi, Şaziye Hanım eliyle itti:

— Dur bakalım, acele etme, şimdi herkes sırayla söyleyecek. Aydın oğlum, sen en çok hangi şarkıyı seviyorsun?

Hârîka merakla Aydın’a baktı. Gece boyunca ilk kez göz göze geliyorlardı. Bu gözlerde çocuksu bir kuşkuculuktan başka anlam aramanın aptallık olacağını düşündü Aydın. Ne bekliyordu ondan? Beş on kez ancak gördüğü, kendisinden yirmi yaş büyük bir adama tutkulu gözlerle bakmasını mı?

— Ben tek başıma söylemesini beceremem, dedi. Size eşlik etmeye çalışıyorum, o kadar...

— Öyle şey olmaz, dedi Şaziye Hanım. Babanı dinledik. Senin de ondan bir şeyler öğrenmiş olman gerek. Öyle kolayca kaçamazsın elimizden. İstersen, Hârîka seninle birlikte söyleyebilir. Ne dersiniz Selâhattin Bey?

Ne diyebilirdi Selâhattin Bey? Yıllardan beri böyle bir içki meclisine hasretti. Arada sırada, arkadaşlarıyla kaçamak meyhaneye gitse bile, o ut, o keman, o usulünce söylenen şarkılarla içki içmenin tadı bambaşkaydı. Huriye Hanım’ın kaş göz işaretlerine aldırmadan, bilmem kaçınıcı kadehini başına kaldırdı:

— Elbette, dedi. Söyleyecekler tabii. Bugün niçin buradayız? Çocuklarımızın saadetlerine bir kere daha şahadette bulunmak için değil mi? Haydi bakalım Aydın. Gerçi uşşak makamına geçtik ama, kızımız bir suzidılara peşrevi yaparsa, ha, ne dersin? Sultan Selimî Sâlis'in yürüksemai bestesini pek severim, bilirsin. *Ab-ü tâb ile bu şeb hâneme cânan geliyor...* Haydi kızım, ellerin dert görmesin, nur ol!

Hârîka, “Bilmiyorum ki...” der gibi acıklı acıklı bakıyordu Selâhattin Bey’e. Aydın, genç kızın yardımına koşmak gerektiğini düşündü:

— Aman baba! Sen yine çok eskilere gittin! Hem ben o şarkıyı söyleyemem ki...

Selâhattin Bey, uçuşan saçlarını elleriyle sıvazlayarak:

— Pekâlâ, demek zorunda kaldı. Madem öyle, bildiğiniz bir şey söyleyin de dinleyelim.

Herkes dönmüş Aydın’a bakıyordu şimdi. Aydın, düşünüyordu. Hârîka ile yeniden göz göze gelmişlerdi. Duraksadı:

— Pek revâdır’ı biliyor musun? dedi.

Hârîka, başını salladı, hemen uduna eğildi. Yapılması kaçınılmaz bir iş yapar gibi çalışıyordu şimdi. Aydın da isteksizce gırtlığını temizledi ve kendinden önce şarkıya giren Hârîka’ya yetişmeye çalıştı:

Pek revâdır sevdiğim ettiklerin

Âşkî günlerce beklettiklerin

Gelmeyip ağyar ile gittiklerin

Şarkının son dizesini söylemeye başladıkları sırada Selâhattin Bey kadehine sarılmıştı. Aydın da kadehini eline aldı. “*Durma çak!*” derken, baba-oğul kadehlerini tokuşturdular. Selâhattin Bey, içten bir, “Nur olun evlatlarım!” çekerek kadehini boşalttı. Artık, konuşurken güçlük çekmeye başlamıştı. Aydın, yan gözle Hârîka’ya bakıyordu. Hanendelik rolünü benimsemiş gibi bir hali vardı genç kızın ve soğuk, profesyonel bir tavırla, arkadan hangi şarkıyı çalmasını isteyeceklerini bekliyordu.

Aydın, içinde ona elleriyle dokunmak için büyük bir isteğin uyandığını hissediyordu. Ayağa kalktı, sendeledi. Çok içmişti,

farkında olmadan. İçki bir yana, üst üste söylenen şarkıların ve yüreğinde bir türlü bastıramadığı sıkıntının etkisiyle başı dönüyordu. Yüzü birden sararmıştı. Onun pek iyi olmadığını anlayan Şaziye Hanım, hemen fırladı yerinden:

— Ben yol göstereyim sana, dedi.

Aslında Şaziye Hanım da hemen hemen onlar kadar içmişti. Olağanüstü bir dayanıklılığı olmalıydı ki, hareketlerinde, konuşmalarında en küçük bir bozukluk, bir dengesizlik sezilmiyordu.

— Ben giderim, dedi Aydın.

— Tabii gidebilirsin ama, bizim evin koridorları çok karışiktır. Sen bana yaslan...

Aydın, annesinin kaygılı bakışlarıyla karşılaşmamak için başını çevirdi ve Şaziye Hanım'ın uzattığı kola tutundu. Bir menegene gibiydi kadının parmakları. Salondan çıkarlarken Aydın pek bir şey belli etmedi, ama koridora girer girmez, kendini bıraktı. Başı fırıldak gibi dönüyordu. Tuvaletin kapısına yaslanıp, durdu. Şaziye Hanım ışığı yakmak istedi, Aydın'ı bırakmadı bir süre, karanlıkta birbirlerine tutunarak durdular. Aydın derin derin soluk alarak kendine gelmeye çalışıyordu. Utanıyordu. Kendisini yalnız bırakmasını söylemek istiyordu Şaziye Hanım'a, ağzını açmaya korkuyordu. Derken, genç kadının vücudundan kendi vücuduna doğru sıcak, güçlü bir akımın yayılmaya başladığını hissetti. Genç kadının ona sokuluşu artık yalnız onu tutmak için değil gibiydi. Soluğu yakıcı bir sıcaklıkla yüzüne çarpıyordu. Başını kaçırmaya çabaladı. Karanlıkta, kadının yüzünü seçemiyor, ama elinde olmadan o yüze doğru yaklaştığını duyuyordu.

Bağırmak için ağzını açmak istediği sırada koridorun ışığı yandı.

Kapının önünde Hârîka duruyordu.

İçerdeki odada Güzin Hanım, harıl harıl nikâh davetiyelerinin zarflarını yazıyordu. Çağrılanların hepsi gelecek olsa, Beyoğlu Evlendirme Dairesi'nin salonu almazdı. Yalnız Şaziye Hanım'ın listesindekiler birkaç yüzü geçiyordu. Hemen hiçbirini tanıımıyordu Aydın, Şaziye Hanım'ın tanıdığını da sanmıyordu. Tombalacık hafızın adres defterinden çıkarılmış gibiydi bu isimler. Onun arkadaşları, yakınları, paşa babasının uzak yakın akrabaları... Belki de adresleri çoktan değişmişti. Belki bir kısmı ölmüştü bile.

Can sıkıntısıyla kalktı yerinden. Şu işler bir bitseydi. Ne olacaksa olsaydı. Durmadan bir şeylerden kaçmakla hiçbir sorunu çözemeyeceğini biliyordu. Yalnız bir konuda kesin kararlıydı. Eski köşkteki içkili, sazlı yemek, gözlerini açmıştı. Hârîka ile evlendikten sonra, o evde oturmayacaktı. Gerekirse, parasal yardımda bulunabilirdi Şaziye Hanım'a. Birlikte oturmaları artık söz konusu değildi. Kadının kızını sömürdüğü, onu kullandığı apaçık ortadaydı. Başlangıçta, ana kız arasında, yıllarca bir arada ve yalnız yaşamanın pekiştirdiği güçlü bir sevgi olduğunu sanmıştı. Oysa, sevgi sandığı duygu, kin ve nefretten başka bir şey değildi. Dahası, annesinden öğreniyordu Hârîka. O gece, koridorun ışığını yaktığı zaman bakışlarında yakaladığı soğuk öfke, bunu hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde açıklamaya yetiyordu.

Yıllarca, kızı için elini eteğini dünya nimetlerinden çekmiş, dürüst, namuslu bir kadın rolü oynamıştı Şaziye Hanım. Oysa, yaşamayı seven, güçlü, sıcakkanlı bir kadındı. Bunca yıl bir erkeğe ihtiyaç duymamış olamazdı. Kocasını öldükten sonra neden evlenmemişti, bilmiyordu Aydın. Belki evleneceği adamın, kocasından kalan üç beş parça mala el koyabileceğinden korkmuştu. Belki, tombalacık hafızla yaşadığı evlilik deneyiminden sonra,

yeniden bir erkeğin kölesi durumuna düşmekten kaçmıştı. Koylayca egemenliği altına alabileceği bir erkek aramıştı. Bu öyle bir erkek olmalıydı ki, başka kimseye dönüp bakmasın, kimse onu elinden almayı düşünmesin, o erkeğin değil, erkek onun kulu, kölesi olsun.

Böyle birisi vardı elinin altında. Bunun, önce, Osman Bey olabileceğini düşünmüştü. Ama o değildi. Evli, ayyaş, yaşlı birini ne yapsındı Şaziye Hanım? Oysa emlak komisyoncusunun oğlu, tam istediği gibi bir erkekti. Onu, daha çocukluğundan çıkarken avcunun içine almış olduğundan emindi Şaziye Hanım'ın. O oğlanın ilk kadını olmuştu.

Selma'nın, genç şair dostuyla ilk kez yattıktan sonra söyledikleri geldi aklına. Acı acı gülümsedi. Oysa, Şaziye Hanım, Şahap'ın yalnız ilk yattığı kadın da değildi. Yeni yetme oğlana ilk cinsellik derslerini veren de o olmuştu kuşkusuz. Köşkün kapısından içeri ilk girdiğinde, dokuz-on yaşlarında ancak olmalıydı Şahap. Onunla, bir yavru kediyle oynar gibi oynamıştı Şaziye Hanım. Başlangıçta, gerçekten de, kendi oğluymuş gibi bağrına basmış olması da mümkündü. Artık kocasından bir oğlan doğuramayacağını biliyordu çünkü. Sonra çocuk büyümeye başlamıştı. Ergenlik çağına girmişti. Tombalacık hafız yaşlıydı. Şaziye Hanım genç bir kadındı. Herkesin gözü üstündeydi. Dedikodu olmadan kimseye yan gözle bakamazdı. Oysa, yanıbaşında, istediği gibi evirip çevirebileceği, üstelik kimsenin kuşkulanmayacağı bir erkek vardı. Onu baştan çıkarmadan önce nefsiyle kim bilir ne kadar boğuşmuştu, ama sonunda güçlü doğasının isteklerine boyun eğmek zorunda kalmıştı. Yavaş yavaş bu gizli ve yasak aşk oyunu, ikisini de tutsak almıştı kuşkusuz. Birbirlerinden vazgeçemez olmuşlardı. Genç çocuğun olağanüstü sayılabilecek müzik yeteneği de ilişkilerini rahatça sürdürmekte işlerine yaramıştı. Tombalacık hafız, tavan arasındaki odasına kapanıyor, resim yapmakla uğraşıyordu. Hârîka henüz küçük bir kızdı. Bir şey fark edecek yaşta değildi.

Köşkün alaturka hamamından söz ederken Şaziye Hanım'ın gözlerinin nasıl parladığı geldi aklına. Ne sevişmelere sahne olmuştu o hamam, kim bilir... Genç kadının kızını bir an önce

evlendirmek istemesinin nedeni de daha iyi anlaşıyordu. Hârika artık büyümüştü. Annesiyle Şahap ağabeyi arasındaki ilişkiden kuşkuya düşebilirdi. Belki birtakım olaylara tanık olmuştu. Her şey bir yana, annesinin nasıl bir kadın olduğunu başkaları anlamasa da, onun bir genç kız sezgisiyle fark etmemesi olanaksızdı. Bakışlarındaki öfke, kin ve nefret başka türlü nasıl açıklanabilirdi?

Şaziye Hanım'ın kızıyla ve damadıyla birlikte köşkte oturmak istemesi çelişkili gibi görünüyordu, ama değildi. Hârika köşkten ayrılacak olursa, Şahap eskisi gibi rahatça girip çıkmazdı eve. Yine de, evde Aydın'ın bulunmasına karşın, bu ilişkiyi uzun süre gizleyip sürdürebileceğini düşünmesi şaşılacak bir şeydi. Acaba, damadını da kullanmayı düşünmüş olabilir miydi bu arada? Onun kendisini nasıl sıkı sıkı bağrına bastırdığını, ıslak dudaklarıyla nasıl yanaklarından öptüğünü unutabilir miydi? Son gece, tuvaletin önünde, Hârika koridorun ışığını yakmamış olsa...

İlk günden beri o kadından neden tedirgin olduğunu şimdi daha iyi anlıyordu. Yalnız ondan değil, kendisinden de korkmuştu. Bir gün, bir sarhoşluk anında, önceki gece olduğu gibi...

Ne fark vardı Şaziye Hanım'la, Bostancı'da öldürülen kadın arasında? Bugüne kadar bir şey olmadıysa bile, kendisiyle o genç katil arasında ne fark vardı. Bir gün Şaziye Hanım'ın gelip, kendisinden gebe kaldığını söyleyebileceğini düşündü, tüyleri ürperdi. Böyle bir durumda, uygar bir insan olmak ya da olmamak bir anlam taşımazdı. O da o genç katil gibi davranırdı kuşkusuz. Arkasından da kendi kafasına bir kurşun sıkardı. Tek fark belki burdaydı.

"İyi de, oğlan tabancayla öldürmemiş ki..." dedi düşünmeden ve o anda böyle bir ayrıntıyı anımsadığı için şaşırdı.

Güzin Hanım, kapısını aralamış, "Saat on birde provanız vardı," diye sesleniyordu.

Yine o kusursuz sekreter. Aydın'ın içi acıyordu. Bağlarbaşı'ndaki evde doğmuş olan, daha doğrusu doğmuş olduğunu sandığı o güzel dostluğu sürdüremeyişlerinin kabahati, büyük ölçüde kendisindeydi. Güzin Hanım, haklı olarak, aradaki uzak-

lığı koruması gerektiğini düşünüyordu. Bir patronun yakınlığına, arkadaşlığına ne kadar güvenilebilirdi? Üstelik, çok yakında, gencecik bir kızla evleneceğini de hesaba katmak zorundaydı. Öbür taraftan Aydın kendi sorunlarıyla o kadar meşguldü ki, aralarında yeniden güven ortamı yaratmak için çaba harcamayı aklına bile getirmiyordu. Ya da bu sorunu sürekli olarak erteliyordu, kafasında. Hele şu nikâh olup bitsin, hele yaşam normal yoluna girsin, o zaman ilk adımı yine kendisi atacaktı. Nasıl olsa Güzin Hanım'ın kaçtığı yoktu.

— Sağolun Güzin Hanım, dedi. Unutmuştum. Aslında canım istemiyor ya bu sıcakta sokağa çıkmayı...

Genç kadının, yüzündeki suçlu gülümsemeyi görmesini özellikle istiyordu, oysa o, hiçbir şey fark etmemiş gibi geri çekildi ve kapısını sessizce kapattı.

Belki bir daha hiç giymeyeceği bir smokin, bir daha hiç giyilmeyeceği kuşkusuz bir gelinlik.

Huriye Hanım hâlâ, zaman zaman sandığını açar, kırk yıl önce giydiği gelinliği çıkarıp bakardı. “Ne kadar inceymiş belim o zaman... Şu kumaşın güzelliğine bak, şimdi nerede o kumaşlar...” derdi. Aydın'ın büyükbabasının da bir redingotu varmış. İstiklal Savaşı'na katılmak için Ankara'ya kaçtığında, sırtında bu redingottan başka giyecek elbisesi yokmuş. Savaş boyunca başka elbise diktiremediği için, babasının o redingotla dolaştığını anlatırdı Selâhattin Bey, Ankara sokaklarında. Adamcağız öldükten sonra, birisine vermeye ya da eskiciye satmaya kıyamamışlar, Huriye Hanım kendisine bir tayyör çıkarmış kumaşından, kaç yıl giymiş, eskitememişti. O tayyörü anımsıyordu Aydın. Sonunda, bir yoksula verilmişti galiba. Gelinlikse hâlâ sandıktaydı.

Saatine baktı, on bir. Geç kalıyordu. İstemeyerek çıktı yazıhaneden. Şişhane'ye kadar ağır ağır yürüdü. Terzi Angel'in dükânı, Tepebaşı'ndaki bir apartmanın üçüncü katındaydı. Angel'in hiçbir zaman tam zamanında hazırlamadığını bilirdi, provayı. Yine de adımlarını biraz sıklaştırdı. Eski Komedi Tiyatrosu'nun yanından geçti, gölgeli bir sokağa saptı.

Tahmin ettiği gibi, prova henüz hazır değildi. Angel'in bin türlü özür dilemesini dinlemeden bekleme odasına geçti, eski

maroken koltuklardan birine oturdu. Yandaki komidinin üstünde, günü geçmiş gazeteler, karikatür dergileri vardı. Bütün gazetelerde yaklaşan seçimlerle ilgili haberler baş köşede idi. Aydın da, bir zamanlar, bir tutku biçiminde politikayla ilgilenmişti. Bugünkü politikacılar içinde yakından tanıdıkları vardı. Bir kısmını da Hâdi Bey'in salonlarında tanımıştı. Şimdi hepsini küçümsüyor, sözlerini, davranışlarını gülünç buluyordu. Politika yoluyla bir şeyler yapılabileceğine inanmıyordu. Abartmalı gösterilerle, büyüklük havalarıyla zayıflıklarını, ilkelliklerini gizlemeye çalışan bu insanlardan ne bekleyebilirdi? İşin kötüsü, bir kez kürsüye çıkınca, kendi güçlerine kendileri de inanır oluyorlardı.

Acaba o da, bir başka açıdan, kendi gücünü, iradesini böylesine abartmıyor muydu? Yaşamındaki bütün olumsuzlukları, dengesizlikleri bir gün düzelterceğine inanıyordu hâlâ. Ut çalıp alaturka şarkılar söylemekten başka belirli bir niteliği olduğunu bilmediği on altı yaşında, deneyimsiz bir kızla birleştirecekti yaşamını. Annesinin söylediği gibi, onu kendi istediği gibi yetiştirebilecek miydi? Olacak şey miydi bu? Dahası, o kusursuz güzellik bile artık eskisi kadar etkileyici değildi. Bir uzak güzellikti. İlk gördüğünde, eski Yunan, eski Roma yontucularının heykellerine benzetmişti onu. Ya da Rubens'in çocuksu bir Madonna'sına. Doğruydum. Salt bir mermer güzelliği, yüzyıllardır değişmeyen bir eski tablo güzelliği vardı Hârîka'nın. Annesinin yaşam dolu ateşli yapısından payına bir şey düşmemişti. Birlikte olacakları günler bu kadar yaklaşmışken, onu hâlâ koynuna girecek bir kadın olarak düşleyemiyordu.

Angel, neden sonra çağırdı onu provaya. Smokinin yakası, halis İngiliz sateniymiş, bunu bulmak için çok uğraşmışmış... Yalan söylemediğini biliyordu Aydın. Angel'i ona İslâm Bey tanıştırmıştı. Yaşlı avukat, yazıhanesiyle birlikte otuz yıllık terzisini de devretmişti ona. Pahalıcıydı ama ustalığına diyecek yoktu. Özel müşterilerinin dikişlerini kalfalarına bırakmazdı. Aydın da artık özel müşterileri arasındaydı.

— Dügün ne zaman? diye sordu Angel.

— Dügün yapmayacağız? Sadece nikâh. Akşama aramızda yemek yiyip eğleneceğiz.

— Çok haklısınız. Bu zamanda düğün akıl kârı değildir. Bende çok güzel bir tayyörlük kumaş var İngiliz. Tam nikâh için. İsterseniz bir haftada yetiştiririm.

— Sağol. Nikâha gelinlikle gidecek. Daha sonra inşallah...

Bundan sonra böyle şeyleri de düşünmesi gerekecekti. Evlilik, iki insanın bir deftere imza atıp, geceleri aynı yatağı paylaşması demek değildi yalnızca. Baştan beri, Suadiye'deki eski köşkte hep birlikte oturmak fikrine kendisini öyle alıştırmıştı ki, eve para götürmekten başka tür bir sorumluluğu olabileceği aklına bile gelmemişti bugüne kadar. Aynı eve taşınmaya karar verdiğine göre, hesaba katması gereken pek çok şey vardı şimdi. Giyim kuşam bir yana, eline file alıp, eve et, ekmek, sebze götürmesi bile gerekebilirdi. Hârika ev işinden anlamıyordu. Yemek pişirmesini bilmiyordu. Bunun çamaşırı, bulaşığı da vardı. Çamaşırlarını eskiden olduğu gibi toplayıp Huriye Hanım'a götürmezdi ya! Hadi, ev işlerini yapacak bir kadın buldular diyelim, yemeklerini de her gün lokantada yiyemezlerdi.

Dalgın dalgın çıktı terziden. Canı yazıhaneye dönmek istemiyordu. Eski tramvay yolunu izleyerek Galatasaray'a doğru yürüdü. Murat'la, Rasim'le az serserilik yapmamışlardı buralarda, fakülte deyken. Şimdi ne kadar özlüyordu onları. Burada olsalar, belki bir şey konuşamazlardı. Olanları anlatmaya kalksa, belki abarttığını sanırlar, inanmazlardı söylediklerine. O kadını, o paranoyak oğlanı, o tombalacık hafızı tanımadan, o sazlı sözlü geceyi yaşamadan anlaşılacak şeyler değildi bunlar. Bir kere Selma ile konuşmuştu da ne olmuştu? Yirmi yaşındaki sevgilisinin kollarına atılırken, Aydın'ın öyküsünü kendine paravan olarak kullanmaya kalkmıştı. Oysa, kendisini ne biçimde savunursa savunsun, Selma'nın cinsel bir tutkudan başka bir şey değildi. Şaziye Hanım'ın o yarı deli oğlana tutkunluğundan farksızdı.

Ayakları kendiliğinden Galatasaray postanesinin az ilerisindeki lokantaya sürüklemişti Aydın'ı. Saat bire geliyordu, bir şeyler yese iyi olacaktı. Lokantaya girdi, pencereye kenarındaki bir masaya geçip oturdu. Ne istediğine dikkat etmeden bir şeyler ısmarladı, bira söyledi. Beğendili kebab biraz bayattı galiba, bira da soğuk değildi. Geri çevirmeye üşendi. İştahı da yoktu zaten.

İnsanın kendisini bile bile tehlikeye atması diye buna derlerdi işte. Hârika ile evlenmekle hayatının akışını altüst edeceğini, bitmek tükenmek bilmez sorunları çözmek için uğraşmak zorunda kalacağını biliyordu. İstese bütün bu sıkıntılardan kolayca kurtulabilirdi. Hârika daha gençti. Şimdiden ayrılacak olsalar, ilerde kendine iyi bir kısmet bulabilirdi. Bu yüzden vicdan azabı çekmesine gerek yoktu.

“En iyisi kestirip atmak...” diye mırıldandı kendi kendine. İlerde çok daha zor, daha acı verici olabilirdi çözüm. Boşanmak için ona başvuranların çoğu, onun şimdi yaptığı gibi, ilerde başarılarına gelebilecekleri hissettikleri, hatta bildikleri halde, attıkları adımı geri çekme yürekliliğini bir türlü gösterememiş olanlar değil miydi? Belki – varsa eğer öyle bir şey – ancak büyük bir aşk, bir büyük tutku, yapılan yanlış bir işten duyulan sorumlu tutulma kaygısı böyle bir budalalığı haklı gösterebilirdi. Onun durumu öyle değildi ki...

Hârika'yı çok seviyordu. Doğru. Ama ne demekti sevgi ya da aşk? Ona karşı cinsel bir çekim bile duymuyordu. Başlangıçta bir tutku söz konusuydu, bunu yadsıyamaz. Bir çeşit saplantı, daha doğrusu. Şimdi onu bu saplantıya sürükleyen ruh halini soğukkanlılıkla çözümleyebilecek durumda. Yıllardan beri bir gölgeler dünyasında yaşıyordu. Ne tam karanlık, ne tam ışık. Çok sıcak, can sıkıcı, sisli yaz akşamında o taptaze güzellik, göz kamaştıran bir ışık gibi çıkmıştı karşısına. Onu büyülemişti. Çarpılmışa dönmüştü onun karşısında, çünkü buna hazırdı. Kendi kendisini zorlamıştı bu ilk etkiyi büyütme, süsleme ve sürdürmek için. Pek çok şeyi, “daha küçük, daha çok genç, deneyimsiz...” diyerek görmezden gelmişti. Onunla hiç baş başa kalamamış, hiç konuşamamış olmaları, bu etkinin sürüp gitmesini kolaylaştırmıştı. Akıllı bir kadındı Şaziye Hanım. Bir kere olsun yalnız bırakmamaya özen göstermişti onları. Aydın'ı iyi anlamıştı çünkü. Büyünün sonuna kadar sürmesi için, sisli yazın da sürmesi gerektiğini biliyordu. Ama, bir yerde, o da yanılmıştı işte. Hem de ne büyük bir yanılğı! İçgüdüsel olarak Aydın'ın duraksamasını sezmiş, o sazlı, sözlü içki meclisini düzenlerken, onun duygularını yeni bir rüzgârla canlandırmak, tutkusunu

alevlendirmek, saplantısını kökleştirmek istemişti. Oysa o gece, her şeyi bambaşka bir ışık altında görmüştü Aydın. Şimdi bunu apaçık, korkusuzca söyleyebilirdi. Bomboş bir kalıptı Hârîka. Eşi bulunmaz, değerli bir Çin vazosu gibiydi, ama bir gül dalı bile yoktu içinde.

Küçük beyninden topuklarına doğru yıldırım gibi bir ağrı çarpıp geçti gövdesini. Soluğu bir an kesildi. Terlemeye başladı. Keçeleşen elini güçlkle uzatıp bira bardağını yakaladı, bir yudum içti.

Az önce büyük bir mantıksal sahtecilikle kurduğu yapı, gü-rültüyle çökmüştü sanki. Bir an öleceğini sanmıştı ve o an, kendisini aldatmaya çalıştığını fark etmişti. Boşuna tartışıyordu. Kendisini kandırmak için ileri sürdüklerine inanmıyordu içtenlikle. Çünkü, mantıkla, iradeyle ilgisi yoktu bunun. Başkalarının avukatlığını yaparken bu tür kanıtlardan yararlanabilirdi, ama kendi içine döndüğü zaman karşılaştığı bir mahkeme dosyası değildi. İnsandı o. Çelişkileriyle, tutkularıyla, saplantılarıyla birlikte yaşayan, onlarla bütünleşen bir yaratıktı.

Henüz hiçbir bilim adamı ya da filozofun çözemediği, hiçbir ölçü birimiyle ölçülemeyen, bir çeşit manyetik alan vardı Hârîka ile arasında. Ne geçici bir tutku, ne aptalca bir büyülenme, ne delice bir saplantı. Ne sevgi, ne aşk, ne cinsel bir tutsaklık. Daha derinde, çok daha güçlü bir duyguydu bu. Açıklamaya çalışması gereksizdi. Yaşamın kendisiydi belki de. Ondan ayrılmayı nasıl düşünebilirdi ki, böyle bir şey olursa, hayatının eskisinden çok daha büyük ve anlamsız bir boşluğa dönüşeceğini, bilincinin bütün aydınlığıyla bilmekteydi. Bu yaşına kadar hiçbir şeyi böylesine korkunç bir hırsla istememişti. Onunla evlenmekle her şeyi yitireceğini bile bilse, bunu göze alacaktı. Başka çaresi yoktu.

Rahatladı. Her şeyi açık açık konuşmuştu kendisiyle. Bundan sonra ne olursa olsun, mantıksız, gelişigüzel, bilinçsizce davran-dığını söyleyemezdi kimse. Kendisi de sızlanmayacaktı. Sonunda acı çekmek vardı. Olabilir. Ama acıdan kaçmak için geri çe-kilecek olursa, en azından kişiliğine olan saygısını yitireceğini bili-yordu.

Yemeğini çabucak yiyip bitirdi o coşkuyla. Kendisini Beyoğ-

lu'nun kalabalığına bıraktı. Vitrinlere baka baka yürüyor, içinden hesaplar yapıyordu. Verdiği karar hakkında daha önceden annesiyle konuşsa mıydı? Bir süre birlikte oturabilirlerdi. Huriye Hanım'ın böyle bir çözüme dünden razı olduğunu biliyordu. Babasının ne düşüneceği önemli değildi. Geçici bir süre söz konusuydu zaten. İlk sarsıntıyı atlatıncaya kadar...

Peki, annesine ne diyecekti, nasıl bir sebep gösterecekti? Belki hiçbir açıklama yapması gerekmez. Sezgileri güçlü, zeki ve uyanık bir kadındır Huriye Hanım. Bugüne kadar bir şeylerden kuşkulananmaması olanaksız. O gece de çok tedirgin ve rahatsızdı. Daha sonra kaç kez konuşmaya niyet etmiş, oğlundan yüz bulamadığı için buna cesaret edememişti, farkındaydı Aydın.

Gerçekte, daha söz kesmeye gittikleri gün başlamıştı Huriye Hanım'ın huzursuzluğu. Gelinini sevdiğinden kuşku yoktu. Bu bakımdan, oğlunun birlikte oturma önerisini, bir şey sormadan, sevinçle karşılayacağı muhakkaktı.

Bir an, Suadiye'deki baba evinin, içinde yıllarını geçirdiği küçük odasında, Hârîka ile baş başa kaldıklarını düşledi. O odaya iki kişilik karyola zor sığardı. Olsun varsın. O küçücük odada, gerekirse o küçük, tek kişilik yatakta, Hârîka'ya sevgiyi öğretecekti. Onu mutlu edecekti. Çok gençti henüz o, doğruydu, ama insanın sevgiyi öğrenmekteki büyük yeteneğini küçümsememeliydi. Daha sonra, el ele tutuşarak kendilerine ev arayacaklardı. Yaşamlarını birlikte düzene sokacaklardı. Akşamları, küçük çilingir sofrasında Hârîka yalnız onun için alacaktı udunu eline. "Pek revâdır sevdiğim"i yalnız onun için söylecekti. Aydın, yalnız onun için çalacaktı Kreutzer sonatını. Bu keman, benim diyecekti. Bu piyano, sensin diyecekti. Herkes imrenerek, kıskanarak bakacaktı onlara. Aydın, gülümseyecekti karısının hayranlarına, çünkü Hârîka'nın her anlamda ilk ve tek erkeği olduğunu, olacağını bilecekti.

Neşelendi. Birkaç dakikadır bir vitrinin önünde durmakta olduğunu fark etti. Ne güzel giysiler vardı. Bunların hepsini almak isterdi Hârîka'ya. Şu uçuk yeşil elbise ne güzel uyardı o yeşil oniks taşından gözlerine...

Dükkândan içeri girdi. Beden ölçülerini bilmiyordu ama tez-

gahtâr kızlardan biri aşağı yukarı onunla aynı bedendeydi. Güzel bir paket yapmalarını istedi. Parayı ödedi, paketi alıp çıktı. Bu elbiseyi ona götürmek için sabırsızlanıyor, bir yandan da oraya gidince Şaziye Hanım'la, hatta belki Şahap'la karşılaşacağını düşünerek tereddüt ediyordu. Bu yüzden elbiseyi daha sonra götürmeye karar verdi.

Nedense, neşesi parlaklığını yitirmişti. Taksim'e kadar zor yürüdü. Ayakkabıları ayaklarını sıkmaya başlamıştı durup dururken. Bir dolmuşa atladı, Karaköy'de indi. Koltuğundaki paketi buruşturduğunu fark etmeden Bankalar Caddesine'ne doğru yürüdü. Hanın merdivenlerini ağır ağır çıktı. Doğruca Güzin Hanım'ın odasına girdi. Güzin Hanım zarfları yazmayı bitirememişti. Kendi yorgunluğunu ona aktaracakmış gibi:

— Biraz ara verin, dedi. Çok yoruldunuz. Yemek yediniz mi?

— Öğlenleri ben de pek bir şey yemiyorum, ama bir şeyler atıştırdım. Merak etmeyin, bu kadarcık işle yorulmam.

Duraksadı. Ona bir şeyler söylemek, bir gün içinde kurulmuş olan dostluğu özlediğini, o dostluğu yaşatmak istediğini açıklamak istedi. Oysa genç kadın, sanki o yanında değilmiş gibi, işine dalmıştı bile.

Döndü odasına geçti. Ceketini askıya astı, koltuğa çöktü. Gerçekten de yorulmuştu. Ne zamandır bu kadar yürümemişti. Uykusu vardı. Yediği "beğendi" taze değildi. Midesi kaynıyordu. Belki bir soda içse... Alışkanlıkla sekreter düğmesine bastı.

— Buyurun efendim?

— Sodamız kalmış mıydı Güzin Hanım?

— Aldırtmıştım. Yalnız pek soğumamış olabilir.

Sonra, elinde bir şişe, bir bardakla geldi.

— Sağolun. Ben yokken arayan soran olmuş muydu?

Bir-iki isim söyledi Güzin Hanım. Müşteri olabilecek kişilerdi bunlar, ama, şu anda işle uğraşacak halde değildi.

— Bir de Emniyet Müdürlüğü'ndeki arkadaşınız aradı, dedi genç kadın, sonradan anımsamış gibi.

— Muammer mi? Ne istiyormuş?

— Bilmem. Bir şey söylemedi. Belki şu Bostancı cinayeti ile ilgilidir.

— O dosya kapanmıştır sanıyorum. Hem, o davayla ilgilenmiyorum, biliyorsunuz...

— Ben biliyorum ama belki arkadaşınız bilmiyordur.

Aydın durakladı:

— Olabilir. Bu konuyu daha sonra hiç konuşmamıştık. Muammer'in davetiyesini yollamış mıydık?

— Henüz hiçbirini postalamadık, biliyorsunuz.

— Haklısınız. Neyse, bir arayalım bari...

Güzin Hanım'ın arkasından dalgınca baktı. Onu daha yakından tanıdığından beri, aralarındaki iş ilişkisinden belli belirsiz bir rahatsızlık duyuyordu. Aynı rahatsızlığı genç kadının da duyduğunu hissediyordu. Konuşmalarında, davranışlarında, ikisi de daha bir dikkatliydiler. Sanki çekindikleri bir şey vardı. Yanlış anlamaktan, yanlış anlaşılmaktan korkuyor gibiydiler.

İçini çekti. Bu böyle sürüp gidemezdi. Bir şeyler yapmalıydı. Ona daha çok güven vermeliydi. Ama nasıl yapacaktı bunu? Şu anda canı kımıldamak bile istemiyordu. Kimseyle konuşmak istemiyordu. İçtiği sodanın da yararı olmamıştı, ağzında hâlâ bayat beğendinin ekşimsi tadı. Havada insanın yüzüne yapışan ıslak bir sıcaklık. Pencerenin pervazındaki kuşlar bile ölü gibi duruyordu.

Güzin Hanım, Komiser Muammer'in telefonda beklediğini haber verince, isteksizce bastı düğmeye. Yapay bir senlibenlilikle konuşması gerekecekti şimdi onunla. Oysa, Komiser Muammer'in sesi her zamanki gibi neşeli değildi. Hatta, araya belli bir uzaklık koymak istiyormuş gibi, biraz soğuk ve donuk. Kuşkulandı:

— Hayrola? dedi. Canın bir şeye sıkılmışa benziyor? Beni aramışsın...

— Biz ararız. Senin gibi değiliz. Sen, işin düşmedikçe aklına bile getirmezsın bizi...

Zorlama bir kahkaha attı:

— Amma yaptın! Daha az önce Güzin Hanım'a senden söz ettim. Nikâh davetiyesi postalayıp postalamadığını sordum.

— Nikâh mı? Kim evleniyor?

— Kim olacak? Ben! Önümüzdeki hafta evleniyorum.

— Yok canım? İnanmam! Yahu, insan daha önceden haber vermez mi?

— Vallahi, biraz ani oldu. Kimseye haber veremedim.

— Yıldırım aşkı mı yoksa?

— Onun gibi bir şey.

— Yengânım kim, tanıyor muyuz?

Aydın, Hârîka hakkında kısaca bilgi vermek zorunda kaldı. Komiser Muammer:

— Hayırlı olsun, dedi. Şimdiden kutlarım. Aslında seni başka bir şey için aramıştım ama şimdi meşgulsün. Sonra konuşuruz.

— Yok canım, senin istediğin bir şey varsa, bir çaresine bakarım.

— Benimle ilgili değil. Şu Bostancı cinayetinden söz edecektim. Belki senin bildiğin bir şeyler vardır diye.

— O dosya kapanmadı mı? Katil hapiste ölmüş diye duymuştum.

— Öldü ölmesine ama, dosya kapanmadı. Biliyorsun, ifade-sinde, kaynanasının kendisinden gebe kaldığını söylemişti. Oysa yalanmış. Daha doğrusu kadın ona yalan söylemiş olmalı. Kadının karnındaki çocuğun damadından olmadığı kesinleşti. Kan grupları tamamen farklı. Ne diyorsun sen bu işe? Bir fikrin var mı?

Aydın birden beyninin karıncalandığını hissetti. Soğukkanlılığını korumaya çalışarak:

— Benim ne fikrim olabilir? dedi. Gerçekten ilginç bir gelişme. Peki, çocuğun gerçek babasının kim olduğunu düşünüyorsunuz?

— Henüz belli değil. Seni bunun için aradım zaten. Oğlanın avukatı olduğuna göre, belki sana bir şeyler söylemiştir?

Canı sıkıldı:

— Avukatı falan değildim, dedi. Gerçi Hâdi Bey, kadın, hizmetçileri olduğu için davayla ilgilenmemi istemişti ama, araya şu evlenme işi girdiği için kabul etmedim.

— Senin, Hâdi Bey'in TIR Taşımacılık Şirketi'nde de danışmanlığın var mıydı?

— Hayır. Ben yalnız Buztaş'ın danışmanıyım. TIR Taşımacılıkta bazı usulsüzlükler varmış galiba, öyle mi?

Bu kez Komiser Muammer'in duraksadığını hissetti, telefonda. 229

— Bilmiyorum, dedi Muammer biraz düşündükten sonra. Benim de öyle bir şeyler çalındı kulağıma da, senin için merak ettim.

— Eksik olma.

Telefonu kapattıktan sonra, bir süre büyülenmiş gibi kaldı masanın başında. Sanki dik bir bayırdan aşağı yuvarlanıyordu ve çevresinde tutunacak bir şey bulamıyordu. Komiser Muammer'in söyledikleri onu serseme çevirmişti. TIR Taşımacılık'ta neler olup bitiyordu? Birtakım pis işlere onun adını da mı bulaştırmak istiyorlardı yoksa? Komiser Muammer, onun Bostancı cinayeti sanığının avukatı olmadığını gerçekten mi bilmiyordu, yoksa bir şeyler öğrenmek için ağzını mı aramıştı? Öldürülen kadının damadından değil de başkasından gebe kalmış olması neyi değiştirdi? Gerçi cinayet sanığı bir üçüncü kişinin varlığından söz etmişti ama... Katilin bu üçüncü kişi olduğunu mu düşünüyordu polis? Kadın orospunun biriydi, kim bilir kimden peydahlamıştı piçini. Önemli miydi bu o kadar?

Koltuğuna çöktü. Bu ıslak, bunaltıcı sıcakta düşünmek bile zor geliyordu insana. Ne olabilirdi yani? Araştırsın polis bakalım. Şimdi başı ağrıyor. Midesi iyi değil. En iyisi kalkıp eve gitmek, bir duş yapıp uzanmak. Lokantada beyninden gelen o korkunç ağrı hayra alamet değil. Bu yaşta...

Ayağa kalktı, ceketini giydi, Güzin Hanım'a veda etmek için ara kapıya doğru yürüyordu ki birden durdu. Komiser Muammer'in verdiği haberi duyduğu andan beri gerçekte bambaşka şeyler düşünmekte olduğunun bilincine varmıştı ansızın. O paranoyak oğlanın babası Osman Bey, tombalacık hafızın sağlığında, daha Şahap küçük bir çocukken, eski köşke rahat rahat girip çıkan tek erkekti. Başlangıçta Şaziye Hanım'ın onunla ilişkisi olabileceğini düşünmüştü, sonra, Osman Bey'in bugünkü haline bakarak bunu olası görmemiş, Şahap üstünde karar kılmıştı. Oysa Osman Bey, tombalacık hafızdan en az on yaş küçüktü.

Hârîka doğduğunda kırk yaş civarındaydı. O zaman belki de böylesine kendini bırakmış, içkiye düşmüş bir insan değildi. Yakışıklı bir erkek sayılmasa bile, tombalacık hafızın yanında...

Beyni yeniden uyuşur gibi oldu. Yanıbaşındaki koltuğa güçlkle bıraktı gövdesini. Bir süre soluk bile alamadı. Hiçbir şey düşünemedi. Gözleri açık olduğu halde, sanki ortalık kararivermişti. Ne oluyordu? Neden gergindi bu kadar sinirleri? Derin derin soluk olmaya çalıştı. Yavaş yavaş gözlerinin önündeki sis dağıldı, ortalık aydınlandı.

Durumu anlamış mıydı acaba tombalacık hafız? Hiç kuşku lanmamış mıydı yoksa? Beş yıl, kendi kızı diye bağrına basmıştı Hârîka'yı. Hiçbir şey belli etmemişti. Hoş, kuşku lanmış bile olsa, soyluluğu izin vermezdi bunu açığa vurmasına.

On yedi, on sekiz yıl önceki Osman Bey'i gözlerinin önüne getirmeye çalıştı. Şahap gibi birinin babasından Hârîka gibi bir doğa mucizesi yaratılması olası mıydı? Başlangıçta, aile albümündeki resimlere bakarken, tombalacık hafızla Hârîka arasında da hiçbir benzerlik bulamamış, sonra, biraz da kendisini zorlayarak, baba ile kızın bakışları arasında ortak bir yumuşaklık bulunduğunu sanmıştı. Belki, şimdi daha dikkatle bakıp incelese, Hârîka'da, Şahap'ın çizgilerinin çok yumuşamış, güzelleşmiş izlerini de bulabilirdi.

Belki Hârîka da kuşku lanıyordu bir şeylerden. Şahap'a bakarken gözlerinin nasıl parladığına dikkat etmişti onun. Belki de, içgüdüsel bir yakınlık duyuyordu ağabeyine karşı. Acaba Şahap da gerçeği biliyor muydu? Osman Bey'in o fırtınalı gecede, kendi evine gelir gibi gelip kapıyı yumruklayışını anımsadı.

Durdu. Kafasının içindeki kargaşalığı bastırmaya çalıştı. "Bu kadar çabuk hüküm vermeyelim," dedi. "Kaç gündür durmadan spekülasyon yapıyorum. Aklıma gelenler doğru olabilir. En azından olabilecek şeyler bunlar. Ama, yanılmış da olabilirim. O kadından hoşlanmıyorum. Başından beri. Bu yüzden, başından beri hep olmadık şeyler düşündüm onun için. Kendimi Bostancı canavarının yerine koydum. O kadının beni baştan çıkarmak isteyebileceğini düşündüm. Belki apaçık değil, ama böyle bir olasılıktan korktum, durdum. Kadının her davranışını o olayla bi-

çimsiz benzerlikler kurarak değerlendirmeye kalktım. Oysa, biraz insaflica düşüncecek olursam...”

Kan gruplarını karşılaştırmak yöntemiyle bir kişinin bir çocuğun babası olmadığı kesin olarak anlaşılabiliyordu, ama babası olduğu aynı kesinlikle söylenemezdi. Osman Bey’le Hârîka’nın kan gruplarını karşılaştırarak, en azından baba-kız olmadıklarını saptayabilirlerdi. Ya bir de kan benzerliği varsa... Böyle bir incelemenin yapılmasını hangi hakla isteyebilirdi ki? Öyle bile olsa... Hârîka’nın babası o ayyaş herif bile olsa... Bunu kanıtlamazdı. Şaziye Hanım gerçeği hiçbir zaman söylemezdi. Kaldı ki, neyi değiştirirdi bu? Ha tombalacık hafız, ha Osman Bey...

Öfkeyle kalktı yerinden. Kapıdan çıkmak üzereyken, koltuklardan birinin üstüne bıraktığı elbise paketine ilişti gözleri. Döndü, paketi aldı, sonra tekrar durdu. Ani bir kararla Güzin Hanım’ın kapısını açtı:

— Nikâha ne giyeceksiniz Güzin Hanım? dedi. Herhalde güzel elbiseleriniz vardır, ama düşündüm ki... Umarım üstünüze uyar ve beğenirsiniz...

Genç kadının şaşkın bakışlarına aldırmadan, paketi masanın üstüne bıraktı ve hemen odadan çıktı.

Aydın, beş dakika içinde belki onuncu kez saatine bakarak:

— Amma da uzattılar, diye homurdandı. Nikâh saatini geçireceğiz, elâleme rezil olacağız...

Murat onu yatıştırmaya çalışıyordu ama, aslında o da heyecanlıydı. Aydın'ın nikâhında bulunmak için bir gün önce dönmüşlerdi Bodrum'dan. Jale, içerde, Şaziye Hanım ve Osman Bey'in karısıyla birlikte, Hârîka'yı giydirmekle meşguldü. Terzi, gelinliği geç getirmişti. Berber, gelinliğin gelmesini beklemediği için, saç tuvaletini yapma görevini de Jale üstlenmişti.

— İyi ki babam burada değil, dedi Aydın. Şimdi hepimizi sinir küpüne çevirirdi...

Gerçekten de, Selâhattin Bey, “Ben huyumu bilirim, böyle seremonilerde tatsızlık çıkarırım, en iyisi, ben kendim geleyim nikâha!” diyerek, sabah erkenden İstanbul'a inmişti. Huriye Hanım ise, pencere kenarındaki kanepeye oturmuş, sigara üstüne sigara içiyordu. Osman Bey, öğle üstü uğramış, karısını bırakmış, İstanbul'da acele bir iş olduğunu, Evlendirme Dairesi'ne Şahap'la birlikte doğrudan geleceklerini söyleyerek, çekip gitmişti. Gelinle damadı Murat götürecekti arabasıyla. Hepsini şıgamayacakları için, gününbirliğine bir de taksi kiralamışlardı. Hatta, taksinin altı oklu flamasını bin ricayla çıkarttırabilmişti Murat şoföre. Bunu Aydın'a anlatırken, “Bu çok önemli bir belirtir,” demişti. “İlk kez bu seçimde şoförler Halk Partisi'ni tutuyor. Herkes ne derse desin, Ecevit bu kez başaracak gibi geliyor bana...” Oysa Aydın'ın seçimler de, Ecevit de umurunda değildi o sırada. Bahçeye bakan pencerenin önünde, ikide bir ayak değiştirerek, gecikmeden ötürü herkesi suçlayıp duruyordu.

— Biraz daha sabırlı ol arkadaşım, dedi Murat. Dur bakalım, bu iş daha yeni başlıyor. Ben Jale'yi adam edinceye kadar neler

çektim. Bilirsin, kadınların en sevdikleri şeydir, bekletmek! Hem, bu seferlik Hârîka'nın kabahati de yok.

Aydın, Murat'ı duymuyordu oysa. Buraya gelmeden önce, evde üst üste birkaç kadeh konyak yuvarlamıştı. Üstelik smokinin gömleği kalın kumaştandı, yakası da hayli sıkıydı. Bu yüzden durmadan terliyordu ve yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Bir iki kez gömleğinin üst düğmesini çözmeye çalıştı, beceremedi. Öyle sert kolalamışlardı ki... Sıkıntısından ne yapacağını bilemiyor, dudaklarını kemirip duruyordu. Nikâh saat üçteydi. Bir saatten biraz fazla zamanları vardı. Bir de araba vapuru kuyruğunda beklerlerse...

— Sen bana bir sigara ver, dedi Murat'a.

— Deli olma. Biraz sinirlerine hâkim ol. Şimdi sigaraya başlamanın sırası mı?

— Başlamam, merak etme. Bir sigaradan bir şey çıkmaz.

— Başlarsın, başlarsın. Ben bu işi bilirim. İstersen, bir pipo doldurayım. Pipo var mı yanında?

“Pipoyu nereme sokayım!” der gibi kötü kötü baktı Aydın, arkadaşına:

— Anlaşıldı, dedi. Sen de engizisyonculardan yanasın. Hoş, zaten boğazım kupkuru...

— Soğuk bir şey ister misin?

— Hiçbir şey istemem.

Şaziye Hanım, telaşlı telaşlı bir içeri, bir dışarı girip çıkıyordu. Huriye Hanım dayanamadı:

— Hayrola Şaziye Hanım? diye seslendi. Bir aksilik mi var yoksa?

— Sormayın. Kadın gelinliğin belini çok dar yapmış. Kızcağzı soluk alamıyordu. Fenalaştı. Bayılacak diye korktum. Eksik olmasın, Osman Bey'in karısının elinden iyi dikiş gelir. Şimdi biraz genişletiyor.

— Geç kalacağız da...

Şaziye Hanım, alı al, moru mor, iki elini havaya kaldırdı:

— Ben ister miyim ablacığımı? Ne yapabiliriz ki? Uğraşıyoruz işte. Yetişiriz evelallah, merak etmeyin.

Aydın elini cebine sokmuş, yüzgörümlüğü olarak takacağı

pendantifin bulunduğu kutuyu sıkıyordu avcunun içinde. Huriye Hanım hiçbir şeyin eksik olmamasını, geleneklere uygun davranılmasını istemişti oğlundan. O da, annesinin hatırı için dünyanın parasını harcamıştı. Şaziye Hanım da yine geleneklere uyarak, bir gün önce kocaman bir bohça yollamıştı Aydın'ların evine. Hepsine ipekli çamaşırlar, Huriye Hanım'a ayrıca, Hicaz'dan gelme namaz başörtüsü ve bir namaz seccadesi, Aydın'a ipekli güveylik pijama ve paşa baba zamanından kaldığı anlaşılan, sadakor bir gecelik konulmuştu bohçanın içine.

Murat, arkadaşını oyalamak için:

— Akşam için her şey hazır, dedi. Sabah, buraya gelmeden, ne olur, ne olmaz diye kulübe uğradım. Birkaç şişe şampanya da ayarladım. Bir şişesini sana saklarım gece için, merak etme!

Aydın isteksizce güldü:

— Ne şampanyası yahu! Hârîka ağzına içki koymuyor ki! Ben de orada, herhalde yeterince içmiş olurum!

— Yo, bak, bu gece öyle fazla içmek yok! Bugüne bugün, sağdıcınım! Bugüne kadar ağzına içki koymamış olabilir, ama bir kadeh şampanyayı zorla da olsa içiririz. Sen o işi Jale'ye bırak!

Akşam için, Fenerbahçe Yat Kulübü'nde yirmi kişilik bir masa ayrılmıştı. Nikâhtan sonra, akşam yemeğine çağrılı olanlardan bir kısmı Suadiye'deki köşke gelecekti onlarla birlikte, bir kısmı doğruca kulübe gidecekti. Öğleden sonra, yemek vaktine kadar köşkte dinlenilecekti. Murat, hep birlikte, deniz kenarında bir yere gitmelerini önermişti ama Şaziye Hanım, kabul etmemişti. Gelinin gelinliği ancak zıfâf odasında çıkarmış sırtından, yoksa uğursuzluk getirirmiş.

Son bir hafta, hiç geçmeyecekmiş gibi gelmişti Aydın'a. Geceleri uyku uyuyamıyordu. Hava da inadına çok sıkıntılıydı. İştahı iyiden iyiye kaçmıştı. Şaziye Hanım'la çatışırım, bir şey belli ederim korkusuyla, bu bir hafta içinde ancak iki kez uğramıştı köşke. Bir keresinde, hiç ummadığı halde, Hârîka'yı yalnız yakalamış, ancak, önceleri o kadar beklediği bu fırsattan yararlanmak şöyle dursun, iki çift laf bile konuşamamıştı genç kızla. Şaziye Hanım çarşıdan dönünceye kadar, iki dilsiz gibi, sus pus oturmuşlardı karşı karşıya. Son günlerde, yapılacak bir sürü işi

olduğunu bahane ederek, annesine de pek uğramamıştı Aydın. O her şeyi merak eden, ıncığını cıncığını çıkarıp irdeleyen haliyle annesinin, aklından geçenlerin tümünü söyleteceğinden korkmuştu. Tepkisinin ne olacağı belli olmazdı çünkü yaşlı kadının.

Evlendikten sonra köşkte oturmamaya kararlıydı Aydın. Ne var ki, niyetini nikâhtan önce annesine açıklayacak olursa, başka şeylerden kuşkulanmasına yol açmayacak inanılır bir sebep göstermesi gerekecekti ona. Oysa, böyle bir sebep yoktu görünüşte. Daha sonra, bir hafta, on gün, en çok bir ay sonra, bir şeyler bulabilirdi. Kaynanasının işlerine çok karıştığını, ikisine de soluk aldırmadığını ileri sürebilirdi. Ayrıca, bu konuyu Hârîka ile de konuşması, onu da kandırması gerekiyordu.

Aydın'ın son bir hafta içinde davranışı Şaziye Hanım'ı kaygılandırmış, telaşa düşürmüş olmalıydı ki, bir gün, alışverişe çıktıklarını bahane ederek, Hârîka ile birlikte yazıhaneye uğramışlardı. O sırada Aydın yazıhanede yoktu. Güzin Hanım, ana kızı içeri almış, ağırlamış. Onlar gittikten sonra, Aydın yazıhaneye dönünce, "Kayınvalideniz çok meraklı bir hanım," demişti Güzin Hanım, Aydın'a. "Beni inceden inceye sorguya çekti. Yazıhaneye her gün gelip gelmediğinizi, çok işiniz olup olmadığını, bir sıkıntınızın bulunup bulunmadığını, arkadaşlarınızın sizi sık sık görmeye gelip gelmediklerini öğrenmeye çalıştı!"

Güzin Hanım açıkça bir şey söylememişti ama, Şaziye Hanım'ın onunla sekreteri arasında bir ilişki olup olmadığını da merak ettiğini biliyordu Aydın.

Bu yaşına kadar hadımağası gibi yaşamadığını tahmin etmesi gerekirdi Şaziye Hanım'ın!

Murat, omzundan tutup sarstı o sırada:

— Uyan arkadaşım! Bak, geldi işte seninki sonunda!

Başını çevirip baktı. Birden ürperdi. Hârîka, Şaziye Hanım'la Jale'nin arkasından girmişti salona. Duvağı örtülüydü. İnce tülün arkasında yüzü güçlkle seçiliyordu. Yerleri süpüren uzun, kabarık etekli, önü baştan başa sim işli, göz kamaştıran gelinliği içinde, bir gelinden çok, haşmetli bir kraliçeyi andırıyordu. Elinde, inci çiçeklerinden yapılmış bir buket vardı, öteki eliyle de gelinliğinin eteğini avuçlamıştı. Şaziye Hanım da bir ana kraliçe

havasına bürünmüştü hemen. Gururlu bir tavırla başını kaldırarak Aydın'a baktı:

236 — Nasıl, kızımın gelinliğini beğendin mi oğlum? dedi. Bu kadar beklediğimize değdi sanırım.

Aydın ne yapacağını bilemeyerek, şaşkın şaşkın bakıyordu Hârîka'ya. Murat işe karışmak gereğini duyarak, arkadaşının kulağına fısıldadı:

— Hadi, ne duruyorsun? Git, duvağını aç gelinin, armağanını ver, bu kez sakın unutma!

Oysa, bu kez Aydın'ın şaşkınlığı çok değişikti. Hârîka'yı gelinliği içinde görünce, onunla ilk karşılaştıkları günkü gibi, yüreğinin duracağını sanmıştı önce. Oysa, heyecanı ansızın sönmüştü. Evet, Hârîka iki adım ötesindeydi ve içindeki olağanüstü duygulanım yerini birden şaşılacak bir suskunluğa bırakmıştı. Bir-iki adım attı, durdu. Genç kızın bütün büyüleyiciliği, belki de o eşsiz güzellikteki yüzünde ve donuk mermer bakışlarındaydı. Duvağın sisli örtüsü, arkasına gizlediği güzelliklerin gizemli etkisini önlüyor olmalıydı.

İki adım daha attı. Şimdi tam karşı karşıyaydılar. Soğukkanlı bir biçimde ellerini uzatarak duvağı yavaşça kaldırdı ve aynı anda bütün benliği yeniden ve bir kez daha, dayanılmaz bir elektrik çarpmasına uğramış gibi sarsıldı. Korkunç bir boyutluluk kazanmıştı genç kızın bakışları. O bakışları ilk olarak bu kadar sarsıcı, derinliklerinin uçurumunda bir elektrik arkı oluşturan göz kamaştırıcı bir parlaklık içinde görüyordu. Bu bakışların ne söylemek istediğini anlayacak halde değildi. Bütün vücudunu ürpertiler sarmıştı. Neden sonra ve güçlükle aralayabildi dudaklarını:

— Çok güzelsin, diye mırıldandı. Bu kadar güzellik gerçek olamaz. Sen, bir peri padişahının kızı olmalısın...

Sonra, titreyen elleriyle, cebinden çıkardığı pendentif kutusunu, kapağını açarak uzattı genç kıza. "Bu senin," diye fısıldadı yine titrek bir sesle. "Bu senin... Yüzgörömlüğün..."

Herkes, yine aynı büyüye kapılmış gibi kımıldamadan, ses çıkarmadan izliyordu onları. Hârîka'nın gözbebekleri kıpırdamıyordu bile. Şaziye Hanım atılarak kutuyu Aydın'ın elinden aldı,

bir şeyler söyleyerek kızını harekete geçirmek istedi. Aydın sanki Hârîka'dan başka kimseyi görmüyordu. Bilinci bütün keskinliğiyle ona yönelmişti. O kıpırtısız bakışlarda, içindeki titreşime ortak bir kıvılcımın oluşmasını bekliyordu. Gerçekten de yanakları alev alev yanıyordu genç kızın ve gelin çiçeğini kavrayan parmaklarının gerginliğinden onun da büyük bir heyecan içinde olduğu anlaşıyordu. Şaziye Hanım, pandantifi kutusundan çıkarmıştı, kızının göğsüne ilâştirmek istiyordu. Aydın, farkında olmadan onu sertçe itti ve Hârîka'yı omuzlarından yakalayarak kendine doğru çekti. Genç kızın vücudu aynı anda geriye doğru yay gibi kıvrıldı ve Aydın'ın kansız dudakları ancak alnına dokunabildi.

Bir alkış koptu salonda. Aslında bu yapay ve gürültülü alkış sesi, yalnız Murat'la Jale'nin avuçlarından çıkmıştı. Aydın, bir uyurgezer gibi döndü, arkadaşlarına baktı. Sakin ve neşeli görünmek istemelerine karşın onlar da heyecanlıydılar. Hârîka salona girince Huriye Hanım da yerinden kalkmıştı. Onun da yüzü sapsarıydı. Aceleyle çantasını açtı ve annesinden kendisine kalan son hatıra, iki dizi inciden oluşan gerdanlığı gelininin eline tutuşturdu. Hârîka, gerdanlığı beceriksizce boynuna geçirmeye çalıştı, duvağı yüzünden bunu başaramayınca, yanından ayrılmayan annesine verdi, sonra Huriye Hanım'ın önünde eğilerek elini öptü. Huriye Hanım da yanaklarına birer öpücük kondurdu gelininin. Gözlerinden yaşlar iniyordu o sırada. Murat, yaşlı kadının sırtını okşayarak:

— Hadi, hadi, ağlamayı bırak teyze, dedi. Gözyaşlarını biraz da nikâh sonrasına bırak. Şimdi geç kalmayalım...

Aydın çekinerek Hârîka'nın koluna girdi. Onlar önde, ötekiler arkada bahçeye çıktılar. Murat koştu, kapının önünde duran, büyük bir hevesle süslediği gelin arabasının kapısını açtı. Bütün gün, "Arabanın burnuna oturtacak bir bebek bulamadım," diye hayıflanmış, onun bu haline Jale kahkahalarla gülmüştü. Onlar evlendiklerinde ikisi de çiçeği burnunda birer avukat stajyeriydiler ve Jale, "burjuva geleneği" saydığı için gelinlik giymemişti.

Aydın, eteğini tutarak Hârîka'nın arabaya binmesine yardım etti. Sokaktan geçenler, durmuş onları seyrediyordu. Jale, ön

koltuğa binmek için adımlarını sıklaştıran Şaziye Hanım'ın yolunu ustalıklı keserek, kocasının yanına geçip oturdu. Murat arabayı hemen hareket ettirdi. Aydın başını çevirip arkaya baktı. Taksi şoförü, geride kalanlara acele etmeleri için işaret ediyordu. Murat kornasını durmadan öttürerek hızla Bağdat Caddesi'ne çıktı. Hârika, köşeye büzülmüş, sıtma nöbeti tutmuş gibi titreyip duruyordu.

— Sakin ol kızım, dedi Aydın, kolundan tutarak. Artık, bitti. Bundan sonra hiçbir şeyden korkmayacaksın. Yanında ben varım artık!

Onun bu sözlerini duyan Jale, gülmemek için kendisini zor tuttu. Murat, usta şoför olduğunu kanıtlamak ister gibi, önlerindeki arabaları sollayarak, sağlayarak geçiyor, durmadan kornaya basıyor, gelin arabası diye seslerini çıkarmayan, hatta selam veren trafik polislerine el sallıyor, arada arkaya dönerek espriler yumurtluyordu:

— Bak Hârika, düşünmen için daha tam üç çeyrek vaktin var. Sana peşin söyleyeyim, bu heriften iyi koca olmaz! Ya da, bu heriften iyi, koca olmaz! Arkadaşım, sen de iyi düşün. Cinderella gibi bir kız bu. Eğer elini çabuk tutmazsan, gece yarısı bir de bakmışsın, ortadan kaybolmuş!

Aydın onun ne dediğini fark etmiyordu bile. Bütün vücudu ter içindeydi. Avcunda sıkı sıkı tuttuğu Hârika'nın eli de sanki cansızdı, hiçbir karşılık vermiyordu. Gözlerini ileriye dikmişti. Yüzündeki alevin yerini tebeşir beyazlığı almıştı. Titremesi geçmişti ama bu kez de kaskatı oturuyordu. Gelin telleriyle örülmüş sarı saçlarının diplerinde ve şakaklarında küçük ter tanecikleri oluşmuştu.

Üsküdar araba vapuru iskelesinde, ucu çarşıyı bulan bir kuyrukla karşılaştılar. Murat önce arkadaki taksinin kendilerine yetişmesini bekledi, pencereden eğilerek şoföre seslendi:

— Arkama yapış arkadaş, benimle gel!

Sonra yandan dolanarak iskelenin başına kadar ilerledi. Arabayı durdurdu, dışarı çıktı, vapura giriş çıkışı düzenleyen memurun yanına giderek bir şeyler söyledi. Memur arabanın içine şöyle bir baktı, avcuna sıkıştırılan bahşişi cebine koydu, elini

kaldırarak vapura binmek üzere ilerleyen arabaları durdurdu, gelin arabasıyla arkasından gelen taksiye yol verdi.

Vapura bindikten sonra Aydın saatine bir kez daha baktı:

— Tam yarım saatimiz var, dedi umutsuzca. Yetişmemiz olanaksız!

— Sen merak etme, dedi Murat. Karşıya varalım, ben kestirmeden beş dakikada çıkarım Beyoğlu'na. Zaten olmazsa, bir sonraki nikâhla yer değiştirirler. Siz üzülmeyin, sizi evlendirmeden geri göndermeyiz bugün!

İki yanlarında, önlerinde ve arkalarındaki arabalarda oturanlar, göz hapsine almış gibiydiler onları. Aydın durmadan terliyor, boyuna yakasını gevşetmeye çabalıyor, Hârîka, olan bitenler onu hiç ilgilendirmiyormuş gibi, hiç kımıldamadan, başını bile oynatmadan oturuyordu köşesinde. Murat'ın şaklabanlıkları, Jale'nin geriye dönüp gülümseyişi, yüreklendirici ablaca sözleri etkilemiyordu onu. Arada, iç çekmesini andıran derin bir soluk alıyordu, o kadar.

Murat, arabaya yaklaşan çaycıya işaret etti:

— Susamışsınızdır çocuklar, dedi. Ben bu heyecanı bilirim, insanın dili damağına yapışır. Çay mı içersiniz, yoksa soğuk bir şey mi?

— Ben çay içerim, dedi Aydın.

— Sen Hârîka?

Hârîka ne söylediğini anlamamış gibi bakıyordu Murat'ın yüzüne. Sonra, zamkla birbirine yapıştırılmış gibi sımsıkı kapalı duran dudakları hafifçe aralandı:

— İstemem. Teşekkür ederim. Midem bulanıyor. Şimdi hiçbir şey içemem.

Jale üzüntüyle başını sallıyordu:

— Bilirim, çok kötüdür. Ben de heyecanlandım mı öyle olurum. Keşke daha önce aklıma gelseydi, sakinleştirici bir ilaç verirdim sana.

Gerçekten de bayağı hastaydı Hârîka. Yüzü kireç rengiydi. Konuşacak olursa kusmaya başlayacağından korkarak yeniden sımsıkı kapatmıştı dudaklarını. Oysa, deniz çarşaf gibiydi ve açık pencereden hafif bir serinlik gelmeye başlamıştı.

Şaziye Hanım arkadaki arabadan inerek pencereye yaklaştı. Yüzünden kaygılı bir gerilim içinde olduğu anlaşılıyordu:

— Kızım, Hârîka, diye seslendi içeri doğru. İyi misin? Baş dönmen geçti mi biraz?

Hârîka başını güçlkle çevirerek annesine baktı. Bakışlarında, korku, acı ve hüznün karışımı bir bulanıklık vardı:

— İyi değilim anne, diye mırıldandı. Kusacağım galiba...

Hep birden telaşlandılar. Jale mendiline bol bol kolonyaya dökerek uzattı. Murat:

— Arabanın içi sıcak, dedi. Biraz dışarı çıksa... Temiz hava iyi gelir belki...

Hârîka yerinden kımıldamamak için inatla başını sallıyordu. Jale'nin uzattığı mendili burnuna yapıştırmış, derin derin içine çekiyordu kolonyayı.

Kabataş'a yanaştıklarında, yüzü bir parça düzelmişti Hârîka'nın. Murat çıkıştaki trafik memuruna da el kol işaretleri yaparak yine hızla öne geçti; memur caddedeki gidiş gelişi durdurdu. Daha sonra sola döndüler, az ilerde sağdaki yokuşa tırmandılar. Evlendirme Dairesi'nin önünde arabadan indiklerinde saat tam üçtü. Birisi Aydın'a yaklaşıp, biraz da öfkeli bir sesle:

— Memur bey bekliyor, dedi. Geç kaldınız, biraz çabuk olun!

Koşarak içeri girdiler. Salon tıklım tıklım doluydu. Bütün duvarlar, nikâhın kıyılacağı sahne, çiçeklerle donatılmıştı. Sağına soluna bakacak halde değildi Aydın. Hârîka'nın kolunu sıkı sıkı tutmuştu. Kimlere gülümsediğini, kimlere selam verdiğini bilmeden, sağına soluna gülümseyerek, selam vererek yürüdü. Merdivenlerden çıkarken sendeleyerek Hârîka'yı belinden tutmak zorunda kaldı. Daha çok griye çalan bir renk boğuntusu sarmış gibiydi çevrelerini. Nikâh memuru yerine geçmişti bile. Masanın iki yanında tanıklar oturuyordu. Aydın'ın tanıklığını Reşat Bey, Hârîka'nın tanıklığını Osman Bey yapacaktı. Nikâh memuru alışılmış formülleri söylerken Aydın ilk olarak gören gözlerle baktı salondakilere. En ön sırada, annesiyle babası, Şaziye Hanım, Hârîka'nın halası, Osman Bey'in karısı ve Şahap oturuyorlardı yan yana. Murat sahnenin kenarında durmuş, sekiz mili-

metrelik sinema makinesini çalıştırıyordu. Jale görünmüyordu ortalıkta. Kalabalığın arasında Hâdi Bey’le Selma’yı aradı, göremedi. Buztaş Holding’in yöneticilerinden kimseye de rastlamadı bakışları. Belki gerilerde oturuyorlardı da ondan görememişti. Buna karşılık, sahnenin tam arkasındaki duvarda, Hâdi Bey’in hem kendisi ve Selma adına, hem de Buztaş Holding adına yolattığı iki tane kocaman çelenk duruyordu. Holding’in öteki kuruluşları da çiçekler yollamışlardı. Güzin Hanım, tam annesinin arkasında oturuyordu. Yanındaki koltukta oturan, yakışıklı, kumral, temiz yüzlü, kısacık saçlı bir delikanlıyla kol kolaydı. Onlara bakarken içinde tuhaf bir eziklik duydu Aydın. Sanki ihanete uğramıştı. Oysa, Güzin Hanım’ın sürgit yalnız kalmayacağına bilmesi gerekirdi. Arkadaşlıktan başka bir şey yoktu ki aralarında.

Nikâh memurunun sorusuyla kendine geldi.

— Evet! dedi.

“Evet!” derken, söylediğini onaylar gibi başını da sallamıştı. Hârîka ise, memurun sorusuna çok hafif bir sesle ve biraz gecikerek yanıt verdi. Nikâh memuru güldü:

— Korkma kızım, biraz daha yüksek sesle söyle de herkes duysun!

Hârîka kendisini zorlayarak, bu kez biraz daha yüksek sesle yineledi yanıtını:

— Evet efendim.

Salondan alkışlar yükseldi. Kalın sesli biri, “Öp onu, öp onu!” diye bağıırıyordu. Bir başkası da, “Ayağına bas kızım!” diye sesleniyordu. Defteri imzaladılar. Aydın, dirseğinden tutarak Hârîka’nın kalkmasına yardım etti. Nikâh memuru ve tanıklarla el sıkıştılar. Nikâh memuru, zaten çok geç kalınmış olduğu için olacak, sözü uzatmamıştı. Hepsî bu kadardı işte. Salonda alkışlar sürüyordu. Yine kol kola merdivenlerden indiler. Karı-koca henüz tek sözcük konuşmamışlar, göz göze bile gelmemişlerdi. Ama Aydın için önemli değildi bu artık. Karabasandan kurtulmuşlardı. Hârîka onun karısıydı. Önlerinde, bütün bir gelecek vardı. Hep birlikte olacaklardı. Bu geleceği elinden geldiğince olumlu ve başarılı kılacağına güveni vardı Aydın’ın. Yaşamı boş

bir yaşam süreci olmaktan çıkmıştı. O boşluğu dolduran birisi olacaktı artık, her zaman ve yanıbaşında. Hârika'nın o olağanüstü güzelliğine sevginin ışığını da katacaktı elbet, bir gün. Aşılması gereken engeller olduğunu biliyordu önünde. Varsın olsun. Bir dakika öncesine kadar yüreğini kaygılara salan düşünceler artık hiçbir değer taşımıyordu. Hârika onundu. Kimse onu elinden alamazdı. Onun için çarpışacak kadar güçlüydü. Bütün zorluklara göğüs gerebilirdi.

Merdivenin başında önce Huriye Hanım, Selâhattin Bey ve Şaziye Hanım'la kucaklaştılar. Hârika hepsinin ellerini öptü. Osman Bey'in oğlu biraz geride duruyordu. İyice kamburunu çıkarmıştı. Gözlerinde yine siyah güneş gözlükleri vardı. Gelinle güveyin ellerini sıkarken bir şeyler söyledi ama Aydın ne söylediğini anlayamadı. Kekemeliği artmış gibiydi delikanlının. O anda Hârika'yla aralarında en ufak bir benzerlik yoktu. Aydın, Hârika'nın onunla el sıkışırken gözlerini ısrarla kaçırdığına dikkat etmişti.

Daha sonra hala hanımın elini de öptüler. Güzin Hanım da yanındaki delikanlıyla birlikte sıradan çıkmış, onlara doğru yaklaşıyordu, kalabalığı yarararak. Tam o sırada Murat, Aydın'ı omzundan itti.

— Hadi, yürüyün, dedi. Kutlamaları dışarda kabul edeceksiniz!

Yürüdüler. Durmadan flaşlar patlıyordu. Sonra, Aydın'ın bir türlü sonu gelmeyecek sandığı davetliler kuyruğu. Güzin Hanım'la bir gün önce izinden dönen odacı Mehmet şekerlerin dağıtılmasına yardım ediyorlardı. Aydın'ın elleri terden ve el sıkışmaktan yapış yapış olmuştu. Hârika, yüzüne bir maske gibi yapıştırdığı solgun gülümseyişiyle yorgunluğunu ve heyecanını gizlemeye çalışıyordu.

Sonunda konukların geçidi bitti. Şimdi yalnız akrabalar, Osman Bey, karısı, Şahap, Murat, Jale ve Güzin Hanım kalmıştı yanlarında. Güzin Hanım'ın erkek arkadaşı ortalıktan kaybolmuştu. Odacı Mehmet, kapının önünde, arabanın başında bekliyordu. Aydın gizleyemediği bir kaygıyla:

— Selma'ları göremedim, dedi Murat'a. Sen gördün mü?

— Hayır. Gelseler burada olurlardı.

— Şirketten de kimse yok. Çok garip...

Fotoğrafçı, holün orta yerine çiçeklerden bir kule oluşturmuştu. “El ele tutuşun,” diyordu. “Beyefendi, sağ elinizi gelinin omzuna koyun,” diyordu. “Başlarınızı biraz daha birbirine yaklaştırın,” diyordu. Bir otomat gibi ne derse yapıyorlardı. Huriye Hanım, oğlu ve geliniyle ayrı bir resim çektirmek istiyordu. Şaziye Hanım da istiyordu aynı şeyi. Daha sonra iki aile birlikte çıktılar objektifin karşısına. Derken öteki akrabalar, yakınlar, Osman Bey’le karısı, Şahap, Murat, Jale...

Aydın, Hârîka’nın albümündeki resmi düşünüyordu. Gülmsemeye çalışıyordu. Hârîka, kurgulu bir bebek gibi her denilene uysalca boyun eğiyor, bir o yana, bir bu yana dönüp duruyordu. Çiçekçiler hâlâ çiçek taşıyor, postacı, telgrafların alındılarını imzalatmaya çalışıyordu o hengâmenin içinde. Bir yandan Aydın, bir yandan Murat, durmadan bahşiş dağıtıyorlardı. Selma ile Hâdi Bey’den haber yoktu. Bir telgraf bile göndermemişlerdi.

Fotoğrafçı sonunda çekecek poz bulamadı. Murat onun eline bir sürü para sıkıştırdıktan sonra:

— Tamam, dedi. Bu iş bitti. Mutlu olun. Bir yastıkta kocayın. Şimdi köşke dönüyoruz.

— Herkes geliyor mu? dedi Aydın.

— Gelen gelir, sen bunlarla kafanı yorma. Hele biz bir çıkalım. İkiniz de yorgunluktan bittiniz.

— Yorgunluk değil ama ben sıcaaktan mahvoldum. Yemeğe geleceklere haber verildi, değil mi? Ne olur, sen ilgileniver onlarla. Hepsinin arabası yok.

— Tamam. Merak etme. Her şey yolunda. Ben her şeyi ayarladım.

— Selma’lara ne oldu acaba? Keşke bir yerden telefon etseydik...

Güzin Hanım hemen arkasında duruyordu:

— Az önce Kalamış’taki yalıya telefon ettim efendim, dedi. Bir hizmetçi çıktı. Evde yoklarmış. Şirkete de telefon ettim. Dünden beri Hâdi Bey’i görmemişler.

— Allah Allah... Ne oldu bunlara?

Güzin Hanım duraksıyordu:

— Hâdi Bey'in sekreterinin söylediğine göre, önceki akşam Hâdi Bey'in yeğeni tutuklanmış efendim. Belki de bu yüzden glememişlerdir.

Aydın, şaşkın şaşkın baktı Güzin Hanım'ın yüzüne:

— Nejat'ı mı tutuklamışlar! Neden?

— Sekreter bir şey bilmediğini söyledi efendim.

Güzin Hanım'ın "Efendim"lerin üstüne basa basa konuşması canını sıkıyordu Aydın'ın ama o sırada Murat kolundan tutmuş, çekiştirip duruyordu.

— Hadi, gidiyoruz, sonra öğreniriz...

Aydın Hârîka'ya baktı. Şahap'a yaslanarak gelin arabasına yürüyordu. Yığıldı yığılacak gibi bir hali vardı.

Araba köşkün önünde durunca, Hârîka, Murat'ın kapıyı açmasını bile beklemeden dışarı fırladı, gelinliğinin eteklerini toplayarak kapıya doğru koştu. Jale de hemen arkasından seğirtti genç kızın. Dönüş yolu boyunca iyice kötüleşmişti Hârîka. Kusmamak için kendisini zor tutmuştu. Murat:

— Sıcak ve heyecan, diye yatıştırmaya çalıştı Aydın'ı. Daha pek genç canım zavallı kız...

Aydın da yorgun ve üzüntülüydü. Başını sallamakla yetindi. Hârîka'nın hastalanışı, Güzin Hanım'ın verdiği haber, kafasını allak bullak etmişti. Ne düşüneceğini bilemiyordu. Onlar arabadan çıkıncaya kadar öteki araba da gelmişti arkalarından. Şaziye Hanım, Hârîka'yı Aydın'ın yanında görmeyince, hiçbir şey sormadan deli gibi fırladı, içeri koştu. Huriye Hanım da telaşlandı. Bu kez onu yatıştırmak Aydın'a düştü:

— Merak etme anne, dedi. Tören boyunca kendini öyle kasti ki olacağı buydu. Önemli değil. Biraz dinlensin, bir şeyi kalmaz...

Yine de içeri girerken telaşlıydılar. Hârîka odasına kapanmıştı. Jale ile Şaziye Hanım yanındaydı. Aydın, kapının aralığından başını uzatıp baktı. Hârîka, yatağın üstüne uzanmıştı gelinliğiyle. Şaziye Hanım başucunda, elinde bir kolonya şişesi, ayakta

bekliyordu. Hârîka, Aydın'ı görünce hemen gözlerini kapattı. Jale, kolundan tutarak dışarı çıkardı Aydın'ı.

— Bırak dinlensin biraz kızcağız. Azıcık kustu. Şimdi iyi. Anlayışlı ol. Çok yoruldu. Onun için az heyecan mı bu? Ben Murat'la evlendiğimde koskoca kızdım. Kaç yıldır flört ediyorduk. Biliyorsun. Yine de nikâh memurunun karşısına çıkınca oracıkta düşüp bayılacağımı sanmıştım.

Aydın'ın içinde tuhaf bir sıkıntı vardı. Sesini çıkarmadı, dışarda bekleyen şoförün parasını vermek bahanesiyle Jale'nin yanından uzaklaştı. Nikâh salonundan çıkarkenki iyimserliğini yitirmişti. Sinirleri yeniden gerilmişti. Birkaç dakika bahçede kaldı, taksi şoförünü yolladıktan sonra salona döndü. Annesi, pencere kenarındaki iki kişilik kanepede Osman Bey'in karısıyla konuşuyordu. Şaziye Hanım kızının yanındaydı. Şahap, yemek masasının köşesine büzülmüş, elleri kucağında, siyah gözlüklerinin arkasından, suçluymuş gibi telaşlı, sağa sola bakınıp duruyordu. Selâhattin Bey, Osman Bey'in emlak piyasası hakkında anlattıklarını dinler görünüyordu. Osman Bey herhalde, Selâhattin Bey'i evini bir müteahhite vermesi için kandırmaya çalışıyordu. Selâhattin Bey oğlunun döndüğünü görünce, adamın sözünü bitirmesine fırsat vermeden:

— Ben bayağı yorulmuşum oğul, diye seslendi. Yemek vaktine kadar eve gidip biraz kestireyim...

Konuşacak kimse bulamayınca, Selâhattin Bey'in arkasından Osman Bey de çekip gitti. Aydın ne yapacağını kestiremeyerek, bırakılmış bir şamandıra gibi sallanıp duruyordu orta yerde. Ter içindeydi. Kravatı boynunu sıkıyordu. Ceketini çıkarmayı bile akıl edemiyordu. Canı fena halde sigara istiyordu. Şaziye Hanım, isterse, içerde yatıp biraz dinlenebileceğini söylemişti ama, Murat'la Jale'yi yalnız bırakamayacağını öne sürerek geri çevirmişti bu öneriyi. Akşama kadar da daha o kadar çok vakit vardı ki...

Murat, arkadaşının sıkıntısını fark ederek yardımına geldi:

— Burada patlayacağız, dedi. En iyisi çıkıp biraz dolaşalım. Ama, önce şu smokinine bir çare bulmak gerek. Bu kılıkla gü-lünç olursun. Elbiselerin nerede?

Aydın elini alnına vurdu:

— Hay Allah, dedi, şu işe bak! Bavullarımı hazırlamıştım ama Kadıköy'deki evde kaldı. Bunu hiç düşünmedim. Yarın da bu kılıkla mı dolaşacağım?

Jale hemen çaresini buldu:

— Hava zaten sıcak. Ceketini burada bırak, o güzel papyonunu da çıkar. Önce gidip bavullarını alalım. Sonra da biraz dolaşırız.

Aydın göz ucuyla Şahap'ı gösterdi:

— Onu da alacak mıyız?

Murat omzunu silkti:

— Boşver. Biz götürmek istesek bile anası bırakmaz. Kadına dikkat ettin mi, koskoca delikanlı sanki beş yaşında çocukmuş gibi davranıyor.

— Haklı. Pek farkı yok zaten!

Kadınlar, onların başlarından uzaklaşmalarına sevindiler bile. Şaziye Hanım, "Geç kalmayın, yedi buçukta evden çıkmamız gerekir," demeden edemedi yine de. Huriye Hanım da, elini öpen Murat'ın kulağına eğilerek oğluna içki içirmemesini tembih etti.

Kadıköy'deki evden bavulları alırken, Aydın bir kez daha aradı Selma'yı. Yalının telefonu cevap vermiyordu. Buztaş'takiler de Hâdi Bey'den iki gündür haber alamadıklarını söylediler. Aydın'a, Hâdi Bey'in sekreteri bir şeyler saklıyor gibi geldi. Murat onun kadar kötümser değildi:

— Kafanı takma arkadaş, dedi. Hâdi Bey gibilere bir şey olmaz. Selma için hele hiç üzülme. Kim bilir nerede eğleniyordur!

Aydın'ın gerçekten üzülmemekte olduğunu fark eden Jale, "Dedikodu yapmayalım," diyerek kocasının ağzını kapattı. Daha sonra Aydın'ın bavullarını yüklenip aşağıya indirdiler.

— Şimdi nereye gidiyoruz? dedi Jale.

— Niko'ya gidelim. dedi Aydın. Siz de özlemişsinizdir.

Murat, "Kapalı yerde oturulmaz," diye karşı çıktı. Aydın, Niko'nun gündüzleri dükkânın önüne masa koyduğunu söyledi. Jale'nin de aklına daha iyi bir yer gelmeyince, Bostancı'ya gitmeye karar verdiler.

Meyhanede hemen hemen kimse yoktu. Niko, alışılmadık bir

çoşku ve heyecanla karşıladı onları. Jale'yle Murat'ın ellerine sarıldı. Sonra, kapının önündeki tahta masalardan birine damalı bir örtü sererek buyur etti. O masayı donatırken Murat yaşlı meyhaneciye takılıyordu:

— Sen unutulacak adam mısın Niko? Bizi baştan çıkaran sen değil miydin? Ah ah! Artık bu tarafta oturmuyoruz biliyorsun. Gelip gitmek zor oluyor. Bizim eksigimizi Aydın dolduruyor...

— O da eskisi gibi gelmiyor. Artık büyük avukat oldu. Sağolsun da... Bana yaptığı iyilikleri hiç unutmuyum?

— Bundan böyle korkarım o da pek gelemeyecek. Haberin yok, bugün başını bağladık onun, evlendirdik!

Niko şaşmış görünmedi. Kulağına bir şeyler gitmiş olmalıydı. Zaten, Aydın'ın eski köşkte oturanlar hakkında sorguya çekmesinden sonra, meraklanıp olan biteni araştırmamış olması olanaksızdı yaşlı meyhanecinin:

— Demek sen de sonunda kafese girdin, dedi. Çok iyi, çok iyi... Bahtiyar olarsınız... E, gelin hanımı niye getirmediniz?

— Akşama düğün var, şimdi dinleniyor. Hem benimki Yeşilay'cı! İçki içmiyor!

Niko güldü:

— Sizin yanınızda Yeşilay'cılık söker mi hiç? Bilseydim ben de gelirdim nikâhınıza.

— Sahi gelir miydin? Düşünemedim, affedersin!

— Şaka söyledim. Ben burayı bırakıp nasıl gelirim?

Jale sabırsızlıkla kesti konuşmayı:

— Benim boğazım kurudu, dedi. Ne içiyoruz? Senin bir güzel beyaz şarabın vardı eskiden Niko. Şu özel şarabın... Varsa ben buz gibi bir şarabı yeğlerim.

— Şarabı boşver, dedi Murat. Akşama nasıl olsa rakı içeceğiz. Birer dubleye ne dersiniz?

— Ben şarap içeceğim. Nikâh memuru, erkek ailenin reisidir dedi diye ataeril damarların tutmasını!

— Pekâlâ, sen şarap iç. Sen, Aydın?

— Ben de rakı içerim. O küçük karideslerden varsa, bize iki porsiyon da karides getir Niko.

— Bir de marul, dedi Jale.

— Bir parça da leblebi, fındık, fıstık, diye ekledi Murat.

— O tamam. Müessesenin ikramı, diye gülerek uzaklaştı Niko.

“Hayat yürüyor,” diye düşünüyordu Aydın. “Oğlunun öldürüldüğü haberini aldığı gün nasıl çökmüştü? Bu gidişle fazla yaşamaz demiştim. Acısını çoktan gömmüş yüreğine...”

Az ötelerinde pis denizin içinde çocuklar debelenip duruyorlardı. Niko’nun getirip bıraktığı içkilerini yudumlamaya başladıkları sırada, özel arabaları içinde ikiz bebeklerini gezdiren genç bir karı-koca geçti önlerinden, kadın Jale’ye ters ters baktı. İki erkeğin arasında biraz açık giysisiyle, orospu falan sanmış olmalıydı onu. Jale de bunu fark ederek kadına dilini çıkardı:

— Çocuk doğurmayı ne büyük marifet sayıyor şu karılar değil mi Aydın? dedi. Ama belli olmaz. Biz de daha ölmedik! Peki sen kaç çocuğun olsun istersin?

Murat:

— Rahat bırak oğlanı, dedi. Sen içmeden sarhoş olmaya başladın!

— Karı-koca kavgası işte böyle başlar Aydın kardeş! Şimdilik gösterimiz bu kadar! Tadımlık! Arkasını düş gücüne bırakıyorum!

Niko, meze tabaklarını sıraladı masanın üstüne. Büyük bir tabak da kalamar getirmişti, kendi ikramı olarak.

— İpin ucunu kaçırmayalım, dedi Murat. Unutmayın, bu akşam düğünümüz var. Oğlan ilk gece sızıp kalırsa, rezil olur!

Aydın arkadaşlarını iyi tanırdı. Farfaracılıklarının arkasında açıklamakta duraksadıkları birtakım soruları olduğunu hissediyordu. Bugüne kadar uzun uzun konuşma fırsatı bulamamışlardı. Nişandan bu yana ilk kez baş başa kalabiliyorlardı. Ne var ki Jale kocası kadar sabırlı ve anlayışlı değildi bugün:

— Hârika’yı çok sevdim Aydın, dedi. Çok güzel, cici bir kız. Tabii, daha genç, işin zor. Ama, deyim yerindeyse, zamane kızlarına benzemiyor. Böylesi, şimdiki zamanda, milyonda bir bulunur. Korkma, hele aramıza bir girsin, biz çabuk adam ederiz. Yalnız, kaynananı pek gözüm tutmadı, darılma. Kızına bugüne

kadar göz açtırmamış olmasından belli nasıl bir kadın olduğu. Dikkatli olmalısın bence. Tabii, sen daha iyi bilirsin ya, bana kalırsa, birlikte oturmasanız derim.

Aydın bir şey söylemeden başını salladı.

— Haksız mıyım Murat? Sen ne diyorsun?

Murat başını sallamakla yetindi.

— Daha açık konuşayım mı? Kadının bu kadar genç olması büyük sorun. Ben bilirim böyle kadınları. Aydın'ın ayağını denk alması gerek. En iyisi kısa zamanda başınızdan uzaklaştırmaya bak sen, onu. Bu köşkte oturmanız şart mı? Pis burjuva sen de!...

Aydın elinde olmadan gülümsedi. Murat, karısının gevezeliğinden sıkılmış görünüyordu:

— Bunları konuşmanın sırası değil şimdi, dedi. Aydın da farkında her şeyin. Hârîka henüz tek başına bir evi çekip çeviremez. Herhalde, bir süre olsun, birlikte oturmaları gerekir.

— Ben de öyle düşünüyorum, dedi Aydın. Haklısınız tabii. En kısa zamanda bir çözüm yolu bulacağım. Hârîka da bana hak verecektir, umarım.

— Peki o acayip delikanlı da neyin nesi Allah aşkına? diye sordu Jale. Bakışları bir tuhaf. Bayağı ürkütüyor insanı. Nişanda da vardı değil mi? Seninkilerin akrabası mı oluyor bu Osman Beyler?

Murat:

— Canım, eski komşumuz diye tanıtmıştı ya Şaziye Hanım, dedi. Ne çabuk unutuyorsun?

— Osman Bey, emlak komisyoncusu. Hârîka'nın babasının eski dostuymuş, diye açıklamak zorunda kaldı Aydın.

— Demek emlak komisyoncusu... Sahi, seninkiler neyle geçiniyorlar kuzum? Gümüşler, kristaller, mücevherler falan iyi de... Köşkün haline bakılırsa öyle pek paralı değiller?

— Annemin söylediğine göre, Hârîka'nın paşa dedesinden kalan emlakı satarak geçinmişler bugüne kadar. Osman Bey'le dostlukları da burdan geliyor sanırım. Artık satacak fazla bir şeyleri kalmamış olsa gerek. Kirada iki daireleri varmış, hepsi o kadar. Bir de dul yetim aylıkları vardır.

— Yani, senin eline bakacaklar?

Murat bu kez sertçe kesti Jale'nin sözünü:

— Bırak şimdi gevezeliği, zevzekliği! Aydın sanki küçük bir çocukmuş gibi konuşuyorsun. Daha attığı imza bile kurumadı, acelen ne?

— Tam tersine. Bunları asıl şimdi konuşabilirsek konuşuruz Aydın'la. Aile ilişkisi başladıktan sonra insanın çevresinde nasıl sert bir kabuk oluştuğunu bilmez misin? Beni asıl tedirgin eden, Aydın'ın bu Hârîka ile tanıştıktan sonraki tavrı! Bodrum'da seninle de konuştuk bunu, unuttun mu? Nişanda da öyleydi, bugün de. Uyurgezer gibi bir hali var, baksana şuna! Sen de söylemiştin Aydın, hani, ben büyülendim galiba, demiştin. Öyle değil mi?

— Yani ne demek istiyorsun? Aydın'ı büyülediler mi sence?

— Tabii o kadar değil! Aslında, adına ister yıldırım aşkı, ister tutku, ister büyülenme diyelim, ben saygı duyuyorum Aydın'ın duygularına. Kız gerçekten de insanı büyüleyecek kadar güzel. Kadın olduğum halde gözümü ayıramıyorum. Ancak, bugünden sonra, Aydın'ın bazı sorunlara daha gerçekçi, daha mantıklı bir biçimde yaklaşması gerekir diyorum ben...

Aydın dalgın dalgın denizi seyrediyordu:

— Benim için üzülmeysin, dedi. Jale'nin hakkı var. Duygusal bir bunalım geçirdiğimi ben de kabul ediyorum. Evlilik sonrasına gelince... Şimdi düşündüğüm tek şey, Hârîka'yı korumak ve kollamak. Onun yanında olmak. Henüz hiçbir gerçek duyguyla, hiçbir tutkuyla çarpmamış bir yüreği benim vereceğim sevgiyle doldurmak...

— Çok romantiksin...

Murat:

— O manyak oğlana da dikkat et, dedi. Jale de dikkat etmiş bak. O herifi eve sokmasan iyi edersin. Nişanda da söylemiştim. Paranoyak mıdır, nedir? Kıza bakışını hiç beğenmedim. Belki farkında değilsin ama herif Hârîka'ya âşık gibi bakıyordu.

— Daha neler!

— Öyle deme. Böyleleri hiç belli olmaz. Aşk paranoyası yüzünden işlenen cinayetleri bilmez misin?

Jale:

— Tanrı korusun, dedi. Bak, ben bunu düşünmemiştim.

— Şahap için düşündükleriniz doğru ama ben Hârîka için korkulacak bir şey olduğunu sanmıyorum.

— Başınıza iş çıkarmasın da... dedi Murat. Oğlan bayağı anormal çünkü.

— Onun da çaresine bakacağım, merak etme.

Jale, Aydın'a kocasını göstererek suratını astı:

— Şu adama bak! Ben bir laf edecek oldum, ağzıma tıkadı, böyle şeyleri konuşmanın sırası değil diyerek. Kendisi tutmuş, nelerden söz ediyor!

— Tamam, tamam, diye sözünü kesti Aydın. Benim yüzümden kavga etmeyin. Siz, dostumsunuz. Elbette her şeyi konuşacağız. Ama, saatten haberiniz yok galiba? Hadi, bitirelim içkilerimizi de kalkalım.

Kadehlerini yeni evlilerin mutluluğuna kaldırdılar. Aydın, hesabı ödemek için davranan Murat'ı omzuna bastırarak yerine oturttu, içeri girdi. Barba Niko her zamanki yerinde uyukluyordu.

— Biz gidiyoruz Barba, diye seslendi. Hesabı almayacak mısın?

Niko başını kaldırdı, muzip muzip gözlerini kırıştırdı:

— Bu seferlik kalsa ne olur? Dügün hediyem olsun!

— Sağol da, öyle ucuza atlatamazsın beni! Başka sefere daha kalabalık geliriz, o zaman!

— Tamam, başka sefere. Sana büyük ziyafet vereceğim!

Yaşlı meyhanecinin yüzünde Aydın'ın görmeye alışmadığı tuhaf bir kıpırtı, bir çocuksuluk, bir güzellik vardı. Gizlediği sevinçli bir sırrı vardı, söylemek için içi gidiyor da, zorla tutuyor gibiydi kendini. Aydın'ın verdiği paranın üstünü sayarken birden durdu, çevrede söyleyeceklerini işitecek birileri varmış gibi sesini alçaltarak:

— Atina'dan haber gelmiştir, dedi. Hani benim bir oğlan vardı. Vuruldu, öldü diye haber almıştım aftosundan? Çok yaralıymış ama ölmemiş bizim oğlan. Partizanlar polisin elinden kışırılmışlar. Korfu'da bir yerde gizleniyormuş. Şimdi çok iyiymiş.

Aydın, içtenlikle sıkı Niko'nun elini:

— Çok sevindim Barba, dedi. Çok sevindik. Gözün aydın, geçmiş olsun. İnşallah, yakında kavuşursunuz da. Bak, seçimlere bir şey kalmadı. Af kanunu çıkacak. Senin oğlan da o zaman dönebilir buraya.

Barba yutkundu:

— Teşekkür ederim. Ama ben sana söyledim. Benim oğlan kötüdür. Gelse yine denk durmaz. Yine de benim bir tek oğlumdur. Anası öldüğü için öyle serseri oldu. Bizim meslek de işte böyle meyhanecilik olduğundan...

— Gençlikte her şey olur Niko, üzülme. Gençken, hepimiz kendimize göre biraz dikbaşlılık yapmışızdır.

— Öyledir. Ne yapalım. Canı sağolsun da...

Aydın tam kapıdan çıkarken Niko tekrar seslendi:

— Sen de iyi iş becermişsin Aydın Bey. Büyük avukat olduğunu bilirdim ya, duyunca bravo dedim. Ben yanlış anlamışım meğer...

Şaşırarak döndü Aydın:

— Hangi iş? Ne yapmışım ben?

— Hadi, hadi... Bilirsin benim kulağım deliktir. Her şeyi hemen duyarım. Şu senin oğlanın babasını da, gümrükçüyü de dün alıp götürmüş polisler.

— Şu kaynanasını öldüren oğlanın babasını mı? Hani şu yaşlı pezevengi mi?

— Bunlar Mafya'dır diye biliriz biz Aydın Bey, ama söyleyemeyiz. İkisi de son günlerde dümeni iyice doğrultmuş görünüyordular. Her akşam buraya gelip tonla içiyorlardı, hem de peşin parayla! Ne namussuzdur bunlar! Kendi analarını bile satarlar, hiç utanmazlar!

Bir gün önce Hâdi Bey'in yeğeninin de tutuklanmış olduğunu anımsayınca içine bir sıkıntı çöktü Aydın'ın:

— Ne diye götürmüşler? Sebep neymiş?

— Bana mı soruyorsun? Herhalde o öldürülen karı yüzündendir. Oğlanın üstüne yıktılar cinayeti... Sen avukatı değil miydin? Biliyorsun, hapishanede vurdurdular oğlanı, konuşmasın diye!

Duraksadı:

— Benim bu davayla ilgim yok Niko, dedi. Bir ara düşünmüştüm, sonra vazgeçtim. Bana göre değil bu işler...

Niko omzunu silkti:

— Öyle olsun. Bilirim bu işler gizlidir. Benden laf çıkmaz çıkmasına... Neyse. Aslında kimsenin pek bir şey bildiği yok. Belki başka suçları vardır.

— Ben de bir şey bilmiyorum.

— Daha iyi öyleyse. Böyle işlerde bilmemek bilmekten iyidir. Murat'la Jale kapının önünde bekliyorlardı:

— Amma da geciktin, dedi Murat. Niye öyle suratın bozuk?

— Selma'yı merak ediyorum. Şuradan bir daha arasak. İşler sarpa sarmış. Kızın yardıma ihtiyacı olabilir şu sıra.

— Nasıl yani?

— Şu Bostancı cinayeti hikâyesi. Bir parça anlatmıştım. Hâdi Bey'in yeğeni Nejat'ın tutuklanması bu olayla ilgili sanıyorum.

— Yok canım? Nerden çıkardın?

— Eminim. Öldürülen kadın, Selma'nın hizmetçisiydi, söylemiştim galiba. Selma'yı mutlaka bulmalıyız.

— Niko'nun telefonu yok mu? dedi Jale.

— Yok.

— Demiryolu köprüsünün orada bir telefon kulübesi olacaktı, dedi Murat. Oradan arayabiliriz. Bende jeton var.

Telefon uzun uzun çaldı, açılmadı.

— Peki, aşçıya, hizmetçiye ne oldu? diye homurdandı Aydın. Yer yarıldı da içine girdi sanki bunların hepsi...

Murat kolundan tutup zorla uzaklaştırdı Aydın'ı telefonun başından:

— Hadi arkadaşım, dedi, bırak şimdi Selma'yı. Ona ne olabilir ki? Hâdi Bey ile yeğenin de ne halleri varsa görsünler. Biz düğününe geç kalacağız şimdi...

Kulübe geldiklerinde saat sekiz olmak üzereydi. Hâdi Bey'le Selma dışındakiler onları kulübün holünde bekliyordu. Şef garson, masalarının hazır olduğunu haber verdi. Aydın, Selma ile Hâdi Bey'i bir süre daha beklemekten yanaydı ama Selâhattin Bey sabırsızlanmıştı:

— Nikâha da gelmediler, çok ayıp ettiler oğul, dedi. Gelecek olsardı bu saate kadar gelirlerdi. Burada beklememizin anlamı yok. Gelirlerse, nasıl olsa masamızı gösterirler.

Kulübün bahçesi, iğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalıktı. Çaprazlama dizilmiş masalarda Türk işi desenlerle süslü abajurlarıyla küçük masa lambaları, gümüş kovalarda şampanya, viski, rakı ve şarap şişeleri, kristal kadehler, bardaklar, gümüş çatal bıçaklar, porselen servis tabakları, kolalı peçeteler; masaların çevresindeki rahat koltuklarda, birbirinden güzel ve dekolte giyimli, mücevherleri ıslıl ıslıl parlayan çoğu genç kadınlarla asık suratlı erkekler vardı. Erkeklerin çoğunluğu kadınların aksine orta yaşlı ya da yaşlıydı. Masaların arasında bordo ceketli komiler, siyah smokinli garsonlar ve beyaz ceketli şef garsonlar telaşlı telaşlı gidip geliyorlardı. Pistin önüne, Ekvatör stili, karışık desenli bir dekor yerleştirilmişti. Küçük bir orkestra hafif yemek müziği çalıyordu. Ağaçların diplerine yerleştirilmiş renkli ışıklar bahçeye gizemli bir görünüm veriyordu. Koyu dolduran kotralar da ışık içindeydi ve deniz, hafif esintinin etkisiyle, bir ışık yakamozu içinde küçük dalgalar oluşturunuyordu.

Aydın smokininin içinde dimdik ve gergin, Hârîka gelinliğinin içinde mermer beyazlığına bürünmüş yüzüyle donuk ve solgun, kol kola ilerlediler bahçeye doğru. Onlar görünür görünmez bahçedeki gürültü birden kesildi, orkestra sustu ve masaları dolduran kalabalıktan bir alkış koptu, arkasından da orkestra düğün marşını çalmaya başladı. Aydın'ın korktuğu başına gel-

mişti. Bir an geri dönmek ister gibi durakladı ama Hârika'nın pembeleşen yüzünde bir mutluluk belirtisi sezer gibi olduğu için kendisini gülünç duruma düşmüş görmekten vazgeçti. Masalarda oturanlardan onu tanıyan çok kişi olabilirdi. İş dünyasının kalburüstü adamlarıydı bunların çoğu. İçlerinde, nikâh törenine katılmış olanlar da vardı belki. Masaların arasından ilerlerken yüzlerini seçemediği kimseler el sallıyor, laf atıyordu. Sağa sola başıyla selam verip gülümsemekten başka çaresi yoktu. Kolunun altında Hârika'nın tüm vücudu kaskatı kesilmiş, yüzündeki pembeliğin yerini yeniden mermer beyazlığı almıştı. Onun artık gerçekten karısı olduğunu düşünerek kulağına eğildi, yavaşça:

— Kendini sıkma, dedi. Buradakilerin hepsini düğünümüzün davetlileri farz et, o zaman rahat olursun...

Hârika, sımsıkı kapattığı dudaklarının arasından:

— Ne olur çabuk gidelim yerimize, diye yanıtladı onu, güçlükle. Yine midem bulanmaya başladı...

Aydın, adımlarını çabuklaştırdı. Hârika, masaya gelince, baştaki koltuğa kendisini zor attı. Yüzü yeşilimsi sarı bir renk almıştı.

— Heyecandan olacak, dedi Aydın. Yoksa hasta mısın? Bir şey mi dokundu acaba?

Hârika, "Bir şeyim yok," dercesine başını salladı ama derin derin soluk almaya başlamasından pek iyi olmadığı belli oluyordu.

— Eve götüreyim mi seni? dedi Aydın. Düğüne falan boş ver. Sen pek iyi görünmüyorsun?

— Bir şeyim yok. Başımdan çekilin. Herkes bize bakıyor. Şimdi geçer.

O arada ötekiler de yetişmişlerdi arkalarından. Herkes ayakta, nereye oturması gerektiğini kestirmeye çalışıyordu. Masa düzenini Murat önceden ayarlamıştı ama, Selma ile Hâdi Bey gelmeyince işler karışmıştı. Hârika'nın masanın baş tarafına oturduğunu görünce, çabucak yeni bir düzenleme yaptı Murat:

— Sen Hârika'nın sağına otur, dedi Aydın'a önce. Şaziye Hanım'a Aydın'ın yanını gösterdi. Selâhattin Bey'le Huriye Ha-

nım'ın yerlerini de işaret ediyordu ki, Şahap birden yürüdü, Aydın'ın karşısına, Hârîka'nın yanına oturuverdi. Murat sinirlendi. Oğlana yerinin orası olmadığını söylemek üzereydi ki Hârîka elini uzattı, Şahap'ın elini tuttu:

— O burda otursun, dedi. Yanımdan ayrılmasın!

Murat'la Aydın bir an göz göze geldiler. İkisinin de yüzü sararmıştı. Murat, yine çabuk kendini topladı ve ötekilere yerlerini gösterdi. Bahçedekiler artık onlarla meşgul değillerdi.

Şef garson, deniz kıyısındaki setin kenarına güzel bir masa hazırlatmıştı. Masanın üstü renk renk çiçeklerle süslenmiş, orta yere, buzdan bir gelin güvey biblosu yerleştirilmişti. Herkesin tabağına ordövrleri konmuştu daha önceden. Konuklar yerlerine oturur oturmaz iki garson koştı, içki servisi yapıldı.

Aydın'ın bakışları ister istemez karşısında oturan Şahap'a takılıyor ve bundan büyük rahatsızlık duyuyordu. Hârîka ile bu ruh hastası delikanlının kardeş olmaları mümkün müydü? Hârîka'nın, Aydın'a meydan okurcasına onu yanına çağırıp oturtmasının anlamı neydi? Onunla kardeş olduklarını biliyor muydu yoksa? Ya Şahap, o da biliyor muydu Hârîka'nın ağabeyi olduğunu, daha doğrusu olabileceğini? Yoksa bütün bu varsayımlar, Aydın'ın kafasındaki abartmalı saplantının eseri miydi? Kendini zorlayarak gülümsemeye çalışıyor, gözleri Şahap'la Hârîka'dan ayrılamıyordu. Hârîka'nın rahatsızlığının geçtiği soluk alışlarının düzelmesinden belli oluyordu. Yüzünde en küçük bir tebesüm belirtisi bile yoktu yine de. Gözleri, yukarlarda bir yere takılmıştı sanki.

Sofrada doğal sayılmayacak bir gerginliğin hüküm sürdüğünü herkesin fark etmemiş olması olanaksızdı. Havayı düzeltmek görevini üzerine alan Reşat Bey, kadehini eline alarak ayağa kalktı:

— Muhterem misafirler, değerli dostlarım, bu akşam burada, kızımız Hârîka ile oğlumuz Aydın'ın mutluluklarını kutlamak için bir araya gelmiş bulunuyoruz, dedi. Şimdi hepinizi, onların bu güzel gecelerinin şerefine kadehlerini kaldırmaya davet ediyorum!

Masadaki herkes, kadehine sarılıp kalktı ayağa. Hârîka, Reşat

Bey'in çağrısını duymamış gibi yerinden kımıldamamıştı. Aydın, Hârîka'ya doğru eğilerek, yavaş sesle:

— Sen de kalkıp hiç değilse iki yudum içsen iyi olur, dedi.

Hârîka sesini çıkarmadı ve yine kımıldamadı. Sol eli hâlâ Şahap'ın elinin üstündeydi. Aydın, birden, yine küçük beyninden ayak topuklarına doğru inen o şiddetli sancıyı hissetti. Gözü kararır gibi oldu, sonra ansızın Hârîka'nın kolunu tuttu ve sert bir hareketle onu ayağa kaldırdı:

— Hârîka ile ben de hepinize sağlık ve mutluluk dileklerimizle kaldırıyoruz kadehlerimizi, dedi.

Genç kız, Aydın'ın eline tutuşturduğu kadehi isteksizce dudaklarına götürdü. Herkes birer yudum içtikten sonra, Murat'ın öncülüğüyle cansız cansız alkışladı gelinle güveyi. Şaziye Hanım'ın yüzü bembeyaz olmuştu. Selâhattin Bey pek oralı görünmüyordu ama, Huriye hanım büyük bir kaygıyla gözlüyordu oğlunu. Şahap, gece olmasına karşın çıkarmadığı kara gözlüklerinin arkasından gözlerini sabit bir biçimde Aydın'a dikmişti. Şaziye Hanım damadının kulağına eğildi, ağlamaklı bir sesle:

— Onun kusuruna bakma oğlum, dedi. Çocuk daha. Şahap'ı ağabeyi gibi sever. Korkusunu hoş gör. Ne de olsa yoruldu, heyecanlandı...

Aydın, içinden, "Ağabeyi gibi mi, ağabeyi mi?" diye düşünüyordu. Huriye Hanım, oturduğu yerden seslendi:

— Hârîka hasta galiba Şaziye Hanım? Rengi pek soluk görünüyor?

— Olabilir, dedi Şaziye Hanım. Sabah başının çok ağrıdığını söylüyordu. Aspirin falan da verdim ama...

Aydın, tekrar Hârîka'ya döndü. Sesini olabildiğince yumuşatmaya çalışarak:

— Çok rahatsızsan kendini sıkma, dedi. Ben biraz sonra bir bahane bulur, seni eve götürürüm.

Hârîka'nın bakışlarında o zamana kadar hiç görmediği tuhaf bir ışık parladı. Katı ve kalın bir sesle:

— Benim bir şeyim yok, dedi. Siz eğlenmenize bakın!

Aydın her tarafının buz kesildiğini sandı. Hârîka'nın bakışlarındaki pırıltıyı tanımıştı. Annesiyle köşke gittikleri gün, üç kişi-

lik kanepede onunla yan yana oturmuş albüme baktıkları sırada Şaziye Hanım'ın bakışlarında gördüğü pırıltının aynıydı bu. Anne ile kızı birbirinden ayıran en büyük özelliğin, bu pırıltı olduğunu düşünmüştü o zaman.

Yüreği sıkıştı. Derin bir öfkeyle hemen orada ayağa kalkıp, “Kusura bakmayın, ben yanılmışım, bu iş burada biter,” demek geçti içinden. Ama, genç kızın gözlerindeki ışığın yanmasıyla sönmesi bir olmuş, bakışlarına, içine eziklik veren o çocuksu donukluk gelip yerleşmişti yeniden.

“Sevgimi göstermek için bugüne kadar ben ne yaptım ona?” dedi kendi kendine. “Elime bir buket çiçek, bir paket çikolata alıp üç-beş kere görmeye gittim, o kadar. Bir çift tatlı söz söyleyemedim. Hep onun bana yaklaşmasını, bana yakınlık göstermesini bekledim. Her şeyi evliliğe bıraktım. Daha da kötüsü, ona evlenme bile teklif etmedim. Annesiyle konuştum yalnız, onunla pazarlık ettim ve böylece üzerime düşen bütün görevleri yerine getirdiğimi sandım...”

Farkında olmadan kadehini kaldırıp başına dikti. Murat, masanın öteki başından kaş göz işaretleri yapıyordu. Oysa onun bir şey görececek, anlayacak hali yoktu.

Masada ikili, üçlü konuşmalar başlamıştı yavaş yavaş. Aydın, bir kez daha Hârîka ile konuşma girişiminde bulundu, yine sonuç alamadı. Hârîka, çatalını bile eline almamıştı henüz. Arada, Şahap'a doğru eğilerek yavaş sesle bir şeyler söylüyordu. Şahap'ın yüzünde sürekli olarak tuhaf bir gülümseme vardı. Sinir bozucu bir gülümsemeydi bu ve siyah gözlüklerinin gerisinde gözleri kör çalgıcılarıinki gibi yine yarı yarıya kapalıydı.

Bir süredir sesi duyulmayan orkestra birden dans müziği çalmaya başladı. Birkaç çift çıktı piste. Derken, masalardan, “Gelinle güveyi isteriz,” diye tempolu bağrıışmalar işitildi. Bu seslere masadakiler de katıldılar. Aydın, çekinerek Hârîka'ya baktı:

— Kalkabilir misin? dedi. Kendini nasıl hissediyorsun?

Şaşılacak biçimde yumuşamıştı genç kızın yüz çizgileri. Şimdi, sanki büyük bir sevgiyle bakıyordu kocasına.

— Tabii, dedi. Ama ben dans etmesini pek iyi bilmem...

Aydın sevinçle kalktı yerinden:

— Zararı yok, dedi. Ben de iyi dans edemem zaten...

Hârîka'yı elinden tutarak ayağa kaldırdı, gelinliğinin eteğini tutmasına yardım etti. Onlar dans etmeye başlayınca pist birden doldu. Yanlarına yaklaşan çiftler Hârîka'ya hayran hayran bakıyor, ikisini de kutlayarak mutluluk diliyorlardı. Hârîka, başı dimdik yukarda, bir sultan edasıyla gülümseyerek teşekkür ediyordu onlara. Aydın mutluydu. Kaygıları, kara düşünceleri uçup gitmişti kafasından. Başka birinde görse alay edeceği şaşkın bakışlarla sağına soluna bakınıp duruyordu. Bir ara gözü masalarına ilişti. Murat'la Jale de dansa kalkmış olmalıydılar. Selâhattin Bey de Huriye Hanım'ı kaldırmaya çalışıyordu, Huriye Hanım kaşlarını çatmış, inatla oturuyordu yerinde. Osman Bey, Reşat Bey'e bir şeyler anlatıyor, Reşat Bey, aklı belli ki başka yerde, dinler görünüyordu. Rûkneddin Bey, çevresindekilerle hiç ilgilenmeden, durmadan bir şeyler atıştırıyordu. Karısıyla kızı somurtup duruyorlardı. Şahap ortalıkta görünmüyordu. Aydın bir an onlardan kurtulduklarını düşündü, sevindi ve sanki bir fırsattan yararlanıyormuşçasına karısının kulağına eğilerek:

— Az önceki kabalığım için bağışla beni Hârîka, dedi. İnan ki seni çok seviyorum. Çok seviyorum seni, bu yüzden ne yapacağımı bilemiyorum.

Bunları söylerken biraz daha sıkıca çekmişti genç kızı kendine doğru, ama hemen, kollarının arasındaki vücudun kasıldığını ve geri çekildiğini hissetti. Yüzündeki gülümseme de silinmişti Hârîka'nın. Şaşırdı:

— Bir şey mi oldu? dedi. Yine mi rahatsızlandın yoksa?

— Çok sıkıyorsun, soluğum daralıyor. Artık oturalım.

Orkestra o sırada hızlı bir parçaya başlamıştı. Aydın, bir gelinin bu kadar hızlı bir müzikle dans edemeyeceğini göstermek ister gibi ellerini iki yanına açtı, sonra karısının koluna girerek masaya doğru götürdü onu. Kimsenin aldırış ettiği yoktu oysa onlara, herkes kendi eğlencesindeydi. Az sonra Jale ile Murat da soluk soluğa döndüler. Tekrar yeni evlilerin mutluluğuna kadehler kaldırıldı. Hârîka yine dudaklarını kadehine dokundurmakla yetindi. Şahap hâlâ yoktu görünürde. Murat:

— Komşunuzun oğlu nerede? diye sordu Şaziye Hanım'a.

Şaziye Hanım, farkında değilmiş gibi iki yanına bakındı:

— Bilmem, az önce buradaydı, dedi.

Şahap'ın annesi öbür köşeden, "Oğlum böyle alafranga yerlerden pek hoşlanmaz," diye seslendi. "Siz onun kusuruna bakmayın. Sıkıldı, çıktı. Herhalde eve gitmiştir..."

Aydın, Hârîka'ya baktı. Genç kız, konuşulanları duymamış, ilgilenmemiş gibi, rahat bir tavırla, masaya oturduklarından beri elini sürmediği ordövrleri atıştırıyordu.

Saat on bire doğru Murat, Aydın'ın yanına geldi, kulağına eğildi:

— Ben yavaşça eve götüreyim sizi, dedi. Millet hazır kafayı bulmuşken sıvışmanın tam zamanı...

— Tuhaf olmaz mı?

— Âdet böyledir. Sen şimdi usulca söyle Hârîka'ya. Ben önden çıkıyorum. Arabayı kapının önüne getiririm.

Aydın kaygıyla Hârîka'ya baktı. Murat güldü:

— Hadi hadi aslanım, o kadar korkak olma! Görev başına! Ölüm yok bunun ucunda!

Aydın, Murat uzaklaştıktan sonra, önce kadehindeki içkiyi bitirdi, sonra, pistte halay çekenleri seyre dalmış olan Hârîka'nın elini tuttu. Genç kız hızla döndü, baktı:

— Ne var? dedi.

— Bir şey yok sevgilim, dedi Aydın yumuşak bir sesle. Artık evimize gitme zamanı geldi de...

Genç kız telaşla baktı masadakilere. Herkes kendi havasındaydı.

— Daha oturuyorlar, dedi kısık bir sesle.

— Varsın onlar otursun, eğlenmeye devam etsinler. Biz seninle ikimiz kaçacağız!

İri iri açıldı Hârîka'nın gözleri:

— Ama ben gitmek istemiyorum...

Aydın, avcundaki eli okşadı:

— Benden korkmana gerek yok sevgilim. Ben senin kocanım. Biz evlendik, unuttun mu? Seni çok seven kocanım ben...

Hârîka inatla başını sallıyordu:

— Ben gitmek istemiyorum. Dokunma bana...

Şaziye Hanım bir şeyler olduğunu sezerek Aydın'a döndü:

— Ne oluyor? Bir şey mi var?

Aydır sıkılarak:

— Bir şey yok, dedi. Hârîka'ya gitme zamanımızın geldiğini söylemiştim. Murat dışarda bizi bekliyor. Kimseyi rahatsız etmeden biz sessizce gidelim diyordum.

Hârîka, yüzünde büyük bir korku ifadesiyle, yineliyordu:

— Ben bir yere gitmek istemiyorum... Ben bir yere gitmek istemiyorum...

Şaziye Hanım iki tarafına bakındı:

— Ben sizinle geliyorum, dedi Aydın'a. Sen ona aldırma oğlum. Her şey yoluna girecek...

Sonra kaşlarını çatarak kızına eğildi:

— Artık çocuk değilsin. Evli bir kadınsın. Saçmalamayı bırak da kalk bakalım. Ben de sizinle geliyorum.

Hârîka gözlerini iri iri açtı. Bir şey söyleyecek gibi oldu, sustu.

— Hadi, dedi Şaziye Hanım. Siz dans edecekmışsınız gibi kalkın. Ben de arkanızdan geliyorum.

Genç kız bu kez sesini çıkarmadan kalktı. Aydın, koluna girdi, piste doğru yürüdüler. Hârîka'nın vücudu sıtma tutmuş gibi titriyordu. Aydın, yüreğinde büyük bir şefkat, bir acıma duydu ona karşı. Onun henüz on altı yaşında, deneyimsiz, bilgisiz olduğunu, üstelik evlilik ve kadın-erkek ilişkileri hakkında belki de çok yanlış birtakım düşünceleri olabileceğini hep unutuyorlardı. Ama, bu böyle sürüp gitmeyecekti. Bundan sonra ondan kendisi sorumluydu ve bu sorumluluğunun gereğini ne pahasına olursa olsun yerine getireceğine kendi kendine söz verdi.

Hiç konuşmadan, pistin kenarından dolaşıp kapıya doğru yürüdüler. Murat, otomobili giriş kapısının önüne çekmiş, kapısını açmış bekliyordu. Şaziye Hanım'ın onların arkasından koşarak geldiğini görünce suratı asıldı ama bir şey söylemedi.

Suadiye'ye, köşke gelinceye kadar hiç konuşmadılar. Hârîka, köşeye büzülmüştü. Aydın, deli gibi sigara içmek istiyordu. Şaziye Hanım, Murat'ın yanında, bir kere bile olsun başını arkaya çevirip bakmamıştı.

Murat, onlar kapıdan girinceye kadar bekledi. Son anda Ay-

dın'a, "Gelini kucağına almayacak mısınız?" diye seslenerek takıldı ama Aydın duymadı.

Murat uzaklaşıp kapı kapandıktan sonra, bir süre ne yapacaklarını kestiremeyerek durdular salonda. Şaziye Hanım, sesi titreyerek:

— Soğuk bir şeyler içer miydiniz çocuklar? dedi.

Hârika bir şey söylemeden hızla koridora doğru yürüdü, odalarına girdi. Şaziye Hanım'ın yüzü pençe pençe kızarmıştı. Çok heyecanlıydı:

— Anlayışlı ol oğlum, diye kekeledi. Müşfik davran. Her şey düzelecek inan ki.

Sonra, sarılıp yanaklarından öptü damadını. Aydın kendini zorlukla çekti kadının kollarından ve koridora doğru yürüdü. Şaziye Hanım gözleri yaş içinde, arkasından seslendi:

— Ben sabah erkenden kalkar, hamamı yakarım.

Aydın, odaya girince kapıyı sessizce kapadı arkasından. Hârika, iki kişilik karyolanın ayakucunda, yüzü kapıya dönük, ellerini göğsünün üstünde kavuşturmuş, ayakta bekliyordu onu. Yüzü, ilk gördüğü günkü gibi soluk, ama İlkçağ tanrıçalarınıninki kadar güzeldi. O anda onun on altı yaşında olduğuna inanmak o kadar güçtü ki... Aydın, onu böyle bir kez daha görmüş olduğunu anımsadı. Bir an, göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir süre içinde, annesinden bile yaşlı görmüştü onu.

Bu, ceviz ağacından, oymalı, klasik, geniş karyola yıllar önce, Şaziye Hanım'ın da zıfak yatağı olmuştu herhalde. Yeni diktirildiği belli olan mavi atlas yorganın başucu iki tarafından yarım katlanmış, baş tarafına işlemeli büyük beyaz kır lentler konulmuştu. Tuvalet masasının üstündeki kocaman gümüş tepsi tepeme meyve doluydu. Tepsinin yanında yine gümüş bir tepsi içinde kristal bir sürahiyle kristal iki su bardağı duruyordu. Karyolanın başucunda, duvarda, işlemeli pembe kadife kılıfında bir Kuran asılıydı. Kapının hemen arkasına, yere, küçük bir leğenle bir ibrik bırakılmıştı. Leğenle ibriğin gerisinde, duvardaki askılıkta büyük bir yüz havlusu sallanıyordu. Sonra gözleri yatağın ayak ucundaki bohçaya takıldı. Gecelik ve pijamaları ve belki de tıngırtı bezleri bu bohçanın içinde olmalıydı.

Bir adım attı, durdu.

Yuvarlak bir çiçek tarhını andıran çok süslü oymalı tahta tavanın ortasından sarkan pembe kristal taşlı avizenin odaya yaydığı kırmızımsı loş ışıktaki, gelinliğinin içinde dimdik ayakta duran Hârîka, şimdi bir İlkçağ tanrıça heykeli olmaktan çıkmış, büyüleyici güzelliğini olanca görkemiyle gözler önüne sermekten kaçınmayan bir masal prensesi görünümüne bürünmüştü.

Şimdi yeniden büyülendiğini hissediyordu Aydın. Onu bu büyüden kimse kurtaramazdı artık.

Yüreğinin çarpıntısını bastırmak için derin bir soluk aldı, bir adım daha attı. Hârîka onu görmüyormuş gibi tavana doğru bakıyordu ve hiç kımıldamıyordu. Aydın çekinerek iki adım daha attı. Elini uzatsa dokunabilirdi ona. Bir şeyler söylemesi gerekiyordu. Ama şu anda o yine o kadar gençti ve kendisini onun karşısında o kadar yaşlı hissediyordu ki...

— Hârîka... dedi duyulur duyulmaz bir sesle. Genç kız, bir düştten uyandırılmış gibi titredi, ellerini yüzüne kapadı.

— Hârîka... diye seslendi Aydın bir kere daha ve bu kez daha yüksek sesle. Nihayet yalnızız seninle.

Ona dokunmak için elini uzattı. Genç kız birden geri çekildi. Gözleri ansızın koyulaşmış, çukura kaçmış, yüzü gölgelenmişti. Boğuk bir sesle:

— Değme bana, dedi. Değme bana, yoksa bağırırım...

Aydın durdu. Akşamdan beri onun böyle bir tepki gösterebileceğini düşünmüştü. Böyle bir tepki karşısında nasıl davranması gerektiğini de düşünmüştü. Ama şu anda hiçbir şey gelmiyordu aklına ve orada, yorgunluktan yere düşünceye kadar hiç kıpırdamadan, hiçbir şey yapmadan durabilirdi.

— Beni yanlış anlama Hârîka, diye mırıldandı farkında olmadan. Senden zorla almak istediğim hiçbir şey yok...

Hârîka, ne söylediğini anlamamıştı ama yüzündeki korku ifadesi bir an kaybolur gibi olmuştu. Aydın, bir adım daha atı. Hârîka'nın arkasında tuvalet masası ve iskemlesi vardı ve bu yüzden daha fazla gerilemesi olanaksızdı. Birbirlerine dokunmalarını hiçbir şey önleyemezdi artık. Hârîka, karyolanın kenarına oturuverdi ve ağlamaya başladı:

— Biliyorum, siz iyi bir insansınız. Bana dokunmazsınız. Ne olur dokunmayın bana. Yalvarırım dokunmayın bana...

Ne kadar masum, ne kadar çocuksu ve ne tapılası bir güzelliği vardı o anda. Boğazının düğümlendiğini hissetti Aydın. Onun yanına oturmak, ellerini avuçlarının içine almak, ona güven vermek isteğiyle doluydu yüreği. Ama, en küçük bir hareket yaparsa onu daha büyük bir korkuya düşürebileceğinden korkuyordu.

Boğuk bir sesle:

— Tamam, dedi. Söz veriyorum. Sana elimi bile sürmeyeceğim. Söz. Ne olur, bana inan. Ben seni seviyorum. Benden korkma. Her şeyden önce dostunum ben senin. Yabancı bir insan değilim...

Duyuyor muydu, duymuyor muydu, belli değildi. Sessizce ağlıyordu sadece. Aydın ona güven vermek için bir adım geri çekildi:

— İstedğin şey üzerine yemin ederim, dedi. Sen benim, küçük, sevgili karımsın. Ama, sen gönlünle razı olmadıkça, beni istemediğin sürece, sana dokunmayacağıma tekrar söz veriyorum.

Yavaşça başını kaldırdı o zaman Hârîka. Bakışlarında minnettar bir anlam okunuyordu:

— Teşekkür ederim, diye mırıldandı. Siz iyi bir insansınız. Bu iyiliğinizi hiç unutmayacağım.

Sanki bir yumru tıkanmıştı Aydın'ın boğazına:

— Tamam, dedi. Tamam kızım. Oldu. Anlaştık. Şimdi artık yatıp uyuyalım. İkimiz için de zor ve yorucu bir gün oldu.

Hârîka'nın gözleri yeniden irileşti, ellerini yine göğsünün üstünde birleştirdi:

— Hayır, dedi. Ben yatmak istemiyorum...

Elinde olmadan gülümsedi Aydın:

— Çocuk olma Hârîka. Sana dokunmayacağıma söz verdim. korkma. Ama, sen gelinliğinle, ben smokinimle yatıp uyuyamayız ki! Dışarı çıkıp annene, karım beni odasından kovdu, dememi de istemezsin herhalde. Hiç kaygın olmasın, bacı-kardeş gibi yatıp uyuyacağız, tamam mı?

Genç kız umutsuzca çevresine bakınıyordu. Bir süre sustu.

Başını tavana kaldırdı. Sanki gökyüzünden bir yardım bekliyordu. Sonra, yavaşça yerinden kalktı, arkasını Aydın'a dönerek başındaki duvağı çıkardı. Eli, gelinliğinin fermuarına yetişmiyordu.

— Yardım edebilir miyim? dedi Aydın.

— Edin ama, siz dışarı çıkın. Ben yatıncaya kadar.

— Peki. Sen nasıl istersen.

Elini uzatıp başka bir yerine dokunmamaya çalışarak fermuarı indirdi. Yatağın ayakucundaki şaseden ipek pijamasını alarak dışarı çıktı. Koridorun ışığı sönmüştü ve evin içinde ses duyulmuyordu. Şaziye Hanım, öteki koridordaki odasına çekilmiş olmalıydı. Tuvalet girerek soyundu, pijamasını giyindi, elini yüzünü yıkadı, elbisesini, ayakkabılarını eline alarak, hırsız gibi, ses çıkarmadan odaya döndü.

Hârîka, yatağın bir ucuna iyice büzülmüş, yatıyordu. Aydın, her zamanki alışkanlığıyla, elbiselerini düzenli bir biçimde gardroba astıktan sonra elini elektrik düğmesine uzattı. Hârîka, kapalı gibi görünen gözkapaklarının aralığından onun hareketlerini gözlüyor olmalıydı ki, yattığı yerden birden başını kaldırdı:

— Elektriği söndürmeyin, dedi. Ne olur, söndürmeyin...

Aydın duraksadı. Bu çocukça oyun fazla uzamış ve gitgide tatsız bir hal almıştı ama sonuna kadar sabırlı davranacağına söz vermişti bir kere, kendi kendisine. Başuçlarındaki komodinlerin üstünde duran gece lambalarına ilişti gözü:

— Tavandaki ışık tam gözümüzün içine girer, dedi. İstersen, gece lambanı yakabilirsin.

Onun anlamadığını fark edince de kendisi gidip başucundaki lambayı yaktı.

— Tamam mı, dedi. Bu kadar ışık yeter mi?

Hârîka başını salladı. O zaman tepedeki avizenin ışığını söndürdü, yorganı yavaşça açarak, genç kıza değmemeye büyük özen göstererek yatağın içine kaydı.

— Allah rahatlık versin, dedi yavaşça.

— Size de.

Üst üste içtiği kadehlerin etkisini, büyük sinir gerilimine karşın o ana kadar geriye itmeyi başarabilmişti ama, yatağa yatar

yatmaz, büyük bir hızla dönmeye başladı odanın içindeki eşya ve tavan. Son bir gayretle:

266

— Seni bir kerecik öpebilir miyim? dedi.

Hârîka hızla yerinden doğruldu. Panik içindeydi:

— Söz vermiştiniz, dedi. Dokunmayacaktınız bana. Söz vermiştiniz...

— Sadece... Sadece yanağından öpmek istemiştim.

Hârîka, hâlâ yineliyordu:

— Söz verdiniz... Söz verdiniz...

— Söz verdim. Elbet. Sadece, yanağından... Bir kere... Ağabeyin gibi...

Genç kızın yavaş yavaş sakinleştiği belli oluyordu. Bir süre sonra:

— Peki, dedi yanağını uzatarak. Yalnız bir kere...

Dudaklarını yavaşça değdirdi genç kızın ipek tenine. Bu, onu ilk öpüşüydü. Başı daha büyük bir hızla dönmeye başladı. Kendisini sırtüstü yatağa bıraktı. Gözleri kapanmak üzereydi ki, birden garip bir hisle gözlerini açtı. Odanın içinde yabancı bir soluk sesi işittiğini sanmıştı. Çevresine bakındı. Kimse yoktu. Olamazdı da. Ses tavandan geliyor gibiydi. Yumuşak tabanlı bir şey, bir düş yaratığı dolaşıyordu sanki tavanda. Yerinden doğrulmaya çalıştı ama, başı öyle dönüyordu ki, başaramadı. Zaten, duyduğunu sandığı ses de kesilmişti.

Biraz sonra da sızdı.

Büyük bir susuzluk hissiyle açtı gözlerini. Gece lambasının ışığı onu önce aldattı, sabah olduğunu sandı. Saatine baktı, daha beş buçuktu. Sıkı sıkıya kapatılmış kalın perdelerden ışık sızmıyordu içeriye. Hârika yanı başında, üstündeki yorganı atmış, se-reserpe uyuyordu. Tam bir çocuk uykusuydu bu. Daha doğrusu yeni yetişkin bir genç kız uykusu. Soluğu düzgün ve rahattı. Oysa kendisi sarhoşluğun etkisiyle boğazına kadar çekmişti yorganın öbür ucunu ve sırlıklam ter içindeydi. Genç kızı uyandırmamak için çok yavaş hareket ederek yataktan çıktı. Sürahiden bardağa su doldurup içti. Su ılıktı ve susuzluğunu doyumamıştı. Bir bardak daha doldurup içti. Başında hafif bir ağrı vardı. Tekrar yatsa bile artık uyuyamayacağını biliyordu. Ayaklarının ucuna basarak kapıyı açıp dışarı çıktı, kapıyı arkasından yine sessizce kapattı. Koridorun ışığı sönmüktü. Sadece salona açılan kapının aralığından hafif bir ışık sızıyordu. Salonda oturan biri vardı galiba. Şaziye Hanım olmalıydı. O da erken uyanmış, bir daha uykusu tutmamış ve kalkmıştı herhalde. Her şey düşündüğü gibiydi bu evde.

Duraksadı. İpek pijamalarının içinde kendisini pek gülünç buldu. Bir gün öncesine kadar o kadar resmi ilişkiler içinde bulunduğu bir kadının yanına bu kılıkta nasıl çıkardı? Geri de dönemezdi. Hârika'yı uyandırmak istemiyordu. Üstelik her yanı dayak yemiş gibi ağrıyordu. Birden aklına, Şaziye Hanım'ın, gece, yatmadan önce, "Hamamı erkenden yakarım," dediği geldi. Sıcak bir banyo şimdi ne kadar iyi gelecekti sertleşmiş kaslarına, gerilmiş sinirlerine ve içkiden ağrıyan beynine.

Hamam herhalde koridorun sonundaydı. Sazlı içki âlemi yaptıkları gece, orada hamam kapısını andıran bir tahta kapı çarpmıştı bir ara gözüne. Uyanıp kalktığını belli etmemek için ışığı yakmadan ayaklarının ucuna basarak yürüdü. Tahmin etti-

gi gibi, koridorun sonunda, çarşı hamamlarının kapılarını andıran büyük bir tahta kapı vardı. Kapıyı açtı, elektrik düğmesini çevirdi. İçerisi sımsıcaktı. Şaziye Hanım, söylediği gibi erkenden yakmıştı demek, hamamın bahçe tarafında olması gereken küçük külhanını. İçini çekti. Herhalde damadının sabah erkenden gusül aptesi almak isteyeceğini düşünmüştü.

Yerleri ve tavana kadar duvarları beyaz mermer döşeli, iki küçük kurnalı, minyatür bir Türk hamamıydı burası. Tavana da kubbe görünümü verilmişti. Kapının arkasında iki bornoz asılıydı. Bursa işi yepyeni bornozlar. Büyük olanı beyaz, küçük olanı bordo rengindeydi. Kenarda bir tahta rahle duruyordu. Pijamalarıyla çamaşırlarını koyacak bir yer aradı, bulamadı. Kurnaların yanında, eski, kalaylı bakır hamam tasları vardı. Tasların ortasındaki, ağızlarında bir küçük kırmızı mercan tutan minyatür balıklar, elle dokunulunca fırıldak gibi dönüyordu. Çocukluğunda görmüştü bu tür tasları. Kurnalardan birinin musluğunu açtı. Su kaynar kaynardı. Çevresine bakındı. Duvardaki sabunluklarda lif, kese ve sabun vardı ama peştamala benzeyen bir şey göremedi. Omzunu silkti, çabucak soyundu. Pijamasıyla çamaşırlarını tahta rahlenin üstüne yerleştirdi. Kurnalardan birinin yanına geçip oturdu. Kaynar kaynar bir tas su boşalttı sırtından aşağıya. Tüyleri diken diken oldu. Zevkli bir gevşeklik yayılıverdi bütün vücuduna. İki musluğu da açtı, suyu biraz ılıştırdı. Ne güzel akıyordu su. Mermer kurnanın içinde balıklı tas sağa sola savrulup yalpallıyor, tasın içindeki balık fırıl fırıl dönüyordu.

Üst üste birkaç tas su dökündükten sonra, uzandı, sabunu aldı, başını sabunlamaya başladı. Şu anda hiçbir şey düşünmüyordu. Kendisini bütünüyle, sıcak suyun ve bol köpüren sabunun keyfine bırakmıştı. Canı şarkı söylemek de istiyordu ama, sesi sanki gürül gürül akan suyun sesinden daha fazla gürültü yaparmış gibi buna cesaret edemiyordu.

Başına ikinci sabunu sürdüğü sırada, birden, yine, gece sızmadan öncekine benzer bir garip duyguya kapıldı. Yüzüne bir esinti çarpar gibi olmuştu. Sanki hamamın kapısı açılmış ve içeri birisi girmişti. Bir eliyle önünü kaparken öbür eliyle tası aradı. Tas, koyduğu yerde değilmiş gibi geldi ona. Başı sabun içindey-

di, gözlerini açamıyordu. Telaşla sağını solunu araştırmaya başladı. Oysa tas kurnanın tam kenarındaydı. Tası kurnaya daldırdı, yüzüne bol bol su çarptı, gözlerini açtı. Hamamın kapısı hafifçe aralıktı. İçeri girerken gürültü çıkarmamak için farkında olmadan öyle bırakmış olmalıydı. Yoksa, başka kim açardı o yıkanırken kapıyı? Evde üçünden başka kimse yoktu. Hârika uyanmış olamazdı. Şaziye Hanım...

Yoksa başka birisi daha mı vardı evde? Uykusunun arasında, tavanda yumuşak tabanlı bir yaratığın dolaştığını sandığını anımsadı. Birisi olabilir miydi orada? Çatı katına hiç çıkmamıştı. Tombalacık hafızın ölümünden sonra orasının hiç kullanılmadığını söylemişti Şaziye Hanım. Doğru muydu? Bir esrarlı misafirleri mi vardı yoksa çatı katında?

Saçmaydı böyle bir şey. Yorgunluğunun etkisiyle hayal kuruyordu. Hamamın kapısını kendisi iyi örtmemişti muhakkak. Gece duyduğu ses fare ya da gelincik sesi olabilirdi. Belki de kuşlar yuva yapmıştı. Ya da bir baykuş. Bu eski köşkerin tavan aralarında böyle yaratıklara rastlamak doğaldı.

Yine de tedirgin olmuştu bir kere. Canının bu sıcacık halvette daha uzunca bir süre dinlenmek, vücudunu keseleyip bol köpüklü lifle sabunlanmak istemesine karşın, başındaki sabun iyice temizleninceye kadar bol bol su dökünmekle yetindi. Sonra bornozuyla çabucak kurulandı, çamaşırlarını ve pijamasını giydi, dışarı çıktı. Dışarda, koridorun ışığı yanıyordu.

Duraksadı. En azından Şaziye Hanım, o, hamamda yıkanırken koridora girmiş ve elektriği yakmıştı. Hamamın kapısını da o açmış olamaz mıydı? İçerde yıkananın Hârika olduğunu sanmıştı ihtimal. Aydın'ı görünce, hemen kapıyı kapatmış, ama telaşından iyice örtememişti.

Odaya dönmek üzereyken çatı katına çıkan merdivenin de önce kapı sandığı aralıkta bulunduğunu fark etti. Bir an yukarıya çıkmak için büyük bir istek duydu içinde. Ya Şaziye Hanım onun çatı katına çıktığını anlarsa? Nasıl açıklayacaktı? Sabahın köründe? "Yukarda birinin dolaştığını sandım da onun için çıktım," mı diyecekti?

Yatak odasına dönmekle salona gitmek arasında kararsız kal-

dı bu kez. Saat daha altı buçuk bile olmamıştı ve Hârika yaşındaki kızların sabah uykusunu çok sevdiklerini herkes bilirdi. Sabah sabah Şaziye Hanım'la karşılaşmayı da canı istemiyordu. Ama başka çaresi de yoktu galiba. Üstelik, elbiselerini koyduğu bavulları da dün akşam, aceleyle salonda bırakmışlardı. Smokin pantolonuyla da çıkamazdı. O zaman daha da gülünç olurdu. Bu evden ayrılacaklardı ama o zamana kadar bu durumu kabul etmekten başka çaresi yoktu.

Salondan içeri girince önce gözleri kamaştı. Güneş çıkmıştı ve perdeleri açılmış olan salon ılık içindeydi. Sağına soluna bakındı. Evin içinde kimse yok gibiydi, oysa, yemek masasının bir köşesine, değişik zeytin, tereyağı, salam, sucuk ve çeşitli reçel tabaklarıyla donatılmış görkemli bir kahvaltı sofrası hazırlanmıştı. Masanın baş tarafındaki tabağın yanında, kristal bir sigara tablası ve bir paket Amerikan sigarası duruyordu. Şaziye Hanım damadının sigara içmediğini unutmuştu nasılsa. Acaba kendisi neredeydi? Hamamı yakıp sofrayı hazırladıktan sonra yeniden yatmış mıydı?

Midesi eziliyordu ama tek başına sofraya oturmaya cesaret edemedi. Yalnız bir bardak çay içse iyi gelecekti galiba. Mutfağın Şaziye Hanım'ın odasının bulunduğu taraftaki koridorun üstünde olduğunu öğrenmişti bir gün önce. Bardağını alıp mutfağa gitti. Porselen demliğiyle çaydanlık ocağın üstündeydi ve çok kısık olmakla birlikte altındaki ateş yanıyor, demliğin ağzından buğular çıkıyordu. Duraksadı. Şaziye Hanım gibi dikkatli birinin ateşi açık bırakarak yatmaya gittiği düşünülemezdi. Belki de Aydın'ın hamamda olduğunu anlayınca çayı acele demlemiş, onun pijamayla görünmek istemeyeceğini düşünerek odasına çekilmişti.

Çay demlenmişti. Bardağına koyuca bir çay doldurup salona döndü. Bir an önce giyinse iyi olacaktı. Kadını odasına hapsedmeye hakkı yoktu. Bavulları dün akşam bıraktıkları yerde, büfenin yanında duruyordu. Bir yandan çayını içerken, bir yandan, bavulundan çıkardığı spor bir giysiyi geçirdi sırtına. Eşyalarını daha sonra yerleştirirdi. Sonra mutfağa gidip bir çay daha doldurdu kendisine. Hâlâ ses yoktu evin içinde. Şaziye Hanım

uzandığı yerde uyuyup kalmış olabilirdi. Ocağı söndürdü. Ekmek arandı, bulamadı. Tekrar salona döndü. Yemek masasının üstünde, bir peçeteye sarılı ekmek sepetini gördü bu kez. Sepetin içinde kızarmış ekmek dilimleri vardı. Ekmekler sıcaktı henüz. Demek, tahmin ettiği gibi, Şaziye Hanım onun banyoya girdiğini fark edince alelacele çayı koyup ekmekleri kızartmıştı.

Karnının aılığından çok, can sıkıntısından, vakit geçirmek için oturdu masanın başına. Kahvaltısını yaparken düşünüyordu, Şaziye Hanım hakkında yanılmış mıydı acaba? Kadıncağız onu rahatsız etmemeye çalışıyordu işte. Eğer bu hep böyle gidecekse, evleri ayırınca kadar fazla sıkıntı çekmeyeceklerdi.

Kahvaltısını çabucak bitirdi. Ötekilerden ses yoktu henüz. Tıraş olmayı düşündü ve birden tıraş takımını Kadıköy'deki evde bıraktığı geldi aklına. Canı sıkıldı. Şaziye Hanım'dan tıraş takımı da isteyemezdi ya! Diş fırçasını da almamıştı. Neyse ki günlerden cumartesiydi. Bir bakkaldan uydurma bir makineyle bir fırça alarak idare edebilirdi.

Ağzını çalkalamak için kalktı, lavaboya gitti. Aynanın önündeki camın üstünde eski model bir tıraş makinesi, bir sakal fırçası ve tıraş sabunu duruyordu. Makine tombalacık hafızdan kalmaydı herhalde, ama içindeki bıçak yeniydi. Sakal fırçası da hayli kullanılmış bir fırçaydı. Buna karşılık, tıraş sabununun kısa bir süre önce kullanıldığı belli oluyordu. Bu takımın buraya kendisi için bırakılmadığı kuşkusuzdu. Başka işlere de yarayabilirdi bunlar ama...

Önce duraksadı, sonra aynadaki yüzünü çok çökmüş ve yorgun görünce, tiksintisini bastırarak sakalını sabunlamaya başladı. Bir yandan da düşünüyordu, acaba Osman Bey ya da Şahap da kullanıyor muydu bu tıraş takımını?

Kuşkuculuğunun kendisini etkilemesine güçlkle engel olarak tıraşını tamamladı, salona döndü. Hârika uyuyor olmalıydı, Şaziye Hanım da görünmüyordu. Acaba radyoyu açsa rahatsız etmiş olur muydu onları?

Kalktı, sokak kapısını açıp baktı. Gazete falan yoktu. Bağdat Caddesi'nin köşesinde bir gazete satıcısı olduğunu biliyordu. Gidip alabilirdi ama anahtarı olmadığını anımsadı birden. O

dönünceye kadar yine kalkmamış olurlarsa ne yapacaktı? Sağına soluna bakındı, portmantoya takılı bir anahtarlık ilişti gözüne. Anahtarları denedi, sokak kapısını açan anahtarı buldu, onu anahtarlıktan çıkarıp cebine attı, sonra kapıyı sessizce kapatarak sokağa çıktı.

Saat daha sekiz bile olmamıştı. Sokak ıssızdı. Eylülün tatlı sabah serinliğini ciğerlerine çekerek ana caddeye doğru ağır ağır yürüdü. Çelişkili duygular içindeydi. Bir yandan, ne olursa olsun, günlerden beri onu tedirgin eden, bunalımlara sürükleyen sorun bir bakıma çözülmüş ve o amacına erişmişti. Bunun mutlu doyunluğunu hissetmemesi olanaksızdı. Öte yandan, nasıl çözeceğini bilemediği çok yönlü bir bilmeceyle karşı karşıyaymış, daha doğrusu şimdi daha çapraşık, belki de daha tehlikeli bir serüvene atılmış gibi huzursuzdu. Aklının bir ucuyla da Selma'yı düşünüyordu. O da büyük bir bunalım içinde olmalıydı şimdi. Bir cinayet soruşturmasına bulaşmış olmak kolay değildi. Evlat edindiği yeğenini kurtarmak için Hâdi Bey çeşitli girişimlerde bulunacaktı kuşkusuz. İşin içine gazeteciler de burunlarını sokacaklardı. Selma tedirgin olacaktı.

Ayakkabısının ucuna gelen çürük bir şeftaliye hızlı bir şut çekti. Şeftali fırladı, yıkık bir duvarın dibinde, birbirine sokulmuş uyuklamakta olan birbirinden sevimli üç köpek yavrusunun ortasına düştü. Köpekler viyaklayarak kaçıştılar.

Kader buydu işte. Hiç beklemediği anda tepesine bir şey ini-veriyordu. En iyisi işi oluruna mı bırakmaktı yoksa? Hârika ile karşılaşması nasıl kaderin bir oyunu idiyse, evliliklerinin varacağı limanı da galiba yine kader belirleyecekti.

Keşke böyle düşünmekle huzura erebilse, içindeki sıkıntıyı atabilse...

Canı sigara istiyordu. Durmadan yemek masasının üstündeki Marlboro paketi geliyordu gözlerinin önüne. "Sigara içmeyin de..." demişti Hârika, onu istemeye gittikleri gün. Bu, hiçbir gizli niyet taşımayan sözle, onun sevgisini belli etmek istediğini düşünmüştü. Oysa, ne kadar yabancıydılar birbirlerine. Kendisinin baştan beri sevgi diye nitelendirmeye çalıştığı, gerçekte bir tutkudan, bir saplantıdan başka bir şey değildi ve Hârika'nın

onunkine benzer bir duygulanıma kapıldığını düşünmek, budalaca bir kendini beğenmişlikten başka bir şey olamazdı. Hârîka, bir türlü ne biçim bir yaratık olduğunu kestiremediği o delikanlıya, Aydın'a duyduğundan daha büyük bir güven ve yakınlık beslediğini kanıtlamıştı dün akşam, gazinodaki yemek sırasında. Kendisini yalnız ya da bırakılmış ve bir bakıma tehlikede hissettiği sırada, yanındaki kocasının değil, ister ağabeyi ister aile dostları olsun, o delikanlının eline sarılmıştı. Hem de kocasına ve herkese meydan okurcasına...

Zor, uzun ve belki de acılı bir yola girmişti. Yalnız sabırlı davranmakla Hârîka'nın çelik zırhını delemeyeceğini biliyordu. Onu alıp götürse, uzak bir yere gitseler, baş başa kalsalar başara-bilir miydi? Belki kısa bir süre sonra onun cinselliğe ilişkin korkularını yenebilirdi. Selma'nın biraz da alaylı bir biçimde söylediği gibi, el değmemişliği kadında en büyük erdem diye gören erkeklerin soyundan geldiğini yadsıyamazdı. Bu bakımdan, Hârîka'nın korkusu, çekingenliği ona zevk bile verebilir, en tatlı okşayışlarla onu er geç yumuşatırdı. Bundan kuşkusu yoktu, ama aralarındaki yirmi yıllık açığı kapatmaya yeterli miydi bu yaklaşım? Bağdat Caddesi de tenhaydı henüz. Gazete satıcısının önünde gazeteler, iplerle bağlı paketler halinde duruyordu. Satıcının uykusunu alamadığı gözlerinin çapağından belliydi. Bu yüzden de somurtuyordu herhalde. Adamı kızdırmaktan korkarak üç gazete birden istedi. Sonra Hârîka için bir moda dergisiyle bir karikatür dergisi aldı. Saatine baktı. Saat daha ancak sekiz olmuştu. Hârîka uyanmadan eve dönmeyi canı hiç istemiyordu. Gözüne, az ötedeki otobüs durağına bir bankanın koydurduğu tahta kanepeli ilişti. Gazeteleri, dergileri koltuğuna kısıtırarak gitti, sıraya oturdu. Renkli gazetelerden birini eline aldı, ötekileri yanına bıraktı. Gazetenin ilk sayfasının hemen hemen yarısını kaplayan renkli fotoğrafta CHP Genel Başkanı, bir mitingdeki konuşması sırasında görülüyordu. Gazeteyi kat yerinden çevirdi ve birden durakladı. Sağ altta, Selma'ların Kalamış'taki yalılarının bir fotoğrafı vardı. Resmin sol üst köşesine, çember içinde, Hâdi Bey'in küçük bir fotoğrafı yerleştirilmişti. Gazete, iri siyah puntolu harflerle, "Bostancı Cinayetinin Esrar Perdesi Kaldırıl-

dı,” diye manşet atmıştı fotoğrafın üstüne. Daha altta, küçük puntolarla, “Milyoner işadamının Kalamış’taki muhteşem yalısı, Mafya’nın silah deposu mu?” denilmekteydi.

Gazetenin haberini bir solukta okudu:

“Emniyet Müdürlüğü’nden dün yapılan açıklamaya göre, Cinayet Masası dedektifleri bundan bir süre önce Bostancı’da işlenmiş bulunan iğrenç cinayetin üstündeki sır perdesini kaldırmaya muvaffak olmuşlardır. Okuyucularımızın hatırlayacakları üzere, Bostancı’da bir otomobil tamir atölyesinde çalışan yirmi yaşlarındaki bir genç, karısının annesini bıçakla öldürmüş, emniyette yapılan ilk sorgulamasında, kaynanasıyla ilişkide bulunduklarını, kadının kendisinden gebe kaldığını söyleyerek şantaj yapması üzerine öfkeye kapılarak cinayeti işlediğini itiraf etmiş, ancak sorgu yargıçlığındaki ifadesinde, öteki söylediklerini kabul etmekle birlikte, cinayeti kendisinin işlemediğini, cinayet gecesi evde bir yabancıнын bulunduğu ileri sürmüştü. Yine okuyucularımızın hatırlayacakları üzere, cinayet sanığı, tutuklu bulunduğu cezaevinde çıkan bir kavga sırasında, ömür boyu hapse mahkûm biri tarafından öldürülmüştü.

“Sanığın ifadelerindeki bazı tutarsızlıklar nedeniyle savcılık, soruşturmanın çok yönlü olarak derinleştirilmesine karar vermiş, bu arada, çevrede hafifmeşrep olarak tanınan maktulenin cesedi üzerinde yapılan otopsi sonucunda kadının gerçekten üç aylık hamile olduğu, ancak çocuğun kadının damadından olmadığı anlaşılmıştır. Böyle bir kadının hiçbir çıkar sağlayamayacağı basit bir işçi olan damadına gebe olduğunu söyleyerek şantaj yapmak istemesi de savcılıkça kuşkuyla karşılanmıştır. Yapılan araştırma sırasında, öldürülen kadının, zengin işadamlarından BUZTAŞ HOLDİNG’in en büyük hissedarı Hâdi Bey’in evinde hizmetçilik yapmakta olduğunu öğrenen dedektifler, kadının gerek şüpheli otellerde, gerekse Bostancı’daki evinde, değişik erkeklerle buluştuğunu da

saptamışlardır. Bunların arasında, işadınının Hadım-köy’de askerliğini yapmakta olan yeğeninin de bulunduğu ortaya çıkarılmıştır. Kadına aracılık yaptığı anlaşılan bir gümrük memuru ile kadınla aynı evde oturan cinayet sanığının babasının sorgulaması sırasında olay bütünüyle aydınlığa kavuşmuştur.

“Polisten verilen bilgiye göre, evinde hizmetçi olarak çalıştığı zengin işadınının yeğeniyle ilişki kuran kadın, gebe kaldığını söyleyerek işadınının yeğenine şantaj yapmıştır. Gümrük memuru aracılığıyla bir süre kadının isteklerini yerine getiren işadınıyla yeğeni, söz vermiş olmasına karşın kadının çocuğunu aldirtmadığını öğrenince telaşa kapılmışlardır. Anlaşıldığına göre, gümrükteki görevi sırasında, BUZTAŞ HOLDİNG’e bağlı şirketlerden biri olan TIR Taşımacılık Şirketi’nin, başta silah olmak üzere büyük çapta kaçakçılık yaptığını öğrenmiş bulunan gümrük memuru, kadını daha büyük bir şantaj için kullanmak istemiştir. İşadınının yeğeninin sorgusu sırasında açıklandığına göre, kadın, kendisiyle evlenmezse, TIR Taşımacılık Şirketi ile ilgili bilgileri polise vereceğini söyleyerek tehditte bulunmuştur. Gümrük memuru ile kadın, tehditlerinin ciddi olduğunu kanıtlamak amacıyla, bu arada imzasız bir ihbar mektubu da yollamışlardır. Maliye ve Gümrük müfettişlerinin bu konuda yaptıkları soruşturma ile cinayet olayı arasında ilişki kuran polis yetkilileri, tır kamyonlarının, cinayet sanığının çalıştığı tamirhanenin arkasındaki bir depoda boşaltıldıklarını ve daha sonra sahte mühürlerle gümrükten çıktıklarını da saptamışlardır. Bu ihbarı kadının yaptığını anlayan işadınının yeğeni, kadının evinde çıkan bir tartışma sonucu kadını öldürünce, zengin işadamı hem yeğenini kurtarmak, hem de kirli işlerinin ortaya çıkmasını önlemek için, kadının damadını, sonradan kurtaracağını, Avrupa’ya kaçıracağını vaat ederek ve büyük para karşılığında suçu üzerine alması için ikna etmiştir.

“Sanık, polisteki ifadesinde gerçekten de cinayeti işlediğini itiraf etmişse de, işadınının kendisiyle, önceden

vaat ettiği gibi irtibat kurmaması üzerine, ortada bırakılacağı kaygısına kapılmış ve sorgu yargıçlığında verdiği ifade, olay gecesi evde bir başkasının bulunduğunu söyleyerek, kendisini bu işe bulaştıranlara bir tehdit mesajı yollamıştır. Cinayet Masası dedektiflerinin yaptıkları araştırmalara göre, zengin işadamı bu tehlikeli tanığı ortadan kaldırmaya karar vermiş ve cezaevinde bir kavga düzenlettirerek, yine Mafya'nın adamı olan bir hükümlü eliyle cinayet sanığını öldürmüştür.

“Zengin işadaminin evinde ve işyerinde yapılan aramalarda büyük silah, mermi ve elektronik araç kaçakçılığı yapıldığını gösteren kanıtlar ele geçirilmiş ve işadamıyla yeğeni gözaltına alınmıştır. Soruşturma çok yönlü olarak ve derinleştirilerek sürdürülmektedir.”

Gazeteyi yanına bıraktı. Başında bir boşluk vardı sanki. Bir süre hiçbir şey düşünmeden, şaşkın şaşkın çevresine bakındı. Seyrek de olsa caddeden arabalar geçiyordu. Durakta bekleyen birkaç kişi vardı. Güneş pırıl pırıldı. Güzel bir gündü. Canı korkunç sigara istiyordu.

İsteksizce öteki gazetelere de bir göz attı. Haber doğrudan doğruya Emniyet Müdürlüğü'nden verilmiş olmalıydı ki, hemen hepsi aynı şeyleri yazmışlardı. Selma'dan söz edilmiyordu hiçbirinde. Ne yapıyordu şimdi acaba Selma? Ne büyük bir yıkımdı bu onun için. Yıkılan yalnız Hâdi Bey'in imparatorluğu değildi. Selma'nın kendisi için kurduğu dünya da bu yıkıntının altında kalacaktı eninde sonunda.

Gözleri, haberin bir bölümüne takıldı yeniden. *Sanık, işadaminin kendisiyle önceden vaat ettiği gibi irtibat kurmaması üzerine...* deniliyordu haberde. Hâdi Bey, bu görevi, kuşkulananılayacak bir kişi diye düşündüğü için Aydın'a vermek istemişti. Aydın, işin içyüzünü bilmeden kabul etmemişti bu görevi. O gün Hârika ile karşılaşmamış olsa, yine işin içyüzünü bilmeden ve farkında olmadan Hâdi Bey'e alet olabilir ve olaya karışabilirdi. Komiser Muammer'in onu üstü kapalı bir biçimde sorguya çekmesinin nedenini şimdi daha iyi anlıyordu.

Ayağa kalktı. Kafası karmakarışık. Ne yapacağını bilemiyordu. Selma'yı bulmalıydı. Bir yerden telefon edebilse... Ama telefonu cevap vermiyordu. Belki polis onu da gözaltına almıştı. Belki bir yerlere gidip gizlenmişti. Belki de, gazetecilerden kurtulmak için telefonun fişini çekmişti, dün de o yüzden konuşmamışlardı. Böyle bir günde onu yalnız bırakamazdı Aydın.

Uzaktan bir otobüs görünmüştü. Duraksadı. Selma acaba yalıda mıydı? Vakit daha çok erkendi ama böyle bir günde Selma'nın uyuyabileceğini hiç sanmıyordu. En iyisi yalıya gidip durumu yakından görmektir. Bir an, Şaziye Hanım'la Hârika'nın onu merak edebilecekleri geçti aklından, ama şimdi onları düşünmenin sırası değildi. Polis, onun bir gece yaşlı pezevenkle birlikte cinayetin işlendiği eve gittiğini de saptamış olabilirdi. Her an onu da olaya karıştırmak isteyebilirlerdi. Vakit geçirmemeliydi. Hemen kararını verdi, durakta bekleyenlerle birlikte, önünde duran otobüse atladı. İçersi kalabalık değildi. Arka sıralardan birinde boş bir koltuk buldu ve çökercesine oturdu.

Pis bir işti bu. Başından beri o da bu cinayet olayının gerisinde başka şeyler olabileceğini düşünmüştü. Hâdi Bey'in yeğeni-nin bu işe bulaşmış olabileceğini tahmin etmişti. TIR Taşımacılık hakkında bir ihbar yapıldığını da biliyordu. Gazetecilerin yazdığı doğruysa, ki Ahmet Şükrü'nün telaşından ve Komiser Muammer'in imalarından doğru olduğu anlaşılıyordu, bu kaçakçılık olayı Selma'nın parasal durumunu da sarsabilirdi. Allah vere, Selma da bir ucundan karışmış olmasaydı bu olaya...

Feneryolu'nda otobüsten indi. Ara sokaklardan geçerek kestirmeden Kalamış'a çıktı. Yalının bahçe duvarının önünde bu mevsimde koyu renk takım elbise giymiş bir adam, ellerini arkasına bağlamış, gezinip duruyordu. Sivil polisti kuşkusuz. Yalıya kimlerin gelip gittiğini öğrenmek istiyorlardı herhalde. Onun, böyle sabah sabah yalıya gelmesi kuşku uyandırmaz mıydı?

Duraksadı. Hâdi Bey, cinayet sanığının avukatlığını alması için neden ısrar etmemişti acaba? Belki, Aydın'dan da korkmuştu. Selma ile birlik olup kendisini ortadan kaldırmaya kalkışabileceklerini düşünmüştü. Sanıkla ilişki kurduktan sonra Aydın'ın

ondan bir şeyler öğrenebileceğini ve TIR Taşımacılık hakkında sürdürülen soruşturma ile ilgisini anlayabileceğini, bir şantajdan kurtulmak isterken bir başkasına yakalanabileceklerini düşünmüştü. Alıştığı Mafya yöntemleriyle, tehlikeli tanıdığı ortadan kaldırmayı yeğlemişti. Yalıda katıldığı o son partide, Hâdi Bey, “Beni ihbar etmeye kalkanın vay haline, su testisi su yolunda kırılır!” dememiş miydi?

Bütün bunlardan Selma’nın haberi olabilir miydi? Sanmıyordu. Selma akıllı kızdı. Belki bir şeylerden kuşkulandı. Kocasının yeğeninden söz ederken, “Serserinin biridir, ondan her şey beklenir,” demesi de bunu gösteriyordu. Ama, bir kaçakçılık işine, hele bir cinayete karışması olacak şey değildi.

Ne olursa olsun yalıya girmeye karar verdi. Polis her şeyi biliyorsa, Selma’nın yakın arkadaşı ve avukatı olduğunu da biliyor demekti. Gizleyecek bir şeyi yoktu onun. Yine de, bahçe kapısından girmek için polis olduğunu sandığı adamın arkasını dönmesini bekledi, sonra bahçe yolundan hızlı hızlı yürüdü. Köşkün kapısı kapalıydı ama mühürlenmemişti. Zili çaldı, bir süre bekledi. Hiçbir ses yoktu içerde. Bir kez daha çaldı, uzun uzun, yine hiçbir hareket olmadı. Belki hizmetçileri de sorguya çekmek üzere alıp götürmüştü polis. Acaba Selma’yı da götürmüşler miydi? Gazeteler bir şey yazmıyordu ama bu da gayet doğaldı. Sonra aklına kayıkhaneye geldi. Orası için, “Benim Aşıyan’ım,” derdi Selma. Belki de oraya sığınmıştı.

Hâdi Bey’in yalısını bitişik köşkten ayıran toprak yola saptı, kıyıya kadar yine hızlı adımlarla yürüdü. Bu yol, kayıkhanenin yalnız Selma ile yakın arkadaşlarının kullandığı arka kapısına çıkıyordu. Görünüşe bakılırsa orada da kimse yoktu. Perdeler sıkı sıkı örtülmüştü. Kayıkhanenin çevresinden dolanarak iskeleye kadar yürüdü. Deniz motoru da açığa çekili duruyordu. Süt mavisi denizde en küçük bir kıpırtı görülüyordu. Gece hafif bir yağmur yağmıştı galiba, çünkü çimenler henüz ıslaktı ve yerler sararmış yapraklarla doluydu. Arnavut bahçıvan, Selma izin vermedikçe buraya sokulamazdı. Demek ki bir süredir Selma “Aşıyan”ına kapanmıştı. Belki de hâlâ oradaydı. Çevrede ağustosböceklerinin, çekirgelerin kanat sürtüşlerinden ve arada

büyük bir hızla yanından geçen eşekarılarının vızıltılarından başka ses duyulmuyordu. Sanki büyük bir huzur egemendi her tarafta.

Döndü, kayıkhanenin birkaç basamakla çıkılan giriş kapısının önünde durdu. Duraksadı. Köşkte büyük bir hengâme varken Selma burada hiçbir şey yokmuş gibi oturabilir miydi?

Basamakları ağır ağır çıktı, tokmağı yokladı, kapı kilitli değildi. Tokmağı çevirdi, kapıyı yavaşça itti. Oda boştu ama yatak dağınıktı. Geri dönmek üzereyken, mutfak tarafından sesler geldi kulağına. Bir iki adım attı, durdu. Selma, fıkırdar gibi bir sesle, “Yapma, gıdıklanıyorum!” diyordu. Öteki ses, küçük şairin sesiydi. “Sana bayılıyorum,” diyordu büyük bir neşeyle. Bir an ne yapacağını bilemedi Aydın. Böyle bir günde hiç beklemiyordu doğrusu bu karşılaşmayı. Tam geri çekilmek üzereydi ki Selma, elinde kahvaltı tepsiyle mutfaktan çıktı. Çırılçıplaktı. Işık arkadan geldiği için, kapının önünde duranın kim olduğunu anlayamadı ve bir çılgılık atarak geri döndü.

Bir an, çok kısa bir süre, donmuş gibi kaldı Aydın odanın ortasında. Sonra, nedenini bilmeden deli gibi bir korkuya kapıldı, telaşla dışarı fırladı, kapıyı kapatmayı düşünmeden koşmaya başladı. Dış kapının önünde, sivil polis olduğunu sandığı adamla neredeyse çarpışacaklardı. Adam tuhaf tuhaf baktı yüzüne, başını salladı ve sakin bir biçimde yürüyüşünü sürdürmek üzere ağır adımlarla uzaklaştı. Aydın, soluk soluğa, yüreği hızla çarparak, kan ter içinde durağa kadar koştu, kendisini duraktaki tahta sıraya külçe gibi bıraktı. Niçin korkmuştu, niçin öyle kaçmıştı, hiçbir şey düşüncek halde değildi. Soluğu düzelinceye kadar da hiçbir şey düşünemedi.

Çok eskiden gördüğü bir film geliyordu şimdi aklına. İngiltere’de bir tekstil mühendisi, hiç eskimeyen, kirlenmeyen, yıpranmayan bir kumaş icat ettiğini ileri sürüyor ve onun bu buluşu bütün dokuma sanayiini alt üst ediyordu. Ancak, kısa bir süre sonra, sentetik bir maddeden yapılan kumaşlar, giyenlerin üzerinde erimeye, parça parça dökülmeye başlıyordu. Şu anda o da kendisini böylesine yapay bir maddeden oluşmuş bir dünyada yaşıyor gibi hissediyordu. Neye dokunsa eriyor, parça parça dö-

külüyordu elinin altında. Tutunacak sağlam hiçbir şey yok muydu çevresinde?

Polislerin Selma ile neden ilgilenmediklerini şimdi anlıyordu. Her şeyi düşünmüş, ama Selma'nın hırsını ve annesinden kendine geçen o güven korkusunu hesaba katmamıştı. Yıllarca Hâdi Bey'in sağ kolu olarak çalışmış Selma gibi zeki bir kadının, TIR Taşımacılık Şirketi'ndeki kaçakçılığı fark etmemesi olanaksızdı. Özellikle 12 Mart döneminde olan bitenlerden sonra, bu işin er geç ortaya çıkacağını düşünmüş ve telaşa kapılmıştı. Kendisini güvence altına aldıktan sonra, Hâdi Bey'i ihbar eden Selma'yı kuşkusuz. Bir cinayet işleneceğini hesaba katmadığı muhakkaktı, ama, kaçakçılık olayı ortaya çıkarıldıktan sonra, şimdi, yıllardan beri beklediği özgürlüğüne kavuşmuştu. Küçük şairiyle bu mutlu günü kutluyorlardı kayıkhane.

Midesi bulanıyordu. Kendisini, Buztaş Holding'in çevresinde, Selma'nın, Hâdi Bey'in, yeğeni Nejat'ın, öldürülen kadının, öldürülen cinayet sanığının, genç cinayet sanığının orospuluğa başlayan gencecik karısının, yaşlı pezevenk babanın, pis gümrükçünün, Galip'in, Ahmet Şükrü'nün, hatta küçük şairin oluştuğu çirkef yığınının bir parçası gibi görüyor ve kendinden iğreniyordu. Nereye gidebilir, kime sığınabilirdi şimdi? Suadiye'deki eski köşke mi? Ne konuşabilirdi Şaziye Hanım'la ya da Hârîka'yla? Onların, özellikle Hârîka'nın anlayabileceği şeyler değildi bunlar. Murat'lara gitse, daha yataktan çıkmamış olmaları bir yana, onların alaylarına, "Biz sana demiştik," diye üstten bakmalarına dayanamazdı. Öyle yorgundu ki... Belki, en iyisi Kadıköy'deki çatı katına sığınmaktı. Ama, orada da, şu andaki ruh hali içinde, kendisini hapishaneye kapatılmış hissedeceğini biliyordu.

Aklına birden Güzin Hanım geldi. O küçük ahşap evin tahta döşemeli, tahta tavanlı serin odası ne güzel, ne rahat, ne kadar güven vericiydi. Şimdi kalkıp oraya gitse nasıl karşılardı acaba Güzin Hanım? Herhalde çok şaşırırdı. Bir gece önce gerdeğe girmiş bir adamın, böyle sabahın köründe yollara düşmesini nasıl yorumlayacağını bilemezdi. Varsın olsun. Onun iyi bir dost olduğunu biliyordu Aydın. Nikâh salonunda ve gece, gazonunda,

onunla konuşma fırsatı bulamamıştı. Nikâh salonunda genç kadının yanında gördüğü o yakışıklı delikanlı yüzünden içinde bir burukluk duyduğunu yadsıyamazdı ama, onun buna hakkı olduğunu kabul etmek zorundaydı. Yaşam dolu bir kadındı Güzin Hanım. Her şeye karşın, Aydın'a hep dostça, arkadaşça davranmıştı. Ona sitem etmeye hakkı yoktu.

Fırtınalı bir denizde birden sakin bir limanla karşılaşmışçasına sevindi. Ayağa kalktı. Buradan Bağlarbaşı'na gitmek için en az iki araç değiştirmesi gerekiyordu, oysa beklemeye dayanacak hali yoktu. Biraz yürüdü, az ötedeki taksi durağında bekleyen arabaya attı kendisini, şoföre Bağlarbaşı'ndaki evin adresini söyledi.

Her şeyden önce iyi bir sekreterdi Güzin Hanım. Ne kadar şaşırırsa şaşırınsın, soru sormaması gerektiğini bilirdi. Kapı açılır açılmaz, "Şu sizin sedire uzanabilir miyim?" diyecekti Güzin Hanım'a. "Çok yorgunum ve biraz uyumak istiyorum." Güzin Hanım belki şaşırarak bakacaktı yüzüne, ama sesini çıkarmadan onu içeri buyur edecekti. Gerçekten de kendisini şu anda çok yorgun ve yaşlanmış hissediyordu ve kemiklerinin uzun bir dinlenceye gereksinmesi vardı.

Kimseye haber vermeden Güzin Hanım'a gitmekle herkesi telaş içinde bırakacağı kuşkusuzdu. Bir türlü ortalıkta görünmediğini fark eden Şaziye Hanım meraklanacak, kızını sorguya çekecekti. Geceki durumu anlatır mıydı acaba Hârîka, annesine? Acaba o da merak eder miydi? Onun merak edeceğini bir bilse ne kadar sevinirdi. Ama etmezdi. Birkaç saat bile olsa rahat edeceğini düşünürdü. Bir süre sonra Şaziye Hanım kaygılanmaya başlar, kalkar Huriye Hanım'a giderdi. Bu kez Huriye Hanım telaşa kapılırdı. Belki Murat'a gittiğini düşünür, onu arardı. Murat, Hâdi Bey'in başına geleni gazetede okumuş olacağı için Aydın için kaygılanırdı. Bakarsın karakollara düşmüşler...

Kendi kendine gülmeye başladı. Umurunda bile değildi onların ne yapacakları, ne düşünecekleri. Tam tersine, herkesi birbirine katacağı için çocukça bir sevinç bile duyuyordu içinde. Bu sevincin biraz buruk bir tadı yok değildi elbet. Daha bir gün önce evlenmişti ve bugün sığınacak sakin bir köşe bulma umuduyla yollara düşmüştü.

Taksi, tam kapının önünde durdu. Eski ahşap evin çıkıntılı, tahta kafesli pencerelerinin pervazlarına yerleştirilen saksıların güzelliğini ilk gelişinde fark edememişti. Kırmızı, beyaz, siklamen, katmerli katmersiz sardunyalar, şebboylar, kınaçiçekleri ve hercai menekşeler, parlak renkli taçyapraklarıyla rengârenk, canlı bir doğa resmi gibi süslüyorlardı eski evin çürümeye yüz tutmuş tahta kaplamalarını.

Kapının halka biçimindeki tokmağını sabırsızca birkaç kez çaldı. İçerden bir takunya sesi duyuldu, kapı aralandı. Her gün yazıhanede görmeye alıştığı, daha önce yine bu evde karşılaştığı, dün gece nikâhta ve gazinoda gördüğü Güzin Hanım'dan bambaşka biriydi sanki kapıyı aralayan. Saçlarını toplayıp başına beyaz bir yemeni bağlamış, yüzüne hiç boya sürmemiş, sırtına eski bir basma entari geçirmiş, çıplak ayaklı, takunyayla dolaşan, sade, süssüz bir ev kadınıydı bu. Aydın'ı karşısında bulunca çok şaşırdığını saklayamadı ama hemen topladı kendini:

— Buyrun, buyrun, hoş geldiniz... Kılığımın kusuruna bakmayın, diyerek kapıyı sonuna kadar açtı.

— Asıl siz benim kusuruma bakmayın, dedi Aydın. Çok vakitsiz geldiğimi biliyorum. Beni hiç beklemediğinizden de kuş-kum yok. Nasıl anlatayım... Bu sabah, gazetede Hâdi Bey'in tutuklandığını okuyunca, Selma'yı merak ettim, onu görmek için çıktım evden, yalıya uğradım ama kimseyi bulamadım. Sonra, aklıma esti, hadi, çıkmışken, Güzin Hanım'a da bir uğrayayım dedim.

— İyi etmişsiniz, ama öyle kapı önünde durmayın, girin içeri.

Oysa Aydın, onu buraya kadar getiren cesaretini çoktan yitirmişti bile. Duraksıyordu içeri girip girmemekte. Tam o sırada, sofanın üstündeki kapılardan biri aralandı ve içerden, omuzlarının çıplaklığı belli olan genç bir erkek başı uzandı. Aydın, nikâhta Güzin Hanım'ın yanında gördüğü delikanlıyı hemen tanıdı. Kayıkhane'de Selma'yı çırılçıplak gördüğü zaman olduğu gibi, midesinin birden bulandığını hissetti ve adımını geri çekti:

— Rahatsız ettim, diye mırıldandı soğukkanlılığını korumaya çalışarak. Gerçekten... düşüncesiz davrandım. Bağışlayın...

Aydın'daki beklenmedik değişiklikten şaşırان ve bakışlarını izleyen Güzin Hanım başını çevirdi, kapının aralığında başını uzatmış olan delikanlıyı gördü. Gülmeye başladı:

— Yanlış anladınız galiba Aydın Bey, dedi. Kardeşim o benim. Hani tutuklu olan...

O sırada kapı aralığındaki baş da geri çekilmişti. Aydın ne söyleyeceğini bilemeyerek kekeleydi:

— Kardeşiniz mi? Nasıl yani... Kaçtı mı yoksa?

— Yok canım. İki gün önce salıverildi. Davası tutuksuz görülecek. Nikâhınıza da birlikte gelmiştik.

— Hay Allah... Çok sevindim. Geçmiş olsun, gözünüz aydın olsun... Peki, niçin söylemediniz bana daha önce?

— Dün o kadar telaşlıydınız ki... Bir ara size tanıştırmak istedim, fırsat olmadı. Selma Hanım'ı merak ediyordunuz.

Aydın elinde olmadan yüzünü buruşturdu:

— Doğru, dedi. Çok telaşlıydım. Neyse. Tekrar geçmiş olsun. Ben yine de sizi rahatsız etmeyeyim. İki kardeş hasret gidermek istersiniz, üstelik tatil günü. Ben sonra yine gelirim.

— Öyle şey olur mu? Buraya kadar gelmişken... Hem, biz rahatsız olmayız. Zaten, kardeşim de az sonra arkadaşlarıyla buluşmaya gidecekti. Ne olur, durmayın öyle kapının önünde...

Aydın'ın yine duraksadığını görünce, daha bir ısrarla baktı yüzüne:

— Siz beni görmeye gelmediniz, dedi. Yolunda gitmeyen bir şeyler var galiba, öyle değil mi? Hadi, girin, anlatın bana neler olup bittiğini...

— Yo, her şey yolunda. Merak edecek bir şey yok. Şöylece bir çıkmıştım. Gecikirsem merak ederler. Gerçekten, ben dönsem daha iyi olur.

Güzin Hanım bu kez kolundan tutarak zorla soktu onu içeri:

— Hadi, dedi, saçmalamayın. Öyle yorgun ve bitkin bir haliniz var ki. Hiç değilse biraz oturup dinlenin.

Bu kez karşı koyamadı Aydın genç kadının ısrarına ve arkası sıra kuzu kuzu yürüdü uyurgezer gibi. Güzin Hanım'ın kardeşi herhalde o eski zaman evlerine özgü gusulhanede yıkanıyordu.

Aydın'ın gelişinden gerçekten de hiç etkilenmemiş olmalıydı ki, bir yandan da bağıra çağıra bir hapisane türküsü söylüyordu: *Çanak kale içinde vurdular beni/ Alkanlar içine koydular beni...* diyerek.

Oturma odasına girince, önceki gelişinde olduğu gibi, pence-
renin önündeki sedire oturdu Aydın. Güzin Hanım da bir san-
dalye çekerek karşısına geçti. Süssüz, boyasız, ama ne kadar iç-
ten, ne kadar dostça bir davranışı vardı...

— Kahvaltı yaptınız mı? dedi. Çay henüz sıcak. İsterseniz
kahve de pişirebilirim. Herhalde sabah kahvenizi içmemişsiniz-
dir?

Başını salladı:

— Sağol. Ne kahve, ne çay... Bir sigara verirsen makbule ge-
çer.

Güzin Hanım hayretle yüzüne baktı:

— Siz sigara içmezsiniz ki?

— Pipomu yanıma almamışım da... Hem, galiba artık pipo
doyurmuyor beni. Benim eski bir sigara tiryakisi olduğumu bil-
miyor musun? Bir yıldır içmiyorum ama...

— Yo, bakın bir yıl bıraktıktan sonra bugün ilk kez içecekse-
niz olmaz. Ne olur içmeyin. Bakın sigara içmeyin de...

İç i bir tuhaf oldu, gülümsemeye çalıştı:

— Sigara içmeyeyim de... değil mi? Sigara kalp hastalığı ya-
par!...

— Tabii.

Yüzü birden kasıldı:

— Bırakalım şu lafları olmaz mı? dedi. Canım sigara içmek
istiyor. Çocuk değilim, ne yaptığımı biliyorum. Bunun için de
senin vicdan azabı çekmene gerek yok!

Genç kadın bir şey söylemeden kalktı, duvara gömülü tahta
kapaklı dolabı açtı, içinden bir paket Samsun sigarası çıkarıp
Aydın'a uzattı. Aydın, sigarayı dudaklarının arasına yerleştirir-
ken, kendisini birden anlamsız bir saplantıdan kurtarmış gibi
özgür ve sevinçli hissetti. Sigarasını yakmak için kibrit uzatan
genç kadının elleri titriyordu. Sigaradan bir soluk çekti ve o an-
da başı hızla döndü, yıldırım çarpmasına uğramış gibi, yıkılma-

mak için sedirin kenarına tutunmak zorunda kaldı. Tütünün bu kadar çabuk ve şiddetli bir biçimde etkileyebileceğini düşünmemiştir.

Sigarayı, yanbaşındaki sehpanın üstündeki tablaya bastırarak söndürdü:

— Hakkın var, dedi. Bu kadar kötü bir şey olduğunu unutmuşum. Yine de yararı oldu bana. Sigara içmeyi de içmemeyi de bir tutsaklık sorunu yapmak istemiyorum artık. Bir gün yine böyle bir günümde canım sigara içmek isterse, bana engel olmayacağına söz vermelisin!

— Siz iradeli bir insansınız.

— Öyle mi dersin? Bundan sonra iradeli olmak da istemiyorum. Daha doğrusu canım hiçbir şey olmak istemiyor. Ya da biraz da koyun gibi yaşamak istiyor... Neyse. Şimdi beni bırakalım da kardeşinizden söz edin bana biraz. Nasıl oldu bu iş?

— Bilmiyorum. Sizinle son kez yine burada konuşmuştuk bu konuyu sanırım. Avukatımız hiç umutlu değildi. Herhalde kardeşimin dosyasını incelemeye mahkeme ancak fırsat bulabildi. Aslında kardeşim bu tahliyeden rahatsız bile oldu. Arkadaşlarım benim için şimdi ne düşündüler acaba diye kendini yiyip duruyor.

— Saçmalamasın. Herkes kendi haçını taşır. Onu bilenler bilir elbet. Bilmeyenlere de bir şey anlatmak olanaksızdır. Kardeşinizin tahliye edilmesi sizi de umarım birtakım saplantılardan kurtarır bundan böyle.

Genç kadın kaşlarını çatı:

— Anlamadım? dedi. Ne gibi saplantılar?

— Hemen savunmaya geçmeyin canım. Sevdiklerimizin acılarına katılmak için, ille de o acıları paylaşmamız gerektiğini sanırsınız çok kere. Eğer paylaşmıyorsak, o zaman da kendimize acılar icat ederiz ve bunun için de hep kendimizden vermemizin şart olduğunu düşünürüz. Böyle de olsa, artık biraz da kendiniz için yaşamayı düşünmelisiniz. Sizin gibi genç bir kadın...

— Benim için tasalanmayın. Yapmayı gerçekten isteyip de yapamadığım hiçbir şey yok.

— Ben pek bu kanıda değilim, ama tabii şu anda bunu sizinle tartışmam. Pazartesi günü konuşalım isterseniz, olur mu?

— Niçin olmasın? Ama, siz buraya benden konuşmaya gelmemiştiniz. Ne oldu? Anlatmayacak mısınız?

— Sabah gazetelerini okudunuz mu?

— Bize gelen gazeteyi okudum. Hâdi Bey ve yeğeni hakkındaki soruşturmadan söz ediyorsunuz herhalde?

— Ne diyorsun?

Güzin Hanım, Aydın'ın bir "sen" bir "siz" diye konuşmasından aklının ne kadar karışık olduğunu anlamış olmalıydı. Bu yüzden o da duraksayarak konuşuyordu:

— Cinayet hakkında bir şey söyleyecek durumda değilim, dedi. Yalnız o adamın birtakım karışık işlere karışmış olduğuna inanırım.

— Nereden biliyorsun?

— Kısa zamanda kazanılan büyük servetler bende hep kuşku uyandırır. Geçen yıl, bir gazetenin tanınmış işadamlarıyla yaptığı röportajı okumuştum. Hâdi Bey'le de konuşmuşlardı. Hâdi Bey, yirmi yıl kadar önce, Tersane Caddesi'nde küçük bir demir satış mağazası olduğunu söylüyordu. Yola oradan çıkmış yani... Siz de herhalde biliyorsunuz. Bu kadar kısa zamanda bu kadar büyük bir servetin nasıl kazanılacağını düşününce...

Aydın, kaşlarını çatar gibi yaptı:

— Bunlar kardeşinizin fikirleri galiba?

Güzin Hanım birden ciddileşti:

— Kardeşim ne düşünür bu konuda, bilemem. Bana gelince... Tabii, haklısınız, ben basit bir sekreterim, öyle her aklıma geleni söylememem gerektiğini unutmamalıyım. Özür dilerim.

Aydın başını önüne eğdi:

— Öyle söylemek istemedim. Ben genel değerlendirmelerden kaçardım da ondan. Ama, seni kırabileceğim de aklıma gelmemişti, bağışla. Yalnız, bir şeyi merak ediyorum. Ben de Buztaş Holding'in hukuk danışmanıyım. Selma, eski ve yakın bir arkadaşım. Yani, bir bakıma, bu pisliğin içine benim de bulaştığım söylenebilir. Peki, ben nasıl bir insanım sence?

Güzin Hanım hafifçe kızardı:

— Bunu söylemek bana düşmez.

— Çok ciddiym. Benim hakkımda ne düşündüğünü bilmek istiyorum.

— Bunu söylemek zorunda mıyım?

— Tabii ki hayır. Ama, senin yargılarına güvenim var. Demek istediğim, patron sekreter ilişkileri açısından değil... Daha genel anlamda. Bir insan olarak...

— Sizin hakkınızda tarafsız olamam. Çünkü size minnet borcum var her şeyden önce.

— Ne münasebet.

— Hayır, beni işe aldığınız için değil. Benim gibi bir sekreteri kolay kolay bulamayacağınızı biliyorum! Kardeşim için. Yani, kardeşimin durumu yüzünden herkes beni kapısından vebalıymışım gibi geri çevirirken, hatta kovarken, siz yalnız benim durumumu değil, kardeşimin durumunu da anlayışla karşıladınız.

— Bakın, ben hukukçuyum. Hukukun üstünlüğüne inanırım. Bir insan, hüküm giymedikçe, kesinleşmiş bir hüküm giymedikçe, benim için suçsuzdur. Davranışım bu bakımdan çok doğal...

— Hiç de öyle değil. Nasıl bir dönemden geçtiğimizi, geçmekte olduğumuzu ikimiz de biliyoruz.

— Peki, tamam, öyle diyelim. Bu benim konumumu değiştirmez ki...

— Sizi o adamlarla asla aynı kefeye koyamam.

— Duygusal nedenlerle değil mi?

— Hayır, duygusal nedenlerle değil. Sizi az çok tanıdığımı söyleyebilirim. Sizin durumunuzda olan başka insanlar da tanıdım. Bir şeylere inanan, içtenlikle inanan, ama ya birtakım düş kırıklıkları nedeniyle, ya da tek başına kaldığını düşünerek, ya da toplumsal olayların kendi gücünün üstündeki karmaşıklığı karşısında, umutsuzluğa düşen ve ne yapacağını bilemeyen çok kişi vardır. Yürek çok önemlidir benim için. Görünüş ne olursa olsun... Ben sizin ne kadar yalnız bir insan olduğunuzu biliyorum. En yakın dostlarınızın yanında bile yalnızsınız. Murat Bey'le Jale Hanım'ı kastediyorum. Çünkü onlar, kendilerini çizgilerinden sapmamış sanıyorlar ve farkında olmadan sizi suçluyorlar, siz de bunu hissediyorsunuz. Bu yüzden de kendinize bir

kaçış yolu arıyorsunuz. Ama yine de yalnızlığınızdan kurtulamıyorsunuz. Dün akşam bir kez daha fark ettim bunu.

— Bana acıyorsun o halde?

— Yoo... Çünkü, her şeye karşın ne kadar güçlü olduğunuzu da biliyorum.

— Buraya neden geldiğimi biliyor musun? Bu sabah, kendimi çok zayıf hissettim. Haklısın, konuşacağım kimse yoktu koskoca İstanbul'da. Oysa bir dostla konuşmak ihtiyacımdaydım. Onun için geldim sana...

— Konuşmak istedikleriniz, Buztaş dışındaki şeyler mi yoksa? Eğer öyleyse, aklınızdan geçenleri bana anlatmamanızı söylesem, gücenir misiniz?

— Anlıyorum. Galiba haklısın. Özel sorunlarımı kendim çözmeliyim. Yine de teşekkür ederim sana...

Kısa bir sessizlik oldu aralarında, Güzin Hanım yerinden doğruldu:

— Size ne ikram edebilirim? dedi. Bir kahve olsun içmez miydiniz?

Aydın başını salladı:

— Benden öyle kolayca kurtulamazsın, dedi. Bu kez aklım başıma geldi. Nasıl düşünürsen düşün, ama dostluğundan beni yoksun kılınana fırsat vermeyeceğim. Çünkü sen, sandığından çok daha değerlisin benim için. Buraya gelirken aklımda ne vardı, biliyor musun? Kendimi öyle yorgun hissediyordum ki, neredeyse Belediye parkının sıralarından birine uzanıp yatmayı bile düşünmüştüm. Bir parça başımı dinlemeye öyle ihtiyacım var ki...

Genç kadın telaşlandı:

— Gerçekten de renginiz sapsarı. Ben hemen içerdeki odayı hazırlayayım, biraz uzanıp dinlenin...

— Hazırlığa falan gerek yok, sakın ha... Şunun gibi bir sedir varsa... Çok eski günlerimdeki gibi, şöylece kıvrılıp yatayım istiyorum. Kimseye hesap vermeden, açıklamak gereğini duymadan...

— Öyleyse burada uzanın. Ben üstünüze bir örtü getireyim...

— Yo, sizi rahatsız etmek istemem.

— Rahatsız olacak bir şey yok. Kardeşim, arkadaşlarına gidecek. Ben de pazara gidecektim. Siz rahatınıza bakın.

Genç kadın dışarı çıkar çıkmaz, Aydın, kendi evindeymiş gibi ayakkabılarını çıkardı, başını sedirin köşe yastığına koyarak uzandı. O ana kadar büyük bir irade gücüyle ayakta durabilmişti. Gerçekten de gözlerini kapayıp kapamadığını bile bilemeden, birden derin bir uykuya daldı.

Sıkıntılı, bunalımlı, ışısız, kapkara bir uykuydu bu. Uyanmak istiyor, uyanamıyordu. Kolları, bacakları, görünmez iplerle bir yerlere bağlanmıştı. Boğazı kurumuştı. Yutkunamıyordu. Çırpındı, çırpındı, neden sonra gözlerini açtığında, kendisini uyuduğundan çok daha yorgun ve bitkin hissediyordu. Ne kadar uyuduğunu, hatta bir süre, nerede olduğunu kestiremedi. Sonra, dehşetle, dışarda havanın kararmakta olduğunu fark etti. Saat akşamın yedisiydi. Sekiz saatten fazla uyumuştı demek. Daha doğrusu sızmıştı. Komadaymış gibi, hiçbir şey anımsamıyordu.

Üstündeki pikeyi atarak doğruldu yerinden. Bu pike ne zaman örtülmüştü üstüne, bilmiyordu. Yastığın üstü, terden ve ağzından akan salyadan sırlıslıklamdı. Bir an aç olduğunu düşündü. Midesi eziliyordu. Evin içinde çıt yoktu. Onu burada bırakıp gitmişler miydi?

— Güzin Hanım! diye seslendi.

Kapı gıcırdayarak açıldı, Güzin Hanım içeri girdi. Sabahki kılığında değildi. Giyinmiş, makyaj yapmış, saçlarını her zaman ki gibi salıvermişti iki yanına. Sırtında, nikâhtan önce Hârîka için alıp da ona armağan etmiş olduğu o uçuk yeşil elbise vardı:

— Uyandınız mı? dedi. Ben de artık sesleneyim diyordum...

— Affedersiniz, böylesine sızıp kalacağımı hiç tahmin etmiyordum. Keşke daha önce uyandırsaydın beni. Buraya geldiğimden kimsenin haberi yok. Akşam da annelere yemeğe gidecektik. Herkes meraktan ölmüştür...

Genç kadın gülümsedi:

— O kadar derin uyuyordunuz ki, uyandırmaya kıyamadım. Ama, merak etmeyin, ben her şeyi ayarladım.

— Nasıl?

— Annenize telefon ettim. Sabah, gazetede Hâdi Bey’le yeğeninin tutuklandığını öğrenince, hemen yazıhaneye geldiğinizi, Hâdi Bey’le Selma Hanım’ın durumuyla ilgilendiğinizi, Savcılığa falan gideceğinizi, merak etmemeleri için telefon etmemi tembih ettiğinizi söyledim. Siz de yalanımı çıkarmazsınız, değil mi?

— Akıllısın vesselâm. İyi etmişsin. Sağol. Annemi ne zaman aradın?

— Saat ikiye kadar, belki uyanırsınız diye bekledim. Sonra, evdekilerin merak edeceklerini düşündüm. Köşkte telefon olmadığını bildiğim için aradım annenizi. Gerekirse anneniz haber verir diye düşündüm.

— Şaziye Hanım ortalığı birbirine katmıştır herhalde. Ne dedi annem?

— Bir şey olduğunu sanmıyorum, çünkü anneniz çok tabii karşıladı.

— Hayret! Çünkü... Evden çıkarken, Selma’ya gideceğimden haberleri yoktu. Hârîka uyuyordu zaten...

— Tahmin etmişlerdir. En azından acele bir işiniz çıktığını düşünmüşlerdir.

— Bilmiyorum. En iyisi ben hemen gideyim. Tatil gününüzü zehir ettim. Kardeşiniz de tedirgin olmuştur.

— Hiç de bir şey olmadı. O daha gelmedi. Ben de sayenizde oturup kitap okudum biraz.

— Peki, peki, benim için hiçbir şey yapmadın!

Sonra, genç kadının karşısında biraz da sıkılarak ayakkabılarını giydi. Güzin Hanım’ın en azından bir kahve ikram etme isteğini de geri çevirerek kendisini sokağa attı. Rastladığı bir taksiyi çevirerek Suadiye’deki köşkün adresini verdi. İçinde tuhaf bir sıkıntı vardı. Şaziye Hanım’ın meraklanmamasını anlayamıyordu. Bir adam, gerdeğe girdiği gecenin sabahında, kimseye haber vermeden evden çıkıyor, akşama kadar ortalıkta görünmüyor ve onlar merak etmiyorlar... En azından, Huriye Hanım’a sormaları gerekmez miydi? Bir olasılık, Şaziye Hanım’ın ancak öğleden sonra, yani Güzin Hanım’ın annesine telefon etmesinden sonra Huriye Hanım’a uğramış olmasıydı. Oradan durumu öğrenmiş olabilirdi. Yine de, bu saate kadar gelmeyince...

Eski köşkün önünde telaşla indi arabadan. Cebindeki anahatarla kapıyı açmak isterken, kapının aralık durduğunu fark etti. Duraksadı. Bu işte bir terslik vardı. Kapının her zaman nasıl sıkı sıkı kapatıldığını biliyordu. Yüreğindeki kaygının büyüdüğünü hissederek kapıyı itti, salona girdi. Görünürde kimse yoktu ve yemek masasının üstündeki kahvaltı sofrasının sabah bıraktığı gibi durduğunu hemen fark etti. Birden bir korku sardı yüreğini:

— Şaziye Hanım! diye seslendi. Kimse yok mu evde? Şaziye Hanım! Hârîka! Neredesiniz?

Kimse yanıt vermedi seslenişine. Bir anlaşılmas sessizlik, daha doğrusu, fısıltıya benzeyen ürkütücü bir ses vardı evin içinde. Telaşla yatak odasına koştu. Yatak odasının kapısı da açıktı ve yatak, içinden çıkıldığı gibi, dağınık duruyordu. Gözleri, yatağın ayak ucuna atılı duran Hârîka'nın gelinliğine ilişti. Boğazına bir yumruk tikanır gibi oldu. Tekrar seslendi. Yine kimse karşılık vermedi. Geri döndü, öteki koridora saptı. Şaziye Hanım'ın odasının kapısı da açık duruyordu. Çekinerek başını uzatıp baktı. İçerde kimse yoktu ve işin tuhafı, Şaziye Hanım'ın yatağı da toplanmamıştı. Kaygısı gittikçe artarak salona döndü. Ortalık iyice kararmıştı. Işıkları yaktı. Ne olmuştu? Nereye gitmişti ana-kız böyle aceleyle? Kapılar niçin açık duruyordu? Kahvaltı sofrasına dokunulmamıştı bile. Demek, sabah, belki de hemen onun arkasından çıkıp gitmişlerdi bir yerlere. Huriye Hanım'a da uğramamışlardı. Bu saate kadar dönmediklerine göre...

Masanın başındaki sandalyelerden birine çöktü. Beyni zonk-luyordu. Hiçbir şey anlamıyordu. Kendisini merak edip sokaklara düşmüş olamazlardı. Öyle olsa, önce Huriye Hanım'a uğramaları gerekirdi. Kaldı ki, her şeyi orta yerde bırakıp sabah sabah dışarı fırlamalarını gerektiren bir durum da yoktu. Sonra, nereye gitmiş olurlarsa olsunlar, en azından sokak kapısını kapatırlardı. Sonra bu kahvaltı sofrası...

Gözü birden, masanın üstünde duran buruşturulmuş bir mektup zarfına ilişti. Zarfın yanında da yine buruşturulmuş, çizgili bir mektup kâğıdı duruyordu. Hiç düşünmeden elini uzattı, zarfı aldı. Zarfın üstünde, belirgin bir okul yazısıyla "Ay-

dın Bey'e" yazılıydı. Zarf boştu. Buruşturulmuş kâğıdın bu zarftan çıkarıldığı belliydi. Bu kez kâğıdı alıp, baktı. Yine aynı okul-lu yazısıyla yazılmış kısa mektubu bir solukta okudu.

"Aydın Bey," diye başlamıştı mektubuna Hârîka. "Sizinle evlenmekle çok yanlış yaptığımı biliyorum. Ben iyi bir kız değilim ama, sandığımız kadar da kötü değilim. Annem, benim Şahap'ı sevdiğimi öğrenince deli oldu. Onu elinden almak istediğimi söyledi. Halbuki Şahap bana her şeyi anlatmıştı. Artık annemi hiç istemediğini söylemişti. Annemle kavga ettik. Bana engel olmak istiyordu. Yaşım küçük olduğu için, her istediğini yapmak zorunda olduğumu söylüyordu. İşte o sırada annenizle tanışmışlar. Beni sizinle evlenmeye zorladı. Karşı çıkamadım ama Şahap'ı da seviyorum. Yine de, nişan gecesi bu işten vazgeçelim dedim anneme, dinletemedim. O sırada Şahap da, 'Ne yapayım, ben sizinle nasıl evleneyim,' diyordu. Ama, sonradan ondan gebe kaldığımı anladım. Bunu geç fark ettim. Çünkü inanın ki ben daha hâlâ kızım. Dün sabah annemle çok tartıştık. Karnımda Şahap'ın çocuğu varken sizinle evlenemeyeceğimi söyledim. Bana, madem hâlâ kızmışsın, bir şeyin farkında olmaz, bir kere evlen, sonra istersen doğurmazsın, bir çaresine bakarız, dedi. Nikâhtan döndüğümüzde Şahap'a çocuğumuz olacağını söyledim. Daha önce söylemediğim için kızdı. Birlikte kaçmaya karar verdik. Sizin sokağa çıktığınızı pencereden görünce, hemen eşyayı topladım. Şimdi annem de hamama girdi. Şahap, dışarda beni bekliyor. Bu satırları acele yazdığım için yazım çok kötü oldu. Affedin. Dün gece size nazlandığımı sandınız. İnanın sizi üzmeyi istemiyordum, ama, Şahap çok kıskanç. 'Sana elini sürmeye kalkarsa ikinizi de öldürürüm,' dedi. Siz de bana çok iyi davrandınız. Ben çok kötü kızım. Ama, sakın bizi aramayın. Anneme de söyleyin, o da aramasın. Şahap artık onu istemiyorsa suç benim mi? Beni affedin."

Beyninin çevresi sanki kalın bir kabukla kaplanmış gibi, aptal aptal bakındı çevresine. Eli kendiliğinden, tabağın yanında duran Marlboro paketine uzandı. Sigarasını yaktı. Bu kez başının dönüp dönmediğini fark etmedi bile. Ağzında sigara, sarhoş gibi sallanarak kalktı yerinden ve yine yatak odasına gitti. Sanki genç kızın sıcaklığını hâlâ duyabilirmiş gibi elini çarşafların üstünde

gezdirdi. Yüreğinde bir tuhaf ağırlık vardı. Sigarasını bitirinceye kadar yatağın üstünde oturup kaldı. Hârika'nın gerçekten de pek telaşla çıktığı belli oluyordu odanın halinden. Gardropta elbiselerinin çoğu askılarda asılı duruyordu. Buna karşılık, gece, tuvalet masasının üstüne çıkarıp bıraktığını gördüğü mücevherleri ortalıkta görünmüyordu. Biraz daha dikkat edince, meyve tabağının yanında, annesinin, babasının ve kendisinin armağanı olanların bırakılmış olduğunu fark etti.

Ciğerleri ağrıyordu sanki. Bir uyurgezer sarsaklığıyla yerinden kalktı, mutfığa gitti. Çaydanlık, sabah bıraktığı gibi duruyordu ocağın üstünde. Anlaşılan Şaziye Hanım, Aydın'ın sokağa çıktığını duyup, kızının da kalkmadığını görünce, hazır su sıcakken yıkanmak istemişti. Hamamdan çıkınca, kızını uyandırmak için Hârika'nın yanına gitmiş, bıraktığı mektubu bulmuş, okuyunca deli gibi sokağa fırlamıştı. Şu anda belki de Osman Bey'le birlikte kaçakların ardındaydılar.

Başında hep o kabuk bağlamış gibi bir duygu, bir boşluk. Olayın gerçekliğini ve anlamını hâlâ tam olarak algılayamıyordu. Sanki bir oyun oynanıyordu. Kulaklarında, eve girerken duyduğu o gizemli ses. O tuhaf fısıltı.

Mutfaktan çıktı. Koridorun ışığını yaktı. Gözü, sabahki gibi yine çatı katına çıkan merdivene ilişti. Duraksadı. Hiçbir şey düşünmeden çıkmaya başladı merdivenleri. Merdivenin bittiği yerde küçük bir sahanlık vardı. Sahanlıktan bir odaya geçiliyordu galiba. Kapı kapalıydı. Eliyle itti, kapı açıldı. Yatık tavanlı bir odaydı burası. Eliyle duvardaki elektrik düğmesini aradı ve ışığı yaktı. Odayı aydınlatan ampul, tavanın eğik tarafında duran bir karyolanın dayandığı duvara tutturulmuştu. Tam düşündüğü gibi, tombalacık hafız atölye olarak kullanmıştı burasını bir zamanlar. Şövalesi, üzerinde yarısı boyalı tuvaliyle bir köşede duruyordu. Daha bir sürü öteberi tıkıştırılmıştı odaya, ama onu en çok şaşırtan şey yatak oldu. İçinde yatan, yorganı aceleyle fırlatmış ayakucuna doğru, ama yatak, yorgan ve çarşaf, çok yeni kullanılmış gibi tertemizdi.

Şaşkınlığını üzerinden bir türlü atamayarak, sersem sersem gezindi odanın içinde. Zemin vaktiyle muşamba kaplı olmalıydı.

Şimdi ancak orada burada aşınmış parçaları kalmıştı. Alttan, çürümüş, kararmış döşeme tahtaları görülüyordu.

Birden, başına bir şeylerin süründüğünü hissederek irkildi, geri çekildi. Sanki bir yarasa kanadı dokunmuştu saçlarına. Başını kaldırıp tavana baktı. Ürperdi. Tavandan, iri bir çengele bağlanmış kalın bir ip parçası sarkıyordu. İp kararmış ve çürümüştü. Uçlarındaki tarazlanmış parçacıklardan bir bıçakla kesilmiş olduğu belli oluyordu.

Dizlerinin bağı kesildi, kendini yatağın üstüne bıraktı. Kepenkleri sıkı sıkı kapatılmış olan odada tuhaf bir küf ve ölü kokusu vardı. Bir süre yerinden kımıldayamadı, sonra büyük bir çabayla doğruldu. Kulağında hep o gizemli fısıltı. Şimdi de aşağılardan bir yerden geliyordu ses. Bir an bu sesin, bu evden bir türlü uzaklaşamayan bir ölünün lanetlemesi olabileceğini düşündü. Sesin geldiği yeri saptamaya çalıştı. Döşemenin, tavadan sarkan kesik ipin tam altına gelen yerinde, küçük bir nokta halinde gözüne bir ışık değer gibi oldu. Hiçbir şey düşünmeden dizüstü çöktü. O noktada döşeme aşınmış ve küçük bir delik oluşmuştu. Biraz daha dikkat edince bu deliğin kendiliğinden oluşmuş olamayacağını, yıllar önce birisinin bir bıçak ya da keskiyle bu deliği oymuş olduğunu fark etti. İyice eğilerek gözünü deliğe uydurup baktı. Aşağıda gördüğü yer, dün gece Hârîka ile birlikte yattıkları odaydı.

Büsbütün sersemleyerek kalktı çömeldiği yerden. Tombalacık hafızın söylendiği gibi kalp sektesinden ölmediği apaçık ortadaydı. Cinsel gücünü yitirmiş ya da sapık bir ihtiyardı belki de. Bu delikten karısının soyunup dökünmesini seyredererek doyuma ulaşıyordu ihtimal. Sonra bir gün, sevgili Şaziye'sinin o yatakta, komşularının yani buluşa ermiş gencecik oğluyla seviştiğini görmüş ve kendisini tavandaki iple asmıştı.

Midesi bulanarak odadan çıktı. Tavan arasındaki o yatakta yatanın kim olduğunu biliyordu artık. Gece sızmadan önce, tavanda yumuşak tabanlı bir yaratığın yürüdüğünü düşünmüştü. Duyduğu ses gerçekti. Düş görmemişti.

Ağır ağır indi merdivenlerden. Salona geçti ve yine farkında olmadan bir sigara daha yaktı. Bir kez daha okudu Hârîka'nın

mektubunu. Şaziye Hanım, yarı deli, yarı budala sevgilisiyle tavan arasındaki odada buluşuyor olmalıydı. Bu köşkten ayrılmak istemeyişinin nedeni de buydu. Yaşlı bir kocadan böylece kurtulmuş onun gibi bir kadının kendisine Osman Bey gibi birisini sevgili seçmeyeceğini düşünmeliydi daha önce. Hârîka Aydın'la evlendikten sonra da Şahap'la, tavan arasındaki odada buluşmalarını rahatça sürdürebileceklerini hesaplıyordu. Aydın gündüzleri işe gidecekti. Hârîka da artık sesini çıkaramayacaktı. Hatta ilişkilerini perdelemeye yarayacaktı eskiden olduğu gibi. Ama, oğlan, Hârîka'nın tadını almıştı bir kez. Şaziye Hanım'ı yaşlı buluyor olmalıydı. Bir de çocuğu olacağını öğrenince...

Nasıl da çalkalanıyor midesi... Ağzına ekşi sular geliyor.

Dün gece oğlan erkenden kaçmıştı gazinodan. Eve gelmiş ve tavan arasındaki odaya saklanmıştı. Aydın Hârîka ile zifaf yatağına girerken o da tavan arasındaki delikten onları seyrediyordu. Gece yatarken, Hârîka'nın başını tavana çevirdiğini anımsadı. Eğer Aydın, genç kıza zorla sahip olmaya kalkışsaydı, belki de Hârîka'nın mektubunda yazdığı gibi, aşağıya inecek ve onları öldürmeye kalkacaktı. Hârîka'nın ışığın söndürülmesine neden o kadar karşı çıktığını anlıyordu şimdi. Sevgilisinin karanlıkta bir şeyler olduğundan kuşkulana bileceğinden korkmuştu.

Sabahtan beri bir lokma girmemişti midesine ama yemeği düşünür düşünmez bulantısı daha da arttı. Sigarayı söndürdü. Ne yapacağını bilemiyordu. Mektup hâlâ elindeydi. Bir ara içinden, "Bu mektup olduktan sonra, bir celsede boşanırız," diye düşündüğünü fark etti. Yüzünü buruşturdu.

Sonra, dişlerini sıkarak yavaş yavaş yeniden yatak odasına doğru yürüdü. Huriye Hanım artık iyice merak etmeye başlamış olmalıydı. Kim bilir nasıl hazırlanmıştı kadıncağız, oğluyla gelinini ağırlamak için. Ne söyleyecekti ona? Durumu nasıl açıklayacaktı? Ya Şaziye Hanım? Onunla karşılaştıkları zaman ne diyeceklerdi birbirlerine?

Gitti, yatağa oturdu yine. Elinde olmadan gözleri sulanıyordu. Dün gece onu öpmüştü. İlk kez ve son kez. Belki de bu yüzden bozulmuştu büyü. Bu yüzden masal beklenmedik bir biçimde sona ermişti. O bir düş yaratıyordu. Keşke hep öyle kalabilsey-

di. Bulutların üstündeki tahtından yere indirmeye kalkışmasaydı onu...

296

Başını kaldırıp tavana baktı. Tavandaki işlemelerden deliğin görülmesi olanaksızdı.

Sırtüstü yatağa uzandı, ellerini başının altına koydu. Kulağına yine o gizemli fısıltı geliyordu. Ses hiç kesilmiyordu ama o zaman fark ediyordu bunu. Soluğunu tutarak sesin geldiği yeri anlamaya çalıştı. Yatak odasının bulunduğu koridorun dip tarafından geliyor gibiydi. Kalktı, koridora çıktı. Sesin hamamdan geldiğini kesinlikle saptadı bu kez. Birisi musluğu açık bırakmış olmalıydı. Nedenini bilmeden yüreği hızlı hızlı çarparak tahta kapıyı itti. Hamamın cılız ışığı yanıyordu.

Mermer döşemenin üstünde çırılçıplak yatıyordu Şaziye Hanım'ın cesedi. Yüzüstüydü. Baş kurnaya dayalıydı. Kesik bileği hâlâ kurnanın içindeydi ve kurnayı doldurup taşan su, çok hafif kırmızı bir renge bulanarak cesedin iki yanından süzülüyor, kirli su oluğuna doğru akıp gidiyordu.

Oran – 15 Aralık 1983